ARCHIVIO DI STATO PERUGIA
BIBLIOTECA
Perugia
I
4
2

PERUGIA

N: ~~2574~~
5385
BI
Perugia I. 4. 2.

Secundum Uolumen.

Reformati emendatiqz nouiter Juris Ciuitatis Populiqz Perusini Statutoꝝ Secũdũ Uolumen. Peregregiũ ſane vereqz opus aureũ. Ciuiliuz cauſaꝝ materiam ⁊ ordinem cõtinens. Nunc primũ ad publicaz cõmoditatem imp̃ſſum.

Tabula Rubricarum ſecundi voluminis ſtatutoꝛuƺ Auguſtę Peruſię feliciter Incipit.

¶ De campana pulſanda ad ius reddēdum. Rubrica. 1. fol. 2.

¶ De ordinaria cognitione ꝛ modo ꝛ forma procedendi in cauſis ciuilibus. Rubrica. 2. fol. 2.

¶ De ſummaria cognitione. Rca. 3. fol. 3.

¶ Qꝫ habens ius ceſſum a pſona religioſa vel clerico non audiatur niſi preſtita ſatiſdatione. Rubca. 4. fol. 4.

¶ Qꝫ illud ius ſeruet clericis in curia ſeculari qđ ſeruat laicis in curia eccleſiaſtica. Rca. 5. fol. 4.

¶ Qꝫ ideƺ ius fiat foreſi in ciuitate peruſie qđ fit peruſinus in terra talis forenſis. Rca. 6. fol. 4.

¶ De ordine procedendi in iudicio hereditate iacente. Rubrica. 7. fol. 4.

¶ De fideiuſſoribus dandiſ in cauſa ſuſpitionis ꝛ quō pcedatur ꝯ forenſem ſuſpectum de fuga: ꝛ de debitoribus cōis peruſię qui non ſoluerunt in quibus pter ea grauent ꝛ de his quibus iura ceſſerunt. Rubrica. 8. fol. 4.

¶ Qꝫ ordinamenta ꝯ non ſoluentes datas ꝛ collectas vendicent ſibi locum ꝯ illos qbus nō ſoluētes iura cederent. Rubrica. 9. fol. 5.

¶ De ceſſione iurium aut bonoꝝ non fienda. Rubrica. 10. fol. 5.

¶ De iure ſeu facultate reintrandi poſſeſſioneƺ rei alienate p precio non ſoluto. Rca. 11. fol. 5.

¶ De ordine citādi habitātes in comitatu peruſie vltra tria miliaria ab ipſa ciuitate. Rca. 12. fol. 6.

¶ De ſatiſdatione pſtāda p forenſes litigare volētes in curiȷs peruſinis. Rca. 13. fol. 6.

¶ De ſcripturis mercatoꝝ: campſoꝝ ꝛ artificuƺ ꝛ alioꝝ quorūcunqꝫ. Rubrica. 14. fol. 6.

¶ De inſtrumentoꝝ dotalium vi ꝛ de tempore ꝛ modo dotis reſtituende ꝛ de lucro tertie partis ipſius. Rubrica. 15. fol. 7.

¶ De pſeruatione indemnitatis. Rca. 16. fol. 7.

¶ De cōſeruatione indemnitatis creditoꝝ ꝛ obligatoꝝ p vniuerſitate ꝛ de modo cōſtituendi ſindicum p mutuo recipiēdo ꝛ de executione de ꝛ pro eo facienda. Rubrica. 17. fol. 7.

¶ Qualiter obligatus pro clerico conſeruetur indemnis. Rubrica. 18. fol. 8.

¶ De officio ꝛ officialibus ſuper cōmuni diuidundo tutoribus ꝛ curatoribus dandis decretis interponendis ꝛ inuentarȷs iudicialiter conficiendis. Rubrica. 19. fol. 8.

¶ De tutorib⁹ ꝛ curatorib⁹ dādis. Rca. 20. fol. 9.

¶ De ratione recipienda a tutoribuſ vel curatoribus. Rubrica. 21. fol. 10.

¶ De aduocatis ꝛ procuratoribus dandis ꝛ conſultoribus eligendis. Rca. 22. fol. 10.

¶ De modo ꝛ forma ac intereſſe in cauſis fratruƺ minoꝝ obſeruandis. Rca. 23. fol. 11.

¶ Ordinamenta de dñis Conſulibus mercantie Auditoribus cambȷ ꝛ Camerarȷs alioꝝ artiuƺ ꝛ eoꝝ iuriſditionib⁹ ꝛ renouatione eoꝝ licētiaꝝ ꝛ fideiuſſorib⁹ dandis in cauſis recōuentionū ꝛ ferȷs obſeruādis in eoꝝ curȷs. Rca. 24. fol. 12.

¶ De ferȷs in ciuilibus cauſis ꝛ exercitȷs. Rubrica prima. fol. 13.

¶ De ferȷs in cauſis ciuilibus ꝛ criminalibuſ tantum. Rca ſecunda. fol. 13.

¶ Qualiter habeantur teſtes alterius iuriſditionis. Rca. 25. fol. 14.

¶ Quō pcedatur ꝯ abſentes. Rca. 26. fol. 14.

¶ De compromiſſis. Rca. 27. fol. 14.

¶ De appellationibus recurſibus ꝛ alȷs prouocationibus. Rca. 28. fol. 17.

¶ De executione inſtrumentorum ſententiarum ꝛ laudorum. Rca. 29. fo. 17.

¶ De habente rem in pignus. Rca. 30. fol. 20.

¶ De renouatione licentiaꝝ. Rca. 31. fol. 20.

¶ Infra quantuƺ tps pbatio fieri debeat ſup actione vel exceptione vſuraria ꝛ ſimulationis ꝛ de pena non

Tabula Secundi Uolu. ſtatutorum.

pena non ꝓbantis. Rubrica.32. fol.20.

¶ De alimentis preſtandis per virũ vxori ſi ab eo receſſerit culpa viri. Rca.33. fol.20.

¶ De non ꝯhendo cum prodigis ꝛ male negocia ſua tractantibus ꝛ de curatore eorum bonis dandis. Rubrica.34. fol.21.

¶ Quot teſtes ſufficiant in teſtamentis ꝛ alijs vltimis voluntatibus. Rubrica.35. fol.21.

¶ Q̄ notarius ſcribat in inſtr̃o nomen ꝛ ꝓnomen cõtrahentiũ ꝛ teſtium. Rubrica.36. fol.21.

¶ De notificatione faciẽda per notarios qñ aliqd relinqtur cõi peruſie. Rubrica.37. fol.22.

¶ Q̄ notarij notificent teſtamenta legata ꝛ reſtituant inſtr̃a infra certum tẽpus. Rca.38. fol.22.

¶ De mercede danda notarijs ꝓ ſcripturis p eos ex̃hendis ſiue exemplãdis. Rca.39. fol.22.

¶ De qbuſdam pertinentibus ad exercitiũ ꝛ officiom notarioꝝ ꝛ de iuriſditione prioꝝ notarioꝝ ciuitatis peruſie. Rubrica.40. fol.23.

¶ De comparatione litterarum ꝛ approbatione rogituum ꝛ protbocollorum notariorum. Rubrica.41. fol.23.

¶ De aſſignatione ꝛ inſinuatione teſtamentorum legatorum in illorum caſſatione codicillorum ꝛ vltimarum voluntatum ꝛ donationum. Rubrica.42. fol.23.

¶ Q̄ nõ det̃ licentia permanẽdi debitori ſine licentia creditoris. Rubrica.43. fol.24.

¶ Q̄ nulla petitio detur contra cõmune Peruſie niſi prius data copia. M.D. Prioribus artiũ. Rubrica.44. fol.24.

¶ De dotibus ꝛ dotatis mulieribus ꝛ ſucceſſionibus ab inteſtato. Rubrica.45. fol.25.

¶ De vltimis volũtatibus obſeruandis per filios ꝛ nepotes. Rubrica.46. fol.26.

¶ Quid ꝛ quantum poſſit pater filijs ꝛ filiabus ſuis ſpurijs relinquere vel alio titulo dare. Rubrica.47. fol.26.

¶ De ꝑmiſſa ſequeſtratione. Rca.48. fol.26.

¶ De diffamatione ꝓhibita. Rca.49. fol.26

¶ Q̄ hoĩes caſtri vel ville laborent poſſeſſiones in eoꝝ territorio ſitas. Rubrica.50. fol.27.

¶ Q̄ terrenum cõis peruſie exiſtẽs in pertinentijs caſtri vel ville laboret̃: ꝛ de parte fructuum reddenda ꝛ de pena non laborantium vel contradicentium laborari. Rubrica.51. fol.28.

¶ Q̄ ius conductoris ſit ſaluum rei que alienatur ſeu alteri locatur durante tempore cõductionis. Rubrica.52. fol.29.

¶ Q̄ nullus conducat rem locatam alteri p̃ma locatione durante. Rubrica.53. fol.29.

¶ Q̄ nullus artifex conducat cameram conductaꝫ per aliũ artificeꝫ ad penſioneꝫ. Rca.54. fol.29.

¶ Q̄ in cõmuni platea vel loco poſſit fieri ciſterna vel puteus tribus partibus vicinoꝝ inconcordia exiſtentibus. Rubrica.55. fol.29.

¶ De arboribus pendẽtibus ſup re alterius. Rubrica.56. fol.29.

¶ Q̄ habentes arbores in re alterius cogant̃ ad vendendum. Rubrica.57. fol.30.

¶ Q̄ habentes turrim vel domum vel muruꝫ vel aliam rem cõmunem: ruinaꝫ minantem vel reparatione indigenteꝫ reactent: ꝛ de reſtitutione expenſarum: ꝛ ꝙ poſſeſſio rei cõis non preiudicet conſorti. Rubrica.58. fol.30.

¶ Q̄ minantia ruinam deſtruant̃. Rca.59. fol.31.

¶ De cõtradicente alicui volenti in ſuo vel re a ſe poſſeſſa edificare. Rubrica.60. fol.31.

¶ Q̄ volens edificare opus exquo timeret̃ de ruina ſatiſdet. Rubrica.61. fol.31.

¶ Q̄ venditio habeatur pro ſimulata: ſi venditor rem venditam vel alienatũ poſtea poſſideat. Rubrica.62. fol.32.

¶ Qualiter ꝓmiſſio de retrouendẽdo aliquã rem ſtabilem probari poſſit. Rubrica.63. fol.32.

¶ De molendinis radijs ꝛ cluſis. Rca.64. fol.32.

¶ De aqua nõ extrahẽda de ſuo ſolito ꝛ antiquo curſu: ꝛ qo ſit curſus antiquus. Rca.65. fol.34.

Tabula Secundi volu. ſtatutorum.

¶ De exbannitis ꝑ debito ciuili repertis ſtare vel habitare in caſtro vel villa: ⁊ de modo ꝓcedendi contra vniuerſitatem caſtri vel ville ꝑ debito dicti exbanniti. Rubrica.66. fol.34.

¶ Qꝛ ementes bona exbannitoꝝ ſoluant creditoribus: ⁊ qualiter procedatur ad emptionez dictoꝝ bonoꝝ. Rubrica.67. fol.35.

¶ Qꝛ Peruſini habentes bona in alijs territorijs q̃ȝ ciuitatis peruſie non teneant̃ ſoluere aliquas datas vel collectas ſeu impoſitas in ciuitate peruſie. Rubrica.68. fol.35.

¶ De bonis immobilibus nō transferēdis aliquo titulo in aliquē nō acatraſtatū: Rca.69. fo.35.

¶ Qꝛ ſtatuta loquentia de poteſtate ⁊ capitaneo intelligantur de iudicibus ⁊ collecteralibus eorum. Rubrica.70. fol.36.

¶ Qꝛ fratres exiſtentes in cōmunione non teneant̃ conferre certa bona. Rubrica.71. fol.36.

¶ De ſcriptura ſpeciariorum certo modo approbanda. Rubrica.72. fol.36.

¶ Qꝛ ſoluentes ſubſidia ⁊ alias factiones cōi Peruſie debitas ꝑ rata ſua pro alijs non teneantur: Et de decimo non ſoluendo: ⁊ de ſolutione cedulaꝝ in comitatu peruſie. Rubrica.73. fol.36.

¶ De rumpentibus ⁊ fallitis. Rca.74. fol.36.

¶ De debitis occaſione penſionuȝ vel laboritij ſeu coptumi vel famulatus vel ſoccite prouenientibus poſt certum tempus non exigendis. Rubrica.75. fol.37.

¶ Explicit tabula rubricaꝝ Secundi Voluminis Statutoꝝ magnifice ciuitatis Peruſie. Tempore prioratus dn̄i Tindari bartoli de Alphanis. die.25. Junij.1527.

Tempus ad vendicandum potentia
u poss. fol. 29 Rub. 52 § [illegible]

Secundum volumen.

Reformati emendatiqꝫ nouiter Juris Ciuitatis Populiqꝫ Peruſini Statutoꝝ Secūdū Volumen. Peregregiū ſane vereqꝫ opus aureuꝫ. Ciuilium cauſaꝝ materiam ⁊ ordinem continens. Nunc primum ad publicam commoditatem impreſſum.

lv

¶ Reuerendiſſimo ac Juſtiſſimo principi dño Syluio S. Ro. Eccle. pſbytero Cardi. Cortoneñ. titu. ſancti Laurentij in lucina: Peruſię vmbrieqꝫ pſtantiſſ. de latere legato: litteratoꝝ oium bonorumqꝫ exaltatori. S. D. ac ſui operiſqꝫ cõmendationem Hieronymus Calcographus.

REm in primis publice vtilem/ſubinde priuatis cõmodis aptam in litteraria mea officina cudere ſepius cogitans Rme: ac iuſtiſſ. pnceps/id mihi viſum eſt eſſe pcipuum: vt Auguſtę huiuſce Peruſinę ciuitatis ciuile ius ęneis typis redigerem in ſuos diſtinctos ⁊ apte ſectos libros. Nam ſani capitis abnegabit nemo: in hoc vno eſſe omne animi mei impletum votum. Jus ſiqdem hoc mendis purgatum/expientia nõ ſolũ vtile ſed neceſſarium ⁊ publice ⁊ priuatim inuentũ a pſtantiſſimis aduocatis qbus mortuis viuidũ nomen virenſqꝫ fama ⁊ viuit ⁊ auget in dies: ſũme ſeruatũ aliqñ ſeruariqꝫ ſemp eſt mãdatũ poſteris. Hoc iure diuinus docetur cultus: ſeruariqꝫ mãdat: monaſtice efferunt traditiones. Economicis imbuimur inſtitutis: politicaꝫ adiſcimus: licitũ poſſumus ab illicito ſeparare: effrenatos cõpeſcere: diſcolos aut reducere aut punire: latronũ ſitim extinguere: craſſatoꝝ purgare furores: ⁊ oium aberrantiũ dirigere ſemitas. Cum aũt ⁊ mihi ⁊ operi defenſorem dare intenſius exordirer: vnũ ſeſe nobis tuũ obtulit auſpiciũ: tua. n. dignatio: ipſa eſt legum obſeruãtia: eidem me meaqꝫ debeo: ex te q̃ iuris: que eq: que pacis: ⁊ que boni ſunt: paſſim cognoſcimus oẽs: tibi igit mãcipatum opus non aſperneris q̃uis tua magnitudine paruum: tua maieſtate exiguum/tuaqꝫ minimũ dignatione. duo etenim minuta in gazophilatiũ mittens vidua a Jeſu ſaluatore meruit laudari: ⁊ ſi non vltra quadrãtem ꝯſtiterent: ⁊ calix aq̃ frigide: nõ eſt ꝓ nihilo habitus. Suſcipe igit q̃ magno dant aio. ⁊ ſi debili tribuant manu: faue opi: cudẽteꝫ adiuua: fauoriſqꝫ paululũ ꝯcede: fiam aioſior: fortior: grandiorqꝫ. Parauera ꝫ iam ſeptẽniuꝫ eſt quartã Petri de vbaldis canonicã cudere: quã mirifice excoluit dñs Philippus baldachinus nũc. E. V. R. D. in ac ciuitate meritiſſ. auditor tũc ſcolaſticus canonici ciuiliſqꝫ iuris apoſtillis doctis/emẽdatiõe ꝓpa: ⁊ indice artificoſo: ſꝫ mei ĩpedimẽto mors fuit genitoris: at id opis multũ vltra haud deſiderabit: dabo. n. operaꝫ vt vnuſqſqꝫ qđ ſcite voti ad illud hꝫ: poſſit facile ĩplere tpoꝝ lõgitudine nõ trãſacta/ſi q̃ effeci tibi grata eſſe cõperero. Uale pr̃ Juſtiſſime in litteraria officina laborãtis memor. Peruſię. vj. Kal. Aprilis. M. D. xxiiij.

¶ Repetite prȩlectionis statutorum Lib. ij.

¶ Prohemium.

Ex ipsa cum propter humanȩ na/ turȩ transgressionem: ac varie tatem inuenta editaqȝ fuerit: ⁊ animantium status sub perpe/ tuo motu cōsistat: ⁊ constitutio nulla prolata sufficienter ob na ture variabilitates ⁊ machinationes promulgata correctione nō egeat. Non debet reprehensibile iu dicari si ꝑm varietatem tpoꝝ statuta ēt varientur humana: cum ꝑm canonicas sanctiones deus ipse ex hijs plurima q̄ inueteri firmauerat in nouo mu/ tauerit testamēto. Cōstituerat itaqȝ sibi iam p̄dem ciuitas nostra in illo veteri omnimode libertatis statu plurima que ad p̄ns innouata eademqȝ corre cta partim nō necessaria frustra mēbranas occupa re videbant̄. Ex quo plerūqȝ lectoris animus fasti/ dio affectus: cuȝ delectus ipsoꝝ difficilis esset: ēt in/ contingentibus ad extranea se cōuertebat. Accede bat quoqȝ ꝙ extrauagātia plurima passim matreȝ gestire cernebant̄ ⁊ post liminio quodā iure ꝓprio antiqua repetere loca. Cum ⁊ ipsa nō in breue vo/ lumen extenderent̄ ⁊ eo satis anxium sibi exposce/ rent inuestigatorē. Cōtulit decreto noui iuris ⁊ cō stitutioni huic ꝙ ⁊ Iustinianū sanctissimū Princi pem incōponēdis iuribus hoc ipsuȝ fecisse litteris erat traditū. Nam peregregia cū mandasset fieri cōmentaria editum opus multis ab hinc annis vsu exigente ad nouam redegit formam. Soleantqȝ qn̄qȝ medici egritudinum diuersitati nonūqȝ addē do itidēqȝ diminuēdo pleraqȝ aūt nouiter inuenie/ do ꝑm exigentiam medicine varietate consulere. Iccirco ꝯsiderans res publica Perusina ea adhi beri posse ciuitati quȩ corpori adhibent̄ remedia. Ne per successiuas tempoꝝ mutatiōes ⁊ variatos exitus aliqd̄ inferri cuiqȝ ꝑsone preiudicium posset simul vt ⁊ querentiuȝ lites amputare laboribus ⁊ expensis parceret̄ maturo sepius cōsilio prehabito stabili firmaqȝ deliberatione solenniter decreuit ⁊ statuit: suoꝝ statutoꝝ in quatuor volumina diuisoꝝ reformationē fiendam: ⁊ ad id opus explicandum quatuor ex suis doctoribus ⁊ ex causidicis totideȝ quos magis idoneos expertos sufficientes boniqȝ publici zelatores dijudicauit prelegit ⁊ deputauit vnicuiqȝ doctoꝝ predictoꝝ cum vno ex dictis cau/ sidicis vnum ex dictis quatuor voluminibus refor/ mandū assignauit. Et secūdū dictoꝝ statutoꝝ volu/ men dn̄o Vincentio de herculanis. V. I. doc. ⁊ cō cistoriali aduocato: ⁊ dn̄o Minutio vanulo p̄stan ti causidico: q alacri studio ac sedula diligentia sibi demandatum opus explicuerūt dictūqȝ secundum statutum reformauerūt ⁊ sic reformatū dictis alijs tribus excellentissimis doctoribus ⁊ prestantibus causidicis exhibuerunt qui vna cum predictis dn̄o Vincentio ⁊ dn̄o Minutio oībus mature digestis optime cōposuerunt ⁊ reformauerunt ⁊ p̄dicte rei publice nostre Perusine tradendū per eam eden/ dum ac publicanduȝ dijudicauere modo ⁊ ordine sub cōgruis infrascriptis titulis. Ad laudem oīpo/ tentis dei ⁊ dn̄i nostri Iesu Christi eiusqȝ pientissi me matris sempqȝ virginis Marie: gloriosissimoꝝ martyrum Laurentij: Herculani ⁊ Constantij hu ius auguste Vrbis patronoꝝ ac defensoꝝ ac totius celestis curie.

¶ De campana pulsanda ad ius reddendum.

Rubrica. prima.

Secundo huius volumi nis libro de iu re reddēdo ⁊ cāpana ad id pulsanda titu luȝ preponen tes sic duxim⁹ incohandū ꝙ potestas ⁊ ca pitaneus vel ali⁹ iudex siue officialis magnifice Ciuitatis Perusiȩ illis die/

bus qbus ius redditur in ciuitate predicta faciant pulſari campanaꝫ que ſtat in turri palatij reſidentie magnifici dñi poteſtatiſ eiuſdem ciuitatis horis cõgruis ⁊ ꝯſuetis ad cuius ſonum omnes predicti ſedere debeant ad banchum ſiue tribunal iuris cõſuetum ad ius reddendũ vꝫ dñs poteſtas ⁊ omnis alius officialis dicti cõmunis qui iura reddere debẽt quouis noie nũcupẽt cũ eoꝝ collecteralib⁹ ⁊ iudicibus ⁊ eoꝝ ſocijs militibus ⁊ notarijs ſcribentibus acta ciuilium ſiue criminalium cauſaꝝ ad banchas ſiue tribunalia vbi ius reddere conſueuerunt ⁊ ſedere debeant donec alia vice dicta cãpana pulſabitur quę pulſata debeant ſe a ſedendo leuare ⁊ in dicta hora dñs capitane⁹ ſiue barigelluſ abſqꝫ alio ſono dicte campane ſedere debeat quę campana pulſari debeat horis determinatis vt primo libro ſtatutoꝝ d̃ officio poteſtatiſ ⁊ capitanei ꝯtinet̃. Pęna dictis dñis poteſtati ⁊ capitaneo ⁊ alijs iudicibus ⁊ officialib⁹ predictis contrafacientibus in predictis vel aliquo ṗdictoꝝ non ſedentibus dictis tpibus ⁊ horis. Uigintiquinqꝫ librarum deñ. pro quolibet ⁊ vice qualibet applicãda magnifico cõmuni Peruſię.

¶ De ordinaria cognitione ⁊ modo ⁊ forma ꝓcedendi in cauſis ciuilibus.

Rubrica. Secunda.

Quoniam Litigantiũ iurgia ⁊ cauillationes ſepiſſime tendũt ad immortalitatem ⁊ ꝑpetuitateꝫ litiũ. Et niſi ſũma cũ diligẽtia attendat̃ ꝯcordia ex̃ mundi terminos exularet ⁊ diſcordia inter ſubditos nutriret̃. Et vt in fundamẽtalibus iuditioꝝ decetero nõ erret̃. Jccirco duximus ſtatuendum ꝙ in oĩbus cauſis ciuilibus: actor debeat iudicem ſuę portę ⁊ non alium de quacunqꝫ porta ſeu loco eſſet cõuentus adire: exceptis caſibus in qbus eſſet aliter diſpoſitum per formam ſtatuti cõmunis Peruſij. Et ille dicatur iudex ꝓprie porte in qua actor reperit̃ allibratus ⁊ acatraſtatus in armario libroꝝ communis Peruſij: ipſe vel pater ſuus: ⁊ ſi allibratus ⁊ acatraſtatus non eſſet tũc iudex porte in q̈ familiariter habitat dicat̃ ⁊ ſit iudex cõpetẽs ipſius actoris. Et ſi dictus agens eſſet forenſis nec allibratus nec habitans familiarit̃ in ciuitate Peruſij tunc ⁊ eo caſu adeat iudicem cõpetentẽ ipſius rei conuenti. Et ſi tam reus quam actor eſſet forenſes: nec allibrati nec habitãtes in ciuitate Peruſij tunc in electione ipſi⁹ agentis ſit queꝫ iudicẽ adire velit ex iudicibus ad ciuiles cauſas ꝑ officiales cõmunis Peruſij deputatis ¶ Jteꝫ dicim⁹ ⁊ ordinamus pñti capitulo perpetuo valituro ꝙ ſi aliquis ordinarie agere ⁊ non ſũmarie ꝓcedi intẽdens obtulerit libellum contra aliquaꝫ perſonam in cauſa ciuili coram poteſtate vel capitaneo vel alterius eorum iudicibus: vel quocũqꝫ alio iudice ſeu officiale cõmunis Peruſij: ex parte dicti iudicis aduerſariũ citari faciat per baiulum cõmunis peruſij perſonaliter vel ad domũ ſue ſolite habitatiõis de qua citatione credat̃ relationi baiuli ⁊ citet̃ vt cõpareat corã illo iudice corã quo libellus fuerit oblatus ad recipiendũ terminũ de accipiendo copiaꝫ libelli ⁊ ad opponendũ cõtra exceptiones declinatorias dilatorias ⁊ peremptorias. Et ſi non cõparuerit dictus citatus cõuentus in dicto termino dictus iudex aſſignare debeat dicto reo citato in eius abſentia terminũ trium dierum ⁊ eidem perſonal̃r vel ad domuꝫ eius ſolite habitationis notificet̃ ad accipiendum copiam dicti libelli ⁊ ad opponendũ contra exceptiones predictas ⁊ ſimilis terminus trium dierum aſſignare debeat dicto reo cõuento in caſu quo cõpareret in dicta citatione: ⁊ ſi in dicto termino vt ſupra aſſignando ⁊ demum aſſignato nihil oppoſitum fuerit cõtra dictũ libellum tunc dictus iudex ad inſtantiaꝫ actoris aſſignet terminũ vtriqꝫ parti ad conteſtandũ litem vnius diei ⁊ reo notificetur per baiulum cõmunis Peruſij pſonal̃r vel ad domũ: vt. s̃. ⁊ ad litis conteſtationeꝫ ꝓcedat ⁊ ꝓcedere debeat. Et ſiue cõpareat reus ſiue non: lis conteſtet̃. ⁊ habeat̃ pro cõteſtata. Et interroget̃ actor ſi credit iuſte petere ea q̃ in libello cõtinẽtur faciat eum iurare qd̃ animo calũnie non petat ⁊ ſi reus erit preſens interroget̃ cum iuramento ſi credit ſe iuſte defendere: ⁊ ſi nõ aderit vel aderit ⁊ reſpondere non voluerit ipſe vel eius ꝓcurator legitimus ex tũc habeat̃ pro legitime conteſtata ⁊ ꝓcedat̃ ad vlteriora. Si vero conuentus per ſe vel per procuratorẽ in termino ſibi dato ad opponendum contra dictum libellũ cõparuerit ⁊ oppoſuerit exceptiones dilatorias ⁊ declinatorias ⁊ alias impedientes litis ingreſſuꝫ teneat̃ ⁊ debeat ipſas ꝓbaſſe ⁊ liquidaſſe ſi onus ſibi ꝓbandi incũberet in termino octo dierũ proxime futuroꝝ a die propoſitionis eaꝝ: quo termino elapſo iudex ipſe ad inſtantiã ipſi⁹ actoris ſiue rei vł cuiuſlibet eoꝝ ꝓceſſuſ publicare debeat ſi in eo teſteſ fuerũt examinati ⁊ demũ intra alios octo dies poſt dictã publicationẽ immediate ſequentes teneat̃ ⁊ debeat pronunciare ſuꝑ dictis exceptionibus ⁊ intelligat̃ ſemꝑ ipſi reo eſſe reſeruatum ius ꝓbandi exceptioneſ peremptorias ſuꝑ perẽptorijs exceptionibus ſi que oppoſite extitiſſent: ⁊ demũ ſi recte fuerint ad vlteriora ꝓcedi ⁊ terminuꝫ pro prima dilatione vtriqꝫ parti ad probandũ decem dierũ qbus elapſis partibus cõmuniter ſiue diuiſim alioꝝ deceꝫ dierũ immediate ſequẽtium pro ſecunda dilatione ⁊ dictis octo diebus ſi-

nitis ſimiliter partibus cōiter vel diuiſim petenti/
bus ⁊ inſtantibus ſeptē dierū tunc immediate ſe/
quentiū:pro tertia vltima ⁊ peremptoria dilatione ⁊
peremptorio termino ad ꝓbandum ⁊ probatū ha
bēdū aſſignare debeat ⁊ teneat̄.Et h̄ locū habeat
ſi de cōi concordia partium de longiori tpe ⁊ lon/
gioribus terminis in dicta cauſa aſſignādis nō fue
rint in ꝯcordia qb⁹ terminiſ elapſis iudex ad publi
cationem proceſſus ⁊ alios actus neceſſarios ꝓce
dat ⁊ ꝓcedere debeat prout putauerit fore decēs.
Et teneant̄ iudices lites cauſas ⁊ queſtiones ⁊ con
trouerſias ciuiles vz illas in qbus lis conteſtat̄ de/
cidere diffinire ⁊ effectualiter terminare per diffini
tiuam ſniam partib⁹ cōiter vel diuiſim inſtantibus
infra tempus quinquaginta dieꝝ continuum a die
publicationis proceſſus incipiēdoꝝ:ſub pena ⁊ ad
penam infraſcriptā.Et ſi iudex coram quo initiata
fuerit cauſa a dictis partibus vel altera ipſaꝝ fue/
rit requiſitus vt expediat ⁊ diffiniat infra dictū ter/
minum ipſam cauſam ⁊ dictā cauſam non expedie
rit infra dictum terminū incidat in penam qngen/
taꝝ lib.deñ. auferendā ab eo per ſuos ſyndicato/
res tpe ſui ſyndicatus ad petitionem cuiuſcūqꝫ pe/
tētis.Cuius pene tertia pars aplicet̄ parti vel par
tibus requirentibus ⁊ inſtātibus pro expeditione
⁊ relique due partes veniant in cōi Peruſię.Et ſi
mili pena puniant̄ ſyndicatores dicti iudiciſ ſi in p̄/
dictis fuerint negligentes vz dictum iudicem in pe
na predicta applicanda cōi peruſię condemnare.
Et ſi dicta cauſa non fuerit diffinita p iudicē coraꝫ
quo fuit initiata ſucceſſor in officio teneat̄ ⁊ debeat
infra menſem futurum a die requiſitionis facte per
alteram ex dictis partibus ſi ꝓceſſus p ſuum p̄ceſ/
ſorem fuerit publicatus ⁊ ſi non fuerit per ſuū pre/
ceſſorē publicatus infra duos menſes incipiendos
a die requiſitionis facte per partes vel alteram ex
eis cauſam ipſam diffiniſſe ⁊ per ſententiam termi/
naſſe ſub dicta pena incurrēda ⁊ applicāda modo
⁊ forma predictis.¶ Volumus inſup ꝙ ſi per acto
rem ſteterit quo minuſ dicta cauſa per iudicem ſeu
iudices reſpectiue predictos decidat̄ infra dictum
terminum qnquaginta dieꝝ reus ipſe auctoritate
preſentis ſtatuti habeat̄ pro abſoluto ac ſi ſentētia
abſolutoria lata eſſet.Eo tñ caſu in quo reus reqſi/
uerit iudicem ⁊ partem actoris ꝙ debeat in cauſa
procedere duabus reqſitionibus p baiulū miſſa ci/
tatione in ſcriptis ad actorē ⁊ hoc ſcribi faciat per
notarium ⁊ ſcribam in dicta cauſa.

¶ Si vero tp̄s dictoꝝ terminoꝝ de cōi concordia
partes vellent ꝙ prorogeret̄ tūc dicti termini poſ/
ſint prorogari ad voluntatem partiuꝫ ⁊ in eo caſu
iudex minime ad ſupradictā penam teneat̄ ⁊ ēt pa
ri ratione ſi infra dictos terminos fieret cōpromiſ/
ſum inter dictas partes dicto cōpromiſſo durante
non currant parti nec iudici dicti termini ſi arbiter
cauſam p laudum nō terminauerit:ſed cauſa ⁊ ter
mini remaneant in eo ſtatu quo erat die facti com
promiſſi:⁊ ſi in cauſis predictis inciderit aliq̄ cauſa
ſpiritualis vel ſpirituali annexa in qua aliq̄ partiū
cognoſci voluerit coram iudice ſpirituali vel eccle
ſiaſtico ꝙ ſup cognitione ⁊ probatione fiēda in di/
cta cauſa parti volenti talem ꝓbationeꝫ p iudicem
p̄ncipalis cauſe fieri terminus debeat ſtatuti pem/
ptorius qui nō excedat tempus qndeciꝫ dieꝝ infra
quem terminum debeat ſibi feciſſe fidem p publica
documenta de hmōi ꝓbatione in publicaꝫ formam
ꝙ ſi nō fecerit ſup ea vlterius nō audiat̄.Et in cau
ſa ꝓcedi debeat aliquo nō obſtante ⁊ teneant̄ iudi
ces coram qbus cauſe predicte vertent̄ parti petē/
ti ſup deciſionē ipſaꝝ cauſarū tantū cōſilium ſapiē/
tis dare ⁊ cōcedere expenſis partis petentis pena
qnquaginta lib.deñ.Dum tñ ꝯſilium p̄dictum ſup
diciſione cauſe reddat̄ ante qnqꝫ dies vltimos tp̄is
inſtantie dictarum cauſaꝝ. Volumus ēt ꝙ notarij
qui in cauſiſ ſcripſerūt ſeu ſcribent teneant̄ acta ꝓ/
ceſſus ⁊ ſcripturas oēs ⁊ ſingulos dare reddere ⁊
reſtituere cuilibet partium ad reqſitionē ipſaꝝ vel
alterius earum in terminis per iudicem aſſignādis
in publica forma recepta mercede debita vel facto
debito eius quātitatis que declarata eſt per formā
ſtatutoꝝ cōis Peruſij ſupra ſub rubrica de merce/
de danda notarijs:pena decem lib.deñ.cuilibet no
tario ꝯfacienti pro qualibet die qua fuerit in mora
in nō reſtituēdo:que pena de facto ſine aliquo pro/
ceſſu vel cōdennatione p iudicem cauſe debeat au/
ferri ex officio iudicis p̄dicti vel ea pena cōdenna/
ri per dñm poteſtatem vel capitaneum ad petitio/
nem cuiuſcūqꝫ petentis.Et nihilominus euꝫ iudex
cogat realiter ⁊ perſonaliter ad reſtitutioneꝫ ⁊ ꝙ
reſtituat cuꝫ effectū:⁊ de oi eo toto qd̄ fecerit dicta
occaſiōe nō valeat iudex p̄dictus ſyndicari:ſed ſi in
hoc fuerit negligens in pena.C.lib.deñ.per ſuū ſyn
dicatorem debeat cōdennari . Et quia ſepe contin/
git ꝙ tales notarij impedimento preuenti propter
infirmitatem vel abſentiam vel alia legitima quaſi
notoria impedimenta dictas ſcripturas reſtituere
non poſſunt ꝙ poſſit de mandato iudicis quilibet
notarius cui iudex mandauerit tranſumptare ⁊ co
piam dare partibus predictis quibus fides adhi/
beat̄ in cauſa vel cauſiſ ſicut trāſumpte eſſent manu
notarij qui originaliter ſcripſit. Et ēt qꝛ ſepiſſime
ꝯtingit ꝙ ad differendas cauſas opponit̄ exceptio
reuocatiōis mādati ꝓcuratoriſ q in iudicio interue
nit.Jccirco duxim⁹ ſtatuēdū ꝙ ſi decetero dicta ex
ceptio opponeret̄ p dñm vel ꝓcuratorē ⁊ legitime
nō fuerit ꝓbata.ī.terminū triū dierū a die oppoſi/
tiōis dicte exceptiōis illā opponens incidat in penā
decē lib.deñ.de facto auferēdoꝝ p dcm̄ iudicē cui⁹
pene medietas ſit cōiſ Peruſij ⁊ alia partis ꝯ quā
opponeret̄ aliquo non obſtante.

¶ De ſummaria cognitione. Rubrica.3ª.

D lites Et contentiones tollendas ⁊ dirimendas: ⁊ ne lites ex litibus oriant̄ ſtatuimus ⁊ ordinamus ꝙ in cauſiſ que erunt de ⁊ ſup cõtractibus vel inſtrumentis dotalibus ad probandũ dotem eſſe in caſu reſtitutionis vel dationis vel ſolutionis vel in tuto ponendam ſeu collocandã. Et in cauſis que erunt de ⁊ ſup omnibus alijs inſtrumẽtis confeſſionatis vel ꝯditionalibus vel non liq̄dis Et in cauſis alimentoꝝ ⁊ in cauſis pauperuꝫ ⁊ orphanoꝝ ⁊ in cauſis carceratoꝝ ⁊ in cauſa q̄ñ ageretur contra procuratorem qui exegit vel exegerit aliq̄d a debitore dñi cuiꝰ fuiſſet ꝓcurator vel debitorem liberauerit ⁊ in cauſis que eſſent inter coreos debendi vel inter correos credendi virtute publici inſtrumenti ſcilicet q̄ñ correus debendi ſatiſfecerit pro ſuo correo debendi ⁊ q̄ñ vni ex correis credendi fuerit in ſolidum facta ſolutio debiti ⁊ in cauſis q̄ñ poſt ius ceſſum alicui cõtra ſuũ debitoreꝫ cedẽs illũ liberauerit. Et in cauſis breuibus ſcilicet nõ excedentibus ſũmam ſeu valoreꝫ vigintiquinqꝫ lib. deñ. Et in cauſis que eruut de ⁊ ſup venditionibus in poſterum faciendis dumtaxat de grano ⁊ omni blado vel legumine vino oleo ⁊ rebꝰ alijſqꝫ ad vſum ſeu cibum ⁊ potum ſunt parata. Et in cauſis venditionũ ⁊ alienationũ animaliũ quorũcũqꝫ ⁊ q̄ñ peterent̄ examinari teſtes ad ꝑpetuã rei memoriam. Et in cauſis de mercedibus recipiendis pro aliq̄bus operibus hoim. Et in cauſis q̄ erunt de ⁊ ſup locationibus ⁊ conductionibus. Et in cauſis vbi agit̄ hypotecaria cõtra aliquem debitorem obligatẽ vel eius heredes. Et generaliter in oibus alijs cauſis ad voluntatem ⁊ petitionem actoris. Item in dictis alijs cauſis ꝓcedi volentis ⁊ petentiſ ꝓcedat̄ ſummarie ſine libelli porrectione ⁊ litis ꝯteſtatione ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ ad receptionẽ teſtiũ ⁊ aliaꝫ ꝓbationẽ recipiẽdã decẽſionem ⁊ executionem ⁊ ſine ſolutione decimi ⁊ ſine ſolutione alicuiuſ gabelle ⁊ ſine ſolutione alicuius quãtitatis pecunie. Et facta ꝓbatione in dictis caſibus ad executionẽ ꝓcedat̄. Sicut ꝓcedit̄ i cã executionis inſtrumenti confeſſionati. In cauſis vero datarum ⁊ collectaꝝ que repeterent̄ que ſolute dicerent̄. Et in cauſis aliaruꝫ factionũ ⁊ occaſione eaꝝ ſimiliter ꝓcedat̄ per iudices coram quibus eſſent ſummarie ⁊ de plano ſine libelli porrectiõe ⁊ litis conteſtatione omni ſolennitate iuriſ obmiſſa ẽt tpe feriato ⁊ omni petitione cõpromiſſi ſublata ⁊ iudices queſtiones oẽs viginti ſolidoꝝ ⁊ ab inde inferius ſummarie intelligant ⁊ diffiniant inter partes per iuramentum hoc modo vꝫ ꝙ ſi actor voluerit deferre reo ſacramentũ teneatur iurare vel referre actori. Et vbi noluerit iurare vel referre extũc per iudicem reus debeat condẽnari ac ſi ore ꝓprio confeſſus fuiſſet ſe eſſe debitorem in petitiſ. Et hoc intelligat̄ ⁊ locum habeat q̄ñ reuſ conueniret̄ de ſuo facto ꝓprio tantũ ⁊ non vt heres alicuiuſ vel ex ꝑſona alterius vel ſi ex pſona alicuius conueniretur quis nõ cogat̄ iurare vel referre niſi dato termino per iudiceꝫ ad deliberandũ: ⁊ termino elapſo ⁊ in oibus cauſis ſi actor voluerit dare ⁊ deferre iuramentuꝫ reo ⁊ voluerit credere ⁊ credi de cauſa ſeu debito iuramento rei vel reus referre iuramentuꝫ actori ⁊ ſtare eius iuramento de toto qđ petit. Volumus ꝙ iudices poteſtas vel capitaneus ⁊ eoruꝫ officiales teneant̄ ⁊ debeant cogere reum vel actorem ad iurandum vtrum ſit debitor ipſe cõuentus vel vtrum ſit creditor actor in quãtitate petita vel eo qđ petitur aut non. Et ſi reuſ iurauerit ſe nõ eſſe debitoreꝫ extunc abſoluatur diffinitiue a petitione actoris. Si vero iurauerit ſe eſſe debitorem vel nõ voluerit iurare vel referre tunc terminus debitori ad ſoluendum decem dierum per iudiceꝫ aſſignet̄. Et tale preceptum ſeu aſſignatio termini habeatur pro ſententia diffinitiua. Si vero reus iuramẽtum actori referre voluerit ⁊ actor noluerit iurare reuſ cõuẽtus debeat diffinitiue abſolui a petitis. Et predicta per dictos iudices fiant ⁊ expediant̄ ſummarie omni iuris ordine ⁊ ſolennitate obmiſſa pena dictis iudicibus decem lib. deñ. ꝓ quolibet ⁊ qualibet vice cõtrafacienti ⁊ negligenti in qua pena ꝑ eoꝝ ſyndicatores ad petitionẽ cuiuſqꝫ petentis debeant condẽnari. Et qđ in oibus dictis caſibus cõprehẽſis in ꝑſenti ſtatuto de ſummaria cognitione non poſſit peti nec fieri cõpromiſſuꝫ exceptiſ cauſis de qbꝰ ſupra in. §. ſeu verſiculo incipiẽte ⁊ generaliter in oibus alijs cauſis ⁊c̃. in quibus alijs cauſis poſſit peti cõpromiſſum prout ſi non eſſent in pñti ſtatuto comprehenſe quo ad dictũ effectuꝫ petendi ⁊ faciendi cõpromiſſum ſup eiſ vel aliqua eaꝝ. Et quilibet iudex qui in ꝓdictis negligens fuerit incidat in pena quingentarũ lib. deñ. ſibi de facto auferendarũ tempore ſui ſindicatus. Et qđ in dictiſ cauſis ſup deciſionem ipſarũ poſſit peti ꝯſilium ſapientis expenſis petentis dũmodo conſiliuꝫ reddat̄ per tres dies ante finem dicti temporis. Saluo ꝙ vbi agerent̄ ad liq̄dationem inſtrumenti ꝯfeſſionati vel illius executio peteret̄ quia in dictis caſibus nec eorum altero petentem nolumus audiri nec dictũ cõſilium dari. Et ꝙ a ſententijs ⁊ a ꝓnunciationibus ferendis inſuper dictiſ cauſis ſummarijs non poſſit nec debeat appellari nec etiaꝫ de nullitate dici nec aliq̄s alius recurſus ẽt per viaꝫ ſupplicationis vel querele haberi niſi ex cauſis contentis ſupra in ſtatuto de executione inſtrumẽtoꝝ in. §. ⁊ ab executione. Et niſi in verſiculis ſupra ⁊ ifra declaratiſ ſcili-

cet in verſiculo incipiente: ꝛ in cauſis que erant de ꝛ ſuper venditionibus in poſterum faciendis: ꝛ in verſiculo incipiente in cauſis venditionuꝫ ꝛ alienationum animaliū: ꝛ in verſiculo incipiente ꝛ in cauſis que erunt de ꝛ ſuper locationibus conductionibus ꝛ in dicto verſiculo ꝛ generaliter in omnibus alijs cauſis in quibus ꝛ earum qualibet licet appellari tam pro parte actoris quam rei dummodo quantitas principalis predictarum quātitatum in iudicio principaliter petita excedat ſummam vigintiquinqꝫ librarum denariorum.

¶ Qꝫ habens ius ceſſum a perſona religioſa vel clerico non audiatur niſi preſtita ſatiſdatione. Rubrica. 4.

Olumus Statuētes ꝙ ſi aliqs habet vel habebit aliquod ius ceſſum contra aliquē ciuem vel comitatenſem vel diſtrictualeꝫ ciuitatis Peruſie ab aliqua pſona religioſa vł loco religioſo ſeu eccleſiaſtico ſeu clerico q vel que non poſſit conueniri in curia ſeculari peruſina vel aliquo forenſe illa ceſſio nō valeat nec de ipſo iure ceſſo audiatur in curia peruſina niſi ille qui habuerit ius ceſſuꝫ pmittat ꝛ ſatiſdet ei ꝯ quē ius ceſſum hƀet ꝙ ille ius cedens ſtabit ꝛ rñdebit ſeu ſtare ꝛ reſpondere faciet de iure in curia peruſina ei ꝯ quem ius ceſſum hƀet in cauſa reconuentionis ꝛ pro expenſis. Et ille ceſſionari⁹ ꝛ fideiuſſor pmittāt ꝯdēnationē ꝛ iudicatum ſoluere ꝛ ałr de ceſſione nō audiaꝛ in aliqua curia peruſina ꝛ nec dicta ceſſio valeat.

¶ Qꝫ illud ius ſeruetꝛ clericis in curia ſeculari qđ ſeruatꝛ laicis in curia eccleſiaſtica. Rubrica. 5.

Jcimus Statuimuſ ꝛ ordinamuſ ꝙ poteſtas ꝛ capitaneus ꝛ cuiuſlibet eorum iudices ꝛ alij officiales cōmunis Peruſij illud ius ſeruent laicis ciuiliter cōuentis coram eis vel eorum altero cuꝫ clericis ꝛ eodem modo procedāt ꝛ diffiniant cōtra ipſos laicos conuentos in ciuilibus cauſis poſtulātibus vel agentibus clericis: ꝛ eccleſiaſticis perſonis nomine eorum vel earum eccleſiarū contra laicos in peruſina vel ſeculari curia qđ ſeruatꝛ laicis agentibus contra clericos ꝛ perſonas eccleſiaſticas in curia eccleſiaſtica in procedendo ꝛ diffiniendo agente vel petente laico cōtra clericum ꝫm conſtitutiōes: ꝛ cōſuetudines ipſius eccleſiaſtice curie ꝛ non aliter. Et hoc locū habeat tam in inſtrumentis confeſſionatis ꝛ eorum executione ꝙꝫ in omnibus alijs eoruꝫ iuribus aliquo ſtatuto generali vel ſpeciali non obſtante qđ quo ad eos locū intelligaꝛ non hře. Et pđicta non habeant locuꝫ in legatis ꝛ relictis ad pias cauſas ꝛ pmiſſionib⁹ ꝛ obligationibus factis pđicta de cauſa. Et nec inſtrumētis locationum coptimoꝝ ꝛ reruꝫ eccleſiaſticarum.

¶ Qꝫ idem ius fiat forenſi in ciuitate Peruſie qđ fit peruſinis in terra talis forenſis. Rca. 6.

Um Jure diuino ꝛ humano ſcriptum ſit ꝙ qſqꝫ iuris in alterū ſtatuerit ipſe eodem iure vti debeat ꝛ alibi eadem mēſura qua meſſi fueritis remetietur vobis. Et ne Peruſini in cauſis ciuilibus male tractentur in alijs ciuitatibus terris caſtris ꝛ locis. Dicimus ꝛ ordinamus ꝙ forenſibus in cauſis ciuilibus eo ſeu tali modo reddatur ius in foro ſeculari ciuitatis Peruſij ꝛ eodem modo tractenꝛ a iudicibus ꝛ officialibus Peruſinis in cauſis eorum ꝛ earuꝫ deciſione quo ſeu quale reddiꝛ ius peruſinis. Et ſic tractentur ꝛ audiantur peruſini ꝫm ſtatuta ciuitatis terre vel caſtri vel loci de qua vł quo eſſet forenſis volens agere vel litigare in ciuitate peruſie in terra ciuitate vel caſtro vel loco: de q̄ vel quo eſt ille forenſis qui petit vel petere vult aliquid vel agere vel defendere vel litigare ꝯ aliquē coraꝫ aliq̄ ex iudicib⁹ ciuitatis peruſie ſecularibus. Et pđicta locū nō habeāt in inſtrīs ꝯfeſſionatis nec in ſcripturis hńtibus vim ꝯfeſſionuꝫ p formā alicuius ſtatuti nec in executionib⁹ eoꝝ. Jtem ſtatuimus ꝛ ordinamus ꝙ nullus forēſis q familiariꝛ habitabit vel camerā vel fundicū habebit in ciuitate peruſij ꝓpriū vel ꝯductū pſonaꝛr capi poſſit ſine citatiōe de eo facta nec eidē aliud grauamen inferri ēt ſi aduerſari⁹ iurauerit ipm hře ſuſpectū de fuga vel dixerit ipſuꝫ eſſe fugitiuū coraꝫ aliquo iudice cōpetēti niſi iudici fides facta fuerit. Talem forenſem poſt ꝯctum debitum ꝯditionē ſuaꝫ deterioraſſe in q̄ fide iudici facienda non requiraꝛ citatio ipſius forenſis.

¶ De ordine procedendi in iudicio hereditate iacente. Rubrica. 7.

Uoniam Quandoqꝫ cōtingit hereditates defunctoꝝ non adiri vel aprehendi ſeu aditionem ꝛ aprehenſioneꝫ differri ꝛ habentes intereſſe non poſſe debitum ſuuꝫ conſeq. Jccirco ſtatuimus ꝛ ordinamus vt ad petitioneꝫ cuiuſcunqꝫ intereſſe

pꝛetendentis coꝛam dño poteſtate dicte ciuitatis
ſeu alio iudice competente comparentis ⁊ petẽtis
citenť ⁊ requiranť per cedulam per nuntiuʒ vel ba
iuluni cõis Peruſij illi quos tãgit pꝛima cauſa ſu/
ceſſionis qꝺ in termino eiuſdeʒ reſpectiue ꝑ iudiceʒ
aſſignato cõpareant ad dicendũ ⁊ declarãdum an
ſint vel eſſe velint heredes illius de cuius ſucceſſiõe
vel de bonis aut reb⁹ pꝛetẽdiť intereſſe. Et ſi cõpa/
ruerint cõiter vel diuiſim ⁊ hereditatem accectaue
rint tunc cum eo vel eis fiet iudicium. Si vero com
paruerint ⁊ terminum ad deliberandum petierint
tunc ei vel eis terminus viginti dierum aſſignetur:
Et ſimiliter ſi contumaces extiterint in non venien
do tunc ſimilis terminus aſſignetur ⁊ notificetur.
Quibus viginti diebus elapſis vel etiam eis cõpa
rentibus ⁊ dicentibus nolle eſſe heredes tunc ſta/
tim cõmiſſione iudicis fiat pꝛoclama generale ad
domuʒ ſolite habitationis defuncti: ſiquis vult eſſe
heres illius vel pꝛo illius herede reſpõdere: ꝙ cõ
pareat coꝛam dicto iudice ⁊ ſi ad dictuʒ pꝛoclama
aliquis comparuerit ⁊ petierit ſibi dari terminum
ad deliberandum idem vt ſupꝛa terminus aſſigne/
tur quo elapſo vel nemine comparẽte pꝛocedi poſ/
ſit ad vlterioꝛa abſqꝫ alia ſolẽnitate ⁊ ſi bona talis
defuncti reperirentur tunc debeat dari curatoꝛ di/
ctis bonis ⁊ cum eo fiet iudicium ſi vero bona non
reperirentur ꝓcedatur ad vlterioꝛa abſqꝫ alia ali/
qua ſolennitate.

¶ De fideiuſſoꝛibus dandis in cauſa ſuſpitio/
nis ⁊ quomodo pꝛocedatur contra foꝛen/
ſem ſuſpectuʒ de fuga: ⁊ de debitoꝛibus cõ/
munis Peruſij qui non ſoluerunt in qui/
bus pꝛopter ea grauentur ⁊ de his quibuſ
iura ceſſerunt. Rubꝛica. 8ª.

P Oteſtas Et capitane/
us vel alius
officialis cõmunis Peruſij ⁊
quilibet eoꝛum ⁊ cuiuſlibet eo/
rum reſpectiue iudices ad peti/
tionem intereſſe pꝛetendẽtis te
neantur recipere ⁊ idoneã cau/
tionẽ dari facere ab illa perſona ſeu illis perſonis
de qua vel quibus aliquis haberet ſuſpitioneʒ ſcili
cet ꝙ nollet vel nollent reſpondere de iure ⁊ ſtare
in iuditio ſi ab eiſdem vellet aliquis vel vellent ali
quid de aliquibus conſequi rationem vel aliquid
petere facta ⁊ poꝛrecta petitione ſuper ꝑ̃dictis vel
non coꝛam eis vel aliquo eoꝛum. Et ſi ꝑſona ſuſpe
cta bona mobilia non poſſideret equiualẽtia quan
titati vel rei petite: ⁊ coꝛam iudice coꝛam quo erit
cauſa ſeu controuerſia ſufficienter ⁊ idonee cauere
nollet vel nollent tunc euʒ vel eos iudex nõ audiat.
Nec non talibus non cauentibus iuris beneficium
debeat denegare dũmodo petens cautionẽ in pꝛe/
ſenti capitulo permiſſaʒ pꝛimo ⁊ ante oĩa declaret
videlicet actoꝛ qꝺ ⁊ quantum velit petere ⁊ reus
actoꝛẽ reconuenire ⁊ infra tres dies a die date cau
tionis teneatur petẽs cautionem ⁊ petitionem ſiue
conuentionis ſiue reconuentionis pꝛoducere coꝛaʒ
eodem iudice ⁊ ſuper ea ꝓſequi ꝯm foꝛmã ſtatuto/
rum. Et ſi petitionem non pꝛoduxerit ⁊ pꝛoſecutio
nem non fecerit incidat in penam. C. lib. deñ. de fa/
cto per iudicem cauſe auferendam cuius pene me/
dietas ſit cõis Peruſij ⁊ alia medietas ſit partis
aduerſe. Et nihilominus talis fideiuſſoꝛ ſit penitus
liberatus hoc autem intelligatur ſtatutuʒ ⁊ locum
habeat tam in foꝛenſibus quam in ciuibus peruſi/
nis qꝫ etiaʒ aliȷ̃s omnibus hominibus indiſtrictu
peruſino habitantibuſ. Et ſi talis ſuſpectuſ cederet
iura ſua cuiqꝫ ꝙ nec ceſſionarius nec alius qui age
ret in perſona alterius audiatur per poteſtatẽ vel
capitaneum vel aliquem alium iudicem vel officia
lem communis Peruſij nec ius conſequi poſſit ex
tali iure ceſſo niſi pꝛeſtet idoneam cautionẽ ſi peti/
ta fuerit ꝙ ille iuris ceſſoꝛ ⁊ ille ex cuius perſona
agitur de quo ſuſpitio haberetur ſtabit ⁊ exiſtet in
iudicio in curia peruſina ⁊ reſpondebit ſi aliquid
peteretur eidem cedenti ab illo contra quem age/
retur ⁊ iudicatum ſoluet: ⁊ pꝛedicta non habeant
locum in cauſis executionis de inſtrumentis con/
feſſionatis vel aliȷ̃s ſcripturis vim confeſſionuʒ per
foꝛmam alicuius ſtatuti habentibus. Volumus ẽt
ſi aliquis ciuis vel comitatenſis peruſinus ⁊ qui/
cũqꝫ alius familiariter habitanſ in ciuitate vel bur
gis vel ſuburgis vel comitatu peruſij comparuerit
coꝛam domino poteſtate vel capitaneo vel alio iu/
dice vel officiali vel aliquo ex eoꝝ iudicibus dicẽs
ſe habere debitoꝛem aliquem foꝛenſem qui ſibi ſu/
ſpectuſ ſit de fuga vel receſſu vel abſentatione a ci/
uitate vel comitatu peruſij ⁊ oſtendiderit ⁊ ſũma/
rie pꝛobauerit de debito etiaʒ non liquido per ſcri
pturam publicam vel aliam que habeat vim con/
feſſionis in iudicio facte ꝯm foꝛmam ſtatutoꝛuʒ cõ/
munis Peruſij vel alio modo qui talis ſuſpectus
non poſſideat bona immobilia in ciuitate ⁊ comi/
tatu Peruſij que equiualeant quantitateʒ vel rem
que debetur detracto omni alio ſuo debito ꝙ do/
minus poteſtas vel capitaneus vel alius officialis
vel aliquis iudex alterius eoꝛum ſuper hoc adhibi
tus teneatur ⁊ debeat recepto iuramento de tali
ſuſpitione ſtatim capi facere ⁊ incarcerari talem
debitoꝛem ſuſpectum ad petitionem talis credito/
ris qui debitoꝛ captus non poſſit relaxari niſi ſa/
tiſfecerit tali creditoꝛi de debito facta pꝛius de de/
bito non liquido legitima liquidatione vel niſi pꝛi/
us ſatiſdederit de iuditio ſixti ⁊ iudicatũ ſoluendo
fideiuſſoꝛem dando qui ſit ciuis peruſinus in ciuita
te habitantis ⁊ ſit ſoluendo.

¶ Q̄ ordinamenta contra non ſolentes datas ⁊ collectas vendicent ſibi locum contra illos q̄bus non ſoluentes iura cederent. Rubrica.9.

Volumus Inſup ſtatuentes ꝙ oēs illi tam ciues ⁊ allibrati in ciuitate q̄ȝ comitatenſes ⁊ allibrati in comitatu Peruſij qui nō ſoluerint datas ⁊ collectas ⁊ preſtātias iam impoſitas ordinatis terminis ⁊ q non ſoluerit imponendas in terminis ordinandis habeant̄ pro forenſib⁹ ⁊ non audiant̄: per aliquē iudiceȝ vel officialem cōmunis Peruſij in cauſis ciuilibus tantū: ⁊ predicta ēt trahant̄ ⁊ vendicent ſibi locuȝ ꝯ̄ oēs ⁊ ſingulos q̄bus predicti nō ſoluētes vel aliq̄s eoꝝ iura ⁊ actiones ceſſiſſent vel de inceps cederēt. Et ꝙ dn̄i poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ eoꝝ iudices ⁊ q̄cūq̄ȝ ali⁹ iudex vel officialis cōis Peruſij tales ceſſionarios receptores dictoꝝ iuriū ſeu obligatos iure bonoꝝ vel nominum debitoꝝ quo ad predicta vel pro executione p̄dictoꝝ iuriū ⁊ ēt ei cedentes non audiant nec audire: nec intelligere debeāt donec ſoluerint quātitatem ſoluendam pro predictis datis collectis ⁊ preſtantijs cum penis incurſis ⁊ ſi ſecus fecernit nō valeat nec teneat vllo modo ſec⁹ fcm̄. Et nihilominus iudex ⁊ officialis ꝯ̄facientes in centuȝ lib. den̄. per ſuū ſyndicū ex officio ſyndici ad petitionem cuiuſcūq̄ȝ debeāt cōdemnari nō obſtāte aliquo ſtatuto: nec aliquo gn̄ali vel ſpeciali in ꝯ̄triū loquente. Item ſtatuimus ⁊ ordinamus ꝙ q̄cūq̄ȝ ēt debitor cōis Peruſij pro datis vel collectis vel impoſitis qui extraheret̄ de ſacculo cōis Peruſij ad aliq̄d officiū vel aliter ad aliq̄d officium cōis Peruſij deputaret̄ ꝙ niſi ſoluat ante principiū ſui officij totuȝ id q̄d ſoluere debet dictū officium exercere: vel habere non poſſit: ſȝ debeat de dicto officio caſſari ⁊ alius deputari per dn̄os priores artiū ciuitatis peruſię: ēt ſi talis eſſet extractus ad officium prioꝝ ſeu prioratus ꝙ ſocij eius ipſum admittere ad dictum officium non debeāt niſi facta ſolutiōe predicta ſub pęna quingentaꝝ lib. den̄. pro quolibet ipſoꝝ ſi negligentes fuerint in predictis vel aliquo predictoꝝ ⁊ ꝙ cancellarius vel abreuiator cōis Peruſij ⁊ q̄libet eoꝝ ſub pena. C. lib. den̄. pro quolibet ⁊ qualibet vice qua negligentes fuerint in denunciando ⁊ notificando p̄fatis dn̄is Prioribus q̄n aliq̄s debitor cōis peruſij eēt ex̄ctus ad aliq̄d officiū: vt. ſ. dcm̄ eſt puniant̄ ⁊ ꝯdēnent̄. Et ne dicti cācellari⁹ ⁊ abreuiator poſſint p̄tendere ignorantiā volumus ꝙ cōſeruatores monete ⁊ maſſarij vel alij officiales cōis Peruſij teneant̄ ⁊ debeant ad petitionē cuiuſlibet ipſoꝝ dare noīa oīum debentium ſoluere cōi peruſij occaſione p̄dicta: ⁊ ſūmas ⁊ quantitates: ita q̄d apud ſe predicti cancellarius ⁊ abreuiator ſemper habeant a dictis conſeruatorib⁹ ⁊ maſſarijs ⁊ alijs officialibus de tpe in tp̄s noīa dictoꝝ debitoꝝ ſub pena p̄dicta. Et q̄d dictuȝ eſt ſupra de debitoribus cōis Peruſij locū habeat ēt in filijs ipſoꝝ q eſſent in eadem domo cum patre ipſoꝝ ad vnū panem ⁊ ad vnū vinū quo caſu ſi pater eſſet debitor ⁊ occaſione predicta ſil̄r filius ad dicta officia admitti nō poſſit donec ſit debitum ſatiſfactum p̄dictum.

¶ De ceſſione iurium aut bonorum non fienda. Rubrica. decima.

Siquis Litem queſtioneȝ ſeu controuerſiam haberet cuȝ aliquo cuiuſcūq̄ȝ ſtatus vel conditionis extiterit de aliqua re ⁊ aliqua partium lite queſtione ſeu cōtrauerſia mota de dicta re dictam rem vendiderit vel donauerit vel ex ea ius vel actioneȝ dederit vel ceſſerit vel fructus vendiderit vel locauerit alicui puniat̄ in quadruplū valoris ei⁹ ꝙ donaret cederet vel venderet. Et ad tollendum dubiuȝ q̄n lis mota intelligat̄: volumus ꝙ qual̄rcūq̄ȝ citatus fuerit aliq̄s occaſione rei ꝑ eum poſſeſſe intelligat̄ lis ſeu queſtio mota. Et ſi poſt modū ipſam rem vendiderit vel donauerit vel alienauerit vel ex ea ius vel actionem dederit vel ceſſerit alicui vel poſſeſſionem in alium tranſtulerit vel fructus vendiderit teneat̄ in oībus ⁊ ad omnia ac ſi eam poſſideret ⁊ ꝑ inde procedat iudicij petitio ſeu libellus ſiue facti narratio contra eum ac ſi vere poſſideret. Et ſi nō poſſet probari de alienatione vel tranſlatione poſſeſſionis in alium poſt oblatam petitionem vel libellum porrectum perinde procedat iudicium ſententia feratur ſiue executio ipſius contra primum poſſeſſorem ac ſi a principio contra eum ⁊ in re petita ⁊ ipſo poſſidente fuiſſet actuȝ ⁊ ſententia lata ⁊ facta executio non obſtante ꝙ alius poſſideret. Et ad obuiandam fraudibus illoꝝ qui tranſſerunt poſſeſſionem in alium. Statuimus ꝙ ſi aliq̄s volens rem aliquam ab aliquo petere vel ypotecaria agere vel aliud reale iudiciuȝ intemptare petierit coram iudice aduerſarium citari ⁊ interrogari ſi poſſideat rem vel nō etiaȝ nulla petitione vel facti narratione oblata vel facta iudex teneat̄ talem cogere cum iuramento reſpondere ⁊ confiteri vel negare. Et ſi confitebit̄ ſe poſſidere iudex teneatur eidē precipere ꝙ non alienet rem vel poſſeſſionem transferat in alium vel aliq̄d aliud de ſupra prohibitis faciat: ⁊ per inde contra talem cōfitentem ēt ſi non poſſideret tpe confeſſionis procedat iudiciuȝ ac ſi iure poſſideret tpe litis conteſtate ⁊ ēt tpe ſn̄ie non obſtante aliquo alio capitulo vel aliquo alio

qd̄ poſſet in cōtrarium allegari. ¶ Huiuſmodi edi
cto decernimus q̄ ſi aliquis obſtenderit publicum
inſtrumentum inquo contineat̄ de cōfeſſione facien
da vel guarrentigia ⁊ pactum reſeruationis domi
nij vel poſſeſſionis vel qd̄ poſſit ſua auctoritate in/
gredi intrare vel aprendere tenutā ⁊ poſſeſſionem
alicuius rei ſua ꝓpria auctoritate vel reſeruauerit
ſibi manuum iniectionem de ⁊ ſup re ſua vel quaꝫ
poſſideret tpe appoſitionis dicti pacti ex aliq̄ cauſa
inter contrahentes expreſſa ⁊ in contrarium appo
ſita q̄ poteſtas vel capitaneus ⁊ qlibet alius iudex
vel cuiuſlibet eoꝝ iudices vel officiales viſo tali in/
ſtrumento teneant̄ ⁊ debeant talem ius habentem
ex dicto inſtrumento ponere ⁊ immittere ac ēt de/
fendere per ſuos familiares vel nuncios in tenutaꝫ
⁊ poſſeſſionem ipſarū rerum. Et ēt ſua auctoritate
poſſit ingredi aprehendere ⁊ detinere non obſtāte
q̄ tales res dicerent̄ poſtea alienate vel ad alium
tranſlate vel p alium dicerent̄ poſſideri. Niſi oppo
nerēt ⁊ oſtenderet̄ de iure vel poſſeſſiōe q̄ſitis ante
pactum p̄dictum. Et ſi poteſtas vel capitaneus vel
alius officialis vel eoꝝ vel alicuius eoꝝ officiales
fuerint in predictis negligentes quinqꝫ lib. deñ. pe
nam incurrant.

¶ Inſuper q: compertum eſt diuerſa litigia oriri
inter homines ⁊ pſonas in ⁊ ſup bonis rebus do/
mibus poſſeſſionibus hereditatibus ac iuribus ⁊
actionibus qbuſcūqꝫ: ⁊ plerūqꝫ pars illa que in iu/
dicio ſuccumbere vr̄ ducta rabie iniuſte victorie in
fraudem damnum detrimentum ⁊ p̄iuditiuꝫ tertij
ſeu partis iuſtitiam fouentis ⁊ poſſeſſiones predia
domos ⁊ hereditates in totum vel per partem res
⁊ iura ſup quibus in iudicio lis pendet vel pende/
re veriſimiliter ſperat̄ alteri donant cedūt vel ven/
dunt vel alienant ſeu in alium poſſeſſionem tranſfe
runt. Volentes tantū fraudi ⁊ preiuditio ac incon/
ueniētijs oportune ꝓuidere. Hoc ſtatuto ꝑpetuo
inuiolabilit̄ obſeruaturo ⁊ valituro. Volumus ſta/
tuimus ⁊ ordinamus q̄ nulla perſona audeat vel
preſumat domum terram agrum ſiue aliqua bona
ſtabilia vel mobilia vl̄ res aliquas vel hereditates
in totū vel in partem poſſeſſiones iura vel actiones
in ⁊ ſup qbus penderet lis ſeu veriſimiliter eſſe liti
gium ſperet̄ vendere alienare cōdonare dare cede
re vel concedere aut alter vel quouis alio titulo in
alium transferre ſub pena ⁊ ad penam valoris du/
pli eius quo valeret id qd̄ venditum donatuꝫ tradi
tum ceſſum ꝯceſſum alienatum vel in aliuꝫ tranſla/
tum extitiſſet pro medietate ipſo facto ⁊ iure illi in
cuius p̄iudicium tale qd factuꝫ extitiſſet ⁊ pro alia
medietate cōi Peruſię ſeu ꝓ eo camere apoſtolice
ſine aliqua alia declaratione vel ſententia applicā/
da. Et nihilominus talis datio donatio vēditio ceſ/
ſio ꝯceſſio alienatio ſeu in alium tranſlatio non va/
leat nec teneat ⁊ ſemp perpetuo nullius ſit valoris
efficatie vel momenti.

¶ Declarando inſuper inſtrumentum ſeu aliam
ſcripturam ſuper predictis aut aliquo predicto/
rum fore ⁊ eſſe nullum ⁊ non valere nec tenere
⁊ nullam facere penitus fidem. Et nec illi in cu/
ius preiudicium redundaret non obeſſe vel no/
cere ſed habeatur proinde ac ſi factum vel facta
non eſſet.

¶ De iure ſeu facultate reintrandi poſſeſſionem rei alienate pro precio non ſoluto. Rubrica. ii.

Quia ſepe contingit alie/
nantes res ſeu bona
ſua pro precio cum emptoribus
ſeu conductoribus ꝯuento pre/
cium ipſum in tpe in contractu
ordinato non poſſe conſequi q̄
in eoꝝ damnuꝫ reſultare videt̄.
Volentes igit̄ eoꝝ indennitati ſalubri rimedio pro
uidere. Statuimus ⁊ ordinamus q̄ ſi venditor vel
alienator petierit ſe remitti per iudicem in tenutaꝫ
⁊ poſſeſſionē rei vendite vel alienate eo q̄ nō eſſet
ſibi de p̄cio ſatiſfactū in totū ſtatim p iudicē coram
quo fuerit petitū facta prius ꝓbatione de promiſ/
ſione precij remittat̄ ⁊ ponat̄ ⁊ remiſſus ⁊ poſitus
defendat̄ in poſſeſſione rei vēdite vel alienate ⁊ de
ipſa re poſſit fructus percipere in totum ſi de toto
precio non eſſet ſatiſfactū vel pro parte pro q̄ non
eſſet ſatiſfactū. Et ſibi lucrifacere nec in preciū cō/
putari: quo vſqꝫ fuerit ſibi ab emptore ſeu aliter ꝓ/
miſſore de toto precio integre ⁊ plene ſolutum ⁊
ſatiſfactum.

¶ Declarantes ⁊ ſtatuentes q̄ ſi in termino con/
uento venditori ſeu alienatori non eſſet aliquid de
precio ſolutum q̄ facta vnica reqſitione per vendi/
torem vel alienatoreꝫ de ipſo emptore vel promiſ/
ſore q̄ debeat intra tres dies ſeu alium terminum
a iudice aſſignandū effectualiter ſoluiſſe venditori
vel alienatori q̄ elapſo dicto termino ipe venditor
ſeu alienator poſſit ⁊ valeat vt ſupra remitti ⁊ re/
poni in poſſeſſionem dicte rei ⁊ ipſam rem cuicūqꝫ
ſibi placuerit vēdere ⁊ alienare ⁊ emptor primus
ſit ipſo iure p̄uatus omni ſuo iure qd̄ haberet in di
cta re videlicet ꝓ rata precij qd̄ nō ſoluit reſpectu
quātitatis ⁊ qualitatis rei vendite vel alienate tm̄:
⁊ non quo ad totam ⁊ integram rem. Et ſecundus
emptor ſeu conductor ponatur in poſſeſſionem di/
cte rei ⁊ in ea defendat̄ ⁊ hoc locuꝫ habeat ſi quā/
do inter venditorem vel alienatorem emptoreꝫ ſeu
conductorem aliter non eſſet conuentum ſeu aliter
placuerit.

¶ De ordine citandi habitãtes in comitatu Peruſie vltra tria milaria ab ipa ciuitate. Rca. 12

Volentes Parcere laborib⁹ ⁊ expenſis ſubditoꝝ duximus ſtatuẽdũ ꝙ ſi decetero aliqua lis vel q̄ſtio moueret̃ ꝯ aliquẽ in comitatu ꝑuſie vltra tria miliaria ab ambitu muroꝝ ipſi⁹ ciuitatiſ habitãtẽ ꝙ iudex cauſe ad petitionẽ actoris teneat̃ ⁊ debeat citari facere talẽ in comitatu degẽtẽ vl' habitãtem ad litẽ ⁊ cauſam ꝓſequẽdã ⁊ ad eligẽdũ locũ in ipſa ciuitate vbi velit citari ad ſingulos act⁹ fiendos in cauſa ⁊ ad cõſtituendũ ꝓcuratorẽ: ⁊ facta dcã citatione ſi cõtumax fuerit in cõparendo ad eligendũ locum vel ad ꝯſtituendũ ꝓcuratorẽ in ciuitate ſemel ad p̄dicta reqſitus: ꝙ tunc iudex cauſe teneat̃ ⁊ debeat eligere ⁊ deputare locum p̄dictũ in ciuitate peruſie vbi ſibi viſum fuerit. Et deinde notifficari talẽ electionẽ eſſe factam eidẽ in comitatu degenti ſeu habitãti: qbus electione loci ⁊ intimatiõe factis exinde in dcõ loco citet̃ talis ꝯtumax ad ſingulos actus in cauſa faciẽdos vſq; ad ſniam excluſiue diffinitiuam: ⁊ huiuſmodi citationes valeant ⁊ teneãt pinde ac ſi ad domũ habtiationis ipſi⁹ in comitatu facte eſſent aliquo nõ obſtante.

¶ De ſatiſdatiõe preſtanda p foreſeſ litigare volentes in curijs peruſinis. Rubrica. 13.

Statuimus Et ordinam⁹ ꝙ ſi aliqs nõ ſubiectus iuriſdictioni cõis peruſie ciuiliter vel criminaliter agere vel litigare vellet cũ aliquo peruſino vel ſubiecto iuriſdictiõi peruſine corã aliquo iudice vel officiale in dicta ciuitate: teneat̃ ⁊ debeat idonee ſatiſdare de iudicio ſiſti ⁊ iudicatũ ſoluẽdo tam in cauſa ꝯuẽtionis quã mouiſſet ſiue moueret q̃ȝ reconuentionis ⁊ tam pro ſorte principali q̃ȝ pro expenſis damnis ⁊ intereſſe q̃ȝ etiam pro pena in ſtatutis dicte ciuitatis de materia loquentibus expreſſa ⁊ aliter ⁊ alio modo audiri nõ poſſit nec debeat. Et nullus iudex poſſit talẽ forenſem nõ idonee cauẽtẽ in agendo vel petẽdo audire ⁊ ſi audiret incidat in penã cẽtum lib. deñ. applicãdã vt diſpoſitũ eſt. ſ. in ſtatuto de executiõe inſtrumentoꝝ: ⁊ tamen ſecus factũ ſit nullũ ipſo iure.

¶ De ſcripturis mercatorum: campſorum: ⁊ artificum: ⁊ aliorum quorumcumq;.

Rubrica. 14.

Statuimus Et ordinam⁹ ꝙ ſi aliqs mercator campſor: artifex aut alia quecũq; pſona aliquã politiã ſiue ſcriptam manu ſua fecerit etiã obmiſſa omni iuris ſolẽnitate de quacumq; promiſſione ꝯfeſſione vel obligatione p ſe alteri facta: talis politia ſiue ſcripta ꝓ cõfeſſione in iudicio fcã habeat̃ ⁊ vim cõfeſſiõis obtineat ⁊ tãq; cõfeſſio ⁊ inſtrumentũ ꝯfeſſionis per quẽlibet officialẽ cõis peruſie debeat executioni debite demandari: dummõ conſtet dictam ſcriptã politiam ſiue appodiſſã ſcriptã fuiſſe manu ꝓpria dicti ꝓmittẽtis cõfitẽtis vel ſe obligantis p ipſius recognitionẽ ꝯfeſſionem vel aliã iuſtam ⁊ legitimã probationẽ ſeu approbationẽ. Et ad faciendã dcãȝ recognitionem quilibet iudex cõis Peruſie corã quo ꝓduceret̃ talis appodiſſa politia ſiue ſcripta teneat̃ ⁊ debeat ad petitionẽ petẽtis citari facere illũ cuius manu diceret̃ ſcripta: ⁊ ſi cõparuerit cogat̃ medio iuramento dicere an talis politia ſiue ſcripta ſit manu ſua ſic vel ne: quã ſi recognouerit poſſit ⁊ debeat mandari executioni vt. ſ. ⁊ ſimiliter ſi negauerit ſi fuerit legitime ꝓbata ꝙ ſit manu ipſi⁹ ⁊ eodẽ modo ſi iuſſus a iudice corã quo cõparuerit medio iuramẽto recognoſcere recuſauerit talẽ recognitionẽ facere. Si vero talis citatus ad recognitionẽ predictã ꝯtumax fuerit ⁊ nõ cõparuerit debeat ad petitionẽ ꝓducentis talẽ politiam ſeu ſcriptam: bis diuerſis diebus pſonaliter citari p cedulã manu publici notarij dci tribunalis coram quo ꝓduceret̃ dicta ſcripta: in qua cedula debeat inſeri tenor talis ſcripte ſiue politie que petit̃ recognoſci: ⁊ dari ſiue pñtari debeat per publicũ baiulum ſiue nunciũ dcẽ ciuitatis vel alicuius artis dicte ciuitatis: qui ſic citatus ſi nõ comparuerit infra terminũ p iudicem aſignatũ: vel cõparuerit ⁊ recognoſcere recuſauerit habeat̃ ⁊ ſit ꝓ recognita ⁊ cõfeſſata ⁊ tanq; ꝯfeſſio in iudicio facta ⁊ inſtrumentũ cõfeſſionis executioni mãdari poſſit ⁊ dbeat vt ſupradictũ ⁊ ſtatutũ fuit de recognita ⁊ cõfeſſata. Et qđ dictũ eſt de approbatiõe talis ſcripte ſiue politie locũ habeat ſi fuit talis approbatio ordine ⁊ mõ infraſcripto: vȝ ꝙ ſi dicat̃ ſcripta manu alicui⁹ mercatoris approbet̃ ⁊ approbari dbeat ꝙ ſit manu ipſius: p cõſules mercatoꝝ. Si vero manu cãpſoris diceret̃ ſcripta p auditores cambij: ſi vero manu alterius artificis diceret̃ ſcripta p camerariũ ⁊ duos alios hoies expertos ⁊ idoneos de dcã arte. Et ſi ille cuius manu diceret̃ ſcripta non eſſet de aliqua arte p cõſules mercatoꝝ vel p auditores cambij approbari debeat. Cõtra quas apodiſſas vel ſcriptas recognitas vel confeſſatas aut pro cõfeſſatis ⁊ recognitis habitas vl' mõ quo ſupra ꝓbatas vel approbatas ⁊ ꝯtra eaꝝ executio

nem non poſſint obici vel opponi niſi exceptiones
⁊ probationes que opponi permittunt ꝑ formam
capituli ſiue ſtatuti de executione inſtrumētoꝝ con
feſſionatorum.

¶ Item volumus ⁊ ſtatuimus ꝙ ſcripturis ⁊ li-
bris mercatorum ⁊ campſorum factis : ⁊ facien-
dis per eos occaſione eorum artis mercātie ⁊ cam
bij : quam exercerent coniunctim vel diuiſim eti-
am in eorum fauorem credatur ⁊ fides adhibea-
tur: videlicet ſcripturis ⁊ libris mercatorū ſi ſint ap
probate ⁊ approbati ꝑ cōſules ⁊ campſoꝝ ꝑ audi-
tores: niſi continerent mutuum quo caſu in eorum
fauorem nullo modo credatur nec eis fides aliqua
adhibeatur .

¶ Scripturis vero ſeu libris aliorum quorum
cumqꝫ artificum in matricula alicuius artis de-
ſcriptorum pro pertinentibus ad eorum artem cre
datur ⁊ fides adhibeatur in eorum fauorem vſqꝫ
ad ſummam in eorum matriculis reſpectiue expreſ
ſam: que fides adhibeatur ita demū ſi dicte ſcriptu-
re vel libri talium artificum ſint approbate ſeu ap
probati per camerarium artis de qua fuerit ta-
lis artifex ⁊ per quattuor artifices dicte artis ido-
neos ⁊ expertos preſtito per eos prius iuramen-
to de faciendo fideliter ⁊ ſine fraude dictaꝫ appro-
bationem.

¶ Item ad hoc vt prefatis libris mercatorum ⁊
campſorum fides poſſit tutius adhiberi . Volu-
mus ⁊ ſtatuimus ꝙ in libris ipſorum in futurum
ſcribendis poſſint vſqꝫ ad tres incluſiue ad plus
ſcribere in libro eiuſdem fundici pro quolibet fun-
dico ſiue appotecha . Et ꝙ in intitulatione dicti li-
bri debeat fieri mentio illorum qui ſcribere de-
bent . Et priuſqꝫ ſcribere incipiant eorum per-
ſone ſiue manus ſi ſint de arte mercantie per con-
ſules mercatorum ⁊ ſi ſint de arte campſorum per
auditores artis cambij ⁊ ſi ſint artifices alicuius
alterius artis per camerarium ⁊ alios quattuor
artifices de qua fuerit artifex qui querit librum ap
probari: ⁊ aliter non credatur eis ⁊ ſimiliter ſi ali-
us ſcribat non credatur eius ſcripture . Saluo niſi
eſſet ſcriptura manu propria ipſius debitoris ta-
lis artificis ſcripta recognita probata vel appro-
bata prout ſupra in preſenti capitulo continetur .
Et ſaluo niſi ex cauſa predicti ſcribere habentes
vel aliquis eorum remoueretur vel non eſſent in ci
uitate Peruſie vel aliter non poſſent ſcribere quo
caſu poſſit alius ſeu poſſint alij ſubrogari dummō an
tequam ſubrogatus incipiat ſcribere modo quo ſu
pra approbetur ⁊ fiat ſimilis intitulatio vt ſupra in
loco libri vbi incipit ſcribere.

¶ Volumus tamen ꝙ ſi contra dictas ſcriptas vel
libros opponeretur ꝙ non eſſent vere vel veri vel
non eſſet eis credendum ſeu fides adhibenda ꝙ
tunc ſi queſtio verteretur corā dominis conſulibus
ꝙ adhibeantur domini auditores artis cambij ⁊
conſules cum alijs quinqꝫ de arte mercantie qui e-
ligendi non ſint ſuſpecti alicui partium. Et hij oēs
iurare debeant ⁊ cogantur bene ⁊ legaliter iudi-
cium eorum dare vtrum dicte ſcripte vel libro ſeu
ſcriptis vel libris ſit fides adhibenda vel non ⁊ de
beat fieri ſcutrinium ſecretum ad buſſulam ⁊ fa-
bas albas ⁊ nigras: ⁊ Id quod fuerit declaratum
per duas partes eorum illud obtineat ⁊ pronun-
ciari debeat ⁊ valeat de iure: nec poſſit aliquid con
tradici vel opponi: ⁊ ſimiliter ſi queſtio verteretur
coram auditoribus artis cambij ſimilis ordo ⁊ for
ma ſeruetur per omnia ſicut ſi coram conſulibus
verteretur ⁊ eandem vim ⁊ robur habeat declara
tio facienda vt ſupra . Et ſi queſtio verteretur co-
ram aliquo alio camerario alicuius artis adhibe-
antur ipſe camerarius cum quinqꝫ iuratis de di-
cta arte ⁊ duo ex dominis conſulibus cum quinqꝫ
de arte mercantie vel domini auditores cambij cuꝫ
quinqꝫ de arte cambij qui eligendi non ſint alicui
partium ſuſpecti . Et hij omnes ſupra electi ſuper
queſtione que vertitur videlicet an ſit fides adhi-
benda vel ne dictis ſcripturis ⁊ libris eundem or-
dinem ⁊ formam ſeruent per omnia ſicut proxi-
me dictum eſt quando talis queſtio vertitur co-
ram conſulibus vel auditoribus ⁊ eandem vim ha
beat declaratio facienda vt ſupra . Et ꝙ tunc con-
ſules vel auditores vel alij camerarij coram qui-
bus reſpectiue talis queſtio verteretur teneneantur
⁊ debeant ſi dicta ſcriptura vel liber reproba
retur facere ⁊ mittere vnum alium partitum mo-
do ⁊ forma ſupradictis ſi dicta ſcriptura vel liber
eſt falſa vel falſus nec ne : ⁊ in quantum obtinea-
tur per duas partes ad buſſulam ⁊ fabas vt ſupra
videlicet ꝙ ſit falſa ſeu falſus tunc dicti domini
conſules vel auditores vel alij camerarij ſub pe-
na quingentarum lib. denariorum ipſo facto incur
renda ⁊ applicanda ſm formam ſtatutorum di-
cte ciuitatis teneantur infra tres dies immediate
poſt dictum partitum ſecundum obtentum notifi-
care poteſtati vel alteri officiali cognitionem crimi
nalium cauſarum habenti ꝙ dicta ſcriptura vel li-
ber reputatur per predictos falſa vel falſus. Et ꝙ
tunc dictus poteſtas vel officialis infra dictos tres
dies a die ſibi facte notificationis immediate ſe-
quenti ſub dicta pena incurrenda ⁊ applicanda
vt ſupra teneatur ⁊ debeat inquirere ⁊ procede-
re contra dictum ſcribentem vel producentem ta-
lem ſcripturam vel librum ⁊ vigore dictarum deli
berationis ⁊ notificationis tamquam ex ſufficien-
ti iudicio ad torturam procedere ⁊ repertum cul-
pabilem punire ⁊ condemnare in pena in ſtatutis
de tali materia loquentibus expſſa. Et nihilominus
ipſo facto de matricula in qua eēt deſcriptus caſſet
⁊ ſimili pena quingentaꝝ lib. deñ. teneantur ſupra

dicti ſi fuerint negligentes ſeu noluerint mittere dictum ſecunduz partituz ſi dicta ſcriptura eſt falſa vel liber falſuz nec ne ſaluo tamen ⁊ reſeruato ſemper iure parti legitime reprobandi de falſo ſi velit aliter quam ſupra ſtatutum eſt.

¶ Item volumus ⁊ ſtatuimus qd ſi contingat q aliquis mercator ſiue campſor vel alius quicunq faceret vel fecerit aliquam apodiſſam ſiue ſcriptaz in qua appareret ſe debitorem alicuius ex aliqua cauſa q ſi in libris ſuis vel alijs ſcriptis proprijs appareret ſe aliqd dediſſe ſoluiſſe vel ſatiſfeciſſe de dicto debito vel modo aliquo numeraſſe qd non debeat adhiberi fides libris ſuis ſeu ſcripte proprie de dicta ſolutione ſeu ſatiſfactione niſi reperiatur ſcriptuz in dicta apodiſſa vel ſcripta in q debitorem ſcripſit vel niſi per teſtes vel inſtrumētuz vel aliquo legitimo modo probet. Et ſi in aliqua apodiſſa ſeu ſcripta quam aliqs feciſſet contra ſe ſeu in qua ſe alicui ad aliquid obligaſſet que apodiſſa ſeu ſcripta eſſet penes creditorem eius qui illam ſcripſiſſet appareret ſcriptum qd de quantitate vel re in apodiſſa ſeu ſcripta contenta aliquid datum ſolutum vel factum de promiſſis per ipſum qd tali ſcripture cuiuſcūq manu facte detur plena fides ⁊ de ſiue pro quantitate ipſa vel re que p ipſam ſcripturam appareret data ſoluta vel facta nulla executio fieri poſſit vel debeat.

¶ De inſtrumentoꝝ dotaliuz vi ⁊ de tempore ⁊ modo dotis reſtituende ⁊ de lucro tertie partis ipſius. Rubrica. 15.

Omnia inſtrumēta dotalia habeāt viz cōfeſſionum que in iudicio legitime facta eſſent ⁊ executioni mandentur tamēq confeſſiones nulla exceptione obſtante niſi q poſſunt opponi cōfeſſionibus ⁊ contra confeſſiones ⁊ inſtrumenta ⁊ ſcripturas que vim cōfeſſionuz debent habere vt in principio capituli poſiti ſub Rca de executione inſtrumētoꝝ cōtinetur ⁊ hec ēt locum habeant in oībus inſtrumentis dotalibus tam factis quam etiam fiendis ⁊ etiam in refutationibus dotium que mandentur executioni tamēq promiſſiones reſtitutionis dotium. Et in caſibus in quibus eſt locus reſtitutionis dotis ⁊ in preteritis preſentibus ⁊ futuris.

¶ Volumus tamen q adueniēte caſu dotis reſtituēde ſi dos eſt inquātitate dicta dos peti nō poſſit ante annum. Et in caſu quo dicta dos fuiſſet pmiſſa per vxorem q non poſſit repeti niſi in terminis datis ⁊ ſolutis per vxorem ſi vero alius dotez pro vxore pmiſerit tūc ante repeti nō poſſit dicta dos q̄ in terminis in quibus dicta dos ſolui promiſſa fuit dum tamen ſemper heredes viri annum ad minus hēe debeant qū dos eſt inquantitate predicta interim tamen dicta domina debeat cōgrue alimentari per heredes viri infra annum predictum. Et ſi quis de cetero diſponſauerit aliquaz vxorem vel ſpōſaz ⁊ cum ea cohabitauerit ⁊ dotez ſeu promiſſionē dotis receperit ⁊ dicta vxor ſeu ſpōſa ante mortez viri vel ſponſi deceſſerit ſine liberis amboꝝ apud virum ſeu ſponſum remaneat ⁊ remanere debeat tertia pars dotis recepte vel ius petēdi tertiā partem dotis promiſſe vel ſpei dotis q tertia pars dotis in reuocabiliter ſit viri ſeu ſponſi.

¶ Saluo qd ſi vxor vel ſponſa maiorem quantitatez ſue dotis relinquere voluerit viro ſeu ſpōſo licituz ſit ⁊ liberū ei dimittere ⁊ relinquere dicto viro ſuo quātum voluerit a dicta quantitate ſupra dummodo non poſſit plus relinquere ipſi viro quam vni ex filijs primi matrimonij ſi vxor ex primo viro liberos habere ɔtigerit ⁊ eodē modo dicta tertia pars vt ſupra ōbita viro pdecedēte vxore nō poſſit excedere partem q debetur vni ex filijs primi matrimonij ſi vxor predicta habuerit liberis ex pmo matrimonio. Et nihilominus omne id ⁊ totum qd dicta vxor vel ſpōſa reliquerit dicto viro vel ſpōſo intelligatur reliquiſſe animo compēſandi pro concurrenti quantitate in dicta tertia perte niſi aliud fuerit p ipſam expreſſum ⁊ declaratum. Et pdicta omnia ⁊ ſingula habeāt locuz in feminis maritatis ⁊ que decetero maritabuntur ⁊ etiam deſponſatis ⁊ deſponſandis non obſtante q in inſtrumēto promiſſionis dotis reſtitutionis dotis vel ſponſalium appareat facta promiſſio de riſtituendo dotez totam ⁊ integram ſm formam iuris.

¶ De conſeruatione indemnitatis. Rubrica. 16.

Quicūq principalit vel vt fideiuſſor vel alio quocūq modo ſe p aliq pſona cōitate collegio vel vniuerſitate obligauerit ſi obligatus pbauerit obligationem per inſtrumentum publicuz vel aliam ſcripturam publicam vel per teſtes vel alio modo legitimo coram iudice ſummarie ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ille p quo ſe obligauerit ⁊ eius hēdes debeat ⁊ debeāt ipſuz obligatū ⁊ eius heredes indēnem ⁊ indemnes conſeruare tam de ſorte q̄ de damnis expenſis ⁊ intereſſe. Et facta dicta probatione procedi poſſit contra eum p quo facta fuit obligatio vt obligatuz ⁊ eius heredem conſeruet indēnem ⁊ indemnes ſicut proceditur in ⁊ pro executione inſtrumentoꝝ confeſſionatoꝝ ſm formam traditā ſupra in ſecūdo capitulo huius libri. Et ſi pecuniam obligatam pro alio ſiue pro ſoluen

B B

VIIv

do debitum ꝙ quo primo fuit obligatus ſiue pro ſoluendo vſuras vel dãna vel expẽſas vel intereſſe ſiue fuerit pñs ille pro quo accepit ſiue non : ⁊ ſiue fuerit nominatus in receptione mutui vel ſolutioue ſiue non nihilominus ille ꝓ quo eſt ſoluta vel mutuo accepta pecunia debeat totaliter obligatũ ⁊ illi⁹ heredes accipiẽtem vel accipientes ſoluentem vel ſoluentes indẽnem ⁊ indẽnes conſeruare tam de pecunia mutuo accepta ꝗ̃ de vſuris dãnis expẽſis ⁊ intereſſe tam pro p̃mo quam ſecũdo debito ⁊ de ⁊ ꝓ penis quas incurri contingiſſet tali occaſione ⁊ maxime pro eo quod nõ comparuit ad recipiendum preceptum de ſtando in palatio cõis Peruſie vel ſoluẽdo debituꝫ vel non ſtando ſm formam ſupradicti ſecundi capituli ⁊ de oĩ ſuo intereſſe qđ intereſſe ⁊ dãnum declaretur ab ipſo obligato pro alio vt ſupra dãnum patiente qđ eſſet tam inq̃ſitoꝝ amiſſione ꝗ̃ lucri ceſſatione ⁊ credat̃ ⁊ ſtet̃ ⁊ credi ⁊ ſtari debeat de huiuſmodi damno ⁊ intereſſe ſimplici iuramẽto p̃ſtito dãnum patienti in ſpecta tamen ⁊ conſiderata per iudicem qualitate rerum cauſe ⁊ perſonarum. Et intelligat̃ eſſe fideiuſſor vel aliqueꝫ ſe ꝓ alio obligaſſe eo ipſo qđ habet inſtrumẽtum ꝓmiſſionis vel alia ſcriptura publica ſeu in libro cõis Peruſie manu publici notarij ꝙ ſit vel fuiſſet fideiuſſor alicui vel ꝓ eo in aliquo obligatus aliquo ex ſupradictis modis ⁊ predicta locum etiam habeant quando quis ſe obligaſſet pro aliqua vniuerſitate cõi corpore vel collegio ⁊ que dicta ſunt ſupra vẽdicent ſibi locuꝫ eo caſu quo q̃s obligatus pro aliqua ſingulari pſona vel corpore vel collegio aut vniuerſitate aut cõmunitate vellet cõuenire principalem vel eam pſonam vel corpus vel collegium vel cõmunitatẽ vel vniuerſitatem vt eũ de tali obligatione extrahat ⁊ diſobliget ⁊ liberet ⁊ diſobligatum ⁊ liberatum faciat taꝫ ante terminũ ꝗ̃ infra terminũ aut poſt terminuꝫ qñ obligatio eſſet in diem vel qñ eẽt pura ad volũtatẽ ⁊ petitioneꝫ fideiuſſoris ſeu obligati nõ obſtãte ſi diceret̃ ꝙ diu non ſteterit in obligatione vel aliquo alio modo facta p̃us liquidatione ⁊ ꝓbatione quantũ ſua interſit nõ eſſe amplius obligatũ teneat̃ tamen obligat⁹ vel eius fideiuſſor ⁊ illius heres denũciare ⁊ p̃dicere p̃ncipali obligato ꝓ quo eſſet obligatus vel eius heredibus vt extrahat ⁊ ꝯſeruet ipſuꝫ ⁊ eius heredes indẽnem ⁊ indẽnes de ⁊ ꝓ obligatione ⁊ fideiuſſione ꝗ̃ ꝓ eo fecit ⁊ hoc capitulum locum habeat tam in obligationibus factis ꝗ̃ faciẽdis inter quoſcunq̃ ⁊ pro quibuſcunq̃.

¶ Et predicta non intelligantur nec locuꝫ habeãt in illo q̃ ſe obligauit ꝓ alio ad defenſioneꝫ alicuius rei alienate qui quouſq̃ quo lis mota nõ fuerit vel poſtq̃ mota fuerit ⁊ alienator vel alienatoris hẽs ſuſceperit in ſe iudiciũ ⁊ illud ꝓſequutus fuerit nõ poſſit petere ſe indẽneꝫ cõſeruari ⁊ de obligatione extrahi nec obligatus compelli ad extrahendum obligatum ab ⁊ de obligatione non obſtante ꝙ fideiuſſor habeat inſtrumentum conſeruationis indẽnitatis in quo cõtineatur ꝙ ille ꝓ quo fideiuſſit vel ſe obligauit ꝓmiſſit ad eius petionem ⁊ terminum extrahere ⁊ ex obligare ⁊ indemnem conſeruare fideiuſſorem.

¶ Item volumus ⁊ ſtatuimus qđ in obligationibus factis ꝑ particulares perſonas vnam vel plures alijs particularibus perſonis vel alicui vniuerſitati vel collegio cum rogitu notarij ſit in eletione creditoris contra quem velit agere an vꝫ contra principalem ⁊ p̃ncipaliter obligatuꝫ an vero ꝯtra expromiſſoreꝫ ſeu fideiuſſoreꝫ vel eius heredis ad eo qđ obligatus vel obligati ſemper ꝯueniri antequam cõueniat̃ p̃ncipalis debitor nõ obſtãte iure cõi nec aliq̃ renũtiatione ipſi iuri cõi nec aliq̃ alio.

¶ De cõſeruatione indemnitatis creditoꝝ ⁊ obligatoꝝ ꝓ vniuerſitate ⁊ de modo cõſtituẽdi ſindicum pro mutuo recipiẽdo ⁊ de executione de ⁊ pro eo facienda. Rubrica. 17.

P hoc Ut vniuerſitates de cõmitatu peruſie cõtumaciter ſe nõ habeãt in ſatiſſaciẽdo ſtatuimus qđ creditores ipſarum vniuerſitatum cõmitatus Peruſie ⁊ illi qui ſunt vel eſſent obligati cõmuni Peruſie ꝓ aliq̃ vniuerſitate vel ꝓ aliq̃bus vniuerſitatib⁹ de cõmitatu peruſie poſſint ꝯuenire ipſas vniuerſitates ⁊ pro executione eius qđ deberetur cogiſacere realiter ⁊ perſonaliter taꝫ ipſas vniuerſitates ꝗ̃ etiam ſingulares pſonas ipſaꝝ vniuerſitatum pro quibus vniuerſitatibus eſſent obligati ⁊ omnes illos qui tempore obligatiõis predicte ſoluebant datam ⁊ collectaꝫ ſeu libram habebãt cum eiſdem ⁊ recurſuꝫ habere in bonis ⁊ iuribus ipſarum ſingularum pſonarum ⁊ ad eoꝝ bona ⁊ iura ⁊ ſuper bonis que haberent ⁊ detinerẽt ⁊ poſſiderent ac ſi ipſi ſingulares homines nominatiꝫ eſſent obligati ⁊ ſoluere ꝓmiſiſſent ⁊ hec locum habeãt in omnibus ⁊ ſingulis obligationib⁹ ⁊ promiſſionibus preteritis p̃ſentibus ⁊ futuris ⁊ obligationibus factis ⁊ fiendis ⁊ p̃dicta locũ habeant ſi eſt vel fuerit poteſtas vel vicarius aut ſindicus vniuerſitatis req̃ſitus aut ipſa vniuerſitas in loco in quo adunãtia vniuerſitatis cõſueuit fieri vel ad eccleſiã q̃ erit in caſtro vel villa ipſius vniuerſitatis ad q̃ homines vniuerſitatis ire cõſueuerint iuxta iudicis cõis Peruſie qđ in termino aſſignãdo ꝑ ip̃m iudicem ſoluat creditori ſuo ꝙ ei debet vel ꝯſeruet obligatum ꝓ vniuerſitate indemneꝫ. Et iterũ citata vniuerſitas vel citatus poteſtas vel vicari⁹ vel ſin-

libet iudex predittoꝝ ad penam quingentaruꝫ li
brarum deñ. pro quolibet ⁊ alij iudices dicti cōis
ad penam centum lib. deñ. ſoluēdoꝝ ipſi cōi ad pe
titionem cuiuſcūqꝫ. petentis vel obligati nunc ⁊ in
futurū ꝓ aliq̄ collegio vel vniuerſitate ſiue nō ſub
iecto vel q̄ ab eis aliqd recipere deberet cuiuſcūqꝫ
conditionis exiſtat ſubiectus cōi Peruſie vel non
ſubiectuſ ꝑncipalr̄ iuriſdictioni poteſtatis ⁊ capita
neij cōis ꝑdicti in ciuilib⁹ vel criminalibus teneaꝛ
ꝓcedere contra vniuerſitatem vel collegiū ſeu non
ſubiectum ſummarie ſicut ꝓceditur cōtra ꝑncipa
les perſonas ex vigore ꝯfeſſionis vel ſi aliq̄ obſta
culo vel impedimēto contra ꝑdictos ꝓcedere non
poſſint poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ iudices predicti ⁊
q̄libet ipſoꝝ ad petitioneꝫ illoꝝ q̄ pro tali collegio
vel vniuerſitate ⁊ nō ſbiecto extiterint obligati vel
ab eis recipere debēt ſeu debebant teneātur ⁊ de
beant preciſſe debitores coctumatarios penſiona
rios ⁊ laboratoreſ collegij ⁊ vniuerſitatis vel non
ſubiecti curie Peruſine in ciuilib⁹ ⁊ criminalibus
compellere ad ſoluendum quicquid debent ſeu de
bebunt tali collegio vel vniuerſitati vel non ſubie
cto extiterunt obligati illi vel illis qui pro tali col
legio ⁊ vniuerſitate vel nō ſubiecto extiterint obli
gati vl recipere debēt ſeu debebūt perinde ac ſi ꝯ
predictos debitores haberēt inſtrumētuꝫ cōfeſſio
nis principaliter eis factum in q̄ debitores talium
collegioꝝ vel vniuerſitatum ⁊ nō ſbiectoꝝ ꝓmiſiſ
ſent id q̄d collegio vel vniuerſitati ⁊ nō ſbiecto de
bent vel debebunt ſoluere predictis qui ꝓ tali col
legio ⁊ vniuerſitate ⁊ non ſubiecto extiterint obli
gati vel ab eis recipere debēt ſeu debebūt ⁊ ꝓmiſ
ſiſſent ꝯfeſſionem facere corā iudice cōis Peruſie:
⁊ ſi tpˢ ſoluēdi debitū collegio vel vniuerſitati nō
dū tpe quo petiꝛ venerit cōpellāt ꝑdicti debitores
inſtrm̄ ꝓmiſſionis ⁊ ꝯfeſſionis facere ad ſoluēdum
ꝑdictū debitū illi vel illis q̄ ꝓ tali collegio vel vni
uerſitati ſeu non ſubiecto fuerint obligati vel re
cipere debent ſeu debebūt ⁊ petierint ꝑdicta fieri
ad terminuꝫ q̄ ipſi vniuerſitati vel collegio ſeu non
ſbiecto debeꝛ ſeu debebiꝛ p inde ac ſi inſtrm̄ ꝯfeſſio
nis de hoc haberent contra ipſos ⁊ ille vel illi cui
vel quibus tales debitores ꝑdictas ꝓmiſſiones ⁊
obligationes fecerint vel ſoluerint predicta debita
teneanꝛ facere finem ⁊ refutationeꝫ nomine colle
gij vel vniuerſitatis vel non ſubiecti de ꝑdictis de
bito ſoluto vel promiſſo a predictis debitoribus ⁊
tales refutationes valeāt ⁊ teneāt ⁊ ꝑpetuo obſer
uentur p inde ac ſi fierent per legitimum ſindicum
vel ab illis nō ſubiectis q̄ recipere deberēt ⁊ pecu
nia fuiſſet conuerſa in vtilitatem vniuerſitatis vel
collegij vel nō ſubiecti ⁊ ſit in electionem petētium
alteram ex vijs ꝑdictis ⁊ remedijs eligere. Et vna
via electa poſſit ad aliaꝫ recurrere ⁊ nihilominus
oēs ſimul intēptare ⁊ ꝓſequi vſqꝫ ad ſatiſfactioneꝫ
debiti nullo obſtāte. Et teneātur poteſtas ⁊ capita
neus preciſe cōpellere ad petitionē ꝑdictoꝝ illos q̄
dicerenꝛ eſſe debitores ꝑdictoꝝ collegij vel vniuer
ſitatis vel nō ſubiecti ꝯfiteri vel negare an ſint de
bitores ⁊ in quanta q̄ntitate ⁊ ſi reperti fuerint in
dicio condēnenꝛ cōi Peruſij: in quinquaginta lib.
deñ. ꝓ qualibet vice ⁊ nihilominus q̄ntitatem debi
taꝫ ſoluere cōpellanꝛ: vt dictū eſt ſupra ⁊ intelligā
tur eſſe ꝓ tali collegio vel vniuerſitate vel non ſbie
cto obligati vel ab eis recipe debere eo ipſo q̄ ha
bent vel habebūt inſtrm̄ ꝯſeruationis indēnitatis
vel ꝓmiſſioniſ debiti a ſindico vel ꝓcuratore colle
gij vel vniuerſitate vel ꝑlato eoꝝūdem q̄ ſit vel fue
rit tpe cōtractus q̄ conſueuerit vtiliter facere facta
ſue vniuerſitatis vel collegij habita ſūmaria cogni
tione vel ēt q̄ habuerit alias ꝓbationes legitimas
ſaltem duoꝝ teſtium ſummaria habita cognitione.
Et in fauorem ꝑdictoꝝ obligatoꝝ locum habeant
oīa ſtatuta loquētia de fideiuſſoribus perinde ac ſi
ꝑdicti haberet inſtrumēta cōſeruationis indēmni
tatis legitime cōfecta: ⁊ cōtra ꝯſeruationuꝫ inſtru
menta q̄ haberēt ⁊ alias ꝓbationes: vt dictum eſt
ſupra non poſſint opponi niſi exceptiones q̄ oppo
nunꝛ cōtra ꝯfeſſiones. Nullitatis aūt exceptio vel
alia dilatoria vel ꝑemptoria nulla poſſit opponi ⁊
hoc capitulum ꝑciſe debeat obſeruari nō obſtante
aliq̄ capitulo ſtatuti ꝑcedēte vel ſequēte cuiuſcūqꝫ
tenoris exiſtat ēt ſi oporteret q̄ expſſa mētio fieret
de verbo ad v̄buꝫ in ꝑn̄ti. ℌ. ⁊ iſtud capitulū nullaꝫ
recipiat interpretationeꝫ vel declarationem ꝑ aliq̄
iura ciuilia vel canonica vel municipalia ſꝫ ad lit
teram obſerueꝛ ſicut verba ſonant.

¶ De officio ⁊ officialibus ſuper cōmuni diuidū do tutoribus ⁊ curatoribus dandis decretis interponendis ⁊ inuentarijs iuditialiter conficiendis. Rubrica. 19.

STatuimus Et ordi
namus
q̄ ex generali ſacculo officioꝝ
ciuitatis Peruſie de ſex menſi
bus in ſex menſes extrahātur ⁊
publicentur tres boni ⁊ legales
doctores ex doctoribus deſcri
ptis in matricula. ℭ. ℑ. doctorum dicte ciuitatis: ⁊
tres idoneij ⁊ experti notarij ex notarijs deſcriptis
in matricula notarioꝝ collegij notarioꝝ ipſius ciui
tatis q̄ doctores ⁊ q̄libet ipſoꝝ inſolidūꝫ ſint ⁊ eſſe
debeāt iudices de ⁊ ſup oībus diuiſiōibus ⁊ cauſis
diuiſionū quoꝝcūqꝫ bonoꝝ ſtabiliuꝫ ⁊ quarūcūqꝫ
rerum inter quaſcūqꝫ ꝑſonas cōmuniuꝫ ſeu cōiter
poſſeſſaꝝ vel detēptaꝝ ad quaꝝ diuiſionē facilius
⁊ celerius faciēdaꝫ ipſi poſſint ⁊ q̄libet ipſoꝝ poſ
ſit diuidere habentes cogere ad eligendum hoies

dicus ad idem per preconem publicuz ⁊ voce preconia ita ꝙ dicta ſecunda citatio facta per preconez notificet eis ⁊ non ſatiſfecerit terminis elapſis. Et ad predicta exequẽda poteſtas vel capitaneus ⁊ eoꝝ iudices ad petitionem creditoꝝ ꝓcedant familias ipſoꝝ pro executiõe p̄dicta ſub pena ducentaꝝ libraꝝ ita tamẽ qđ ſindici villaꝝ ⁊ caſtroꝝ non poſſint vllam obligationez facere que executionem mereat̃ more predicto ob pecuniam ſibi vt ſindico mutuatam vel ſuo mutuo recipiendam: niſi ſeruet̃ inconſtitutione ſindici modus infraſcriptus: vz ꝙ adunantia congregetur inqua interſint due partes de tribus partibus totalibus hominum ad minus qui conſueuerũt adunãtiã vniuerſitatis hominum talis caſtri vel ville facere ⁊ alij reqrãtur p̄ nunciũ vel baiulum ipſoruz ꝙ veniant ad adunãtiam que fieri debet ꝓ ſindico conſtituẽdo pro pecunia mutuo acquirenda. Et tunc habita adunantia inqua interſint due partes poſſit ſindicus fieri ad pecuniam acquirẽdaz mutuo ſi obtinebit̃ per maiorem partem duaꝝ partium ipſoꝝ hominuz ⁊ ſcribant̃ nomina hominum cõſtituẽtium tunc ſindicum: ⁊ ſi contra predictam formaz fieret contra nominatos in tali inſtrumento poſſit fieri executio ita ꝙ in dicto caſu cõtra nõ nominatoſ ⁊ nõ ſcriptos ⁊ bona ipſoꝝ: nulla executio fieri poſſit nec ad ſatiſfatiõe de p̄dicto debito in ꝑpetuum compelli poſſint.

¶ Qualiter obligatus pro clerico cõſeruetur indemnis. Rubrica .18.

SI quis fecit vel faciet aliquã obligationem apud aliquam perſonam pro aliq̃ clerico ⁊ ille clericus ante tempus illius obligatiõis vel poſt dediſſet vel ceſſiſſet ius vel actionem de bonis ſuis vel partem ipſoꝝ alicui talis ceſſio non preiudicet illi qui obligationez pro illo clerico feciſſet ſed ille ceſſionarius vel ceſſionaria qui vel que ius accepiſſet ab ipſo clerico debeat eum q̄ ſe obligaſſet pro ipſo clerico indemnem cõſeruare ab obligatione facta ꝓ eo de illis bonis ⁊ rebus de quibus ius ⁊ actionez accepiſſet ab ipſo clerico. Et poteſtaſ ⁊ capitaneus tali obligato penitus ſatis fieri facere teneat̃ ⁊ eum indẽnem faciat obſeruari de ipſis bonis ⁊ rebus vſq; ad quantitatez quam dicta bona ⁊ res valeant ad petitionez illius obligati ſummarie de plano de facto ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ ſine libelli oblatione ⁊ litis conteſtatione ⁊ omni ſolennitate iuris obmiſſa. Et per inde ac ſi ceſſionarius ille vel ceſſionaria illa eſſet obligatuſ vel obligata ⁊ cõfeſſus in iudicio fuiſſet nõ obſtante aliq̃ ſtatuto p̄cedẽte vel ſeq̄nte hoc capitulũ. Volumus inſuper ſtatuentes qđ poteſtas vel capitaneus vel alij iudices cõmunis Peruſie debeãt ⁊ teneantur inſtrumentum vel inſtrumenta conſeruationis indẽmnitatis facta ſeu que fierent aquocũq; clerico mandare executioni contra illam pſonam vel illas perſonas q̃ recipiſſent vel recipiẽt ius vel ationem de boniſ ⁊ rebus cuiuſcunq; clerici qui ſe obligaſſet vel obligaret: ⁊ inſtrumentum indemnitatis eſſet factum ſeu fieret ab eiſdem pſonis que ius vel actionem recepiſſent ſeu recipiẽt a clerico q̃cumq; ⁊ ꝑ inde executioni mandent̃ inſtrumẽta cõſeruationis indẽnitatis contra p̄dictas pſonas que ius vel actionẽ recepiſſent vel reciperent ſicut mãdant̃ per iudicem cõis Peruſie inſtrumẽta ꝯfeſſionum: ⁊ locum habeant in predictis ⁊ qualibet parte ſui ⁊ hoc locũ habeant in preteritiſ ⁊ futuris ⁊ cauſis pẽdentibus coram quocunq; iudice etiam apellationũ vel alio. Addẽtes inſup ⁊ ſtatuẽtes qđ poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ eoꝝ ac alij cõis Peruſie iudices debeant ⁊ teneantur inſtrumentum vel inſtrumẽta confeſſionis indemnitatis facta a quocumq; clerico mãdare executioni cõtra illam pſonam vel illas perſonas que haberẽt tenerent ⁊ poſſiderent per ſe vel aliũ de boniſ ⁊ rebus q̃ fuiſſent cuiuſcũq; clerici qui ſe obligaſſet ⁊ inſtrumentum conſeruationis indemnitatis feciſſet vel dictus clericus tp̄e obligatiõis vel poſtea poſſediſſet ac ſi dicta inſtrã promiſſionuz cõſeruationis indẽnitatis eſſent facta ab eiſdez perſonis que bona q̃ fuiſſent talis clerici poſſiderẽt vel detinerẽt de boniſ que fuiſſent clerici obligati ſicut mandant̃ per iudicem cõis Peruſie inſtrumẽta ꝯfeſſionum ſeu in quibus continetur de ꝯfeſſione facienda. ¶ Et vtrũ habeat vel poſſideat de bonis que fuiſſent talis clerici poſſint recipi ꝓbatiões ⁊ teſtes ſũmarie ⁊ ſine libelli porrectione ⁊ litis ꝯteſtatione: vt ſupra. Et ſtatim cõtra ipſum detẽptorem vel poſſeſſorẽ executioni mãdentur ac ſi ab eodem detẽptore vel poſſeſſore bonorum que fuiſſent talis clerici ipa inſtrumenta facta fuiſſent. Et illi q̃ vẽdidiſſent talia bona vel res que fuiſſent talium clericorum ⁊ illi qui ad ipſorum bonorum ⁊ ipſarum rerum defenſionez ſe obligaſſent cogantur talibus poſſeſoribus vel preciuz rei vendite reſtituere vel ſatiſfacere eis de pecunia quam ſoluerent ipſis obligatis pro clerico pro ipſiuſ bonis ab eo poſſeſſis ⁊ cogãtur ſummarie ſine libelli porrectione ⁊ litis ꝯteſtatione ad predicta. ¶ Item cum multi ciues peruſini ⁊ cõmitatẽſes dicti cõmitatus eoꝝ ꝓpa liberalitate ſeu libertate ſe ⁊ eoꝝ bona ꝑ diuerſis vniuerſitatibus ⁊ collegijs ⁊ nõ ſubiectis diuerſaꝝ ꝯditionũ obligauerint ⁊ dãna ⁊ incõmoda ꝑ talib⁹ obligatiõib⁹ multa ſuſtinuerint ⁊ pati poſſent in futurum qđ minime conueniens nec iuri cõſentaneum eſſe dignoſcit̃. Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ poteſtas ⁊ capitaneus cõis Peruſie ⁊ q̃

videlicet vnuꝫ pro qualibet parte ⁊ indefectũ non
eligentis ipſe iudex ꝓ non eligente eligere qui ſic
electi medio iuramento ſub pena ⁊ ad penam per
ipſum iudicem imponẽdaꝫ ⁊ cõi Peruſie aplican
dam ſi nõ paruerint mãdatis ipſi⁹ iudicis dictam
diuiſioneꝫ infra tempus ꝑ ipſuꝫ iudicem aſſignan/
dum ſeu aſſignatum facere ⁊ eidem iudici parti/
bus citatis referre ⁊ ſi electi nõ fuerint in cõcordia
vel eam non fecerint ipſam penam ꝑ ipſuꝫ iudicem
impoſitam ipſo iure incurrant ⁊ tunc iudex coram
quo talis cauſa penderet debeat intra menſem ſub
pena infraſcripta talem diuiſioneꝫ vel tales diuiſio/
nes facere inſtantibus partibuſ ſeu altra eaꝝ. Iteꝫ
ſint iudices in ⁊ ſuper tutelis curis ⁊ actorijs dan/
dis cõſtituẽdis ⁊ etiam remouẽdis ac inuentarijs
iudicialiter faciẽdis decretiſqꝫ interponẽdis etiam
ſuper emancipationibus ac ẽt in ⁊ ſuper qbuſcũqꝫ
terminationibuſ ⁊ diffinitionib⁹ quorũcũqꝫ bonoꝝ
⁊ rerum etiaꝫ modo ⁊ forma qbus ſupra indiuiſio/
nibus dictuꝫ eſt. Et ẽt mulierum actibus vbi ꝑ for/
mam alicuius ſtatuti ſeu ordinamenti dicte ciuita/
tis vel collegij notarioꝝ regrereẽ. Dicti quoqꝫ iudi
ces ſub ifraſcripta pena teneanẽ ⁊ debeãt dcm̃ offi/
ciũ bñ diligẽter ⁊ ſine fraude ꝑ ſe ipſos ⁊ nõ ꝑ in/
terpoſitã pſonam ẽt autoritate ſuperioris ſbroga/
tam ſeu ordinatam exercere. Et ſi ſecuſ factum erit
ſecus faciens ipſo facto ⁊ iure incidat in penam
centum lib. deñ. ſine aliqua alia declaratione cõi
Peruſie aplicãda ⁊ nihilominus omnia ⁊ ſingu/
la facta ſeu geſta per dictum ſubrogatuꝫ vel ꝑ non
extractũ ⁊ publicatũ vt ſupra in ꝑncipio pñtis ſta/
tuti dictum fuit ſint ipſo iure nulla ⁊ nulliuſ robo/
ris vel momẽti ⁊ hec. vꝫ. de pena incurrẽda ⁊ nul/
litate actoꝝ nõ intelliganẽ nec habeant locũ in illo
vel illis iudicibus vel eoꝝ ſubrogatis ꝑ abſentiam
ipſoꝝ iudicium vel alicuius eoꝝ a ciuitate ⁊ cõmi/
tu Peruſie ꝓ tempore quo duraret abſentia nec
in illo q fuiſſet vel eſſet infirmus durãte infirmitate
vel in illo q durãte dicto officio decederet in qbus
caſibus ⁊ quolibet ꝑdictoꝝ poſſit alius impune ⁊
ſine aliquo alicuius ꝑdicio ſubrogari ⁊ deputari.
Dicti quoqꝫ iudices habere debeãt ꝓ ſuo ſalario
ꝓ vna quaqꝫ diuiſione vel terminatione in ciuitate
vel burgis peruſie faciẽda ſi res petita diuidi vale
bit cẽtum lib. deñ. vel ab inde infra ſecũduꝫ extima
tionẽ factã in catraſto ſi in illo acatraſtata reperi/
retur ſinaũt ſecundum extimationem dominorum
maſſarioꝝ cõis Peruſie a qualibet parte ſolidos
deceꝫ deñ. facta dicta diuiſiõe ⁊ ſi res petita diuidi
fuerit maioris veloris centum. lib. ſecundum exti/
mationem modo ⁊ forma ſuperius dictam habe/
ant a qualibet parte ſolidoſ viginti deñ. dũtaxat ⁊
non vltra: notarius vero ſolum dumtaxat habeat
ꝓ ſuis ſcripturiſ mercedem competentem ꝓ quoli
bet actu. vꝫ. illam que ſolitus eſſet hrẽ in alijs acti/
bus ciuilibuſ ꝑ notarios cõſcribendiſ: ꝓ diuiſioni
bus vero ⁊ terminatiõib⁹ faciẽdis extra ciuitateꝫ
⁊ burgos Peruſie videlicet in cõmitatu iudex ⁊
notarius ſi accedãt ad loca differẽtie hrẽ debeant
vecturas ꝓ eqs ⁊ expenſas ꝓ ſe et vno famulo ſeu
garſono necnõ a q̃libet partiũ fcã terminatiõe ſeu
diuiſione iudex ſolidos. l. ⁊ notari⁹ vltra mercedẽ
ſcripturaꝝ ⁊ actoꝝ ꝑ ipſum ſcribẽdoꝝ ſolidos tri/
ginta ⁊ non vltra aliquis ipſoꝝ habere debeat. Et
ſi aliquis ipſoꝝ iudicis ⁊ notarij ab aliq̃ partium
vltra extorſerit extorquens ad reſtitutionem dupli
eius qd recepiſſet ei a quo recepit ⁊ cõi Peruſie
ad ſolutionem vigintiquinqꝫ lib. deñ. teneanẽ ⁊ ad
predicta ꝑ dominum poteſtateꝫ vel aliuꝫ iudicem
cõis Peruſie faciẽdum ad petitioneꝫ cuiuſcunqꝫ
petẽtis realiter ⁊ pſonaliter compelli debeãt pena
dictis domino poteſtati vel iudici cẽtum lib. deñ. ſi
in predictis fuerint negligẽtes ꝑ ſuos ſindicatores
tempore ſindicatuſ auferenda ⁊ cõi Peruſie ipſo
facto ⁊ iure aplicãda. Sint ẽt ꝑdicti doctores ⁊
quilibet ipſoꝝ vt ſupra publicati iudices ꝺ ⁊ ſuper
alienationibus reꝝ ⁊ bonoꝝ immobiliuꝫ quorum/
cunqꝫ minoꝝ vigintiquinqꝫ annis etate de quibus
⁊ ſup qbus ſeruetur infraſcripta forma ſiue ſolen/
nitas. vꝫ. qd curator ſeu curatores dari non poſſint
per aliquem alium iudicem niſi per iudicem cõis
Peruſie modo ⁊ forma vt ſupra in principio hu/
ius ſtatuti ordinatum eſt ſuper cõi diuidundo qui
cognoſcãt ⁊ cognoſcere poſſint ciues ⁊ cõmitaten/
ſes peruſinos ⁊ ſub pena ⁊ vinculo iuramẽti dare
nõ debeant ipſi vel alter eoꝝ aliquẽ curatoreꝫ vel
aliquos curatores niſi cognoſcant ipſum vel ipſos
idoneos ⁊ ſufficientes ad dictam curam faciẽdam
⁊ exercẽdam ⁊ etiam cognoſcat iudex q curatoreꝫ
dederit fideiuſſorẽ ſiue fideiuſſores eſſe idoneos ⁊
ſufficiẽtes ⁊ habẽteꝫ vel hñtes bona ſaltem valẽtia
vſqꝫ ad cõcurrentem q̃ꝫtitatem eius qd vendenduꝫ
eſſet vel alienandum per minorem.

¶ Sint autem dicti doctores vt ſupra publicati
coniunctim vel diuiſim iudices in ⁊ ſuper dandis
curatoribus ⁊ incõſentiẽdo alienationibus rerum
⁊ bonoꝝ minoꝝ. xxv. annis etate in qb⁹ debeat in/
fraſcripta ſollẽnitaſ obſuari. vꝫ. qd curator ſiue cu/
ratoreſ dari nõ poſſint ꝑ aliquẽ aliũ niſi ꝑ dictoſ iu/
dis ſeu alteꝝ ex eis q cognoſcãt ⁊ cognoſcẽ poſſint
ciues ⁊ cõmitatẽſes Peruſinos ⁊ degẽteſ in dicta
ciuitate vel cõmitatu Peruſie ⁊ ſub pena ⁊ vincu
lo iuramẽti dare nõ debeãt aliquẽ curatorẽ vel cu/
ratores dictis minoribus niſi cognoſcant ipſuꝫ ſeu
ipſos eſſe idoneos ⁊ ſufficientes ad dictam curam
faciẽdam ⁊ etiam cognoſcãt eoꝝ fideiuſſores eſſe
idoneos ⁊ ſuffitientes hñteꝫ ſeu hñtes bona ſaltem
equalentia vſqꝫ ad cõcurrẽteꝫ q̃ꝫtitatẽ eius qd pro
minore vel per minorem vẽdẽdum ſeu alienãdum

VIIII v

eſt ſeu eſſet ⁊ aliter alienationi cõſentire nõ debe-
ant immo aliter facta alienatio vel vẽditio nõ vale
at nec teneat ſed ſit nulla ipſo iure. Et cũ cõe Pe-
ruſie de laborerijs cluſij q̃ tenent̃ ꝑ ſpãles ꝑſonas
vtilitatẽ ꝑcipiat ⁊ eueniat interdum ꝙ ipſa labo-
reria ſeu laboritia deſerunt̃ ꝓ eo q2 cõſortes ipſoꝝ
ad eoꝝ diuiſionem nequeunt ꝑuenire ex eo q2 non
ſunt directe nec vtiliter domini. Et propterea mul
totiẽs poſſeſſiões terre ⁊ res iculte ꝑ plures ãnos
repiunt̃ qđ eſt dãnũ cõis Peruſij. Statuimus ꝙ
habẽtes ius in talibus terris poſſeſſioĩbus ⁊ labo-
ritijs cluſij Peruſini ⁊ cõſortes ipſoꝝ laborerioꝝ
⁊ iuriũ poſſint ea interſe diuidere ⁊ cõi diuidũdo
iudiciũ inter eos locum habeat ⁊ eis competat ⁊
dicti iudices vel alter eoꝝ ad petitionẽ cuiuſlibet
dicentis ſe conſortem ſeu ius habere in huiuſmodi
terris ⁊ laborerijs cluſij Peruſini diuiſionem fa- #
cere poſſint ⁊ ꝓ diuiſo conſortibus ⁊ ius habenti-
bus partes legitime aſſignare modo ⁊ forma ſu-
pra in preſenti ſtatuto determinatis nõ obſtãte ꝙ
diceretur vel opponeret̃ vel dici vel opponi poſſit
ꝙ tale iudiciũ nõ dat̃ illis q nõ ſunt dñi directe vel
vtiliter ⁊ alia quacũq3 exceptione vel oppoſitione
iure ſpeciali vel generali ſimilr̃ nõ obſtãte. Et idẽ
intelligat̃ ⁊ obſeruet̃ inter oẽs alios emptores cõ-
munentiaꝝ cõis Peruſie q poſſint iter ſe diuiſionẽ
petere ⁊ diuidere cõmunantias ꝑdictas. Nõ tñ ꝓ-
iudicãdo cõi Peruſie in aliquo ꝑ ꝑdictas diuiſio-
nes que fierent.

¶ Habeant ẽt dicti iudices iuriſditionẽ ⁊ poteſta-
tẽ interponẽdi decreta ſuꝑ tutelis curis emãcipa-
tionibus: ⁊ ſuꝑ interponẽdis decretis actibus qui-
buſcũq3 ſm̃ ꝙ habẽt iudices dñoꝝ poteſtatis ⁊ ca-
pitaneij ſeu alij iudices ordinarij ⁊ competẽtes in
ꝑdictis ⁊ circa ea ⁊ eoꝝ decreti interpoſitio valeat
⁊ teneat que tutele cure actorie: emancipationes ⁊
decreta in ⁊ ſuper eis interpoſitiones fieri poſſint
per eos ⁊ coram eis in quocunq3 loco ⁊ quocunq3
tempore etiam feriato in honorem dei.

¶ De tutoribus ⁊ curatoribus dandis. Rca. 20.

CUm Experiẽtia ſit rerum
magiſtra ⁊ cõproba
tum ſit parentes deſcẽdẽtibus
tutore vel curatore indigẽtib9
dum viuũt minime ꝓuidiſſe nec
non furioſos aut prodigos vel
mẽte captos curatore vel cura-
torib9 ꝑ ſepe carere ⁊ huiuſmodi occaſionibus ha-
bentes cum eis agere non poſſe ſibi debitum facili
ter cõſequi ſiue iudicialiter experiri: ſed magis in
longum trahi ꝓpter que multa incõuenientia orta
extiterint ⁊ in futurũ oriri poſſent cupiẽtes nõ ſolũ
perſonis ſed etiã rebus eoꝝ necnõ illis q cum eis
aliquid agere haberent ꝓuidere hoc preſenti capi
tulo perpetuo valituro duximus ꝓuidendũ ꝙ ma-
ri. xiiij. ⁊ femine. xij. annis etate minorib9 ꝑ aliquẽ
ex iudicib9 cõis Peruſie ſuꝑ tutelis ⁊ curis depu
tatis: vt ſupra in preſenti volumine ſub rubrica de
officio ⁊ officialibus ſuꝑ cõi diuidundo dr̃ ⁊ non ꝑ
aliam ꝑſonam det̃ tutor hoc tamen modo forma ⁊
ordine. vz. ꝙ primo ſi talis minor Matrem habi-
lem ⁊ ſufficientem ad tale officiũ habebit ſin autem
auiã paternam tunc mater vel auia ſi voluerit det̃.
Si autem nec matrem nec auiam habilem habe-
ret tunc ꝓximior in gradu habilis idoneus ⁊ ſuffi-
ciens ſi voluerit ⁊ reperiat̃ cõſtituatur. Si aũt non
reperiret̃ vel nõ voluerit acceptare tunc alius pro-
ximior in gradu habilis idoneus ⁊ ſufficiens cõſti-
tuatur. Hoc ſemꝑ ꝑpoſito ꝙ idonee ⁊ ſufficienter
per talem conſtitutum tutorẽ caueatur ⁊ inuenta-
rium ⁊ alia fiant que ſm̃ formam iuris cõis in tali
actu fieri debẽt: ⁊ q2 ſepe cõtingit non inueniri qui
velit tale onus ſeu curam aſſummere ⁊ defunctum
ſiue patrem ſiue auum eſſe debitorem alicuius ⁊
huiuſmodi defectu nõ poſſit ille talis ſibi debitum
conſequi in ipſius graue damnum ⁊ ꝑiudicium qđ
eſt valde incõueniens iccirco duximus ſtatuendum
ꝙ quotieſcunq3 aliq̃s vellet agere cõtra dictos pu-
pillos vel infantes q non hñt tutorem tunc tenea-
tur ⁊ debeat facere requiri proximiores cõſangui-
neos vel actinẽtes dictoꝝ pupilloꝝ vel infantium
corã iudice ordine debito vt in termino aſſignato
ad ſuſcipiẽdum tutelã dictoꝝ popilloꝝ vel infan-
tium eos nominatim nominando q̃bus in termino
nõ venientibus vel veniẽtibus ⁊ tutelam nõ ſuſci-
piẽtibus dictoꝝ pupilloꝝ vel infantium tunc ⁊ eo
caſu poſſit contra dictos pupillos vel infantes agi
⁊ libellus dari ⁊ ad alios actus quoſlibet procedi
etiã ad ſententiã ⁊ ad alios actus q cõcernũt exe-
cutionẽ ſentẽtie etiã ſi hereditatem nõ adiuerint
vel ſe in hereditate non inmiſcuerint q2 ꝓ heredi-
bus quo ad valorẽ ꝓceſſus ⁊ ſentẽtie eos habere
⁊ haberi volumus ⁊ quantum ad ꝯtẽta in preſenti
ſtatuto tantũ. Dummodo in quolibet actu iudicia-
rio ſeu aliter exercendo contra dictos pupillos vel
infantes citauerit ſeu citari fecerit tres ꝓximiores
conſanguineos vel actinentes dictoꝝ pupilloꝝ vel
infantiũ maſculos legitime etatis ſi tot reperiãtur
ſin aũt duos ⁊ ſi vnum tantũ haberet citari illum ⁊
procuratorem cõmunis Peruſie ⁊ ſi nullũ habe-
ret citari faciat dictum ꝓcuratorem cõis ⁊ procu-
ratorẽ pauperũ. Qui ſic citati rñdere poſſint cõpa-
rere ⁊ defenſionem dictoꝝ pupilloꝝ vel infantiũ ⁊
rerũ eorũdẽ accipere ⁊ adſummere ac ſi eiſdem
cõiter ⁊ diuiſim eſſet decreta tutela vel cura dicto-
rum pupilloꝝ vel infantium. Et eorũ comparitio
vel contumacia habeat̃ ꝓ legitimatione perſonaꝝ
quo ad dictum ꝓceſſum ⁊ alios actus ꝑdictos ita

tamen ꝙ eiſdem pupillis vel infantibus vel alij ꝑſone ꝓ eis legitime cóparẽti ſemel vſqꝫ ad trigeſimum annuꝫ ſue etatis excluſiue liceat dictum ꝓceſſum ⁊ ſentétiam coram domino poteſtate vel capitaneo vel alio iudice competéte ad ciuiles cauſas deputato petere retractari qui iudex ad ꝑdicta ⁊ in ⁊ ꝓ predictis aditus teneať ⁊ debeat dictũ ꝓceſſum ſentétiam tenutam ⁊ alia omnia cótra dictos pupillos vel infantes facta ſummarie ſimpliciter ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij íſpecta pura ⁊ ſimplici veritate dictoꝝ pupilloꝝ vel infantium iuriumqꝫ ipſoꝝ reuidere: ita tamen qđ ſi dictus iudex vel officialis inuenerit ſeu viderit debitũ non fuiſſe verum vel ius non competijſſe ei qui contra pupillum vel infantem: vt ſupra egerit teneatur ⁊ debeat facere reſtituere cum effectu dicto pupillo vel infanti ſeu pupillis ⁊ infantibus fructus perceptos ⁊ quos ꝑcipere potuiſſet pupillus vel infans vel pupilli vel infantes ⁊ omne id qđ talis creditor ſeu actor dicta occaſióe aſſecutus fuerit de reb⁹ vel bonis ipſoꝝ pupilloꝝ vel infantium Si vero viderit ſeu iuenerit fuiſſe veꝝ tũc lucreť dictus creditor fructus interim perceptos dũmodo tñ nó excedãt valoré vigintiquinqꝫ lib. deñ. ꝓ cétenario floꝛenoꝝ ad computum .xl. bolľ. ꝓ quolibet floꝛeno monete currentis in dicta ciuitate ꝓ quolibet anno eius qđ vere recipere creditor debebat a dictis minoribus qꝛ tũc q̃tenus excederet eatenus reddere ⁊ reſtituere faciat habita cóſideratione valoris dictoꝝ fructuũ ſm tempus recollectionis ipſoꝝ fruttuum.

Si vero inuenerit dictum debitum ꝓ parte verũ ⁊ ꝓ parte nó verũ ſeu ꝓ re petita ꝓ parte ius cópetijſſe ⁊ ꝓ parte nó cópetijſſe tunc iudex ꝓ parte nó vera vel ꝓ qua nó cópetebat ius in re petita omne ꝑceptuꝫ reſtituere ⁊ reſarcire ⁊ integras expenſas ⁊ fructus ꝓ dicta parte faciat ⁊ ꝓut ꝑ dictũ iudicé fuerit ꝓnũciatuꝫ ⁊ iudicatũ: ita debeat inuiolabiliter obſeruari nec a tali ꝓnũcia ſeu ſñia ꝑ aliquam dictarũ partiũ reclamari appellari de nullitate vel grauanmine dicti aut querelari vel recurri vel ſupplicari poſſit vel aliqđ dici obijci vel opponi.

Volumus tamen qđ dictus creditor quandocunqꝫ dictus pupillus vel ifans habuerit ſiue pupilli vel infantes haberent tutorem vel adultus factus vel adulti facti haberet vel haberẽt curatoré vel curatores legitime cóſtitutos poſſit petere cófirmationem dicte ſententie late ſeu dicti ꝓceſſus facti. Et ſi cófirmari contigerit tunc a tali confirmatioñe non poſſit reclamari nec recurri nec appellari nec de grauãmine vel nullitate dici vel q̃relari nec ſupplicari vel aliquid aliud in cótrariuꝫ fieri ⁊ nec poſſit amplius dicta ſentétia retractari vel reſcindi ⁊ hec locum habeãt in ꝓceſſibus pédẽtibus ꝑſentibus ⁊ futuris dicta ſupra forma ſeruata.

Et ſi ꝯtingat euꝫ ad queꝫ legitima tutela ſpectaret alicuius pupilli vel infantis nõ eſſe de iuriſdictióe cóis peruſie vel in ciuitate vel cómitatu Peruſie: ſed extra territoriũ habitare volumus ſtatuẽtes ꝙ ad inſtãtiam creditoris ſiue eius q habet agere cuꝫ dicto ſeu dictis pupillis vel infantib⁹ iudex ſupradictus ad cuius officiuꝫ pertinet tutorem ꝯſtituere ꝑ ſuas litteras manu notarij ſcriptas requirat talẽ ſupra dictuꝫ qđ intra terminum ꝑ dictum iudicem in dictis litteris declaratum venire debeat ad ſuſcipiendum tutelam ꝑdictaꝫ ⁊ dictas litteras ꝑ publicum baiulum ſeu nuntium cóis Peruſij preſentari faciat ⁊ ſi in dicto termino non venerit tũc ſequens in gradu req̃rať ⁊ eo nó veniẽte vel veniẽte ⁊ non aceptãte vel tutelã nó ſuſcipiẽte tũc ſerueť forma ⁊ modus ſupra ordinatus ⁊ ſtatutus.

Adulto vel adultis petentib⁹ aliquam ꝑſonam ei vel eis dari in curatoré coraꝫ aliquo ex ꝑnominatis iudicibus ſi dicto iudici viſum fuerit dictam talem ꝑſonam ad dictam curam exercédam ſufficiẽtem ⁊ idoneaꝫ idem iudex dare ⁊ ꝯſtituere debeat adhibita tamen iuris ſolennitate.

Ipſis aũt adultis nó petentibus dari poſſit inuitis curator ad lites ſm iuris diſpoſitioneꝫ furioſis aũt mente captis ⁊ alijs quibuſcũqꝫ curatoribus indigẽtibus curatores deneť ꝑ ſupradittos iudices ſm qđ ius cóe dari dictat ⁊ diſponit ⁊ ſimiliter ius cóe ſeruetur in curatoribus bonis aut rebus alicuius viuentis vel mortui dandis.

¶ De ratione recipienda a tutoribus vel curatoribus. Rubrica .21.

Quia Sepe cótingit ꝓpter malitiaꝫ ſeu fraudem adultoꝝ vel illoꝝ qui pupillis adultis factis actinẽt ꝙ tutores olim puilloꝝ finito tempꝛe tutele volentes reddere adminiſtrationis rationé non pſſint ipſaꝫ rationé reddere eo ꝙ ipſi oliꝫ pupilli adulti facti vel eoꝝ cóſanguinei: non volũt ꝙ illi q tutores fuerũt extrahãt vel retrahant collum ſub iugo reddende rationis adminiſtrationis rerum dictoꝝ olim pupilloꝝ ſꝫ vt ꝑpetuo in dicta obligatione ꝑdurent vt ſic dicti olim tutores vel eoꝝ heredes aliquod incómodum vel damnũ conſequantur quantumcũqꝫ boni ⁊ legales tutores extitiſſent: ideo ꝑſenti capitulo duximus ſtatuendum.

Qꝫ quicunqꝫ fuit vel in futurum erit tutor vnius vel plurium pupillorum vel pupillarum vel infantiuꝫ finito tempore tutele predictorum voluerit reddere rationé adminiſtrationis ipſius tutelę ꝙ ipſe olim tutor ſi tunc viu t ⁊ ſi non viueret eius heres vel heredes debeãt adire dominuꝫ poteſtatem ciuitatis Peruſie vel aliũ iudicem competen-

tem ſeu aliquem ex iudicibus ſuper tutelis ⁊ curis ordinatis ⁊ per cedulam ex parte dicti ptãtis vel iudicis per baiulum cõis Peruſij requirere dictũ olim pupillum vel pupillam vel pupillas: ꝙ per ſe ipſos vel aliam ꝑſonam habentem legitimũ mandatum intra terminum in dicta cedula declaratum cõparere debeat coram illo ad nominandũ ⁊ petendum quem voluerit ſeu voluerint habere in curatorez qui ſic nominatus detur ei vel eis curator: ⁊ ipſo nominato non cõparente vel cõparẽte ⁊ nõ acceptante: vel ipſo olim pupillo vel pupilla non nominante vel non petente tũc dictus iudex teneat̃ ⁊ debeat dare curatorem ipſis quondam pupillis quem viderit eſſe idoneum ad recipiendam dictaz rõnez adminiſtratiõis ab ipſo olim tutore vel ipſi⁹ olim tutoris heredibus ꝙ intra tempus duoꝝ mẽſium a die facte reqſitionis debeat coraz dicto iudice comparere ad recipiendam dictam rationẽ adminiſtrationiſ ſue tutele ⁊ reſtitutionẽ reliquoꝝ q̃s ipſe olim tutor vel ei⁹ heres facere intẽdit ⁊ offert. Qui curator ſic datus vna cum tribus vel duobus cõſanguineis dicti adulti vel adulte vnius vel plurium teneatur ⁊ obligatus ſit dictam rationez adminiſtrationis recipere. Qui conſanguinei ſint ex ꝓximioribus ⁊ magis idoneis dictorum adultoꝝ: de quoꝝ idoneitate ſtet̃ declaratiõi ⁊ arbitrio dñi poteſtatis vel alterius ex iudicibus ſupradictiſ coram quo predicta fieri peterentur ad que dicti cõſanguinei cõpellantur preciſe per dictum dñm poteſtatem vel aliũ ex dictis iudicibus ad petitionem dicti olim tutoris ⁊ illius heredis. Et cogantur ꝙ compareant coram eis ad recipiendum dictam rationem quaz recipere teneantur infra ſexaginta dies a die petitionis facte per dictum tutorem vel illius heredem. Qui conſanguinei ⁊ curator reſpectiue ſi non reciperent ⁊ recipere detractarent ſeu recuſarent puniantur vna cum dicto adulto pena quinquaginta lib. deñ. pro quolibet eoruz de facto per poteſtatem vel dictum iudicem coram quo petita fuerint ſupradicta ſine aliquo ꝓceſſu vel inquiſitione aut accuſatione auferenda. Et nihilominus cogant̃ ad dictam rationem recipiendam ⁊ de palatio non relapſent̃ elapſis dictis ſexaginta diebus quo vſq; dictaz rõnem receperint. Qua recepta teneat̃ ipſe adultus cuz auctoritate curatoris ⁊ ipſorum conſanguineoꝝ conſenſu finem refutationem ⁊ liberationem facere dicto tutori vel eius heredibus: prius tñ reſtitutis reliquis a dicto tutore ⁊ illius herede ac rebus que apud ipſum tutorem vel illius heredem quomodolibet reperirent̃ eſſe pro redditione dicte rationis ⁊ aſſecutione dicte refutationis.

¶ Poſſit tamen dictus adultus cum conſenſu dictorum conſanguineoꝝ ⁊ auctoritate ſui curatoris ſi cognouerit non eſſe vtile redditionẽ rationis ipſi adulto fieri ipſum olim tutorem vnum vel plures abſoluere a dicta ratione reddenda: ipſo tñ tutore ꝯſentiente: q ꝯſanguinei ſi dicte abſolutioni ⁊ refutationi quaz faceret ipſe adultus dictis tutorib⁹ vel tutori vel illius heredi: male ⁊ perperam conſentirent teneantur reſarcire omne damnum qḋ dictus adultus incurrerit ſeu incurriſſet occaſiõe dicti mali cõſenſus preſtiti per ipſos cõſanguineos: de quo damno poſſint conqueri ipſi adulti infra annum a die facte refutationis: ⁊ predicta locuz habeant in hijs cõſanguineis qui poſſunt in ciuitate Peruſie conueniri ⁊ conſtringi. In hijs vero qui in dicta ciuitate non poſſent cogi ⁊ conſtringi: ⁊ tutor ſit de ciuitate vel cõmitatu Peruſij tunc ſufficiat requiſitio ſm formam pñtis capituli. Sed ſi dictus adultus vel minor facta requiſitione ſeu ꝓteſtatiõe per dictum olim tutorez vel illius heredem: que requiſitio ⁊ ꝓteſtatio fiat modo ⁊ forma ſupradictis ab eo qui fuit olim tutor vel illius herede ſeu heredibus intra dictum tempus dictam rationem recipere non voluerit ⁊ refutationem facere vel predicta diſtulerit ſeu neglexerit facere prout idem olim tutor vel illius heres cũ inſtantia poſtulaſſent ex tunc auctoritate ⁊ vigore preſentis capituli ⁊ ſtatuti ſit totaliter ⁊ liberalit̃ abſolutus ab omni onere reddende rõnis adminiſtrationis tutele predicte ⁊ ab omni eo qḋ eidem minori vel ſuis heredibus teneretur non obſtante aliquo iure ciuili vel canonico ſeu municipali quod vllo tempore in contrarium loqueretur.

Et omnia ⁊ ſingula ſupra ⁊ infra contenta in preſenti capitulo locum habeant in omnibus ⁊ ſingulis qui erunt ſeu fuerint curatores adultorum: vel furioſorum vel aliarum perſonarum quibuſ a lege vel iudice dantur curatores.

Et ſi contingeret aliquam tutelam per mortem tutoris vel alio modo finiri anteq̃ȝ pupillus vel pupilla aut pupilli vel pupille venirent ad adultam etatem ⁊ ipſe tutor ſi viueret vel illius heres reddere vellet rationem ipſius tutele ꝙ poteſtas vel alius ex ſupra nominatis iudicibus ad inſtantiam dicti olim tutoris vel ei⁹ heredis teneat̃ ⁊ obligatus ſit facere vt tutor alius predictiſ pupillis detur ſeruata forma tradita in dandis tutoribus ⁊ ꝙ ſic datus tutor recipiat dictam rationem adminiſtrationis. Et dicto olim tutori ſeu eius heredi finez ⁊ refutationez faciat ſi legitime adminiſtrationis ratio reddita ⁊ reſtitutio reliquorum facta fuerit ad que faciendum dictus tutor omnibus iuris remedijs compelli poſſit ⁊ debeat.

¶ De Aduocatis ⁊ procuratoribus dandis ⁊ conſultoribus eligendis.

Rubrica. 22.

STatuimus Et ordinamus ꝙ quilibet qui incipere vel habere voluerit queſtionem ſeu litem in aliqua curia Peruſina poſſit habere vnum aduocatuʒ ⁊ vnum procuratorem de melioribus aduocatis ⁊ de melioribus ꝓcuratoribus exercitium aduocationum ⁊ procurationuʒ facientibus dicte ciuitatis: ⁊ actor i pͤncipio iurauerit ad ſancta dei euangelia manu corporaliter tactis ſcripturis ſe non habere vel haberi non poſſe vnū aduocatum ⁊ vnum procuratorem: ⁊ petierit in principio cauſe anteq̄ʒ partem faciat citari ſibi dari dictum aduocatum ⁊ ꝓcuratorem vel alterum ex eis ⁊ nominauerit quos voluerit de aduocatis ⁊ procuratoribus conſuetis ⁊ reſidētibus in ciuitate predicta ꝙ tunc iudex quem adire voluerit teneatur ⁊ debeat depoſito primo ſalario ſm iudicium ipſius iudicis cogere realiter ⁊ ſi opus fuerit perſonaliter dictum aduocatum ⁊ dictum procuratorem nominatum ⁊ petitum ad acceptandum infra tertiaʒ diem poſtq̄ʒ nominatus fuerit pena dicto iudici negligenti ⁊ parti non inſtanti ⁊ non deponenti centum lib. deñ. in quam penam ipſo facto dict⁹ iudex ⁊ pars incidant ⁊ de facto eis auferatur. Et ꝙ iudex predictus occaſione moleſtie ⁊ inquietationis quam fecerit contra dictum aduocatum ⁊ dictum procuratorem non valeat ſindicari: ⁊ ſimili pena puniantur dicti aduocatus ⁊ ꝓcurator citati ⁊ moniti ſi intra dictaʒ tertiam diem non acceptauerint coram dicto iudice dictam aduocationem ⁊ procurationem: ⁊ poſtq̄ʒ dictus actor habuerit aduocatum ⁊ procuratorem volūtarios vel vt ſupra ſibi datos tunc ad iudicium procedat ⁊ in fine ſue petitionis ponat ⁊ deſcribat nomen aduocati ⁊ procuratoris predictoꝝ ita vt reo innoteſcat Et ipſe reus poſtq̄ʒ citatus fuerit ad iudicium ſi habuerit aduocatum ⁊ procuratorem pro ſua parte ⁊ de hoc iudicem ⁊ partem certificet: ⁊ ſi habuerit ipſos in actis nominet ⁊ deſcribi faciat infra ſecundum diem poſtq̄ʒ citatus fuerit: ⁊ ſi non habuerit vel habere non potuerit ⁊ ipſos voluerit tunc infra dictum terminuʒ nominet ⁊ declaret coram iudice predicto aduocatum ⁊ procuratorem quos voluerit de aduocatis ⁊ procuratoribus cōſuetis in ciuitate Peruſie reſidentibus: non tamen nominando nominatos per dictum actorem: ⁊ hoc iuret ad ſancta dei euangelia manu corporaliter tactis ſcripturis ꝙ non habet nec habere poterit voluntarie aduocatuʒ ⁊ ꝓcuratorem: ⁊ facta dicta nominatione ⁊ ſalario cōdecenti ad diſcretionem iudicis cauſe dictus iudex teneatur ⁊ debeat dictos aduocatum ⁊ procuratorem cogere realiter: ⁊ ſi opus fuerit pſonaliter ad acceptandum infra tertiam diem a die nominationis pena dicto iudici negligenti ⁊ parti non inſtāti ⁊ nō deponenti centum lib. deñ. que eis de facto debeat auferri ⁊ eadem pena puniatur aduocatus ⁊ procurator citati non comparentes coram dicto iudice infra dictum terminum ad acceptanduʒ. Et ꝙ iudex occaſione cuiuſcunqʒ moleſtie quam fecerit contra dictos aduocatum ⁊ procuratorem non valeat ſindicari. Et ſi per dictuʒ aduocatum vel ꝓcuratorem allegaretur aliqua excuſatio tunc iudex predictus teneatur ⁊ debeat dictam excuſationem intelligere ⁊ infra duos dies ſi iuſta vel iniuſta fuerit ꝓnūciare ſb dicta pena. Et ſi excuſatio admittēda fuerit tunc alius in ſequenti die eligat̄ ⁊ cogat̄ modo ⁊ forma ſupradictis ⁊ i terminis ſupius declaratis ſub dictis penis cogatur ad acceptanduʒ.

¶ De modo ⁊ forma ac intereſſe in cauſis fratrū minorum obſeruandis. Rubrica.23.

CUm Interſit cōmunis peruſij ⁊ rei publice ciuitatis Peruſij eccleſias dicte ciuitatis ⁊ maxime eccleſiā beati Franciſci de Peruſia de porta ſancte Subſanne conſeruari ⁊ eſſe in bono ſtatu ⁊ edificia dictarum eccleſiarum non corrumpi ⁊ non deficere in quibus eccleſijs dominus deus noſter colitur ⁊ cultus diuinus habetur ⁊ agit̄: ⁊ nūc muri ⁊ parietes dicte eccleſie beati Franciſci ſint multū corrupti ac in dies magis corrumpantur propter qđ dicta eccleſia indiget reparatione ⁊ reedificatione dictorum murorum: pro qua reparatione ⁊ reedificatione magna pecunie quantitas eſt neceſſaria: ⁊ que pecunia ſine iactura cōmunis Peruſij non adeo faciliter haberi poſſet niſi modo ⁊ ordine infraſcriptis.

¶ Iccirco ſtatuimus ⁊ ordinamus ꝙ quecūqʒ hereditas ⁊ quecunqʒ legata relicta ⁊ quecunqʒ donationes facte inter viuos vel cauſa mortis ⁊ quecunqʒ alia alio quouis quocunqʒ modo vel titulo etiam per votum conceſſa vel collata vel in futurū facienda concedenda dicte eccleſie ſancti Franciſci vel conuentui vel capitulo vel fratribus vniuerſaliter ſeu ſingulariter dicte eccleſie ⁊ conuentus a quibuſcunqʒ pſonis collegio vel vniuerſitate ſub quacunqʒ cōditione modo vel cauſa valeant ⁊ teneant ⁊ poſſint ⁊ debeāt peti ⁊ exigi nomine dicti cōmunis Peruſij per ſindicum ſeu ſindicos ipſius communis Peruſij conſilio generali dicti cōmunis ordinandos in ipſius eccleſie fratrum capituli ⁊ conuentus fauorē ⁊ vtilitateʒ ab heredibus vel legatarijs ⁊ procuratoribus heredum illorum qui tales

hereditates ⁊ legata relinquunt vel in futuruz re-
linquent ⁊ ab illis vel eorum heredibus qui dona
tiones fecerunt vel facient vel alio modo conceſſe-
runt vel contulerunt vel concedent vel cōferent vel
facient ⁊ qui vouerūt vel vouent dicte eccleſie bea-
ti Franciſci vel capitulo vel fratribus dicte eccle-
ſie vniverſaliter vel ſingulariter vel etiam a poſſeſ-
ſoribus ⁊ detemptoribus ipſarum hereditatuz vel
quarumcunqꝫ rerum talium relinquentium donan
tium concedentium cedentium conferentium vel
vouentium: ⁊ ꝙ per dominos poteſtatem vel ca-
pitaneum vel cuiuſlibet eorum iudices ⁊ aſſeſſores
⁊ quemlibet eorum dicte ciuitatis ad petitionem
⁊ requiſitionem dicti ſindici ſeu ſindicorum vel al-
terius eorum procedatur ad executionez ⁊ fiat exe-
cutio effectualiter huiuſmodi vltimarum volunta-
tū ⁊ inter viuos diſpoſitionū ſeu aliter quomodoli
bet quarumlibet conceſſionuz ſeu dationū (vt pre-
mittitur) dicte eccleſie vel capitulo vel conuentui
vel fratribus cōmuniter vel diuiſim factis relictis
ceſſis vel conceſſis contra poſſeſſores dictarum he-
reditatum relictorum legatorum donantium vo-
uentium ſeu aliter concedentium facta eis fide le-
gitime de predictis per inſtrumenta publica per
manum publici notarij ſcripta etiam ſi ſint exem-
pla vel exemplorum exempla etiaz ſine iudicis au-
ctoritate exemplata vel etiam per duos teſtes tan-
tum: ⁊ etiam diebus feriatis non tamen in hono-
rem dei: ⁊ ꝙ per eos vel nomine eorum contra
quos ageretur de ⁊ pro predictis ⁊ a quibus pe-
terentur tales hereditates legata vel bona vel res
alique donate conceſſe vel collate etiam per votuz
nihil dici obici vel opponi poſſit: ⁊ nec de inca-
pacitate ipſorum fratrum vel capituli ⁊ conuen-
tus ipſius eccleſie: ⁊ ſi diceretur vel modo ali-
quo opponeretur non valeat nec teneat: ⁊ eccle-
ſia fratres capitulum ⁊ conuentus ipſius eccle-
ſie intelligantur ⁊ ſint ac cenſeantur virtute ⁊ vi-
gore dicte prouiſionis ⁊ preſentis ſtatuti fore fu-
iſſe ⁊ eſſe capaces ⁊ habiles ⁊ poſſe capere ac-
ceptare ⁊ aſſequi tales hereditates legata dona-
ta ceſſa conceſſa ⁊ collata in ipſorum ⁊ dicte ec-
cleſie capituli ⁊ conuentus fauorem ⁊ contra pe-
titionem que fieret per dictos ſindicos vel eo-
rum alterum de ⁊ pro predictis vel aliquo pre-
dictorum videlicet herereditatibus relictis lega-
tis donationibus dationibus conceſſionibus col-
lationibus de preterito vel in futurum ⁊ contra
huiuſmodi teſtamenta legata relicta ceſſa conceſ-
ſa collata vel etiam per votum deſtinata dicte ec-
cleſie fratribus capitulo vel conuentui commu-
niter vel diuiſim ipſius eccleſie quatenus fauo-
rem ipſorum fratrum vel capituli vel conuentus
dicte eccleſie vel ipſius eccleſie reſpiciunt nulla
exceptio poſſit obici vel opponi ⁊ maxime pre-
ſcriptionis temporum vel alia queuis exceptio
vel defenſio niſi tantum altera de quattuor in-
fraſcriptis que poſſunt opponi contra inſtrumen-
ta confeſſionata ſcilicet ſolutionis vel abſolutio-
nis falſitatis pacti de non petendo: ⁊ compen-
ſationis quantitatis pecunie debite liquide ⁊ pu-
re ⁊ etiam reuocationis ⁊ ad nullam aliam ex-
ceptionem vel defenſionem quantumcunqꝫ habe-
ret effectum vel ſimilitudinem cum predictis vel
aliqua earum: ⁊ ꝙ iudex qui de predictis co-
gnouerit ſeu cognoſcet teneatur ⁊ debeat non
admittere ⁊ non audire oppoſitionem: ſed reice-
re ⁊ excludere omnem aliam exceptionem vel
defenſionem que contra ſupradicta vel aliquod
predictorum opponeretur: niſi eſſet aliqua exce-
ptio de predictis que poſſunt opponi contra in-
ſtrumenta confeſſionata ſm formam ſtatutorum
communis Peruſie de executione inſtrumento-
rum loquentium vel eſſet exceptio reuocationis:
⁊ tunc talis iudex exceptio que opponeretur con-
tra predicta ſi eſſet exceptio permiſſa ⁊ que poſ-
ſet opponi (vt dictum eſt) contra inſtrumenta cō-
feſſionata debeat cognoſcere: ⁊ de ea ⁊ ſuper eo
pronunciare infra terminum ſtatutorum predi-
ctorum. Et ſi iudex de predictis cognoſcens fa-
ceret contra predicta vel aliquod de predictis
puniatur ⁊ condemnetur in pena mille lib. den.
ad petitionem cuiuſcunqꝫ petentis per ſuum ſin-
dicatorem de quibus debeat ſpecialiter ex offi-
cio ſindicari. Et ꝙ dominus poteſtas ⁊ domi-
nus capitaneus ciuitatis Peruſie ⁊ eorum cu-
iuſcunqꝫ ipſorum iudices collecterales vel aſſeſ-
ſores omnes ⁊ ſinguli communiter vel diuiſim
ſint ⁊ eſſe intelligantur iudices competentes de
predictis ⁊ in predictis. Et ꝙ nullus aduoca-
tus de ciuitate Peruſie vel aliunde poſſit alle-
gare vel dicere aliquo modo contra predicta vel
aliquod predictorum: ⁊ qui ex eis contrafecerit
puniatur ⁊ condamnetur pro qualibet vice qua
contrafecerit in ducentis libris den. per poteſta-
tem vel capitaneum vel alium competentem iu-
dicem in dicta ciuitate iuriſdictionem ſeu cogni-
tionem habentem. Et ꝙ dicti ſindici communis
Peruſij (vt premittit̄) ordinati intelligantur ha-
bere ⁊ habeant a communi Peruſie manda-
tum ſpeciale in omni caſu in quo ſpeciale manda-
tuz requiritur de iure pro petendo exigendo tales
hereditates vel legata vel relicta vel donata ceſſa
cōceſſa vel collata vel vota. Et cōtra pſonas taliuz
ſindicorum ⁊ mādatum ipſorum cōiter vel diuiſim
nulla exceptio: ⁊ nil aliud poſſit dici obici opponi
recipi vel admitti pena opponenti ⁊ iudici admit-
tenti quingentarum libraꝝ den. pro qualibet vice

qua cõtrafactum fuerit ⁊ nihilominus talis oppo-
ſitio nõ valeat nec teneat vllo modo. ⁊ qđ tales ſin
dici teneantur ⁊ debeãt res ⁊ pecuniarum quãtita
tes quas exegerint occaſione pdicta dare tradere
cõſignare ſoluere ⁊ numerare illi pſone ſeu perſo-
nis cui vel quibus ⁊ quando dandas ſoluẽdas aſſi-
gnandas ⁊ tradendas ac numerandas videbitur
guardiano dicte eccleſie ſanti franciſci ⁊ fratribus
ipſius vel eius vicario pro reparatione murorum
⁊ edificioꝝ dicte eccleſie facienda de ꝓximo ⁊ in fu
turũ qñ opus erit ⁊ pro alijs neceſſarijs capitulo ⁊
ꝯuentui ac fratribus eccleſie ſupradicte nõ obſtãte
ad pdicta vel aliqđ iure cõi gñali vel ſpeciali ciuili
vel canonico vel municipali vł quo uis alio aliquo
in ꝯtrium diſponente vel faciente quoquomodo q̃
quo ad pdicta oia ⁊ ſingula ſint ſingantur ⁊ eſſe in
telligantur ſublata ⁊ penitus reuocata.
¶ Item ſtatuimus ⁊ ordinamus qđ Magnifici
domini priores artium dicte ciuitatis peruſie pre-
ſentes ⁊ qui pro tempore erunt ad petitionez ⁊ re
quiſitionez guardiani vel eius vicarij dicte eccleſie
ſancti Franciſci teneãtur ⁊ debeant facere ꝯſilium
generale dicte ciuitatis ſolemniter ſm morem ⁊
conſuetudinem ipſius ciuitatis. Et in ipſo conſilio
facere ordinari ⁊ cõſtitui ſindicũ ſeu ſindicos dicti
cõis peruſij ad pdicta illos ciues peruſinos quos
⁊ quot eidez guardiano ſeu vicario videbiť cõueni
re qñcunqz placebit eidẽ guardiano ſeu vicario di-
cti loci ⁊ dicte eccleſie ⁊ ꝙ ſindici conſtituendi ad
predicta ⁊ quilibet pdictoꝝ inſolidum ſubſtituere
loco ſui vnum ⁊ plures poſſint ſindicos ⁊ procura-
tores ad omnia ⁊ ſingula que ipſi ſindici ⁊ qlibet
eorum inſolidum facere ⁊ exercere poſſet ⁊ nihil-
ominus ipſi ſubſtituentes remaneant ſindici ⁊ pro
curatores ad oia ⁊ ſingula ſupradicta aliquo non
obſtante. Et ad pdicta omnia ⁊ ſingula in preſenti
capitulo contenta per omnia locum habeãt ⁊ exe-
cutioni mãdentur etiam in ciuitate Aſiſij eius que
territorio ⁊ diſtrictu. Et omnia que ſupradicta ſũt
de loco beati franciſci ſituati in porte ſancte Sub-
ſanne intiligantur ⁊ obſeruentur in omnibus locis
ſituatis in comitatu peruſie ⁊ eiꝰ diſtrictu in qbus
morem trahunt fratres dicti ordinis.
¶ Et preſens capitulũ ⁊ oia ⁊ ſingula in eo ꝯtẽta
per pores artiũ ciuitatis Aſiſij inter ſtatuta in vo-
luminibus ſtatutoꝝ dicte ciuitatis aſiſij ⁊ habeãt ⁊
hĩe debeãt pleniſſimã roboris firmitatem ſicut ha-
bẽt alia ſtatuta dicte ciuitatis aſiſij ⁊ ꝯ dictũ capłm
⁊ ꝯtenta in eo nihil poſſit dici obici vel opponi.

¶ Ordinamenta de dñis Conſulibus mercantie
Auditoribus cambij ⁊ Camerarijs aliaꝝ artiũ
⁊ eoꝝ iuriſditionibꝰ ⁊ renouatiõe eoꝝ licẽtiaꝝ
⁊ fideiuſſoribꝰ dandis in cauſis recõuentionũ ⁊
ferijs obſeruandis in eoꝝ curijs. Rubrica. 24.

Volumus Et ſtatuimꝰ
ꝙ conſules
mercatoꝝ auditores Cambij ⁊
alij camerarij aliaꝝ artium ciui-
tatis Peruſie ⁊ quilibet ipſoꝝ
inſolidum habeant cognitio-
nez ⁊ iuriſditionem cognoſcen-
di videndi ⁊ terminandi lites cauſas queſtiones ⁊
controuerſias vertentes ⁊ q̃ verterentur inter arti-
fices ſue artis de omnibus ⁊ ſingulis litibus cauſis
queſtionibus ⁊ controuerſijs q̃ inter artifices ver-
terentur tam occaſione artis quaz non etiaz ſi apa-
reret inſtrumentum quam alia quacunqz de cauſa
de qua non appareret inſtrũm. ¶ Item habeant
cognitionem ⁊ iuriſditionem videndi cognoſcendi
⁊ terminandi lites cauſas queſtiones ⁊ controuer-
ſias vertentes ⁊ que verterentur inter artificem ⁊
nõ artificez de ⁊ ꝓ factis ſue artis ⁊ ad ipſaz artem
⁊ eius exercitium ⁊ miſterium ſeu negociationem
ſpectantibus ⁊ pertinentibus ad dictam artem vel
dependẽtibꝰ ab eadem. Et ẽt habeant cognitionem
cauſaꝝ vertentiũ inter nõ artificem agentez ⁊ artifi
cem: ex quacũqz cauſa: dũmodo cauſa nõ pertineat
ad exercitiũ ⁊ miniſteriũ alicuius alteriꝰ artis quo
caſu pro tali cauſa debeat nõ artifex adire camera-
rium illius artis ad cuius artis exercitiũ vel mini-
ſteriũ dicta cauſa dr̃ pertinere: nec ẽt ſit de cauſis in
ferius reſeruatis ⁊ exceptuatis de qbus dicti cõſu-
les auditores ⁊ camerarij cognitionẽ nõ habeant.
¶ Itez habeãt cognitionẽ ⁊ iuriſditionez videndi
cognoſcendi ⁊ terminandi lites cauſas qões ⁊ cõ
trouerſias vertẽtes ⁊ que verterenť inter quaſcũqz
pſonas de ⁊ pro factis ſue artis ⁊ ad exercitiũ mi
niſteriũ ſeu negociationez ſue artis ſpectantibus ⁊
pertinentibus vel dependentibus ab eadem.
¶ Item habeant cognitionẽ ⁊ iuriſditionẽ viden-
di cognoſcendi ⁊ terminandi oẽs lites cauſas ⁊ cõ
trouerſias que coraz aliquo ipſoꝝ mouerenť ꝑ ali-
quez artificez ſue artis ⁊ occaſione alicuius ſolutio
nis per eum facte alicuius promiſſionis ⁊ ẽt cogni
tionem ⁊ iuriſditionẽ habeant videndi cognoſcẽdi
⁊ terminandi lites cauſas ⁊ qões q̃ coraz aliquo
ipſoꝝ mouerenť per aliquẽ artificez ſue artis cauſa
⁊ occaſione cuiuſcũqz mutui facti ex quacũqz cauſa
trafico miniſterio ſeu exercitio talis ſolutio promiſ
ſio vel mutuum proponerentur.
¶ Item habeãt iuriſditionẽ ⁊ cognitionẽ in cauſa
recõuẽtiõis ẽt de nõ ꝑtinẽtibꝰ ⁊ ſpectãtibꝰ ad artẽ
camerarij coraz q̃ talis recõuẽtio peterenť ſaluo ⁊ re
ſeruato qđ cognitionẽ ⁊ iuriſditionẽ non habeant
nec vigore preſentis capituli intelligantur habere
in aliquo caſu ex predictis conuentionibus ⁊ recõ-
uentionibus in ⁊ ſuper ſucceſſionibꝰ vltimis volun-
tatibus dotibus nec ſuꝑ rebus ſtabilibus niſi dicta
ſtabilia eſſent obligata occaſione artis nec ſuper

ſiſtrumentis confectis ꝓ rebus ad artem non ſpectantibus ꝓdicta ita tamen ꝙ omnis atrifex teneaꝶ ⁊ debeat adire ꝓ traſſicis ſue artis ⁊ factis vel dependentibus ab eadem camerarium ſue artis nec alium camerarium poſſit adire ſuper cauſis predictis quoquo modo ⁊ ſecus facta non teneant ipſo iure ⁊ proceſſus ⁊ ſententie que inde ſequerentur auctoritate p̄ſitis legis ſeu ſtatuti ſint nullius roboris vel momenti.

¶ Et ꝓdicta omnia ⁊ ſingula que in perſonis artificum ⁊ etiam nõ artificum ſunt ſtatuta intelligaꝶ ⁊ locum habeãt in heredibus ipſoꝝ ita qȝ ex ꝑſonis heredum artificis vel non artificis cõdictio ſeu ſtatus obligatiõis defuncti nullatenus immutetur ſiue qꝛ heredes agant ſiue cõueniantur ſiue recõueniant. ¶ Item habeant iuridictionẽ ⁊ cognitionez inter creditorẽ ⁊ debitorez ſui debitoris ex eiſdem ⁊ pro eiſdem cauſis ex quibus ipſe primus debitor dictum ſuum debitorem coram eis cõuenire poſſet tam in cauſa conuentionis q̃ȝ recomuentionis.

¶ Item volumus ⁊ ordinamus ꝙ licentie dñoruȝ conſulum mercatoꝝ ⁊ auditoruȝ cambij ⁊ aliorum camerarioꝝ artium debeãt renouari ꝑ ſucceſſores conſulum mercatorum auditorum cambij ⁊ alioꝝ camerarioruȝ viſis duntaxat dictis licentijs abſqȝ aliquo proceſſu ipſarum licentiarum inquantitate inqua per propriuȝ iuramentum creditoris fuerit declaratuȝ ſibi nõ fore ſatiſfactum citato tamen ad dictam renouationez debitore qui ad nullam exceptionem admittatur niſi ad exceptionez ſolutionis vel termini prorogotionis vel pacti de non petẽdo quas exceptiones debeat probaſſe per publicũ inſtrumentum vel ſcripturam manu dicti creditoris facta infra duos dies proxime ſequentes a die oppoſitionis vel infra terminum per dictos ſcilicet dominos conſules vel auditores vel camerarios coram quo vel quibus dicta renouatio petereꝶ aſſignandum quaꝝ licentiarum executio fieri nõ poſſit per aliquem officialez cõmunis peruſij niſi dicte licentie modo predicto fuerint renouate.

¶ Statuimus inſuper ꝙ quotienſcunqȝ per non artificem fuerit mota lis vel queſtio coraȝ dominis cõſulibus vel auditoribus cambij vel aliquo ex camerarijs contra aliquem ſuũ artificem ⁊ peteretur pro parte dicti artificis qȝ dictuſ nõ artifex ſatiſdet in cauſa reconuentionis de iudicio ſixti ⁊ iudicatuȝ ſoluendo qȝ dictus non artifex non audiaꝶ niſi primo idonee ſatiſdederit: ⁊ preſtita ſatiſdatione predicta dictus artifex teneaꝶ ⁊ debeat infra tres dies a die preſtite ſatiſdationis dare libellum ſeu petionem in cauſa reconuentionis ⁊ ſuper eo procedere qȝ ſi nõ dederit ⁊ non produxerit extunc fideiuſſor ꝓdictꝰ ſit liberatꝰ ⁊ abſolutꝰ ⁊ in oibꝰ caſibꝰ ſupradictis dicti conſuleſ auditores ⁊ alij camerarij poſſint ⁊ debeant cognoſcere ſummarie ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ iudicioꝝ ſolennitatibus in talibus non ſeruatis ⁊ ſententiare poſſint diffinitiue vel interlocutorie de iure vel ſm̄ equitatem ⁊ bonaȝ equitatem dictaꝝ artium ⁊ cuiuſlibet ipſarũ ⁊ qȝ a ſententijs ⁊ a pronũtiationibus preceptis ⁊ licentijs ſeu aliquibus actis dominoꝝ conſulum mercatoꝝ auditoꝝ cambij ⁊ alioꝝ camerariorum aliaꝝ artium ciuitatis peruſie in futurum ferendis in cauſis ſupradictis: ⁊ ſuper hijs de quibus iuriſdictio prorogaretur non poſſit nec debeat apellari nec ꝑ de nullitate cõgnoſci aliquo queſito colore ſed omnibus iudicibus ſeu officialibus cõmunis peruſij in cauſa apellationiſ vel nullitatis ſit ⁊ eſſe intelligatur omnibus iuriſdictio cognoſcendi ſublata: ⁊ poteſtas iudex iuſtitie vel alius iudex vel officialis communis Peruſie poſſit vel debeat aliquem audire vel adimittere ſuper tali petitionẽ vel nullitatis oppoſitione vel exceptione ſub pena quingentarum lib. deñ. pro uice qualibet. Quin potius nullo ⁊ nihilo alio obſtãte ſententie pronunciationeſ licẽtie ⁊ precepta in predictis ⁊ quolibet predictorum exequaꝶ ⁊ executioni mandentur pro vt exequitur ⁊ exequi debet inſtrumentuȝ confeſſionatum ⁊ licentie cõceſſe ⁊ que concedereꝶ ſeu renouarentur per dominoſ conſules auditores ⁊ alios camerarios ⁊ quoſcũqȝ ipſorum pro executionibus dictarum ſententiaruȝ preceptoꝝ exequi debeant per dominos poteſtatem ⁊ alios quoſcunqȝ officiales ciuitatis peruſie. Et officiales predicti teneaꝶ ⁊ debeãt dare ⁊ mittere familias eoruȝ ꝓ dictis executionibus faciendis ⁊ capi facere debitores ⁊ illos cõtra quos talis licentia eſt ꝯceſſa ſeu renouata ⁊ ad alias executiões faciendas reales ⁊ perſonales viſa ſolenni conceſſione ipſius licẽtie ⁊ illius renouatione: in eo caſu inquo fuiſſet opus renouatione omnibus ⁊ ſingulis diebus ⁊ horis in quibus diebus permiſſuȝ eſt ſeu non eſſet prohibitum ipſis conſulibus auditoribus ⁊ alijs camerarijs curiaruȝ retinere ⁊ ius reddere per formam ſtatutoruȝ ⁊ ordinamentoꝝ dictarum artium aliq̄bus alijs ferijs non obſtãtibus indictis vel indicendis etiam ad honorem dei ⁊ in his prefati officiales ſint meri executores ⁊ exactores. Ita qȝ per ipſas ⁊ eorum familias fiat ⁊ fieri poſſit ⁊ debeat ſine mora executio licentiaruȝ predictarum pena cuilibet officiali q̄ dictas familias dare ⁊ executiones predictas facere recuſaret quingentarum lib. deñ. pro vice qualibet in quam penaȝ per ſuos ſindicatores tempore ſindicatus debeat condẽnari ⁊ ſibi de ſuo ſalario retineri ſaluo ſemper ⁊ reſeruato in ꝓdictis ſententijs ⁊ ꝓceptis ⁊ contra dictas ſñias ⁊ precepta ab illato gratie ꝙ poſſit haberi recurſus ad dñm capitaneuȝ ppl̄i ciuitatiſ peruſie.

¶ Et ſi dictuſ dñs capitaneuſ nõ eſſet ⁊ ſeu eiꝰ officiuȝ vacaret in dicta ciuitate peruſie tunc habeatur

⁊ haberi poſſit dictus recurſus ad dñm poteſtatē ipſius ciuitatis ⁊ ſi ⁊ inquantum dñs poteſtas ſilr non eſſet vel ſeu eius officium vacaret in dicta ciuitate Peruſie tūc habeat͛ ⁊ haberi poſſit dictus recurſus ad officialem q̄ haberet iuriſditionē in ciuitate Peruſie: ⁊ hr̄et ſeu retineret aliquē iuriſperitum ita tñ ꝙ dictus recurſus petat͛ ⁊ interponat͛ infra decem dies a die late ſnīe vel facti ꝑcepti ſeu illati grauaminis.

¶ Et ꝙ cauſa ſup tali recurſu expediat͛ infra qn̄decim dies a die interpoſiti recurſus ꝑdicti aliter intelligat͛ ⁊ ſit ſublata ⁊ ꝑempta cauſa: ⁊ ex tunc fiat ⁊ fieri poſſit executio dicte ſnīe ⁊ precepti ac ſi dictus recurſus habitus nō fuiſſet. Decernentes ⁊ ſtatuentes ꝙ occaſione talis recurſus vel petitiōis vel reclamatiōis gabella ſeu decimū aliqd̄ ſolui nō poſſit nec debeat aliqua rōne nec ab eiſdem reclamantibus peti vel exigi poſſit: ⁊ ꝙ predicti officiales ad quos talis recurſus habebit͛ ⁊ quilibet eoꝝ teneat͛ ⁊ debeat cauſam ſup dicto recurſu videre ⁊ cognoſcere ſūmarie ⁊ ſe d̄ veritate informare oib⁹ vijs ⁊ modis q̄bus eis ſeu alteri eoꝝ videbit͛ cōuenire nullis ferijs obſtantibus ēt ad honorem dei in dictis vel indicendis ⁊ ſnīam ferre infra qn̄decim dies predictos ſub pena qn̄gentarum lib. deñ. vice qualibet in quam penam per ſindicatores eoꝝ debeāt cōdēnari. Et ꝙ ſup cauſis dicti recurſus peti vel fieri non valeat cōpromiſſum nec a pronūtiatione ſup eis faciēda per dictos officiales ⁊ cognitores dicti recurſus poſſit vlterius reclamari nec appellari vel de nullitate agi modo aliquo ſeu forma. Si ⁊ inq̄tū dicta ſnīa ſeu ꝓnūciatio vl' ꝑceptū ſit ꝯfirmatoria prime ſnīe late p ſupradictos dños cōſules vel auditores vel camerarios. Si vo dicta prima ſnīa lata p aliq̄s ex ſupradictis ꝯſulibus vel auditoribus vel camerarijs reſciſſa ſeu reprobata fuiſſet ſeu reſciſſum aut reprobatū fuiſſet p ſnīam latā ſup dicto recurſu tunc ⁊ eo caſu ille q̄ obtinuit in ꝑma ſnīa lata p dictos ꝯſules vel auditores vel camerariū poſſit recurrere ⁊ recurſum habere ad dños Priores artium ciuitatis Peruſie infra .x. dies a die late ſnīe ſuper ꝑmo dicto recurſu numerandos ſine ſolutione alicuius gabelle ſeu decimi. Et ꝙ dicti dñi priores ad quos talis recurſus habebit͛ teneant͛ ⁊ debeant cām dicti recurſus ad eos habiti cognoſcere ⁊ videre ſūmarie ⁊ ſe de veritate informare ac ſup ipſo recurſu pronuntiare infra illud tēpus infra qd̄ ⁊ ꝓut ⁊ ſicut ſupra diſpoſitū eſt in dicto ꝑmo recurſu ſub pena ⁊ ad penam qn̄gentaꝝ lib. deñ. vice q̄libet in quā penam p eoꝝ ſindicatores debeāt cōdēnari. Et ꝙ ſup cauſis recurſus habiti ad dictos dños ꝑores ſilr non poſſit peti nec fieri cōpromiſſū nec a ꝓnūciatiōe ſup eiſ fiēda p dictos dños ꝑores poſſit vlterius reclamari nec appellari nec de nullitate dici mō aliq̄ ſeu forma.

Et ꝙ ad oīa ꝑdicta i h̄ capl'o inſerta ſint ⁊ eſſe intelligant͛ artifices illi q̄ ſūt ſcripti in matricula alicui⁹ artis. Et illi q̄ facerent ſeu facient ſeu operarentur manualit͛ ⁊ vere pp dictā artem ⁊ ei⁹ magiſteriū lꝫ in matricula dicte artis non eſſent deſcripti: Ita tñ ꝙ in dictis in matricula non deſcriptis intelligat͛ de ipſis tñ que ſpectant ad dictam artem.

¶ Volumus inſup ſtatuentes ꝙ nullus ex predictis dñis cōſulibus auditoribus ⁊ alijs camerarijs ſupradictis poſſit nec debeat directe vel indirecte tp̄e ſui officij conſulatus auditoratus ⁊ camerariatus coraꝫ ſe vel vice vel collegis ſuis aliquā ſuā litem cauſaꝫ vel q̄ōnem ꝓſequi incip̄e vel mouere niſi eſſet de exp̄ſſo ꝯſenſu aduerſarij prefati cōſulis auditoris ⁊ camerarij ⁊ ſi ſecuſ fieret vel ageretur qd̄ actum erit ⁊ q̄cq̄d inde ſequeret͛ non valeat nec teneat vllo modo.

¶ Rca ꝑma de Ferijs i ciuilib⁹ cauſis ⁊ exercitijs.

Volumus Statuentes ⁊ ordinam⁹ ꝙ in curijs dñoꝝ Poteſtatis Peruſie ⁊ etiam dominoꝝ conſulum: Auditorū cambij ⁊ aliorum Camerarioꝝ artium dicte ciuitatis Peruſie ſint ⁊ eſſe debeant diebus ſolennitatibus feſtiuitatibus ⁊ temporibus infraſcriptis ferie videlicet.

In die natiuitatis dñi noſtri Jeſu Chriſti.
Die ſancti Stephani prothomartyris
Die ſancti Joannis apoſtoli ⁊ euangeliſte
Die ſanctorum Innocentum.
Die ſancti Silueſtri pape.
Die circumciſionis domini noſtri Jeſu xp̄i.
In Epiphania domini.
In omnibus diebus Dominicalibus.
In die veneris Sancti.
In paſchate reſurrectionis Domini cum duobus diebus ſequentibus.
In feſto aſcenſionis domini.
In paſchate penthecoſte cū duob⁹ dieb⁹ ſeq̄tib⁹.
In feſto corporis Chriſti.
In feſto conceptionis beate Marie.
In feſto natiuitatis beate Marie.
In feſto annunciationis beate Marie.
In feſto ꝑſentationis ad templum beate Marie.
In feſto purificationis beate Marie.
In feſto viſitationis beate Marie.
In feſto aſſumptionis beate Marie.
In feſto ſancti Joannis Baptiſte.
In feſtiuitatibus omnium apoſtolorum.
In feſtiuitate ſancti Barnabei.
In feſtiuitatibus quattuor Euangeliſtarum.
In feſtiuitatibus quattuor doctorum eccleſie.

Nota q die 16 martij 1539 [illegible] in [illegible] [illegible] Camerariis [illegible] ponatur in hoc statuto [illegible] de fer. in causis [illegible] [illegible]

1

Jn feſtiuitatibus ſanctorum Laurentij Herculani ⁊ Conſtantij Protectorum defenſorū ⁊ patronorum populi Peruſini.
Jn feſto ſancte Crucis de menſe Maij.
Jn feſto ſancti Michaelis de menſe Septembris.
Jn feſto ſancti Martini epiſcopi.
Jn feſto ſancte Marie Magdalene.
Jn feſtiuitate omnium ſanctorum.

¶ Rubrica ſecunda de Ferijs in cauſis Ciuilibus ⁊ Criminalibus tantum.

In diebus in quibus fieret adunantia generalis populi Peruſini.
Jn quattuor diebus ante ⁊ tribus diebus poſt feſtum ſancti Herculi.
Jn omnibus diebus in qbus fiunt ſolennia luminaria per artifices.
Jn diebus rogationum de mane vſqꝫ ad nonam.
Jn pª die q̄dragesime ob cōmemorationē Cinerū.
Jn die cōmemorationis mortuorum videlicet die ſecunda Nouembris.
Jn diebus octo poſt paſcha reſurrectionis Dn̄ice.
Jn diebus quattuor poſt paſcha penthecoſte.
Jn quolibet die veneris menſis Martij ob reuerentiam Dominice paſſionis.
Jn quolibet die quadrageſimali de mane vſqꝫ ad nonam.
Jn duobus diebus in quibus eſt indulgētia apud eccleſiam ſancti dominici.
Jn die feſtiuitatis ſancti Juliani.
Jn die feſtiuitatis ſancti Antonij abbatis.
Jn feſto ſancti Sebaſtiani.
Jn die conuerſionis ſancti Pauli apoſtoli.
Jn feſto ſancti Blaſij.
Jn feſto ſancte Juliane.
Jn feſto Chathedre ſancti Petri apoſtoli.
Jn feſto ſancti Thome de Aquino.
Jn feſto ſancti Joſeph.
Jnfeſto ſancti Benedicti.
Jn feſto ſancti Georgij.
Jn feſto ſancti Uincentij ordinis Predicatoꝝ.
Jn feſto ſancti Petri martyris.
Jn feſto ſancti Bernardini.
Jn feſto ſancti Beuengnatis.
Jn feſto ſancti Florentij.
Jn feſto ſancte Margarite.
Jn feſto ſancte Anne matris virginis Marie.
Jn feſto ſancti Petri ad vincula.
Jn feſto ſancti Lodouici qꝺ celebratur in palatio M.D.P. artium ciuitatis Peruſie.
Jn feſto decollationis ſancti Joannis baptiſte.
Jn feſto ſancti Dominici.
Jn feſto ſancte Crucis
Jn feſto ſancti Angeli de menſe Septembris.
Jn feſto ſancti Franciſci.
Jn feſto decollatus ſancti Herculani de mēſe Nouembris.
Jn feſto ſancti Martini pape qꝺ celebratur immediate poſt feſtum ſancti Martini epiſcopi.
Jn feſto ſancte Catherine.
Jn feſto ſancti Nicolai.
Jn feſto ſancte Lucie virginis ⁊ martyris.
Jn tota hebdomoda ſancta.

¶ Sint ēt ferie in oībus diebus in qbus fuerint in dicte ferie per. M.D.P. ⁊ camerarios artiuꝫ ciuitatis Peruſie.

¶ Jtem ſemper ꝓpter neceſſitatem ⁊ ad vtilitateꝫ hoīum ſint ferie ꝓpter meſſes vꝫ a medietate menſis Junij vſqꝫ ad octauam feſtiuitatis aſſumptionis beate Marie menſis auguſti incluſiue.

¶ Ac ēt vindemiarum cauſa a vigeſima ſecūda die mēſis Septembris excluſiue vſqꝫ ad vigeſimā ſecūdam diem incluſiue menſis Octobris.

¶ Declarantes ꝙ dilationes ⁊ termini cāꝝ pendētium cōceſſe ⁊ aſſignate ſint ⁊ eſſe intelligant̄ in dictis cauſis ciuilib⁹ in eo ſtatu in quo erant ante introitū dictaꝝ feriarum ꝑdictaꝝ. Et ſi occurrerit ꝙ fiat cōmiſſio alicuius citationis faciende die non feriata: ⁊ ipſa citatio fiat die feriata tam in ciuilibus q̄ꝫ in criminalibus cauſis ipſa citatio valeat ac ſi facta eſſet die nō feriata. Et ſi dicti termini citationū bannoꝝ ⁊ dilationū tam in cauſis ciuilibus q̄ꝫ criminalibus caderent in diem feriatam: in ſequenteꝫ diem non feriatam terminus extendat̄ ſiue termini extēdant̄. Et ſi ꝯtingeret dilationes termini tp̄s in totū vel in partē incidere in dictas ferias tūc id qꝺ in totū vel in partem incideret in dictū tp̄s feriatū reintegret̄ ⁊ reſtituat̄ actori ſiue reo in tunc ſtatim ſequētibus diebus nō feriatis: ſed iuridicis

¶ Jn qbus feſtiuitatibus ⁊ diebus fieri non poſſit aliqs actus ordinarius ꝑceptuꝫ vel licētie cōmiſſio niſi in ꝯfeſſionibus que fierent de partiuꝫ volūtate. Nec ēt fieri poſſit in diebus ⁊ feſtiuitatibus ſupradictis exactio realis vel pſonalis ꝓ aliquo debito niſi ex licentijs que ꝓcederent̄ ſuſpitione iurata ſm formam ordinamentoꝝ ꝑdictaꝝ artium. Et qꝛ fruſtra fiunt leges niſi ſint magiſtratus q eas exerceāt ⁊ vt diligētius per hn̄tes regere ciuitatem Peruſie attēdat̄ vt ſit ſemp rector q ius reddere poſſit ⁊ vt equalitas inter ciues exiſtat ꝓpter quam multa ſcandela oriuntur.

¶ Statuimus ⁊ ordinamuſ ꝙ qn̄ ciuitas Peruſina careret rectore q ius in ciuilibus reddere poſſit inter oēs ciues ⁊ cōmitatēſes ꝙ tūc ⁊ eo caſu intelligunt̄ ⁊ ſint ferie apud ꝯſules mercatoꝝ auditores cambij ⁊ apud oēs alios camerarios artiuꝫ ciuitatis Peruſie ⁊ in eoꝝ curijs. Niſi ciuis vellet forenſem nō habitātem familiariter in ciuitate vel diſtrictu Peruſie ꝯuenire ſi in ciuitate vel diſtrictu Pe

rusie inueniatur:ſed vbi eſſet officialis cõis Peru-
ruſie qui iuriſdictionem haberet cognoſcendi in ci/
uilibus cauſis:vt ſupra tunc non ſint ferie niſi ꝓut
ſupra ſtatutum eſt. In omnibus autem alijs diebus
⁊ ſingulis horis poſſint domini Conſules Audito
res cambij ⁊ alij Camerarij iuſticiam miniſtrare
⁊ petentibus iura reddere ⁊ fiant ⁊ fieri poſſint
exactiones ⁊ executiones per predictos dominos
Conſules Auditores ⁊ alios Camerarios ⁊ ad
mandatum cuiuſlibet ipſorum reales ⁊ perſonales
ex quibuſcunqꝫ licentijs dominorum Conſulum
Auditorum cambij ⁊ aliorum Camerariorum ſer
uatis omnibus ſuperius in preſenti capitulo exp̄ſ/
ſis non obſtantibus quibuſcunqꝫ alijs ferijs etiã ad
honorem dei in dictis vel indicendis ⁊ nõ obſtan/
tibus aliquibus ordinamentis dictarũ artium con
trarium diſponentibus in p̄dictis vel aliquo predi/
ctoruꝫ. Quibus per hoc capitulum ſit ⁊ eſſe intelli/
gantur ſpecialiter derogatum.

¶ Poſſint quoqꝫ domini Conſules mercatorum
Auditores cambij ⁊ alij Camerarij aliarũ artium
ſingulis diebus ⁊ horis dictis ferijs ⁊ diebus fe-
riatis non obſtantibus fieri facere ſequeſtrationes
in caſibꝰ ⁊ cauſis ꝓut ipſis dñis Conſulibꝰ Audi-
toribus ⁊ alijs Camerarijs reſpectiue videbit̃ con
uenire dũmodo nullum ſequeſtruꝫ fieri poſſit etiaꝫ
nullo tempore ad petitionem nec pro parte ipſoꝝ
nec alterius officialis communis Peruſie anteq̃ꝫ
debitum liquidetur. Niſi occaſione ſuſpitionis vel
alijs de cauſis a iure cõmuni permiſſis vel ſm̃ for-
mam ſtatutorum cõmunis Peruſie. Nec etiã fieri
poſſit vllo tẽpore ad petitionem ſeu pro parte pre/
dictorum vel alicuius eoruꝫ de aliquo corpore ali-
cuius debitoris defuncti nec de cera nec de alijs re
bus funeralibus occaſione alicuius debiti quãtun-
cunqꝫ liquidi ⁊ ſi contrafactum fuerit non teneat
ipſo iure.

¶ Volumus inſup ꝙ nullus ex dñis Conſulibus
mercatoꝝ Auditoribus cambij ⁊ alijs camerarijs
artium ciuitatis Peruſie eoꝝ officio durante poſ-
ſit vel debeat capi nec ꝑſonaliter detineri ꝑ aliquoſ
officiales cõis Peruſie ꝓ aliq̃ debito publico vel
priuato in die qua fuerint bãniti ⁊ pulſata campa/
na ad ꝯſilium aggregãdum.ſ.poſtq̃ꝫ campana pul
ſari incepta fuerit pena cuilibet officiali cõtrafaciẽ
ti quingentaꝝ lib.deñ.ei de facto auferenda tp̄e ſui
ſindicatus ⁊ nihilominus talis captura vel detem
ptio ſit nulla ipſo iure ⁊ facto ⁊ non valeat nec te-
neat vllo modo

¶ Poſſitqꝫ ẽt in diebus feriatis ad honorem dei:
non tamen expreſſis in prima Rubrica de fe/
rijs fieri exactio contra cõtumaces debitores tam
realiter q̃ꝫ perſonaliter ⁊ ſentẽtia executioni man-
dari ad petitionem creditoris vel ꝓcuratoris ipſi-
us vel eius pro quo lata fuerit.

¶ Volumus ẽt ⁊ ſtatuimus ꝙ in oībus ⁊ ſingulis
diebus ⁊ feſtiuitatibus de q̄bus ſupra in dicta pri/
ma rubrica de ferijs nullus artifex p̄ſumat labora/
re vel artem facere vel exercere vel fieri facere ⁊ q̄
cõtrafecerit puniatur pena centum ſolidoꝝ deñ. ⁊
quilibet valeat eſſe accuſator ⁊ habeat medietateꝫ
banni ſiue pene p̄dicte. Et nihilominus poteſtas ⁊
capitaneus vel alter eoꝝ ⁊ quilibet alius officialis
cõis Peruſij teneat̃ ⁊ debeat ingrere ⁊ reptũ cul/
pabilẽ pena p̄dicta punire: Hoc aũt nõ intelligat̃
nec habeat locũ in macellatoribus:ſpeciarijs: for-
narijs:tabernarijs:hoſpitibus:⁊ fabris ad ferran/
dum animalia ⁊ nec in alijs vendentibus victualia
ad eſum ⁊ vſum hominis dum tñ nõ poſſint dicta
victualia tenere extra camerã ſicut faciũt alijs die/
bus ⁊ in p̄dictis debeant obſeruare ordinamẽta fa
cta per eoꝝ camerariũ reſpectiue:circa facultatem
vendendi ⁊ p̄dicta nõ vendicent ſibi locuꝫ in cauſis
alimentoꝝ nec in cauſis vbi peteret̃ recipi teſtes ad
eternam rei memoriã: nec in dandis tutoribus vel
curatoribus minoribus vigintiqnqꝫ annis vel ꝓdi
gis vel furioſis ſiue hijs q̄bus eſſet interdicta admi
niſtratio bonoꝝ ⁊ in oībus alijs cauſis in q̄bus ap/
pareret ꝑmiſſum per formã alicuius ſtatuti Peru
ſini talia exercere in q̄bus ꝓcedi poſſit ⁊ proceſſus
⁊ acta ac ſnie veleant ac ſi facta eſſent tp̄e nõ feria
to aliquo in ꝯ̄rium faciente non obſtante.

¶ Qualiter habeantur teſtes alterius iuridictio/ nis. Rubrica. 25.

SI queſtio vel cauſa inter ali/
quos i aliqua curia Peruſina
ciuiliter ventillaretur ⁊ aliqua
partiuꝫ vellet habere ꝓbatio-
neꝫ ꝑ teſtes alteriuſ iuriſdictio-
nis iudex cauſe ad inſtãtiã petẽ
tis ⁊ producentis articuloſ ſeu capitula in ⁊ ſuper
quibus intẽdit illos examinari teneatur ⁊ debeat
intimari facere parti aduerſe huiuſmodi petitio-
nem ⁊ productionem ⁊ eidem terminũ aſſingnare
competẽtem ad faciẽdum interrogatoria ⁊ ipſum
moneri ſi velit ad locum vbi teſtes erũt examinan-
di accedere ad vidẽdum eos iurare ⁊ demum per
ſuas literas cum articuliſ ſeu capitulis ⁊ interro/
gatorijs interoculſis regrere rectoreꝫ ⁊ officialem
loci vt cogat dictos teſtes medio iuramẽto de po/
nere veritatis teſtimonium ⁊ illoꝝ dicta recipere
⁊ vt etiam eoꝝ dicta per fiduꝫ notariuꝫ publicata
idem rector ſeu officialis eius ſoliti ſigilli munimi/
ne roborata eidem iudici remittere dignetur q̄bꝰ
teſtibꝰ ⁊ eoꝝ dictis perinde ac ſi per iudiceꝫ cauſe
inducti ⁊ examinati eſſent ſtari debeat ſeu aliter
fides adhibeatur.

XIIIIV

¶ Quomodo ꝓcedatur ꝯ̃ abſentes. Rca. 26.

LEgalis Sanxit auctoritas parcendum fore laboribus ⁊ expēſis omnium ſubditoꝝ: Et qꝛ contingit īterdū aliquos ſe abſentare a ciuitate ⁊ cōitatu Peruſie nullis relictis ꝓcuratoribus vel alijs defenſorib⁹ adeo ꝙ volentes contra eos agere ⁊ iura propria contra eos conſequi vt condecens ⁊ canonicum eſſe dignoſcitur fieri non poteſt non inuento procuratore aut defenſore vel nō dato curatore bōis q̄ datio bonis nō ſit ſine tp̄is interuallo ⁊ maximis expēſis ideo cōtingit ſepiſſime ꝙ nullus inueniꝭ qui talem curam aſſummere velit. Jccirco duximus ſtatuēdū ꝙ ſi qs ſe abſentauerit a ciuitate ⁊ cōitatu Peruſie nullis relictis ꝓcuratoribus ꝙ tunc cōtra ipſos abſentes ꝓcedaꝭ ⁊ procedi poſſit ordine infraſcripto vz: ꝙ fiat proclama generale ꝑ baiuluz cōis Peruſie in parocchia ſolite habitationis abſentati in tribus locis Peruſie: qui banniat ſi aliqs ſit qui ſit legitimus procurator abeſentis qui velit ꝓ abſente in iudicio cōparere ⁊ ip̄z d̄fendere ꝙ debeat i certo termino cōparere q̄ cōparēte ſi legitimū habuerit mādatū vel ꝓ abſente de rato ꝓmiſſerit iudex debeat ipſuz admittere ⁊ cum eo iuditium fieri ⁊ proſequi ⁊ eo termino elapſo nemine comparēte tūc ad inſtātiā ipſius agentis debeant nominatim citari duo proximiores cōſanguinei ipſius abſentis ſi abſens cōſanguineos in ciuitate vel comitatu habuerit ⁊ ſi non duos ſed vnum tantum habuerit ⁊ non cōſanguineos ſed affines habuerit tunc dictis duob⁹ vel vni reſpectiue aſſigneꝭ terminus in quo debeāt ſeu debeat comparere ⁊ curam iudicij ſeu bonoꝝ ipſius abſentis legitime aſſūmere ⁊ cum eis vel eo iudiciuz fieri ⁊ ꝓſequi: q ſi in termino nō cōparuerint ſeu comparuerit tunc contra talem abſentem poſſit ꝓcedi ꝓut iuris fuerit ordine tñ infraſcripto vz ad ſingulos actus ⁊ ēt ad ſentētiam diffinitiuā debeant citari dicti duo proximiores cōſanguinei ſeu proximior cōſanguineus q ſi non cōparuerint vel non comparuerit tunc omnis proceſſus factus ⁊ etiam ſententia contra abſentem lata ⁊ habita valeāt ⁊ teneāt. Si autez comparauerint ſeu comparuerit tūc auctoritate preſentis legis ſeu ſtatuti ſint ⁊ eſſe intelligantur legitimi contradictores ⁊ tanq̄z legitimi contradictores poſſint iura illius abſentis allegare ⁊ in iudicio proponere ipſumq̄z abſentem defendere ⁊ etiaz appellare perinde ac ſi ab ipſo abſente mandatum legitimum in predictis recepiſſent ſeu recepiſſet: ⁊ teneat proceſſus ⁊ ſententia vt. ſ. non obſtantibus qbuſcunq̄z legibus ſtatutis vel alijs in cōtrarium loquentibus vel diſponentibus quo vis modo.

¶ Sed ſi abſens nō habuerit in ciuitate vel cōmitatu Peruſie cōſanguineos duos vel vnum ⁊ nec affines duos vel vnum tunc citentur duo ex vicinis ꝓximioribus habitationi ipſius abſentis necnon ꝓcurator cōis Peruſie q in termino comparere bebeant ⁊ curā bonoꝝ abſentis accipere ⁊ cum eis prout ⁊ ſicut cum conſanguineis fiat ⁊ proſequaꝭ iudiciū ⁊ ꝓceſſus vt ſupra valeat ⁊ teneat factus.

¶ Uolumus tñ ſtatuentes q̄d ſi ipſe abſens infra biennium a die ſue reuerſionis computandum vel alius qui quolibet abſenti ſucceſſiſſet infra dictum terminum cōputādū a die quo habuerit notitiam de morte ipſius abſentis ſi ſit maior ſi autem ſit minor infra dictum terminum computandum perfecta minori etate poſſit ⁊ etiaz cuilibet liceat q̄rimoniam exponere ⁊ iudicium mouere ⁊ dictum ꝓceſſum nullū dicere. Quibus terminis in cauſis ⁊ caſib⁹ ſupradictis reſpectiue elapſis omnis ꝓceſſus factus ⁊ habitus ⁊ ſententia lata ſeruata forma ſupradicta auctoritate preſentis legis ſeu ſtatuti plenam roboris firmitatem habeat obtineat aliquo non obſtante.

¶ De compromiſſis. Rubrica. 27.

PResenti Caplo duximus ſtatuēdū ꝙ tam inter conſangineos ⁊ affines q̄z alias quaſcūq̄z perſonas cauſe lites queſtiones ⁊ cōtrouerſie debeāt cōpromitti iuſſu domini poteſtatis vel dñi capitanei vel iudicis ipſi⁹ curie corā quo erit cauſa vel lis vel queſtio vel cōtrouerſia ⁊ intelligaꝭ eſſe cauſa lis queſtio vel cōtrouerſia per porrectionez libelli vel aliqualis petitionis ⁊ vnicā citationem factam: niſi tale compromiſſum fieri eſſet prohibitum per formam ſtatutoꝝ ⁊ ordinamentoꝝ cōis Peruſie: ⁊ quilibet iudex cauſaꝝ ciuiliū adibitus ſuper predictis teneaꝭ ⁊ debeat in ⁊ ſuper p̄dictis cauſis in procedēdo ⁊ pronūciando infraſcriptum modum ⁊ ordinē obſeruare vz. Q: ſtatim ꝓducto libello ſuper quo compromiſſum petiꝭ fieri dictus iudex teneatur ⁊ debeat ad inſtantiaz actoris citari facere ꝑ publicum baiulū cōis Peruſie ꝑſonaliter vel ad domū ſue ſolite habitatiōis reū ꝯuētū ad recipiēdū terminū de accipiēdo copiā libelli ſeu petitionis ⁊ opponēdū ꝯtra. Et ipſo reo ꝯuēto exiſtēte contumace ad predicta tunc iudex terminum q̄nq̄z dierum ad opponendum cōtra dictam petitionem in abſentia ipſi reo teneatur aſſignare ⁊ ſibi notificari facere ⁊ ſi ꝑ reum cōuētum nihil opponatur dictus iudex ad compromiſſum faciēdum ꝓcedere teneatur ⁊ debeat ſm formam inferius traditam.

Si vero reus ꝑ ſe vel alium legitime cõparuerit ⁊
exceptionẽ dilatoꝛiam vel declinatoꝛiam oppoſu-
erit ipſas exceptiones ꝓbare teneat ⁊ debeat infra
octo dies a die obiectionis ipſaꝝ exceptionũ: ſuper
quibus exceptionibꝰ dictus iudex infra duos dies
pꝛoxime ſequẽtes poſt dictos octo dies teneat pro
vt iuris fuerit pꝛonuntiare ⁊ deniqꝫ in cã ꝓcedere
ad cõpꝛomiſſum faciendũ ſi ꝑ dictũ iudicẽ huiuſ-
modi exceptiões reiecte fuerit. Poſſint tñ ad ĩpedi
endũ cõpꝛomiſſum vltra ſupꝛadictas exceptiones
in ſupꝛadicto termino opponi contra dictuꝫ libel-
lum: exceptio rei iudicate exceptio pꝛeſcriptionis
etiam permiſſa per foꝛmam ſtatutoꝛum ciuitatis
Peruſie exceptio ſolutionis ⁊ ſatiſfactionis pro-
banda per publicum inſtrumentum exceptio ꝙ
quis non debeat audiri ſecundum foꝛmaꝫ ſtatutoꝝ
Peruſie ⁊ exceptio litis pendẽtis. Quas exceptio
nes opponens debeat pꝛobaſſe infra terminum
octo dierum a die productiõis ipſarum exceptionũ
⁊ ſi non pꝛobarentur iudex ad Compꝛomiſſum fa
ciendum pꝛocedat ſecundum foꝛmam inferius tra
ditam Et ad hoc ne ſub generalitate libelli reus
decipiatur ⁊ defenſio ſibi competens exdictis ex-
ceptionibus vel aliqua earum ipſi reo tollatur.
Volumus ⁊ oꝛdinamus ꝙ ad petitionem ipſius
rei actoꝛ teneatur ⁊ debeat declarare tempus ⁊
cauſam omnium deductoꝛum in ſuo libello coram
iudice pꝛoducto per quam declarationem conſta-
re ⁊ declarari poſſit per iudicem cauſe dictas exce
ptiones obſtare vel non obſtare: pꝛout iuris fuerit.
Super quibus omnibus exceptionibus pꝛefatus
iudex teneatur ⁊ debeat pꝛonuntiare ⁊ per ſuam
ſententiam diffinire. Et ſi viderit exceptiones ip-
ſas non foꝛe pꝛobatas vel ꝙ nihil fuerit oppoſi-
tum ſtatim infra duos dies pꝛoxime ſequẽtes poſt
terminum oꝛdinatum ad pꝛobandum huiuſmodi
exceptiones vel poſtq̃ꝫ nichil fuerit oppoſitum te-
neatur ⁊ debeat dictus iudex: mandata legitima:
ſi per pꝛocuratoꝛem ageretur ⁊ legitimanda ve-
nirent: ⁊ decimum ſoluendum per petentem com-
pꝛomiſſum ſecunduꝫ foꝛmam inferius traditam ⁊
cauſam compꝛomittendam pꝛonuntiare. Nec poſ-
ſit dictus iudex dictas exceptiones nec aliquam ea
rum partibus reſeruare ⁊ ipſas foꝛe ⁊ eſſe per ar
bitros ⁊ arbitratoꝛes diſcutiendas vel examinan-
das tãq̃ꝫ concernentes merita cauſe ſeu cauſarum
pena ipſi iudici quingentarum libꝛarum deñ. ſi in
pꝛedictis vel aliquo pꝛedictoꝛum neglexerit vel cõ
trafacere pꝛeſumpſerit.

¶ A qua pꝛonuntiatione ꝙ in cauſa ſeu cauſis cõ-
pꝛomiſſum fieri debeat per dictum iudicem facta
ſeu fienda in caſibus pꝛedictis vel aliquo pꝛedicto
rum non poſſit nec debeat per partes pꝛedictas
nec aliquam ipſarum modo aliquo directe vel in-
directe reclamari appellari nec recurri nec de nul
litate dici vel opponi etiam per viam ſupplica-
tionis vel querele aliquid fieri niſi ex cauſis de
quibus ſupꝛa in ſtatuto de exequtione inſtrumento
rum in. §. ⁊ ab exequtione Et appellans: ſeu aliter
aliquo modo pꝛouocans non audiatur ymmo inci
dat in penã mille lib. dñ. a contrafaciente defacto
auferenda ⁊ per iudicem qui pꝛedicta pꝛonuntia-
uerit ſine aliqua alia citatione vel declaratione ⁊
cõmuni Peruſie applicanda: Si autem pꝛonun-
tiatum fuerit cauſam non eſſe compꝛomittendam
tunc a tali ſñia vel pꝛonũtia poſſit reclamari: recur
ri appellari ⁊ de nullitate dici: ad iudicem compe
tentem ſecundũ foꝛmam ſtatutoꝝ dicte Ciuitatis:
Et ꝙ in omnibus cauſis litibus queſtiõibus ⁊ con
trouerſijs que cõꝓmitti petuntur anteq̃ꝫ compꝛo-
mittantur ſoluatur per petentem compꝛomiſſum
decimum maſſarijs cõmunis Peruſie vel alteri eo
rum ad rõneꝫ duoꝛum denarioꝝ pꝛo qualibet libꝛa
extimationis rei petite compꝛomitti que eſſet exti-
mata in catraſtro cõis Peruſie ſi in ipſo catraſtro
huiuſmodi res petita extimata eſſet ⁊ ſi nõ repiret
extimata ad dictam rõnẽ ſꝫ extimationem fiedam
per dictos maſſarios ſeu eoꝝ alterũ ⁊ ſi peteretur
aliqua res mobilis intereſſe vel factum ſoluatur
et ſolui debeat decimuꝫ ad dictam rõnẽ pꝛo quali
bet lib. ſm extimationem fiendam ⁊ declarandam
coꝛaꝫ dictis maſſarijs per petentem compꝛomiſuꝫ:
de qua extimatione ⁊ declaratiõe notarius qui ro-
gatus fuerit de dicto decimo expꝛeſſam debeat fa-
cere mẽtiõem. Et quia in extimationibus pꝛedictis
per maſſarios errabatur in graue dãnum ⁊ pꝛeiu-
ditium dicti cõis ⁊ camere cõis dictoꝝ maſſarioꝝ:
⁊ ne petens compromiſſum in dicta extimatione
⁊ declaratione cõe Peruſie decipiat abſqꝫ ipſius
petentis compꝛomiſſuꝫ iactura ⁊ damno.

¶ Volumus ⁊ ſtatuimus: ꝙ ille qui optineret
ſuper eo quod per ipſum extimatum ⁊ declaratum
fuerit coꝛaꝫ dictis maſſarijs: ꝙ in electione ſubcum
bentis ſit vel ſoluere extimationem per aduerſari-
um coꝛam dictis maſſarijs factam tempoꝛe ſoluti
decimi vel ſoluere id ad quod in laudo fuerit con-
demnatus Dummodo dictam optionem ⁊ electio
nem ipſe condemnatꝰ facere poſſit ⁊ debeat quo-
cũqꝫ tempoꝛe in iuditio anteq̃ꝫ concedatur licentia
contra ipſum virtute dicti laudi in ⁊ ſuper eo ad
quod fuit condemnatꝰ. Que optio ⁊ electio habe
atur pꝛo cõfeſſione in iuditio legitime facta ⁊ con
tra ſic eligentem fiat ⁊ fieri poſſit exequtio per iu-
dicem cõmunis Peruſie in dicta q̃ñtitate vt ſupꝛa
declarata tempoꝛe ſolutionis decimi pꝛedicti per-
inde ac ſi in dicta q̃ñtitate fuerit vel fuiſſet condem

nat⁹ in dicto laudo Contra quam extimationem ſi
facta fuerit ſeruata forma predicta nil poſſit dici
vel opponi ⁊ dicens vel opponens non audiatur.
Debeat etiam per petentem compromiſſum pro-
mitti ⁊ fideiuſſorem dari dictis maſſarijs vel eorũ
alteri tempore ſolutionis decimi de ſoluendo ip-
ſis maſſarijs pro cõmuni:eo caſu quo contingat eũ
ſubcumbere vel queſtionem perdere in totum vel
in partem:penam ⁊ qͥtitatem pro pena que infra
circa finẽ huius capituli cõtinet:quos fideiuſſores
notarius ſcribens decimi ſolutiones in libro iuxta
ſcripturam decimi ſoluti ſcribere teneatur Et pe-
tens compromiſſum teneatur ſupradictum deci-
mum ſoluere infra octo dies poſt pronuntiationeꝫ
factam per iudicem ſuper compromiſſo fiendo Et
ſi aliter ſolueretur decimum ⁊ fideiuſſorem non de
derit:ſecus factum compromiſſum ⁊ laudum inde
ferendum non valeat ipſo iure in fauorem peten-
tis compromiſſum : valeat tamen ⁊ fieri poſſit in
fauorem aduerſarij videlicet eius qui compromiſ-
ſum fieri non petijt Et ipſum decimum ſolui debe-
at per petentem compromiſſuꝫ fieri in pecunia nu
merata Et cauſa predicte compromittantur ⁊ cõ-
promitti debeãt ſiue lis cauſa queſtio vel contro-
uerſia fuerit inter ciuem ⁊ ciuem ſiue inter ciuem
⁊ comitatenſem vel diſtrictualẽ:ſiue inter comita-
tenſem ⁊ comitatenſem ſiue inter comitatenſem ⁊
forenſem:ſiue inter ciuem ⁊ forenſem ſiue inter fo-
renſem ⁊ forenſem ſiue inter clericum ⁊ laicum vel
ſecularem ſiue inter maiorem ⁊ minorem viginti
quinqꝫ annis ſiue inter maiorem ⁊ minorem eti-
am pupillum vel pupillos : ſiue etiam inter mi-
norem ⁊ minorem:ſiue etiam cuꝫ filijs familias lis
cau ſa queſtio vel controuerſia moueretur ſiue eti
am eſſet cum aliqua vniuerſitate corpore vel colle
gio agente vel defendente ⁊ peteretur ab aliqua
partium litem cauſam queſtionem vel controuer-
ſiam compromitti Si tamen petitio compromiſſi
facta fuerit vel ſit infra quintam diem per actorem
a die productionis libelli:ſeu in ipſo libello:ſeu ab
ipſo reo conuento infra quintam diem a die prime
citationis facte de ipſo reo conuento: in ſuis exce-
ptionibus:vel etiam principaliter extra ipſas exce
ptiones infra dictam quintam diem ⁊ non vltra
Teneantur inſuper dicti iudices cogere realiter ⁊
perſonaliter litigantes ad compromittendum ip-
ſam cauſam vel queſtionem vel controuerſiam vel
litem que verteretur iuxta formam pronuntiatio-
nis facte per dictum iudicem ⁊ facere ꝙ dicti liti-
gantes compromittant de iure ⁊ de facto ⁊ de veri
tate ⁊ equitate in duos arbitros ⁊ arbitratores ⁊
amicabiles compoſitores ⁊ bonos viros infra
quintam diem a die pronunciationis facte per di-
ctum iudicem ſuper cauſa compromittenda pena
tam dicto iudici negligenti infra dictum tempus
cogere partes predictas ad compromittenduꝫ for
ma predicta qͥ parti infra dictum tempus ad faci
endum compromiſſum non comparenti per ſe vel
legitimam perſonam quingentarum libraruꝫ deñ.
Et nihilhominus poſt dictum tempus cauſa que-
ſtio vel controuerſia debeat penitus compromitti
Et ſi poſtqͥ per iudicem pronuntiatum vel manda
tum fuerit per iudicem compromiſſum fieri pars
conuenta ad ipſum compromiſſum faciendum le-
gitime monita ſeu citata ſe abſentauerit ſeu latita
uerit vel non comparuerit intra dictum tempus
quinqꝫ dierum a die huiuſmodi monitiõis ſeu cita
tionis per ſe vel perſonam legitimam ad ipſum
compromiſſum faciendum ex tunc auctoritate pre
ſentis ſtatuti iudex cauſe poſſit teneatur ⁊ de-
beat ſub ſupradicta pena ad requiſitionem peten-
tis tale compromiſſum vel habentis legitimum
mandatum ab eo eligere pro parte conuenta arbi
trum ⁊ arbitratorem quem crediderit idoneum
Et in talem eligendum ac etiam in eligendum ſeu
electum pro parte petentis compromiſſum: facere
compromiſſum ⁊ ipſum compromiſſum ſic per iu-
dicem nomine aduerſe partis factum : perinde in
omnibus vires ⁊ effectum habeat ac ſi per ipſum
conuentum aduerſarium:factum eſſet Et ipſe ſic e-
ligendus ſeu electus in omnibus habeatur ⁊ ſit ac
ſi per dictum aduerſarium preſentem ⁊ eligentem
electus eſſet. Si vero pars petentis compromiſ-
ſum ſe abſentauerit vel non cõparuerit in dicto ter
mino ad ipſum compromiſſum faciendum habea-
tur ⁊ intelligatur fictione huius ſtatuti renuntiaſ-
ſe ⁊ pro renuntiato liti ⁊ cauſe vel controuerſie ⁊
inſtantie litis cauſe ⁊ controuerſie habeatur. Et ni
hilhominus iudex debeat ipſum primum reum
conuentum diffinitiue abſoluere ⁊ abſolutum pro
nuntiare de omnibus ⁊ ſingulis que in principali
petitione continerentur pene iudici cõtrafacienti
pro vice qualibet quingentarum librarum deñ. de
quo expreſſe ⁊ ſpecialiter debeat ſindicari per ſuũ
ſindicatorem tempore ſui ſindicatus ⁊ dictum cõ-
promiſſum fiat ⁊ fieri debeat penale Et caſu quo
pena non eſſet aliqua appoſita in dicto compro-
miſſo ꝙ ipſo iure pena quingentarum lib . deñ. ſit
⁊ eſſe intelligatur appoſita ⁊ compromiſſum fieri
⁊ factum eſſe cum dicta pena:Et dicti arbitri ⁊ ar
bitratores ⁊ amicabiles compoſitores ſic electi te
neantur ⁊ cogantur ſtatim eligere tertium arbi-
trum ⁊ arbitratorem cuius tertij electio vel nomi-
natio pertineat ⁊ ſpectet ad ipſos primos arbi-
tros ⁊ arbitratores ⁊ non ad alium Et ſtatim fa
cta electiõe tertij ipſe tertius arbiter cogatur acce-

ptare intra duos dies:a die electionis ipſius tertij:
ad quem eligendum per poteſtatem vel alium iu/
dicem coram quo vel in cuius curia eſſet queſtio ip
ſi arbitri cogantur realiter ⁊ perſonaliter anteq̃
recedant a palatio : ita ꝙ inter octo dies omnino
debeant ipſum tertium elegiſſe a die compromiſſi
in eos facti ⁊ de hmõi grauamine inferendo tam
contra primos duos arbitros ⁊ arbitratores q̃
contra tertium arbitrum ⁊ arbitratorem nullus
officialis cõmunis Peruſie poſſit nec debeat ſindi
cari: pena poteſtati vel capitaneo vel maiori ſin/
dico vel iudici iuſticie negligentibus in predictis
⁊ quolibet eorum quingentarum lib.deñ.pro quo
libet eorum ⁊ qualibet vice Et quandocunq; ali/
qua lis vel queſtio vel controuerſia in curia dictoꝝ
domini poteſtatis vel domini capitanei vel maio/
ris ſindici mota eſſet que compromitteretur per
parteſ litigantes ad inuicem in arbitros ⁊ arbitra
tores ⁊ amicabiles compoſitores:teneantur ⁊ de/
beant omnem cauſam litem:queſtionem ⁊ contro
uerſiam de qua fieret compromiſſum cognoſcere
ſummarie ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij prout ipſis
arbitris ⁊ arbitratoribus placuerit Et teſtes reci
pere ad iuramenta ⁊ teſtificandum partibus pre/
ſentibus vel non preſentibus ⁊ partibus ⁊ teſti/
bus citatis vel non citatis Dum tamen examina
tio dictorum teſtium fieri poſſit ⁊ debeat per pri/
mum collacteralem dñi poteſtatis vna cum tertio
arbitro vel per collacteralẽ alterius officialis com
munis Peruſie niſi partibus placuerit ꝙ exami/
natio predicta fiat per tertium arbitrum vna cum
conſultore de partium concordia electo ⁊ ad dicto
rum teſtium examinationem ⁊ receptionem ⁊ ad
dicta primi duo arbitri intereſſe non debeant : Et
ſi aliter fieret dicta examinatio ⁊ receptio nõ vale
at nec teneat ⁊ ipſos teſtes quos partes coram ip
ſis arbitris ⁊ arbitratoribus induxerint ſeu indu
cere voluerint dominus poteſtas vel dominus ca/
pitaneus ⁊ quilibet ex eorum iudicibus ad petitio
nem alterius ex dictis partibus teneatur compelle
re ⁊ cogere pignoribus captis ⁊ multa indicta
vſq; in q̃titatem centum ſolidorum deñ.ad iuran/
dum ⁊ teſtificandum coram eis ⁊ ipſam cauſam li
tem vel queſtionem dictus tertius arbitrer ⁊ arbi/
trator teneatur ⁊ debeat intra tempus ⁊ terminuz
nonaginta dierum a die electionis de eo facte : ex/
cluſiue terminare ⁊ totaliter diffinire ſub pena qn/
gentarum lib.deñ.ipſo facto incurrenda ⁊ ſi dictuſ
arbiter ⁊ arbitror intra dictum tpũs . 90 . dierum
totaliter non expediuerit tunc volumus ⁊ ſtatui/
mus virtute preſentis ſtatuti:reum conuentuz ape
titis contra ipſum totaliter abſolutum ⁊ liberatuz
eſſe arbiter ⁊ arbitrator nec non conſultor in di/
cta cauſa incidant in penam quingentarum libra/
rum deñ.cuius pena pro medietate ipſo iure ⁊ fa/
cto deueniat:ſine aliqua alia declaratione ad com
mune Peruſie ⁊ pro alia medietate ad illum qui
obtinuerit : cuius pene exatio pertineat ⁊ ſpectet
ad Magnificos Dominos Priores artium ci/
uitatis Peruſie quam exactionem fieri facere
debeant ad inſtantiam cuiuſcunq; intereſſe preten
dentis.

¶ In ſuper volumus ⁊ ſtatuimus ꝙ ſi contingat
poſt electionem primorum arbitrorum ante latum
laudum aliquem ex dictis arbitris decedere : ꝙ
pars que elegerint primuz arbitrum:teneatur aliũ
ſtatim videlicet intra vnam diem eligere loco dicti
defuncti ⁊ non eligendo,iudex poſſit immo tenea/
tur ⁊ debeat ad penam ſupradictam modo quo
ſupra incurrendam eligere: ⁊ ſi moriretur tertius
arbiter : tunc dicti primi arbritri teneantur ⁊ de/
beant infra duos dies a die requiſitionis de eis fa/
cte ad inſtantiam partis petentis:alium arbitrium
tertium eligere ſub dicta pena modo quo ſupra in
currenda ⁊ applicanda: qui arbiter ſic electus te/
neatur proſequi cognitionem dicte cauſe ⁊ illius
diffinitionem intra illud tempus qđ babebat arbi
ter defunctꝰ ⁊ vltra illud quindecim aliorum dierũ
a die vltima videlicet nonageſima finita dicti com
promiſſi in mediate ſequentium facere.

¶ Et predicta non vendicent ſibi locum in cauſis
inſinuationum teſtamentorum nec codicillorũ nec
legatorum nec vltimarum voluntatum : nec dona/
tionum:nec in cauſis vbi peteretur executio inſtru
mentorum confeſſionatoruz nec vbi peteretur exe/
qutio alicuius ſcripture que baberet vim inſtru/
menti confeſſionati ſum diſpoſitionem ſtatutorum
dicte ciuitatis Nec etiam vbi peteretur quem con/
ſeruari indemnem:Nec vbi eſſet cauſa cum cõmu
ne Peruſie inquibus cauſis nec aliqua earum cõ/
promiſſum peti non poſſit.

¶ In ſuper volumus ꝙ contra aliquod arbitra/
mentum ſeu laudum latum ſeu dandum ex forma
preſentis legis ſeu ſtatuti per dictos arbitros ⁊ ar
bitratores omnes tres vel per tertium : non poſſit
nec debeat per aliquam perſonam aliquid dici obi
ci vel opponi quoquomodo nec contra ipſum lau
dum vel arbitramentũ vel arbitros vel arbitrato/
res vel alicuius eorum perſonas poſſit vel debeat
aliquis recurſus baberi nec etiam poſſit peti redu
ctio ad arbitrium boni viri ad aliquem iudicem
vel ad aliquem officialem vel alium ſuperiorem:
Nec etiam poſſit in integrum reſtitutio peti aliqua
rõne vel cauſa:etiam ſi ille qui in integrum reſtitu/
tiõez peteret : diceret ſe fuiſſẽ vel eſſe minorez ⁊ le
ſuz enormitrer occaſione dicti laudi vel arbitramẽ

XVI v

ti ⁊ ſi aliquis recurſus quomodolibet haberetur
contra dictum laudum vel arbitramentum vel con
tra ipſos arbitros vel arbitratores vel eorum alte
rum vel in integrum reſtitutio peteref non valeat
ipſo iure nec teneat:id quod incontrarium factum
eſſet vel fieret : ⁊ nihilominus iudex vel officialis
qui contra predicta aliquem audiret vel intellige/
ret vel aliquid faceret incidat in penam quingenta
ruꝫ lib.deñ.pro quolibet ⁊ qualibet vice:in qua pe
na per ſuos ſindicatores ad petitionem cuiuſcun/
qꝫ petentis debeat condemnari ⁊ in eandem pe/
nā incidat pars reclamans vel faciens contra ſu/
pradicta vel aliqđ predictorum:cuius pene medie/
taſ applicetur alteri parti ⁊ alia medietas cōmuni
Peruſie:pro qua:contraueniens poſſit grauari in
perſona ⁊ in rebus vſqꝫ ad integram ſatiſſactioneꝫ
per quemcunqꝫ iudicem vel officialem cōmunis
Peruſie ⁊ per.M.D.P. artium dicte ciuitatiſ
ſine alia iuris cognitione vel alia declaratione:
ſed incontinenti exhibita ei vel eis contrauētione.
Volumus etiam ꝙ laudum talium arbitrorum ⁊
arbitratorum vel ſaltem dicti tertij arbitri ⁊ arbi/
tratoris latum vel ferendum:vt ſupra ſuper lite cā
⁊ controuerſia in ⁊ ſuper qua fuerit factum com/
promiſſum ⁊ decimum ſolutum modo ⁊ forma ſu
pradictis habeatur pro ſententia diffinitiua que
tranſiſſet vel tranſiuerit in rem iudicatam a qua
non liceat appellari nec reclamari: Sed obſerua/
ri per ipſas partes ⁊ exequtioni mandari debeat
cum effectu. Ubi autē in ſententia vel laudo aut ar
bitramento dicti arbritri ⁊ arbitratores diſcorda
rent adeo ꝙ varias ſiue contrarias ſententias ſiue
varia lauda ⁊ arbitramenta darent vel ferrent:ſi/
mul vel ſeperatim:tunc ſtetur ⁊ pareatur ſnīe ſeu
laudo tertij:⁊ eius ſententia ſeu laudum vel arbi/
tramentum valeat ⁊ teneat perinde ac ſi per om/
nes tres ſimul ⁊ inconcordia lata eſſet. Dummo/
do cauſe lites queſtiones ⁊ controuerſie non com
promittantur nec compromitti poſſint in dominuꝫ
poteſtatem vel dominum capitaneum vel iudicem
iuſtitie vel aliquem officialem ciuitatis Peruſie
vel aliquem ex eorum iudicibus:vel i aliquē officia
lem forenſem dicte ciuitatiſ vel in aliquem ex.M.
.D.P.artium ipſius ciuitatis:ſub nomine officij
vel ꝑuato nomīe vel in aliqueꝫ qui ſit : vel eſſet de
collegio doctorum vel aduocatorum vel conſortij
notariorum Ciuitatis Peruſie nec aliquis de pre
dictis perſonis poſſit in dictis compromiſſis in/
tertium arbitrum vel arbitratorem aſſummi eli/
gi vel vocari.

¶ Cauſe vero ⁊ controuerſie non excedentes
ſummam vel valorem viginti quinqꝫ librarum de/
nariorum.non poſſint compromitti nec ſuper ip/
ſis compromiſſum peti vel fieri : Et iudex coram
quo talis cauſa verteretur neminem cogat ad com
promittendum ſeu compromiſſum faciendum: ſed
per ſe ipſum tales cauſas diffiniat ⁊ terminet ſum/
marie ſimpliciter ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figu/
ra iudicij etiam per delationem iuramenti:ſiue re/
lationem prout iudici videbitur.

¶ Nec etiam poſſint litigantes cogi ad compro/
miſſum faciendum eo caſu quo actor reo vel reus
actori vellet deferre iuramentum ſuper tota li/
te quecunqꝫ ſit vel ⁊ de quacunqꝫ vel quanta/
cunqꝫ re vel quantitate intereſſe vel facto: ſed in
dicto caſu etiam debeat per iuramentum termina
ri:pena centum librarum deñ.iudicibus ⁊ cuilibet
eorum ſecus facientibus vel procedentibus in pre
dictis in quam penam debeant per eorum ſindica
tores condemnari.

¶ Volumus ꝙ ſi actor ſuccubuerit in cauſa inde
⁊ ſuper qua fuerit factum compromiſſum modo ⁊
forma ſupradictis teneatur ⁊ debeat ſoluere maſſa
rijs cōmunis Peruſie ſolidum vnum deñ.pro qua
libet libra totius quātitatis pecunie vel extimatio/
nis rei petite vel extimationis intereſſe vel facti pe
titi ſm extimationem vt ſupra dictum eſt nomine
pene infra quinqꝫ dies poſt latam ſententiam vel
laudum datum vꝫ pro tota ſumma vbi queſtionem
perderet in totum:⁊ vbi cauſam in totum non per/
deret ſoluat ꝓ illa parte tantūmodo in qua ſuccu/
buerit:de quibus medietatem habere debeat a di/
ctis maſſarijs ſi dicta pena maſſarijſ ſoluta eſſet ſin
autem a ſuccūbente reus ſeu pars aduerſa que ob/
tinuit ſine aliqua apodiſſa precepto vel mandato:
⁊ alia medietas ſit cōmunis Peruſie. Et poteſtas
⁊ capitaneus ⁊ alij iudices competētes ad petitio/
nem petentis habita ⁊ viſa ſententia arbitrorum
ſeu laudo in qua ſeu quo conuentus eſt abſolutus
in totum vel in partem : ⁊ viſa extimatione facta:
vt ſupra quando non quantitas pecunie petita fuit
debeat ⁊ teneatur executioneꝫ facere ⁊ fieri facere
de facto capiendo ⁊ grauando predictoſ debentes
ſoluere ad petitionem rei vel dictorum maſſarioꝝ.
Et id qđ dictum eſt in actore petente cōpromiſſum
⁊ ſuccumbente habeat locum in reo qui petit com
promiſſum ſuper petitiōe actoris ſi ſuccubuerit:vt
pro ea parte in ⁊ pro qua ſuccumbuerit teneatur
ad penam predictam ſoluendam ⁊ applicandam
principali actori ⁊ communi Peruſie. Et ꝙ pars
illa pro qua ſententia lata vel laudum latum fuerit
teneatur ⁊ debeat infra tempus trium dieruꝫ poſt
ſententiam latam vel laudum datum denuntiare ⁊
notificare dictis maſſarijs ipſam ſentētiam vel lau/
dum:⁊ ipſi maſſarij denuntiare debeāt domino po
teſtati vel capitaneo vel alicui iudici competēti vt

fiat executio dicte pene occaſione predicta ⁊ aliter dicta ſententia vel laudum pro eo lata ⁊ data: vel latum ⁊ datuz ſibi nõ valeat vllo modo. Nec liceat vincenti ignorantiam laudi lati pretẽdere: ſed ſcire preſumatur eo ipſo ꝙ pro eo laudũz latum fuerit: ⁊ etiam teneantur dicti arbitri ⁊ arbitratores vel dictus tertius arbiter ad penam centum lib. deñ. auferendam eis a poteſtate vel capitaneo vel maiore ſindico de facto ſine alio ꝓceſſu vel iuris ordine condemnare partem ſuccumbentem in totum in expẽſis quas aduerſarius fecerit in cauſa. Et predicta omnia ⁊ ſingula locum habeant in compromiſſis factis vel fiendis iuſſu iudicis tñ: lite ⁊ controuerſia mota. Et ſi aliqua partium petierit a iudice compromiſſum fieri vt in principio preſentis capituli continetur. Non autem in compromiſſis fiendis motu proprio ⁊ libera voluntate compromittentium.

¶ In cauſis vero quando non eſſet aliqua lis: cauſa ſeu queſtio mota coram aliquo iudice: vel ſi eſſet mota ⁊ partes vellent libera cuiuſlibet earum voluntate facere cõpromiſſum: ⁊ cauſam queſtionem litem ⁊ controuerſiam compromittere liceat ipſis partibus ac poſſint compromittere ⁊ compromiſſum facere de iure ⁊ de facto vel de iure tantuz: ⁊ ſi ⁊ prout inſimul conuenerint ipſam litem cauſam queſtionem vel differentiam in vnam vel duas aut tres vel plures pſonas cuiuſcũqꝫ cõditionis etiam aduocatos ꝓcuratores ⁊ notarios ⁊ q̄ſlibet alias perſonas preſentes tamen ⁊ acceptãtes ⁊ non abſentes vllo modo de quacunqꝫ queſtione cauſa ſeu controuerſia: diſcordia contentione ⁊ de quacũqꝫ quantitate vel re vel intereſſe extimatiõe vel facto. Et tali facto compromiſſo locum habeant omnia que in preſenti capitulo cõtinent᷑: excepto eo quod dicitur de termino intra quem debeat cauſa lis vel queſtio per arbitros ſeu arbitrum terminari: q terminus in hmõi compromiſſis libera voluntate cõpromittentium fiendis intelligatur ſex menſium ⁊ non vltra: niſi de maiori vel minori termino ⁊ tempore compromittentes voluerint ⁊ fuerint in concordia: ⁊ excepto eo qḋ dicit᷑ ſupra in. §. volumus ꝙ ſi actor ⁊c̃. de pena ſoluẽda in caſu ſuccũbentie: excepto eo quod huiuſmodi arbitri ⁊ arbitratores non laudando penam non incidant ſupradictam. Et excepto ꝙ eoruz laudum poſſit dici nullum vel iniuſtum vel iniquum ⁊ poſſit peti reductio ad arbitrium boni viri: ⁊ excepto ꝙ poſſit peti reſtitutio in integrum per minorem aduerſus laudum ⁊ ſententiam ex quo vel ex qua diceretur minorez nimis leſuz: que dictio de nullitate laudi ⁊ que petitio reductionis ad arbitrium boni viri ⁊ petitio reſtitutionis in integrum fieri poſſit intra decem dies vtiles tñ a die lati laudi ⁊ notificationis facte per publicam ſcripturaz de laudo lato parti cõtra quam laudum latum fuerit ⁊ non poſtea vllo modo: ſed elapſo dicto tempore decem dierum cõtra tale laudum nihil in perpetuum poſſit dici obici vel opponi ⁊ tranſeat talis ſententia ⁊ tale laudum in rem iudicatam. Et ſententia iudicis que tranſiuit in rem iudicatam habeatur ⁊ ſit: ⁊ executioni mandetur ſicut confeſſio legitime in iudicio facta mandari debet.

¶ De appellationibus recurſibus ⁊ alijs prouocationibus. Rubrica. 28.

VT omnibus plene iuſticia ſeruetur per iudices ⁊ officiales cõis Peruſie ⁊ nullus contra iuſticiam grauatus priuetur remedio cõpetenti. Preſenti capitulo duximus ſtatuendũ ꝙ ſi aliqs ab aliqua ſententia ciuili duxerit appellandum ſeu prouocandum de nullitate dicendi vel a laudis extra iudicialiter latis reductionẽ ad arbitrium boni viri petendum in caſibus non ꝓhibitus per formam ſtatuti ciuitatis Peruſij iudex adibitus appellationis teneat᷑ ⁊ debeat libellum prouocationis appellationis nullitatis ⁊ reductionis admittere: ⁊ exinde intra tres dies poſt aditionem de eo factaz cog̃ſcere ⁊ terminare an ſuper dicto libello ſit ad vlteriora ꝓcedendum vel non procedendum ⁊ procedendo ad vlteriora poſt dictos tres dies intelligatur ꝓnunciatum fuiſſe ꝓcedenduz ad vlteriora: ⁊ iudex adibit⁹ ſup dictis cauſis teneatur ⁊ debeat in dictis cauſis ⁊ qualibet earuz procedere ſũmarie ſimpliciter ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij lite non conteſtata ⁊ omni petitione compromiſſi remota ⁊ ſublata: ⁊ ipſas cauſas expedire ⁊ terminare infra tẽpus ſex menſium. Volumus tamen ꝙ ſi per prouocãtez ſteterit quominus cauſa predicta decidatur infra tempus duorum menſium factis duobus requiſitionibus de iudice ⁊ parte prouocante ad petitionem prouocati in ſcriptis manu publici notarij applõnis miſſa citatione per baiuluz ꝙ debeat in cauſa procedere: ⁊ illaz finiri facere: intra duos menſes a die vltime requiſitionis extunc auctoritate pſentis ſtatuti habeatur ⁊ ſit dicta cauſa deſerta. Ita tamẽ ꝙ in cauſis predictis non currat dictus terminus nec iudici nec parti ex cauſis expreſſis ſupra in ſtatuto de ordinaria cognitione. §. ſi vero tempus dictoꝝ terminorum: iudex autem appellationĩs predictus poſſit ⁊ debeat in predictis cauſis condemnare victum victori in expenſis non ſolum in cauſa coram ſe facta: ſed etiam in prima cauſa ſimiliter ⁊ abſoluere: ab expenſis.

¶ Statuimus inſuper ꝙ poteſtas vel capitaneus

vel aliquis ex eorū iudicibus vel alicuius iudex ſeu
officialis cōmunis Peruſij non poſſit nec debeat
procedere vel aliquid innouare ſuper aliqua ſen-
tentia ciuili a qua fuerit appellatum ſeu aliter pro
uocatū pendentibus dictis cauſis vel altera earum
coram iudice appellationis ſub pena centum lib.
deñ. a contrafaciente de facto auferenda tempore
ſui ſindicatus.

¶ Volumus etiam ſtatuentes ante ſententie diffini
tiue tēpus vel interlocutorie que trahit ad ſe execu
tionem vel que abſorberet totum negocium princi
pale videlʒ poſt quā interlocutoriaʒ aliqua ſenten
tia non requiratur ferri: appellari non poſſit nec ēt
in aliqua cauſa in qua iudex pronuntiauerit ſe eſſe
iudicem competentem vel non competentem nec a
pronuntiatione legitimationis perſonaruʒ ⁊ ſi ap-
pellaret iudex appellationis non admittat ⁊ non
audiat appellantem ⁊ appellans puniaꝛ in viginti
quinqʒ lib. deñ. ⁊ nihilominus iudex ꝑme cauſe in
cauſa ꝓcedat ⁊ procedere poſſit ⁊ debeat. Tenean
tur etiam poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ eorum iudices
⁊ quilibet alius iudex ſeu officialis cōmunis Pe-
ruſie ratas ⁊ firmas habere omnes ſentētias latas
⁊ ferendas per dictū iudicem appellationis a qui-
bus non fuerit appellatuʒ ſm formam ꝑſentis ca-
pituli. Et ſi contingat ꝙ iudex appellationis tule-
rit ſententiam prime ſententie confirmatoriā vel ꝙ
bene ſententiatum fuerit ⁊ male appellatum. Sta-
tuimus ꝙ a tali pronuntiatione: ſeu ſentētia appel-
lari non poſſit nec debeat: nec de nullitate dici vel
reclamari aut recurri vel per viam ſupplicationis
vel querele aut aliquid aliud fieri quominus ꝑma
ſententia exequi poſſit ⁊ debeat iuxta exigentiam
ipſius niſi ex cauſis ⁊ occaſionibus exꝑſſis. ē. in ſta-
tuto ſub Rubrica de executione inſtrumentorū. §. ⁊
ab executione ⁊c̄. In quibus caſibus poſſit dici de
nullitate occaſionibus ibidem exꝑſſis: ⁊ ſi ſecus vel
aliter fieret quod actū fuerit non valeat nec teneat
ipſo iure. Et nullus iudex ſeu officialis iuriſditionē
habens poſſit vel debeat aliquem appellantem ꝓ-
uocantem de nullitate proponentem reclamantem
recurſum ſeu reductionem petentem ſupplicantem
querelanteʒ ſeu aliter quomodolibet dicentē a tali
pronunciatione ſeu ſententia audire. Sed ex nunc
quo ad predicta ſit omnibus ⁊ cuilibet iudici vel
officiali ⁊ cuicūqʒ alteri iuriſditioneʒ habenti eam
in cognoſcendo ꝓnuntiando ⁊ ſententiando qʒ exe
quendo qʒ etiā alio quocunqʒ actu adempta cogni
tio quelibet ⁊ poteſtas.

¶ Si autem pronuntiaretur vel ferreretur ſenten
tentia infirmatoria prime vel male ſententiatum ⁊
bene appellatuʒ. Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ a di
cta ſententia ⁊ pronuntiatione poſſit ⁊ licitum ſit
appellare dominos. P. A. ciuitatis Peruſie qui
pro tempore erunt vel ad alium ſuꝑiorem iudicem
in dicta ciuitate exiſtētem infra tempus a iure per-
miſſum ⁊ ipſam appellationem proſequi teneatur
coram dictis dñis Prioribus vel dicto alio ſupe-
riore iudice modo ⁊ forma ac infra tempus ⁊ ter-
minum ſuperius ſtatutum in iudice appellationis
⁊ in parte appellāte vel altero ꝓuocante que cau-
ſa expediri poſſit ⁊ debeat per dictos dños priores
vel per dictum alium ſuꝑiorem iudicem ſi ad eum
fuerit appellatum infra tempus ſuperius declara-
tum: ⁊ ad penam ſuperius iudici appellationis
prefixam. Nec ad aliaʒ aliquam ꝓuocationem ſeu
reclamationem quomodolibet aliqua dictaꝝ par-
tium vlterius admittatur. Sed dicte ſententie con-
formes remaneāt ⁊ ſint rate ⁊ firme ⁊ plenā robo-
ris obtineant firmitatem: prout per dominos prio
res vel alium ſuperiorem iudicem fuerit pronun-
tiatum ⁊ ſententiatum.

¶ De executione inſtrumentorum ſententiarum ⁊ laudorum. Rubrica. 29.

STatuimus Et ordi
namus
ꝙ quodlibet inſtrumētum ſiue
ſcriptura publicum vel publica
manu publici notarij inde roga
ti factū vel facta fienda vel fien-
dum inter quaſcunqʒ perſonas
cuiuſcūqʒ pactionis ſiue cōuentionis exiſtat in quo
vel qua contineretur ſiue continebitur vere vel pre
ſumptiue ꝙ promiſſio facta fuerit de cōfeſſione fa-
cienda vel guarentigia etiā ſi fuerit inſtrumentum
exempli exemplati manu publici notarij cum iudi-
cis auctoritate non obſtante ꝙ ad decreti interpo-
ſitionem non fuerit citati qui ledi poſſunt ex dicto
inſtrumento ⁊ non obſtante ꝙ in originali ſcriptu
ra exemplate ſcripture non reperiretur ſcriptuʒ in
nomine domini amen: ⁊ non obſtāte ꝙ in dicta ex-
emplata ſcriptura ⁊ interpoſitione decreti ꝑdictis
non cōtineatur ꝙ ad alicuius petitionem facte fue
rint ⁊ ꝙ dicta iterpoſitio facta fuerit tēpore feria-
to etiam in honorem dei. Item alia quelibet ſcri-
ptura que per formam ſtatutorum cōmunis Pe-
ruſie haberet vim inſtrumenti confeſſionati. Item
⁊ inſtrumentum ſententie iudicis ⁊ laudi vel arbi-
tri aut arbitratoris que vel quod de iure cōmuni
vel ex forma ſtatutorum dicte ciuitatis Peruſie
tranſijſſet ſiue tranſiret in rem iudicatam. Item te
ſtamēta legata codicilli vltime voluntates ⁊ dona-
tiones: que eſſent ſm formam ſtatuti ciuitatis Pe
ruſie inſinuate ⁊ regiſtrate in actis publicis ⁊c̄. ꝓ
cōfeſſione vere in iudicio legitime facta in oībus ⁊
per oīa habeatur: ⁊ vt dicta confeſſio in iudicio fa
cta executioni demādentur: ordine tamen inferius
declarato: contra que inſtrumenta ⁊ contra quas

ſcripturas ſupradictam promiſſionem de confeſſio-
ne facienda coram iudicibus ciuitatis Peruſie oēs
⁊ ſinguli notarij ⁊ artem notarie exercentes in ci-
uitate ⁊ cōmitatu ſeu pertinētijs Peruſie in inſtru
mētis que ſcripſerunt ponere ⁊ ſcribere teneantur
⁊ debebant ⁊ ſi nō poſuerūt ꝓpoſita nihilominus
habeatur ac ſi expreſſe per contrahentes fuerit cō-
tractum ⁊ dicti notarij ⁊ eorum quilibet teneantur
in ſuis contractibus ſiue inſtrumentis nomina ⁊
pronomina contrahentium ⁊ ꝓnomina patris con
trahentium ponere pena centum ſolidoꝝ deñ. mo-
do infra declarato incurrēda ⁊ applicāda: ⁊ ſi ap-
poſita nō fuerint nihilominus contractus ⁊ inſtru-
mentum valeant ⁊ teneant.

¶ Contra cōfeſſiones vere in iudicio factas ſcriptu
ras per notarium iudicis ad ciuiles cauſas deputa
tum ⁊ contra executionez ipſoꝝ inſtrumentoꝝ ſcri-
pturarum ⁊ confeſſionum predictarum nulla exce-
ptio ⁊ nihil aliud poſſit dici obici vl' opponi niſi de
ſolutione vel abſolutione vel termini prorogatione
vel pacti de non petendo vel de cōpenſatione quan
titatis debite pure ⁊ liquide debite a dicto credito
re agente debitori conuento vel ꝙ per debitorem
connentum fuerit facta ſolutio de debito qđ petere-
tur vero creditori dicti creditoris agētis de quo de
bito creditoris cui facta fuerit ſolutio appareat pu
blicum inſtrumentum ⁊ fuerit purum ⁊ liquidum
debitum ⁊ de qua ſolutione appareat publicuz in-
ſtrumentum refutationis facte a tali creditore cre-
ditoris: dūmodo ante ſolutionem huiuſmodi notifi
cetur illi pro quo ſolutio debet fieri tali creditori ꝑ
baiulum cōis Peruſie mittenduz ex parte iudicis
cauſarum ciuilium pro porta de qua eſt is debitor
qui habet ſoluere ⁊ ſcribatur manu vnius ex nota-
rijs dicti iudicis.

¶ Poſſit etiaz opponi exceptio falſitatis ⁊ ad nul-
lam aliam exceptionem vel defenſionem ſeu ſapien-
tis ſuis expenſis petitionem admittatur etiam quā-
tumcūqꝫ quis vellet exceptionem aliquam oppone
re que ſimilitudinem haberet cum exceptiōibus ſu
pra premiſſis niſi eſſet permiſſa oppoſitio ſimilium
exceptionum expreſſe per aliquod aliud capitulum
ſtatutoꝝ Peruſinorum.

¶ Et opponens aliquā ex dictis exceptionibus de-
beat eam probaſſe ꝓbatam habere ac habuiſſe in-
fra decem dies continuos vtiles tamen in falſitate
a die oppoſitionis earum ſiue aliquaꝝ ipſarum vel
per publicum inſtrumentum manu notarij publici
confectum vel per aliquam ſcripturā ſiue ſcriptam
que ſm formam alicuius ſtatuti ciuitatis Peruſie
heberet pro confeſſione in iudicio facta. Hoc autez
non vendicet ſibi locuz in aliquo obligato ex inſtru
mento confeſſionato ad faciēdum aliquod opus vel
laborerium qui ꝙ dictum opus vel laborerium ſit
factum vel adimpletum: probare poſſit tam per in-
ſtrumentum ꝗ₃ per teſtes ſm iuris diſpoſitionem.

¶ Volumus tñ ꝙ is cōtra quez facta eſſet executio
poſſit ſolutionē ſeu ſatiſfactionez repetere legitime
probando ſe ad ea non fuiſſe obligatum tempore
petite ⁊ cōmiſſe executionis contra ipſum.

¶ Et opponens aliquam ex eis ſuo proprio vel ꝓ-
curatorio nomine ⁊ non probans incidat in penaz
quinquaginta lib. deñ. pro qualibet exceptione nō
probata infra dictum tempus aut per iudicem ꝓ
nunciata non obſtare cuius pene medietas ſit illius
in cuius preiudicium ſiue cōtra quem oppoſita fue
rat: ⁊ alia medietas ſit cōmunis Peruſie ſiue ha-
bētis iura in talibus dicti cōmunis: ⁊ executio ipſi-
us pene fieri debeat ſtatim ⁊ omni exceptione re-
mota per iudicem qui de cauſa predicta cognoſcit
ad petitionem intereſſe pretendentis: pena dupli ꝑ
iudicem in predictis negligētis ipſo facto incurren
da ⁊ modo quo ſupra applicanda de quo debeat
expreſſe ſindicari.

¶ Volumus tamen ꝙ ſi debitum de quo appareat
inſtrumentnm vel alia ſcriptura de predictis vel de
quo non appareat inſtrumentum vel ſcriptura ali-
qua alia non fuerit infra quindecium annos a tem
pore quo cum effectu peti potuit vel a die interrū-
ptionis facte non fuerit petitum in aliqua curia pe-
ruſina vel pars aliqua ipſius debiti non fuerit ſolu
ta illud debituz ſiue inter ciues ⁊ ciues Peruſinos
ſiue inter ciues ⁊ cōmitatenſes ſiue inter cōmitaten
ſes ⁊ cōmittatenſem ſiue inter ciuem ⁊ cōmittaten
ſem ⁊ forenſem vel inter forēſem ⁊ forenſez poſtea
nō poſſit amplius peti ⁊ omnis obligatio ſiue actio
ſit extincta: quod tempus quindecim annoruz intel-
ligatur eſſe continuū ⁊ currant dicti quindecim an-
ni tēpore etiam feriato ad honorem dei ⁊ hoc non
intelligatur nec proſit nec patrocinetur alicui de-
bitori nec dicta preſcriptio habeat locum in ⁊ pro
debitore principali qui debitum cōtraxit vel in de-
bitore qui occaſiōe debiti vel cōtumacie vel exban-
nimenti vel alio modo ſe abſentauerit ⁊ abſens fue
rit a ciuitate ⁊ cōmitatu Peruſie per dictum tem-
pus quindecim annorum ⁊ nec pro illo qui in ciui-
tate Peruſie non potuit conueniri nec etiam ha-
beat locuz in quibuſcūqꝫ debitis dotalibus ⁊ omni-
bus alijs inſtrumentis factis ſuper dotibus ſiue ea-
rum occaſione quocūqꝫ nomine nuncupetur nec in
debitis ex teſtamentis legatis ſiue codicillis aſſi-
gnatis ⁊ inſinuatis ⁊ aſſignādis ⁊ inſinuandis nec
dictum tempus quindecim annoruz currat nec cur
ſus ipſius preiudicare poſſit minoribus viginti an-
nis contra quos ipſo iure non currat: ſed ipſi mino
res in tempore qđ incurrerit infra etatem ꝑdictam
tantum ſeruentur illeſi.

¶ Declarando ⁊ ſtatuendo ꝙ ad interrūptionem
preſcriptionis dictorum quindecim annoꝝ facien-
dam ſolūmodo citatio vnica ſufficiat.

¶ Item dicimus ſtatuentes ꝙ quelibet confeſſio
vel inſtrumentuꝫ vel alia ſcriptura in quo vel qua
apparet ꝓmiſſum de ꝯfeſſione facienda factum vel
facta a ꝓdigo vel ab illo cui boniſ fuerit interdictū
vel ab adulto q eſſet minor viginti annis etate ſua
ſine licentia ⁊ cōſenſu eius curatoris vel a pupillo
ſine auctoritate tutoris vel filiofamilias cuiuſcūqꝫ
etatis exiſtat ſine patris ꝯſenſu talis ꝯfeſſio ⁊ ipſe
cōtractus non teneat nec valeat ipſo iure:ſed ſi pa-
ter eſſet mentecaptus vel furioſuſ ſiue aliter mente
impeditus ꝯſentire nō poſſet ⁊ filius gereret nego
cia tamq̄ꝫ paterfamilias tunc oīs cōtractus obliga
tio ꝓmiſſio vel ꝯfeſſio factus ⁊ facta ꝑ talem filium
valeat ⁊ teneat ⁊ plenam habeat roboris firmita-
tem ſi aūt aliqs ṕdictoꝝ faceret aliquā ꝓmiſſioneꝫ
obligationem vel ꝯfeſſionem cōtra ſupradictā for-
mam ipſo iure ſit nulla niſi in eo quod in principio
preſentis capituli continetur.
Et nō obſtante ꝙ filiuſfamilias in contractu aſſe-
ruerit ſe eſſe emancipatum vel hoīem ſui iuris niſi
id qd̓ aſſeruerit talis filius ꝓbetur a creditore per
publicum inſtrumentū ⁊ non obſtante ſi ipſe filiuſ-
familias vel minor viginti anniſ aſſeruerit ⁊ iura-
uerit ſe eſſe maiorem. Niſi adultus faceret cōfeſſio
nem vel contractum cum auctoritate licentia ⁊ vo
luntate curatoris ſi curatorem habuerit vel cum li-
centia auctoritate ⁊ volūtate triuꝫ vel ſaltem duoꝝ
conſanguineoꝝ ſuoꝝ magis idoneoꝝ ſi curatorem
non habuerit:⁊ niſi filiuſfamilias cōtraheret cum
licētia patris vel niſi eſſet mercator vel negociator
vel aliquam artem exerceret vel operareť qui poſ-
ſit contrahere ⁊ ſe obligari in pertinentibus ad di
ctum exercitium:niſi eſſet ei bonis interdictū quod
indictum ſit per publicū preconem ⁊ per ciuitateꝫ
Peruſie publice nunciatum:obligatio vel cōfeſſio
valeat ⁊ teneat ⁊ omne debitum quod contraxerit
teneatur ⁊ debeat de ſuo ꝓprio integre ad implere
⁊ obſeruare omnem ꝓmiſſionem ⁊ mercatū quaꝫ
⁊ qd̓ cum aliquo fecerit occaſione alicuius mercan
tie artis ſiue negociationis ⁊ contra talem obliga-
tionem ꝓmiſſionem vel contractum quam ⁊ quem
fecerit ſiue feciſſet nihil poſſit per quēquā aliqd di-
ci obici vel opponi. Et ſi talis filiuſfamilias habi-
tauerit in eadem domo ⁊ ad vnam mēſam viueret
cum patre:pater cōpellať ꝓ filio rn̄dere ſoluere ſa
tiſfacere cum effectu vſqꝫ ad quātitatem que ipſi fi-
lio cōtingere poſſet vigore eius legitime in bonis
patris habito reſpectu ad tempus cōtractus pro-
miſſionū vel obligationum facti per ipſum filium:
cōputanda dicta quātitate que ſolueret per ipſum
patrem ꝓ filio in portione ipſius filij ſibi ꝯtingente
de ſucceſſione patris : niſi aliter pater conſcius de
cōtractu vel aliqua ꝓmiſſione vel obligatiōe fien-
da per filiuꝫ expſſe diſpoſuerit ⁊ declarauerit ⁊ di-
cto filio vel illi qui vellet cum dicto filio contrahe-
re contradixerit quo caſu non pť ſed filius teneať.
Et eodem modo ſi pater fuerit ignorans nō tenea-
tur ex aliquo contractu filij.
¶ Et ꝙ queſtio executionis cuiuſlibet inſtrumēti
vel alterius ex ſupius dictis ⁊ expreſſis ſcripturis
expediri debeat per iudicem coram quo petita fue
rit executio infra triginta dies ꝯtinuos facte ⁊ exe
cute citationis ſub dicta pena per dictū iudicē vt.ſ.
incurrenda ⁊ applicāda ⁊ in caſu quo queſtio pre
dicta non expediret per iudicem coram quo initia
ta fuerit ꝙ tunc iudex ſucceſſor in officio teneať di-
ctam cauſam expedire infra tempus triginta dieꝝ
a die facte ſibi per alteram ex partibus ſibi requiſi
tionis de expeditiōe dicte cauſe ſub pena predicta
incurrenda ⁊ applicanda.
¶ Et quilibet iudex cōis Peruſie de cauſis ciui-
libus cognoſcens viſo inſtrumento vel aliqua ſcri-
ptura ex predictis in iudicio ꝓducto vel producta
ad petitionem creditoris vel ius habentis ceſſum
vel habentis nomen obligatum vel pignoratuꝫ te-
neatur ⁊ debeat ſub pena predicta ſup tali execu-
tiōe ꝓcedere ſummarie ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊
figura iudicij ⁊ ſine libelli oblatione contra debito
rem ⁊ debitoris debitoreꝫ. Et ipſum debitorē citet
ſiue citari mandet per baiulum cōis Peruſie pſo
naliter vel ad domū eius ſolite habitationis vt ve-
niat in termino aſſignādo ſiue aſſignato per ipſum
iudicem recepturus preceptū de ſtando in palatio
cōis Peruſie reſidētie dicti dn̄i poteſtatis ⁊ ꝙ in
eo ſtet ⁊ non recedat ſine licentia ſui creditoris vel
creditoris creditoris ſui ſine iudicis ṕdicti aut det
obſeruet ⁊ ſoluat vel faciat id qd̓ debet creditori.
Et ſi nō venerit vel venerit ⁊ nihil oppoſuerit con
tra inſtrumentum vel ſcripturam cuius vigore fue-
rit citatus ⁊ non ſteterit in palatio ad voluntatem
creditoris ſiue creditoris creditoris vel ſi venerit ⁊
oppoſuerit aliquam exceptioneꝫ ex ṕmiſſis ⁊ non
probauerit infra terminum deceꝫ dierū a die ꝓpo-
ſite exceptionis quādo ſibi onus probandi incum-
beret concedat licentiam realem ⁊ perſonaleꝫ con
tra dictum debitorem abſqꝫ alia aliqua citatione
pro contentis in dicto inſtrumento vel ſcriptura
⁊ pro expenſis legitime factis taxatiſ vel taxandis
per dictum iudicem pro petitis contra ipſum debi
torem : qui debitor contra quem licentia conceſſa
fuerit poſſit ⁊ valeat quibuſcunqꝫ diebus etiam fe
riatis preterq̄ꝫ in honorem dei perſonaliter capi ⁊
in carceribus poni ⁊ ab eis non relaxetur niſi ſol-
uerit debitum in licentia expreſſum vel niſi ipſi cre-
ditori placuerit.
¶ Et ab executione inſtrumenti vel aliaꝝ ſcriptu-
rarum ſupius expſſaꝝ vel alicuius eaꝝ ſiue a ꝓnū-
ciatiōe que fieret ꝙ talia inſtrumēta eſſent exequē-
da ⁊ mādanda executioni vel a ꝓnunciatione que
fieret ſup exceptionibus que cōtra talia inſtrumen

ta vel ſcripturas opponerētur ſeu oppoſite fuiſſent vel ꝙ eſſent pura ⁊ liq̄da vel a ꝓnūciatione ꝙ nō eſſent exequēda nō poſſit ꝑ quēquā appellari recla mari recurri querelari ſupplicari ſiue iudicis aut ſuꝑioris officium implorari vel aliquid aliud dici obici vel opponi. Nec ēt poſſit dici de nullitate niſi nullitas allegaret̄ ꝓueniens ex defectu iuriſdictio nis iudicis iudicantis ſiue q̄ iudicauit: vel niſi ex eo qꝛ in ꝓcedēdo ordo ſtatutarius ſtatutoꝝ cōis Peruſie nō fuerit obſeruatus: vel niſi qꝛ eſſet ꝓceſſum cōtra minorem pupillum indefenſum: vel niſi qꝛ ta lis ſcriptura ſiue inſtrumentum nō habeat ſolenni tates neceſſario req̄ſitas ꝑ formam iuris vel ſtatu toꝝ ipſius ciuitatis: ꝙ nullus iudex quacunqꝫ ēt di gnitate ſiue officio fungens aliquem ad proponen dum ſiue ꝓbandum aliam aliquam nullitatem ex alijs cauſis quam ſupra exp̄ſſis admittat: ⁊ ſi admi ſerit ⁊ non repulerit incidat in penam ſupradictā: ⁊ nihilominus dicta petitio ꝓpoſitio ſiue alia alle gatio ſit nulla ipſo iure. Et tñ talis proponens ali quam cauſam nullitatis ex ſupra permiſſis ſi nō ꝓ bauerit eam incidat in penam centum lib. deñ. pro qualibet vice ⁊ ꝓ qualibet ex dictis cauſis propoſi ta per ipſum ſoluenda ⁊ applicanda vt. s̄. Et nihil ominus non ꝓpterea executio p̄dicta retardet̄ ſiue modo aliquo impediatur.

¶ Statuimus inſuꝑ ꝙ tutores vel curatores cogi non poſſint ſtare in palatio nec ꝑſonaliter capi pro debitis minoꝝ. Sed vbi pupillus vel adultus eſſet ſoluendo data licentia a iudice tutori vel curatori ad petitionem creditoris alicuius minoris de ven dendo de bonis mobilib⁹ vel immobilibus pupilli vel adulti infra duos menſes tunc ꝓxime ſequētes debeat vendidiſſe ⁊ ſatiſfeciſſe creditori: quā licen tiam dictus iudex dare debeat ſine aliqua inq̄ſitio ne ſtatim cum tutor vel curator iurauerit non hr̄e pecuniam numeratam pupilli vel adulti: ⁊ ſi tutor vel curator non vendiderit ⁊ non ſatiſfecerit infra dictos duos menſes p̄dicto creditori poſſit poſtmo dum contra ipſum tutorem vel curatorem concedi executio ⁊ ꝑſonaliter capi in palatio detineri ⁊ in carceribus includi perinde ac ſi dictus tutor vel cu rator fuiſſet verus debitor: qui tutor vel curator ſic captus ⁊ detemptus ſi q̄d ſoluerit de ſuo ꝓ pupillo vel adulto poſſit ⁊ valeat a p̄fatis pupillis vł adul tis rehabere.

¶ Et ſi talis debitor cōtra quem licentia incontu maciam cōceſſa fuerat iterum citatus ad recipien dum tale preceptum non cōparuerit coram dicto iudice: vel ſi cōparuerit ⁊ preceptuꝫ non receperit: vel ſi receperit ⁊ non ſteterit vel nō manſerit in pa latio ad voluntatem ſui creditoris vel creditoris ſui creditoris cōdēnet̄ cōi Peruſie vel alteri ꝓ dicto cōi legitime recipienti ꝓ vice qualibet ⁊ quolibet precepto per eundem iudicem in decem libriſ deñ. dūmodo non poſſit cōdemnari debitor niſi ꝓ q̄nqꝫ preceptis tm̄ ⁊ de pluribus p̄ceptis alijs vltra di cta q̄nqꝫ p̄cepta nō poſſit accuſari nec cōdemnari.

¶ Item ſtatuimus ⁊ ordinamuſ ꝙ debitor captus pro tali cōdēnatione de eo facta non poſſit relapſa ri abſqꝫ voluntate ſui creditoris vel creditoris ſui creditoris qui eum fecerit cōdemnari niſi p̄mo ſa tiſfecerit ipſi creditori aut creditori creditoris ſui de qua ſatiſfactione conſtet per publicū inſtrumen tum refutationis ēt ſi fuerit captus diebus feriatis preterq̄ꝫ ad honorem dei in quibus ēt diebus volu mus ⁊ ſtatuimus non poſſe capi.

¶ Si vero placuerit creditori vel creditoris credi tori hr̄e tenutam bonoꝝ debitoris mittat̄ ⁊ ponat̄ in tenutam ex primo decreto ipſoꝝ bonoꝝ tam mo bilium q̄ꝫ immobiliū: non tñ poſſit habere tenutaꝫ de hoſtijs domoꝝ ſui debitoris: ⁊ ſtatim data tenu ta bonoꝝ immobiliū per dictū iudicem ſequeſtren tur fructus redditus ⁊ ꝓuentus dicte rei: quam te nutam bonoꝝ mobiliuꝫ ſi infra quindecim dies ⁊ bonoꝝ immobiliū infra triginta dies debitor non recollegerit vel luerit aſſignato ipſi debitori vł ſibi reo termino peremptorio poſt dictū tēpus dictoꝝ quindecim ſeu triginta dierū alioꝝ trium dieruꝫ vt recolligat ⁊ luat ipſam tenutam tūc res in tenutaꝫ date poſſint ⁊ debeāt ſubaſtari diuerſis diebus iu ridicis ad minus q̄nqꝫ vicibus ante portam tribu nalium dictoꝝ dñoꝝ iudicū vel alterius eoꝝ q̄ di ctam tenutam dediſſent ſeu dediſſet ⁊ ſi emptor in ueniatur vendant̄ res per iudicem ⁊ ꝑ creditorem iure creditoris ei q̄ plus obtulerit ⁊ de p̄cio ſatiſ fiat creditori ſi ſufficiat ꝓ debito ⁊ pro expenſis ⁊ ſi vltra ſupererit aliq̄d de precio debitori reſtituat̄ infra tempus ⁊ terminū q̄ndecim dierum a die fa cte venditionis computandorū. Nō plus ſiue vltra ſi debitor nollet recipere creditor teneat̄ ⁊ obliga tus ſit deponere actualr̄ penes idoneū mercatoreꝫ ſiue capſoreꝫ ad inſtantiā debitoris ⁊ eidē debitori notificare per publicum baiulum dicte ciuitatis.

¶ Et ſi dictus creditor illud vltra nō reſtituerit ⁊ ſoluerit ſeu depoſuerit ⁊ notificari nō fecerit vt. s̄. dicta vēditio ſit nulli⁹ valoris roboris vel momēti. Si aūt p̄ciū nō eſſet ſufficiēs ad ſatiſfactionē itegrā tūc ꝓ reſiduo dicti debiti ⁊ expēſaꝝ fieri d̄beat exe cutio altero ex p̄dictiſ. s̄. modiſ: ⁊ ſi emptor nō inue niret̄ dcē res eidē creditori ex ſcd̄o decreto ꝑ dictū iudicē adiudicari debeāt inſolutū ꝓ mēſura debiti declarati ⁊ ꝓ q̄rto pluri ſꝫ extimationē rei i tenutā accepte d̄ ea factā in catraſtro cōiſ Peruſie ſi in eo extimata repiret̄: vbi v̄o ipſa res extimata nō repi retur ſm̄ extimationem faciendam de re adiudi canda inſolutum añq̄ꝫ ipſa ad iudicatio fiat ꝑ iudi cem cauſe: datis p̄mo dicto iudici a parte agentis ⁊ cōuenti ſex bonis viris ꝓ qualibet: de q̄bus iſpe iudex eligere debeat duos. ſ. vnum ꝓ qualibet par

BB

te quos duos bonos viros iudex cogere debeat de facto ad acceptandum realiter ⁊ pſonalr̄:ita ꝙ in quattuoꝛ dies a die electionis debeant acceptaſſe: Et de his que fecerit iudex cōtra eos occaſiōe predicta nō debeat nec poſſit ſindicari. Et ſi dicti duo boni viri infra octo dies a die acceptatiōis nō erūt in concoꝛdia teneant̄ ⁊ debeant dicti duo boni viri eligere ⁊ ad eligendum cogant̄ tertium bonum virum infra tertium diem poſt dictos octo dies qui duo ⁊ qui tertius debeat iurare dictum officium ⁊ dictam extimationem facere bene ⁊ legaliter ⁊ fideliter quā facere teneant̄ infra octo dies a die electionis dicti tertij cōputandos ſub pena qngentaꝝ lib.deñ.pro quolibet ipſoꝝ bonoꝝ viroꝝ incurrenda ⁊ modo quo ſupꝛa aplicanda ſi dictam extimationem nō fecerint cum effectu infra dictum tēpuſ: ⁊ extimationi fiende per dictos duos ex p̄dictis eligēdis ſtet̄. Et ea que dicta ſunt infra in capitulo ⁊ tractatu de cōpꝛomiſſis faciēdis iuſſu iudicis ⁊ in laudis datis ex ipſis cōpꝛomiſſis ꝓ ipſoꝝ obſeruatione locū habeāt in caſu iſto ⁊ fiat adiudicatio p iudicem ꝓ debito vt dictum eſt ⁊ ꝓ expenſis legitimis per actoꝛez factis taxandis ⁊ declarandis per iudicem ⁊ ante ſniam ⁊ ante ipſam dationez ⁊ adiudicationem in ſolutum fiendam. Et ſi ꝯtingat in re adiudicanda eſſe fructus a ſolo ſeparatos ⁊ ſequeſtratos poſt pꝛimuz decretum ex ipſis fructibuſ fiat extimatio per dictos duos bonos viros modo predicto ⁊ infra dictū tēpus octo dierū ⁊ tunc ipſi fructus vna cum re adiudicari debeant creditoꝛi ⁊ in ſolutum dari.

❡ Contra quam extimationem dationē ⁊ adiudicationem inſolutū nihil poſſit obici dici vel opponi per aliquem ēt ſi eſſet facta ꝯ minoꝛem adeo ꝙ in integruz reſtitutio vnūꝙ poſtulari poſſit pena opponēti querelanti vel dicenti ſupplicāti.C.lib.deñ. de facto per iudicem auferenda coꝛam quo opponeret̄ ad petitionem partis ex ſuo officio vel in dicta pena cōdēnet̄ per iudicem q cognoſcit de maleficijs ⁊ de ⁊ ꝓ ipſa adiudicatiōe nulla gabella ſeu decimum ſolui debeat. Et nihilominus qđ ſecus diceret̄ vel opponeret̄ nō valeat ipſo iure ⁊ in audiēdo non habeat iuriſdictionem iudex aliqs. Et p̄dicta locum habeant qñ reus cōuentuſ dare voluerit ſuos cōfidatos ꝓ extimatione facienda. Si aūt nō dederit vel dare noluerit tunc ⁊ eo caſu ipſo debitoꝛe citato vel eius filijs vel alijs deſcendētibus vt heredibus citatis nominatim ſi ſupeſſent vel alijs extraneis vt heredibus citatis p ꝓclama generale faciendum ad domum olim ſolite habitationis debitoꝛis ⁊ per conuicinia:de quo pꝛoclamate ſtet̄ relationi baiuli cui cōmiſſum fuerit ⁊ ipſis citatis ad hec nō comparentibus debeat iudex ad petitionez creditoꝛis ſeu creditoꝛis creditoꝛis eligere q̄s voluerit dictus iudex q dictā extimationem facere teneat̄ ſm̄ formam p̄dictam. Et p̄dicta oīa ⁊ ſingula locum habeant nō ſolum in creditoꝛibus ex cauſis in inſtrumentis ⁊ ſcripturis ſupꝛa exp̄ſſis cōtentis: ſed ēt in legatarijs ⁊ in quibuſcūqꝫ qbus aliquid deberetur ex quacunqꝫ cauſa.

❡ Et capta vna via ſeu capto vno modo executionis ex p̄dictis exequendi ante dationem ⁊ adiudicationem inſolutū excluſiue nihilominus poſſit creditoꝛ redire ad aliam viam ⁊ alium modū ⁊ vtrūqꝫ ſimul intentare coniunctim vel diuiſim ꝓut de ſua ꝓceſſerit voluntate:⁊ hoc ēt intelligat̄ in inſtrumentis in qbus cōtinet̄ ꝓmiſſio de cōſeruādo quez indēnem vꝫ ꝙ creditoꝛ poſſit cogere debitoꝛez ſuū perſonaliter vel bona ſua vendere vel inſolutuz recipere ꝓ quantitate ꝓ qua eſſet obligatus vel pꝛo qua ſoluiſſet vel ꝓ damno qđ paſſus fuiſſet:quo caſu teneat̄ ⁊ debeat talis debitoꝛ q habet ab aliquo aliquam ꝓmiſſionē ꝙ indēnis ꝯſeruet̄ ſoluere ⁊ ēt ſatiſfacere pꝛincipali creditoꝛi infra menſem a die facte ſibi adiudicationis inſolutū vel venditiōis facte de re p̄ncipalis debitoꝛis a quo ſeu cōtra quez eſſet cōſeruatus indēnis ⁊ inſtrumentū refutatiōis facere ſibi fieri ꝓ dicto p̄ncipali debitoꝛe recipiente ⁊ ipſum inſtr̄m refutationis facere dicto p̄ncipali debitoꝛi vel ſuis heredibus. Et nihilominus ita facere ⁊ curare cum effectu ꝙ dictus debitoꝛ a creditoꝛe vlterius nō grauet̄ ⁊ ſi fuerit grauatus vel dānum aliqđ ſuſtinuerit teneat̄ ipſum indēnem conſeruare ⁊ damna ⁊ expenſas reficere ⁊ reſtituere que ⁊ quas ſuſtinerit occaſione p̄dicta:⁊ ad faciendum hec cogat̄ preciſe ⁊ ſūmarie per iudicem competentem vel p iudicem q inſolutū ſibi dedit de bonis ſui debitoꝛis vel per eius ſucceſſoꝛem.

❡ Et inſup qñ facta fuerit venditio vel adiudicatio de bonis cuiuſcūqꝫ debitoꝛis in caſibus p̄dictis debitoꝛem cōtra quez data fuit tenuta vel vendita vel inſolutum data ipſi venditioni ⁊ adiudicationi inſolutum iudex ſtatim cum petit̄ faciat cōſentire ⁊ ipſam venditionem ⁊ adiudicationē ſeu inſolutum dationem ratam hr̄e ſūmarie ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij etiam de facto ⁊ preciſe.

❡ Et ad tollendū oēs fraudes que ſepius cōmittunt̄ ſiue cōmitti poſſent per debitoꝛes ad retardādos ⁊ differendoſ ꝓceſſus creditoꝝ. ❡ Statuimus ⁊ oꝛdinamus ꝙ qlibet qui cōparuerit ad ꝓmittendum in ſupꝛadictis bānimentis ſit ⁊ eſſe debeat ciuis vel cōmittatenſis Peruſinus allibratus ⁊ acatraſtatus in armario libꝛoꝝ cōis Peruſie q teneat̄ ⁊ debeat infra ſecundā diem a die requiſitiōis de eo facte ad ꝯtum ſeu inſtr̄m talis emptiōnis celebrādum comparere coꝛam iudice p̄dicto ⁊ contractū ſeu inſtrumentum emptionis ⁊ venditionis facere ⁊ precium ꝓmiſſum ſoluere. Et ſi in dicto termino contumax fuerit in predictis ex tunc incidat in penam centum lib.deñ.ſibi de facto per dictum iudi-

tem aufferendarum̃ cuius pene tertia pars ſit cōmunis Peruſie ſiue eius cui pro cōmuni deberet ſolui ⁊ tertia pars ſit debitoris cuius bona vendita eſſent ⁊ alia tertia pars ſit officialis q fecerit executionem: ⁊ nihilominus ipſo facto cadat ab omni iure ſibi queſito virtute dicte promiſſionis: ⁊ per dictum iudicem procedatur ad inſtantiam dicti creditoris ad adiudicationē ſeu venditionē dicte rei ⁊ ad alios actus ſm formam ſuperius traditam ac ſi aliqua promiſſio facta non eſſet.

Item volumus ⁊ ſtatuimus ꝙ non obſtante dicta venditione per iudicem ⁊ creditorem iure creditoris facta ⁊ non obſtāte ꝙ debitor venditioni cōſenſerit: liceat debitori infra ſex menſes a die facte emptionis ⁊ celebrati inſtrumenti computandos reemere dictam rem a dicto emptore: reſtituto tamen dicto emptori precio ⁊ expēſis factis ⁊ melioramento ſi qd factum eſſet in dicta re: ⁊ ad predicta faciendum cogatur dictus emptor de facto ⁊ preciſe per iudicem cōmunis Peruſie quandocūqz infra dictos ſex menſes ⁊ vltra dictos ſex menſes contra dictam venditionem nihil poſſit dici obici vel opponi. Declarantes tamen ꝙ ſi cōtingat dicta bona vendita modo quo ſupra trāſcendere verum ⁊ cōmunem valorem tempore venditionis facte q̃titatis crediti ⁊ tertie partis plus dicti crediti ꝙ tūc ⁊ eo caſu liceat debitori ⁊ eius heredi vel heredibus vendicare ⁊ repetere dicta bona ab emptore ⁊ eius ſucceſſore ſingulari vel vniuerſali q̃ apparerent vel apparere poſſent eſſe valoris vltra valorem dicti crediti ⁊ tertie partis plus: non obſtante lapſu dictorum ſex menſium infra vnum poſt dictos finitos ſex menſes.

De habente rem in pignus. Rubrica. 30.

Statuimus Et ordinamꝰ ꝙ ſi quis habuerit ab aliquo: aliquam rem in pignus pro aliqua q̃titate den̄. vel alia quacūqz re: ⁊ ille qui recipiſſet dictum pignus non vellet amplius dictum pignus retinere ꝙ debeat adire iudicem cōpetentem ſm formam ſtatutorum dicte ciuitatis: ⁊ dicto tali qui rem in pignus dediſſet notificare ꝙ intra terminum decem dierum immediate poſt notificationem factam incipiendum: debeat dictam rem redimere ⁊ luere: ⁊ illi cui res data fuerat integre cum effectu ſoluere ⁊ ſatiſfacere. Et ſi dans dictam rem in pignus per dictum tempus ceſſauerit dictā rem redimere vel luere tūc ad inſtātiam illius q dictam rem in pignus habuiſſet poſſit ⁊ debeat per iudicem vendi: ⁊ venditio valeat ⁊ teneat aliquo in contrarium faciente non obſtante.

Poſſit tamen dominꝰ ipſius pignoris infra tempus ⁊ terminum triginta dierum a die facte venditionis ⁊ notificatiōis redimere dictā rem vēditā ab emptore ſeu poſſeſſore dicte rei: ſoluendo integre ⁊ cum effectu integrum p̄cium debiti ⁊ expenſas: ⁊ hec locum habeant in preſentibus ⁊ futuris.

De renouatione licentiarum. Rubrica. 31.

Obiandū fraudibus q̃ cōmitti poſſent per habentes licentias contra ſuos debitores conceſſas. Statuimꝰ ⁊ ordinamus ꝙ nulla licentia per quemcūqz iudicem conceſſa ſiue in futurum cōcedenda: poſſit vel debeat finito officio illius qui illam conceſſit exequi vel executioni modo aliquo demandari niſi per ſucceſſorem ſiue ſucceſſores in tali officio fuerit renouata: ⁊ omnis iudex ⁊ ſucceſſor in officio teneatur ⁊ debeat licentias renouare ⁊ executionem facere viſis dumtaxat dictis licentijs abſqz aliquo proceſſu ipſarum in ea quantitate vel re in qua per proprium iuramentū creditoris fuerit declaratum ſibi non fore ſatiſfactum: citato tñ prius debitore ad dictam renouationem faciēdam: q debitor ad nullam exceptionem vel defenſionem admittatur opponendam niſi ad exceptionem ſolutionis vel abſolutionis vel ſatiſfactionis vel termini prorogationis vel pacti de nō petendo: quas exceptiones debeat probaſſe p publicum inſtrumentum confeſſionatum vel ſcripturam manu creditoris vel alterius perſone que poteſtatem remittendi debitum habeant ſcriptam vel ſubſcriptam vel confeſſionem partis vel per ateſtationes quattuor teſtium in eorum dictis cōteſtiū ⁊ omni exceptiōe maiori ēt remota infra octo dies ꝓxime ſequentes a die oppoſitionis earum vel alterius earum: ⁊ opponens nomine ſuo vel alterius ⁊ non ꝓbans vt ſupra incidat in penam decem librarum denariorum ſoluendam ⁊ applicandam vt ſupra in proximo precedenti titulo de executione inſtrumētorum. §. ⁊ ad tollendum omnes fraudes. Et in ſimilem penam incidat petens terminum ad opponendum ⁊ non opponens applicandam ⁊ ſoluendam vt ſupra.

Infra quantum tempus probatio fieri debeat ſuper actione vel exceptione vſuraria ⁊ ſimulationis ⁊ d̄ pēa nō ꝓbantis. Rub. 32.

Quia Aliquando contingit ꝙ exceptio vſuraria calumnioſe ⁊ cauſa differende

executiõis ⁊ retardãdi proceſſus opponiẽ ⁊ dicatẽ ꝙ debitores etiã nõ propoſita aliqua exceptiõe corã aliquo iudice ſeculari contra executionẽ inſtrumentorũ vel ſcripturarũ ⁊ apodiſſaꝝ calumnioſe ⁊ ad differendũ executionẽ ⁊ ꝓceſſuꝫ recurſuꝫ habẽt ad curiam dñi epiſcopi Peruſini ſiue aliũ iudicem ecleſiaſticũ proponẽdo contra inſtrumẽta ſcriptas ⁊ apodiſſas ⁊ cõtra debitores ꝙ ipſa inſtrumẽta ſcripte ⁊ apodiſſe ſunt vſuraria ⁊ in fraudẽ vſurarũ facta ⁊ facte vñ ſepenũero inhibitiões emanant iudici ⁊ pti. Ad obuiandũ igiẽ predictis ſtatuimus ꝙ quicũqꝫ deinceps cõtra talia inſtrumẽta ſcriptas ⁊ apodiſſas ⁊ cõtra petentẽ eoꝝ executionem proponeret exceptionẽ vſurariã vel aliquid inquacũqꝫ curia proponeret ⁊ diceret vel peteret agendo vel excipiendo vel alio quoquomodo ꝯtra talia inſtrumẽta apodiſſas vel ſcriptas vel eorũ ſiue earuꝫ executionẽ vel cõtra creditores ꝙ eẽnt vſuraria ⁊ in fraudẽ vſuraꝝ facta vel facte debeãt exceptionẽ ⁊ id probaſſe ⁊ probatũ habere infra decẽ dies a die ꝓpoſitionis ſiue oppoſitiõis huiuſmodi: que exceptio ꝓbari poſſit corã iudice ſeculari corã quo ꝓponereẽ ⁊ ꝓbatio facta valeat ⁊ teneat ⁊ obici cõtra talẽ probationẽ non poſſit ꝙ facta non ſit corã iudice cõpetenti ⁊ opponens nõ audiaẽ: ⁊ ſi eas exceptiones ⁊ oppoſitiones infra dictũ tp̃s non probauerit aufferaẽ ei per poteſtatẽ vel capitaneũ vel aliũ officialẽ pena cẽtũ libraꝝ deñ. de qbus medietas ſit cõis Peruſie ſiue in locũ dicti cõis ſubcedẽtis ⁊ alia ſit creditoris ſeu illius contra queꝫ exceptio ꝓpoſita ⁊ nõ probata fuiſſet: ⁊ nihilominus d̃beat reficere ⁊ reſarcire oia dãna expenſas ⁊ intereſſe que ⁊ quas creditor fecerit ſubſtinuerit incurrerit vel paſſus fuerit propter propoſitionem exceptionis predcẽ: ⁊ vlterius ſup ipſis exceptionibus nullactenus audiaẽ niſi per iudicem vel teſtes vel ptem aduerſam vel tẽpus feriatũ contigerit vel ſteterit vel aliud impedimentũ iuridicũ interuenerit ꝓpter qd̃ iudici liceat aliuꝫ maiorem terminũ ſibi aſſignare vel prorogare. Et ſi ꝯtingat ipm opponentẽ habere recurſum ad curiã epiſcopalẽ vel aliam eccleſiaſticã ꝙ talis recurſum habẽs debeat infra terminũ trium menſiũ probaſſe in dcã curia ⁊ cãm expediuiſſe ⁊ de ꝓbatione ſiue cãe expeditiõe facta fidem facere corã dcõ iudice ad penã centũ libraꝝ denarioꝝ: que pena de facto ⁊ ſine aliquo proceſſu elapſis dictis tribus mẽſibus d̃beat a tali recurſuꝫ habente aufferri ⁊ applicari vt ſupra ſub ℞ ca. de executiõe inſtrumentoꝝ ſtatutum eſt.

¶ Si vero cõtingat aliquẽ habere recurſuꝫ ad curiam epiſcopalẽ Peruſinã vel aliã eccleſiaſticã curiam: lꝫ nulla ꝓpoſita exceptiõe vſuraria: dicendo vel proponẽdo aliquod inſtrumentũ ſcriptam vel apodiſſam vſurariũ vel vſurariã vel in fraudẽ vſuraruꝫ factũ ſiue factã ſeu aliquam inhibitionẽ fieri faciendo in curia ſeculari ad impediẽdũ executioneꝫ vel ꝓceſſum inſtrumẽti ſcripte vel apodiſſe ex talibus occaſionibus ⁊ id nõ probauerit ⁊ cãꝫ expediri fecerit infra terminũ dictoꝝ trium mẽſiuꝫ a die facte inhibitionis vel intentate actionis ⁊ de ipſa probatione ⁊ cãe expeditione infra dictũ terminũ fidem non fecerit coram iudice ſeculari cui inhibitio fuerit facta: ſi fuit facta ꝑ ipſum iudicem: ⁊ vbi inhibitio nõ fuiſſet facta per iudicẽ porte illius contra quẽ talis recurſus vel actio in curia eccleſiaſtica intẽtata fuiſſet: condẽneẽ in centum libris deñ. ⁊ in reſtitutiõe dãnoꝝ expenſaꝝ ⁊ intereſſe: quã penã ipſe iudex ſolui faciat cũ effectu ⁊ ad ei⁹ executiõeꝫ ſummarie ⁊ de facto ꝓcedat: pẽa iudici ipſi ſi negligens fuerit quingentarũ libraꝝ deñ. incurrenda ⁊ applicanda vt ſupra in caplo ſiue ſtatuto de executione inſtrumentoꝝ expreſſuꝫ eſt: ⁊ nihilominus tale inſtrumentũ ſcripta vel apodiſſa executioni mandetur nõ obſtantib⁹ talibus exceptiõibus ſiue inhibitione. Et tñ p̃dictum recurſum habens vltra dictos tres mẽſes dictaꝫ cãm proſequi nõ debeat ſub altera tãta pena exigenda ⁊ applicãda mõ quo ſupra pro qualibet vice qua ſecus fecerit: ⁊ de omni eo ⁊ toto qd̃ in dictis caſibus pro executione dictarum penaꝝ ipſe iudex fecerit nõ poſſit ſindicari inquietari vel moleſtari nec etiã pro refectione dcõꝝ dãnorum expenſaꝝ ⁊ intereſſe.

¶ De alimentis preſtandis ꝑ viruꝫ vxori ſi ab eo receſſerit culpa viri. Rubrica 33.

AD hoc Ut viri ⁊ mariti materiã nõ habeant a ſe ſine cauſa ⁊ honeſtate ſuas expellendi vxores ſed vt ſimul poſſint honeſte ⁊ domeſtice habitare ⁊ viuere vt debent ⁊ cõueniens eſt: dicimus ⁊ ordinamus ꝙ nullus maritus deinceps audeat vel p̃ſumat ſine iuſta ⁊ rationabili cauſa vxorem ſuam a ſe expellere: ⁊ ꝙ ſi denuntiatuꝫ fuerit poteſtati vel capitaneo vel alio officiali vel alteri ex eorum iudicibus ꝙ aliquis a ſe ſuam vxorem expulerit vel cũ ea non habitet poteſtas vel capitaneus vel alius officialis vel alter ex eoꝝ iudicibus cui fuerit denuntiatum teneãtur incontinenti ſecrete inquirere ex eorum officio ſummarie ⁊ ſine libelli oblatione ⁊ iudiciorum ſtrepitu ⁊ inquiſitiones facere cum mulieribus ⁊ hominib⁹ ⁊ vicinis mariti ⁊ vxoris cuius eorum culpa vxor a marito receſſerit: ⁊ ſi inuenerit ſaltem per publicam famam vicinie vel alio modo ꝙ culpa mariti ab eo receſſerit vxor vel non habitet teneatur cogere ipſum maritum ad voluntatem vxoris ſibi alimenta preteriti temporis ⁊ futuri extra domum mariti vbi vxor habitauerit pre

ſtare que ipſi vxori ſufficiant pro ſe ⁊ pro filijs ſuis quos habuerit ⁊ habet ex illo: ⁊ ꝺ tempore quo ſteterit extra domũ mariti credaꝛ ſacramẽto vxoris: dummodo marito ſit ſatiſfactũ de dote: ⁊ hec vẽdicent ſibi locũ ad preterita tempora preſentia ⁊ futura aliquo iure vel capitulo nõ obſtante: ita ꝙ dicta probatio facta ſaltez per publicaz famã vicinie in omnibus contra maritum vigorẽ ⁊ vim facte legitime in iudicio cõfeſſionis obtineat. Et ſi vxor expulſa a marito habuerit dotẽ ſuam in rebus ſtabilibus. Volumus ꝙ maritus ſinat ⁊ pati ꝺbeat ipſaz vti ⁊ frui dictis rebus ⁊ poſſeſſiõibus ſub pena ⁊ ⁊ ad penã ab ipſo marito aufferendã ſi ꝯtrafecerit quingẽtaꝝ lib. deñ. ⁊ ptãs vel capitaneꝰ ⁊ quilibet aliꝰ iudex ad reqſitionẽ dicte vxoris teneanꝛ ipſaz tueri ⁊ defendere in poſſeſſiõe rerũ ſue dotis ꝓ ipſis fructibus ꝑcipiendis ſub pena ducentaꝝ libraꝝ deñ. a dño poteſtate vel capitãeo ⁊ qlibet alio officiale aufferenda tꝑe ſui ſindicatus ⁊ applicãda vt in caplo de executione inſtrumẽtoruz diſponiꝛ ſi ꝑdicta nõ obſeruauerit ⁊ obſeruari fecerit: ⁊ ſub pena ꝑdicta cogere laboratores quottumatores colonos ⁊ inquilinos ad reſpondendũ ⁊ ꝙ reſpondeãt dcẽ vxori de fructibus ⁊ penſiõibus ⁊ ipſos fructꝰ aſingnent ⁊ tradãt vxori ⁊ nõ marito nõ obſtante ꝙ ꝯduxerint dictas res dotales a marito: ⁊ cogere eũdem maritũ ad faciendũ plenaz refutationẽ ⁊ liberationẽ talibus laboratoribꝰ quottumatoribꝰ ⁊ inqlinis: ⁊ de omni grauamine qꝺ fecerit marito ⁊ cõtra maritũ ad hoc vt faciat dictã refutationem ⁊ liberationẽ laboratoribus ⁊ quottumatoribus ⁊ inquilinis ad hoc vt dictos fructus reddant ⁊ aſignent vxori: dñs poteſtas ⁊ dñs capitãeus vel alius iudex ſiue officialis nõ ꝺbeat ſindicari examinari vel grauari: ⁊ ſi maritũ habere nõ poſſet valeat refutatio fienda ꝑ talem mulierẽ ⁊ in dicto caſu habeaꝛ auctoritate ꝑſentis ſtatuti ac ſi eſſet facta ꝑ marituz: ⁊ habitis dictis fructibus ſeu pẽſionibus per dictã vxorez eidẽ vxori nõ teneaꝛ vir ad aliqd aliud ꝓ alimẽtis ꝑſone dicte vxoris.

¶ Si vero dos fuerit in pecunia vel rebꝰ mobilibus vel ĩmobilibus extimatis ꝙ poteſtas ⁊ capitaneus vel alius officialis cogere debeant maritũ ad dandũ ſingulis ãnis pro alimentis tali vxori decez pro quolibet centinario quantitatis ſue dotis.

¶ Et quia ſepius mariti minanꝛ vxoribus ⁊ per hoc nõ audent petere alimẽta a marito. Statuimꝰ ꝙ ad petitionẽ dicte vxoris cõpellaꝛ dictus maritus ꝑ poteſtatẽ vel capitaneum vel alium officialẽ ad dãdum vnum bonum expromiſſorẽ idoneũ qui ſe obliget ad dandum mãnuatiz dicta alimẽta in feſto omniuz ſanctoꝝ quouſqz ſeorſuz dicta vxor ab eo ſteterit. Poſſit tñ maritus ſi vult depõere dotẽ apud vnũ mercatorẽ vel campſorẽ vel aliũ artificẽ idoneũ ⁊ cõfidatuz dicte vxori qui depoſitarius ſe obliget eidẽ vxori ad dãdum fructus dicte dotis. ſ. lucrum ꝑcipiẽdum cũ pecunia dicte dotis ⁊ hec locum habeãt quãdo vxor ſufficiẽtem hẽt dotem: ita ꝙ ex fructibus ⁊ redditibus poſſit bene alimẽtari. Et qꝛ ſepe ꝯtingit ꝙ mlieres maritãꝛ ſine dote ſufficiẽti ex caſibꝰ occurrẽtibus nec eſt ꝯueniens ꝙ ex bonis mariti nõ alimẽtenꝛ. Volumus ⁊ ſtatuimus ꝙ eo caſu dictus maritus vel eius ꝓcurator ſi bona mariti valẽt vltra qnqz mille libras deñ. cõi extimatiõe vel ſm extimationẽ catraſti: teneaꝛ dare eidez ꝓ alimẽtis cẽtum lib. deñ. in anno: ſi vero ab inde infra ptãs vel capitaneus vel alius officialis teneaꝛ ſuo arbitrio conſiderata qualitate ⁊ cõditione mariti ⁊ vxoris determinare quãtitatem alimẽtoꝝ ꝓut crediderit cõuenire ⁊ maritũ cogere ad ſoluenduz ſine libelli oblatiõe ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ ſine aliqua iudicij ordinatione ⁊ cõpromiſſi petitione: quo caſu petitio cõpromiſſi fieri nõ poſſit nec petens audiaꝛ: ⁊ idẽ obſeruetur in omnibus recipientbius ⁊ retinẽtibus dotes mulieris expulſe.

¶ De nõ ꝯhẽdo cum ꝓdigis ⁊ male negocia ſua tractãtibꝰ ⁊ ꝺ curatore eoꝝ bõis dãdo. Rca. 34.

SI deñũciatum fuerit dño poteſtati vel capitaneo vel alteri iudici ſiue officiali cõis peruſie ab aliq̊ ⁊ maxime ꝯſanguineo vel amico: q bñ tractare ſua negocia diceret: ꝙ aliquis tractet ſua negocia minꝰ bene vel bona ſua dilapidet poteſtas vel capitaneus vel iudex teneaꝛ ⁊ obligatꝰ ſit bãniri facere ꝙ nemo ꝯtrahat cuz eo inquiſitione ꝑmo facta ⁊ inuẽto ꝙ ille de q̊ facta eſt ꝺnũciatio minus bene negocia ſua tractat ſiue bona ſua dilapidet. Et ſi quis poſt predictũ factum bãnimẽtuz cũ eo cõtraxerit cõtractus valere nõ debeat nec tenere ſz ſit nullius vigoris: ⁊ ſi aliquis fuerit ꝓdigꝰ male faciẽs ſua facta ⁊ ex eo fuerit facta querimonia corã poteſtate vel capitaneo vl alio iudice ſiue officiale cõis Peruſie ab aliquo ſuo ꝯſanguineo vel amico poteſtas ⁊ capitaneꝰ vel alius iudex ⁊ qlibet eoꝝ requiſitus teneaꝛ illum ꝓdigum cõpellere ad ſenſuz ⁊ volũtatez illius ſui cõſanguinei vel amici vt ſua bene tractet ⁊ faciat negocia ⁊ a diſipatiõe ⁊ dilapidatiõe ſuorũ bonoruz ⁊ rerũ deſiſtat: ⁊ ſi nõ deſiſteret ⁊ ſua negocia bene nõ gereret interdicaꝛ ei adminiſtratio ſuaꝝ reꝝ ⁊ deꝛ curator bonis ⁊ rebus vtilis q iuret ad ſancta dei euangelia curaz predictorũ bonoꝝ ⁊ reꝝ bene gerere ⁊ adminiſtrare bona fide ⁊ ſine fraude inuentariũ de ſuis bonis facere diligẽter: Et ſi talis prodigus poſtea vẽderet ſeu alienaret aliquid de bonis ſuis vel alium cõtractũ obligationis vel re-

ſutationis faceret ſine licentia ſui curatoris talis alienatio obligatio ſiue ꝯtractus nõ valeat nec teneat vllo mõ. Et qcũqȝ mutuauerit ſiue mutuo dederit poſtea aliqd illi ꝓdigo vł cũ eo quocũqȝ ꝯtraxerit ſine licentia curatoris .xxv. lib.deñ.noĩe pene ſoluere teneaꝶ ⁊ mutuũ ꝑdat ⁊ talis ꝯtractus nõ valeat ipſo iure: ⁊ ſi talis ꝓdigꝰ occaſiõe pecũie vel alterꝰ rei pignꝰ dederit vel ꝓ alio fideiuſſerit ſeu res ſuas vel de rebꝰ ſuis detraxerit vẽdẽdo donãdo alienãdo vel pignori obligãdo q pignꝰ ſeu fideiuſſorẽ accepit ꝑdat vltra penã ſ. pdcãȝ pecuniã vł rẽ datã ⁊ ille q emerit vel donatã vel pignori obligatã reȝ accepit rẽ ipam donatã vel emptã vel pignori obligatã ꝑdat ⁊ illi ꝓdigo reddere ac reſtituere compellaꝶ de facto ꝑ poteſtatem vel ꝑ capitaneum vel aliũ officialẽ ſine aliq̃ ꝓceſſu: ⁊ ſi de pdcis eẽt facta dnũciatio poteſtati vł capitãeo vł alteri iudici ſiue officiali ⁊ dnũcianti placuerit dnũciatiõeȝ eẽ ſecretã ptãs vel capitaneꝰ vel aliꝫ iudices ſiue officiales eã ſecrete tenere ⁊ nemini pãdere teneanꝶ: ⁊ ptãs ⁊ capitaneꝰ banniri faciãt q̃libet die ſabbati ꝙ nullus ad penã vigītiqnqȝ lib.deñ. cũ ꝓdigis ꝯtrabat vel merceꝶ. Volumꝰ h̃ ẽt in hꝫ oibꝰ q̃ ꝑtinẽt ⁊ ſcripta ſunt in toto pñti caplõ obſuenꝶ: nõ obſtãte eo qđ dictũ eſt.ſ.in caplõ de executiõe inſtrox ꝓfeſſionatorũ.ſ.ꝙ potãs ⁊ capitaneꝰ vel alius iudex cõis Peruſij nõ debeãt intelligere ꝯ cõfeſſiões ⁊ ꝯ cõfeſſiões nõ debeãt aliquẽ audire. Volumꝰ aũt ꝙ ſi aliqs tpibus pteritis fuit vel futurus erit ꝓdigꝰ ⁊ poſtea redijt vel redibit ad benefaciendũ ⁊ benefaciat facta ſua: ⁊ fecerit poſtea aliquẽ ꝯtractũ: dcũs ꝯtractus valere debeat ⁊ tenere. Eo qđ dictũ eſt ſupius in hoc caplõ nõ obſtãte. Saluo ꝙ intelligaꝶ in ꝯtractibus ⁊ inſtrĩs ꝑ cũ factis ab eo tpe ẽt q̃ incepit vel incipiet benefacere facta ſua ⁊ nõ i illis q̃s feciſſet tpe quo fuiſſet ꝓdigꝰ ⁊ malefaciẽs fcã ſua: dummõ anteq̃ȝ talis ꝓdiguꝫ poſſit ꝯtrahere vel obligationẽ facere de reditiõe ⁊ reuerſiõe ad frugem bone vite ⁊ ꝙ redierit debeat ꝓnũciari ꝑ poteſtatẽ ⁊ capitaneũ ſiue iudicẽ ꝑ quẽ fuerit ꝓnunciatus ꝓdigus ꝙ ipſe nõ eſt ꝓdigus ⁊ ꝙ benefacit facta ſua: ⁊ talẽ ꝓnunciã ⁊ licẽtiã ꝯtrahẽdi bãniri faciat in tribus locis platee in qbus eſt cõſuetũ fieri bãnimẽta: ⁊ ex tũc liceat vnicuiqȝ cũ eo cõtrahere tãq̃ȝ cũ hoie diligẽti ⁊ benefacienti facta ſua.

¶ Quot teſtes ſufficiant in teſtamẽtis ⁊ alijs vltimis volũtatibus. Rubrica. 35.

In teſtamẽtis Et codicillis ⁊ oĩ alia vltĩa volũtate valoris cᵐ.lib.vel.ĩ.ſufficiãt treſ idõei teſtes ⁊ liberi hoies A cẽtũ libris vero.ſ. ſufficiãt qnqȝ teſtes: ⁊ vbi viri tpe q̃ fieret teſtamẽtũ vel vltĩa volũtas nõ eẽnt ſufficiẽ ãt loco vnius viri due bone ⁊ idonee mulieres. Et hoc locum habeat in comitatu: in ciuitate vero ⁊ burgis Peruſie non habeat locũ ſed neceſſario reqraꝶ qnqȝ: in teſtamẽto aũt facto inter liberos ſufficiãt duo teſtes ẽt nõ rogati ⁊ hoc de illis intelligaꝶ qui poſſunt condere teſtamentum. Et ſi notariꝰ obmitteret in teſtamẽto ⁊ vltimis volũtatibus ſcribere ſe rogatũ vel teſtes fuiſſe rogatos nihilominus pſummanꝶ eẽ rogatos ⁊ teſtamẽtũ ⁊ vltima voluntas valeat ⁊ teneat.

¶ Q notarius ſcribat in inſtrumẽto nomen ⁊ pronomen contrahentiũ ⁊ teſtiũ Rubrica. 36.

Quum Notarius ſcripſerit inſtrumentũ alicuius obligatiõꝫ noticiã hr̃e dbeat teſtiũ ⁊ ꝯhẽtium ⁊ vñ ſunt: ⁊ noĩa patris ⁊ aui in inſtrumẽto ſcribere teneaꝶ ⁊ cognomina etiã qbꝰ vulgariꝶ nũcupanꝶ: ⁊ ſimilr̃ ipe notarius d ſe ipſo facere teneaꝶ ſub pena ipſi notario ꝯfaciẽti centũ ſolidox deñ.ipo facto incurrẽda ⁊ ꝑ poteſtatẽ capitaneũ vel aliũ iudicẽ aufferẽda pro q̃libet vice. Preterea volumꝰ ⁊ ſtatuimꝰ ꝙ nullus notarius d ciuitate vel cõitatu Peruſie audeat vł pſummat facere aliquẽ ꝯtũ cuiuſcũqȝ generis vel modi poſſet cẽſeri i taberna aliq̃ ſiue in loco vbi vẽdereꝶ vinũ ad minutũ in ciuitate vł burgis vel cõitatu Peruſie: vł añ ipaȝ tabernã vł locũ ſiue domũ ipiꝰ taberne: vł in loco vbi ludꝰ taxillox vł cartarũ fieret vł occaſiõe alicuiꝰ ludi ſcribere ꝯtũ ⁊ ſi ꝯfecerit ptãs vł capitaneꝰ vel alꝶ iudex teneaꝶ ⁊ debeat illi vł illis q ꝯfecerit aufferre noĩe pene ꝓ q̃libet vice ꝓ cõi puſie iſraſcriptã penã ⁊ tũc ꝯtꝰ talis ipſo iuꝶ nõ valeat vllo mõ: ⁊ poſſit ꝯ illũ excipi ⁊ oppõi ẽt d nullitate pdcã: ⁊ qcũqȝ ꝓpoſuerit dcãȝ exceptionẽ ⁊ eã nõ ꝓbauerit pũiaꝶ iqnq̃ginta lib.dñ.cuius pene medietas ſit dci cõis ⁊ alia medietas ſit illiꝰ ꝯ quẽ fuerit oppoſita talis exceptio ⁊ nõ ꝓbata ĩ.terminũ ꝑ iudicẽ ſtatutũ vł ſtatuendũ q̃ pẽa ſibi d fcõ aufferri dbeat ꝑ iudicẽ cãe: ſi ãt talẽ exceptionẽ ꝓbauerit teneaꝶ i ꝯtinẽti iudex cãe facẽ fieri refutationẽ d dcõ inſtrõ ita ꝙ obligatꝰ totalr̃ ſit abſolutꝰ: Inſup notariꝰ q fuerit rogatꝰ d tali inſtrõ ipo iure icurrat penã.C.lib deñ.quã penã dcõ cõi ſiue alteri ꝓ dcõ cõi legitĩe r̃cipiẽti ſoluẽ cõpellaꝶ: Et ad h̃ vt notarij neq̃nt igrãtiã ptẽdere d pmiſſis ſtatuimꝰ ꝙ pores ꝯſortij notaꝝ q erũt tpe pubꝰ pñtiũ ſtatutox ſcribi facẽ teneaꝶ inꝶ alia eox ordinamẽta dci ꝯſortij ordinamẽtũ ⁊ ſtatutũ ſupiꝰ dclaratũ. Poſſint tñ dci notarij ſcribere ⁊ facere i pdciſ locis teſtamẽta ⁊ alias vltias volũtas libe ⁊ ſine pẽa. ¶ Prepterea volumꝰ ⁊ ſtatuimꝰ ꝙ nullꝰ notariꝰ ex notarijs ciuitatis vel cõmitatus Peruſie in ꝯtibꝰ ſiue teſtamẽtiſ

de qb⁹ fuerit rogatus ad dictā penā debeat p lr̄as abuiatas vl̄ habicales vl̄ alioſ charateres numerū aliqué d̄ſcribē: ſ; talé numerū cuiuſcūq; rei ſit p ſillabas ⁊ lr̄as alfabeti ꝯſuetaſ deſcribē ⁊ ānotare ⁊ ſi qs a publicatiōe pn̄tiu; ſtatutoꝝ i futuꝝ ꝯ̈facere inuētuſ fuerit ipo fcō ⁊ q̈lib; vice icidat in dictā penā: cui⁹ pene medietas ſit dci cōis Peruſie ⁊ q̈rta ps officialis faciētiſ executionē ⁊ alia quarta pars hoſpitalis collegij notariorū.

¶ De notificatione faciēda p notarios quādo aliquid relinqtur cōi Peruſie. Rubrica. 37.

Si teſtator In futurū aliqd cōi peruſie reliq̄rit mox poſtq̄; obierit notarius certiorare d̄beat maſſarios dci cōis ⁊ denūciare ⁊ recepta mercede infraſcripta dare relictum in publicam formā dictiſ maſſarijs ⁊ maſſarij incontinēti regiſtrari facere .j. ſecūdā die; poſt reſtitutionē dci legati ⁊ relicti p vnū ex ſuis notarijs i q̊dā libro de pſe q lib d̄beat ſp eē i cam^a dcōꝝ maſſariorū ⁊ ip; ſcribi faciāt maſſarij ſb pena .c. lib. dn̄. ⁊ regiſtratiōe fcā mittē dcm̄ legatū ſeu inſtr̄; dci legati ad dn̄; ptātez dcē ciuitatꝭ vl̄ ad tres bonoſ hoieſ d̄putatoſ ſup executiōib⁹ faciēdiſ ſup d̄bitꝭ vl̄ d̄uēdiſ dcō cōi: qd̄ fieri faciat ſiue faciāt ꝓut alias execu^{to} fieri facē tenet̄. Teneant̄ ēt dci maſſarij ſine pce^{to} vl̄ mādato dare ⁊ ſoluere dcō notario aſſignāti dictū legatū .xij. den̄. ꝓ q̈libet lib. ꝯtēptoꝝ in ipſo legato ſine aliq̈ detēptiōe: Notari⁹ v̊o q fuerit rogat⁹ ⁊ reqſit⁹ ſi nō reſtituerit .j. decē dies poſtq̄; ad ei⁹ noticiā ꝑuenerit d̄ morte teſtatoris legatū toti⁹ ſūme q̄ fuerit relicta duplu; ei⁹ qd̄ ꝯtinet̄ i relicto pen̄ noīe ſoluet̄ d̄ fcō ꝯpellat̄: cui⁹ pene tertia pſ ſit d̄nūciātiſ ⁊ reſiduū cōiſ Peruſie. ¶ In p̄teritis vero legatiſ ſiue relictis notarij teneant̄ ⁊ d̄beant .j. mēſe; a die publicatiōis pn̄tiu; ſtatutoꝝ ſub dicta pena: ⁊ hēat notari⁹ q aſſignauerit tale relictū d̄q̊ ipe met fuiſſet rogat⁹ vl̄ d̄ q̄ aliqs notari⁹ mortuuſ fuiſſet rogatus quattuor ſol. den̄. ꝓ qualibet libra q̈ntitatis quā capet tal̄ relictū. ¶ Et ſi dci maſſarij nō fecerint regiſtrari ⁊ notificari vt dcū; eſt pūiant̄ pēa qnquaginta lib. den̄. ⁊ d̄ hoc exp̄ſſe debeāt ſindicari.

¶ Q̄ notarij notificēt teſtamēta legata ⁊ reſtituāt inſtrum̄ta infra certū tp̄us. Rubrica. 38.

Quilibet Notari⁹ de ciuitate vl̄ comitatu peruſie ſb ifraſcripta pēa teneat̄ ⁊ d̄beat intra octo dies poſt mortē teſtatoris a die ſciētie mortis ipi⁹ cuilib; pſone cui factū fuerit legatū vl̄ q̄ fuerit inſtituta heres: legatū vel inſtitutione; ei factam vel factum aſſignare ⁊ notificare ⁊ q contra fecerit incidat in penam infraſcriptā. Et quia multi notarij inueniūtur qui circa reſtitutionē inſtrumentoꝝ teſtamentorum ⁊ legatorum negligēter ſe habent ⁊ gerūt: Ideo pn̄ti capl̄o duximus ſtatuendū ꝙ quilibet notari⁹ teneat̄ ⁊ debeat reddere ⁊ reſtituere oīa inſtrumēta de ꝯtractib⁹ teſtamētis ⁊ qbuſcūq; vltimis volūtatib⁹ de qb⁹ fuerit rogat⁹ ſibi petita p quēcūq; ad quē ſpectarēt dcā inſtrumēta teſtam̄ta ⁊ alie quelibet vltime volūtates in publicā formā intra decē dies a die facte petitionis reſtitutionis ipſoꝝ: quā vnus qſq; ad quem ſpectaret facere poſſit in pn̄tia duorū teſtium: recepta tamen prius cōpetenti mercede ꝓ ipſo inſtrumēto ſiue ipſis inſtrumētis teſtamētis legatis codicillis ſiue alijs vltimis voluntatibus: dūmodo per petentē non ſteterit quo minus ſoluat mercedē dicto notario d̄bitā. Saluo ꝙ poteſtas vel capitane⁹ vel alius officialiſ cōis Peruſie poſſit dictum terminū minuere ⁊ reſtringere vel augere ⁊ ꝓrogare ꝓ eius libito ⁊ voluntate ſm̄ quātitate; ſcripturaꝝ ⁊ ſicut ea q̄ repetunt̄ requirūt celeritatem: quē terminū poteſtas capitane⁹ vel alius iudex ſtatim facta ſimplici petitione ad penā .c^{m}. lib. den̄. ſtatuere ac dare ipi notario p̄ſenti vel monito teneat̄. Et ſi notarius nō riſtituerit infra dictum terminū p iudicē ſibi aſſignatū ꝓ qualibet vice vſq; in quantitatē vigintiquinq; lib. denarioꝝ cōdēnet̄ ꝓut ipſi iudici videbit̄. Quam penam ſibi de facto aufferre teneat̄ ſub dicta pena ipſi iudici ſi in predictis negligens fuerit: Et nihilominus cogat notariū dictā ſcripturam reddere: Qui iudex teneat̄ ⁊ debeat ſi notari⁹ ⁊ petens ſcripturas nō eſſent incōcordia de ſalario ⁊ mercede tunc facere ſibi dari ſalarium ⁊ mercedē p forma; ſtatutoꝝ determinatam ⁊ taxatam. Et ſi determinatū ⁊ taxatum non eſſet tunc teneat̄ ⁊ debeat ipſum ſalariū habito colloquio ⁊ iudicio ſaltē trium legaliū ⁊ exptoꝝ notarioꝝ ciuitatis Peruſie ꝓut ſibi videbit̄ declarare: cui taxationi parteſ ſtare debeāt ſub dicta pena. Et ſi qua ſcriptura inſtr̄m vel proceſſus haberetur qd̄ eſſet ſubſcriptum ⁊ autēticatu; manu notarij in ſubſcriptiōe ⁊ auctione ſua aſſerentis ſe inde rogatū licet ipſe proceſſus inſtrumētum vel ſcriptura: p̄ter dictam ſubſcriptionem: ſcripta ſeu extracta fuerit alterius manu d̄ mādato dicti notarij ⁊ de ei⁹ mādato ſcriptū ⁊ ex̄ctū fuiſſe ſtet̄ aſſertioni ipſi⁹ notarij quā faceret i ipſa ſubſcriptiōe huiuſmodi ſcripture inſtrumēti vel ꝓceſſus: ⁊ talis ſcriptura inſtr̄m vel ꝓceſſuſ valeat ⁊ teneat ⁊ ꝓinde in oīb⁹ habeat̄ ac ſi manu dicti notarij rogati ſcripta eſſet ⁊ in publicā formā redacta: ⁊ ſi aliqs receperat vel recipiet refutationē vel abſolutionē ꝓ aliqua pſona de aliquo debito vel obligatiōe de qua fuerit factū inſtrumentū vel rogat⁹

¶ De quibuſdam pertinentibus ad exercitium ⁊ officiū notarioꝝ ⁊ de iuriſdictione prioꝝ notarioꝝ ciuitatis Peruſie. Rubrica. 40.

QUoniam Ineffrenata ac inſatiabilis hominum cupiditas ſuos excederet terminos niſi ſuperiorum poteſtas illorum cupiditates regularet ⁊ choerceret. Propterea ſtatuimus ⁊ ordinamus ꝙ quilibet notarius de ciuitate vel comitatu Peruſie teneatur ⁊ debeat in omnibus ⁊ ſingulis contractibus ⁊ vltimis voluntatibus vel actibus omnia ⁊ ſingula ſubſtātialia apponere ſcribere ⁊ fideliter annotare: in quibus ⁊ de quibus contingerit ſe rogari. Si qs vero notarius aliquid d̾ ſubſtātialibus vel hijs que poni deberēt ꝑ doluꝫ vel fraudem dimiſerit ſiue aliquid vltra ꝙ̃ ponere deberet doloſe vel frauduléter appoſuerit in penā qngētaꝝ librarū incurrat ⁊ ad dāna ⁊ intereſſe ꝑti dānificate teneaꝰ. Itē volumus ⁊ ſtatuimus ꝙ ṗores conſortij notarioꝝ dicte ciuitatis inter notarios iuriſdictionē habeant reꝑtos culpabiles puniēdi penis ⁊ multis tam in ordinamētis dicti conſortij ꝙ̃ in ſtatutis cōis Peruſie determinatis ꝙ̃ etiā eoꝝ arbitrio adhibitis cōſultoribus dicti ꝯſortij in ponendis. Ac etiā iuriſdictionem habeant cognoſcendi diffiniendi ⁊ terminandi cauſas queſtiones ⁊ cōtrouerſias de ⁊ pro ſpectantibus ⁊ ꝑtinētibus ad artem notarie ⁊ dependētibus ab eadeꝫ tam inter notarios ⁊ notarios ꝙ̃ inter notarios ⁊ alias perſonas vel vniuerſitatē ꝙ̃ etiā inter alias quaſcunqꝫ ꝑſonas occaſione alicuius ſcripture manu alicuius notarij ſcripte vel ſubſcripte: ⁊ penas ⁊ multas de facto ab inobedientibus aufferre ⁊ aufferri facere: ⁊ dictas lites ⁊ q̃ſtiones ſummarie ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij terminare. Volumus etiā ſtatuētes ꝙ qn̄ aliqua cauſa mouebiꝰ coraꝫ dictis prioribus notarioꝝ ſuꝑ reſtitutione inſtrumentoꝝ ⁊ ſcripturarum ⁊ etiā ſuꝑ correctionibus errorū nullum decimum ſoluaꝰ nec accipere poſſint dcā occaſione ſꝫ ſummarie vt ſupra procedēdo ordine iuris nō obſeruato ⁊ veritate reperta notarios condēnare vel abſoluere ſi ⁊ pro vt iuſtū fuerit: ⁊ cogere notariuꝫ ad corrigēdū errorē cōmiſſuꝫ ⁊ ad veritatē reducēdū ⁊ inſtr̄a reſtituēdū petētibꝰ oī ꝯdictiōe ceſſante.

¶ Volumus etiā ꝙ ſi contigerit teſtes debere examinari in aliqua cā coram eis pendēte ꝙ ipſi priores debeant dictos teſtes ſaltē cum vno ex eoꝝ conſultoribus examinare: ⁊ ſi dicti priores contrafecerint pena qnquaginta libraꝝ pro quolibet ⁊ qualibet vice incurrēda applicāda ⁊ ſoluenda vt cautuꝫ eſt in capl̄o de executione inſtrumentoꝝ.

¶ Item volumus ſtatuentes ꝙ poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ qlibet alius iudex ſub pena centū libraruꝫ den̄. ipſo facto incurrēda teneaꝰ ⁊ debeat ad oēm petitionē dictoꝝ prioꝝ ſiue alterius intereſſe legitime pretēdentis ſn̄ias ⁊ precepta ꝑ dn̄os priores latas ſiue facta executioni mandare ꝯ cōdennatos ⁊ inobedientes ⁊ dictis prioribus in oībus auxiliuꝫ ⁊ fauorē preſtare: ⁊ de his que contra dictos tales ꝯdānatos ſiue inobediētes fecerint non poſſint nec debeāt ſindicari ſiue al̄r puniri vel multari.

¶ De cōparatione litteraꝝ ⁊ approbatiōe rogituū ⁊ prothocolloꝝ notarioꝝ. Rubrica. 41.

STatuimus Et ordinamꝰ ꝙ rogatiōes / ⁊ ꝓtocolla notarioꝝ qui publice artem notarie exercuerūt / ſiue exercebunt in ciuitate / vl̄ cōitatu Peruſie mortuis ipis notarijs: lꝫ ſubſcriptiōeꝫ ipſoꝝ notarioꝝ nō habeāt: ꝓinde valeāt / ac ſi ſubſcriptionē dictoꝝ notarioꝝ haberēt: dūmodo per priores cōſortij notarioꝝ preſtito iuramēto dicte rogationes / ⁊ ꝓtocolla ꝑ comparationē litteraꝝ factaꝫ / ⁊ habitā ꝑ eos ad publica inſtrumēta / ⁊ cum publicis inſtrumentis ipoꝝ notarioꝝ defunctorum approbenꝰ: quaꝫ approbationē poſſint facere generaliter / ⁊ ſpecial̄r ad petitioneꝫ eius / cuius intereſt: de quo intereſſe ꝓbetur ſaltem iuramēto: nec reqratur iuris ordo / nec citatio / nec preſentia aliquoꝝ / qui ex hoc ledi poſſent / vl̄ dicere poſſent eoꝝ itereē: dūmō ṗdcā nō intelliganꝰ in illis notarijs mortuis / q fuiſſent ꝯdānati ꝓ falſitate cōmiſſa in arte ſua / ⁊ i ꝓthocollis / ⁊ rogatiōibus eoꝝ / q̃ fcā eēnt poſt falſitatē cōmiſſaꝫ: Et ꝙ ṗores ꝯſortij notarioꝝ ꝓ ṗdcā cōparitiōe fiēda hr̄e / ⁊ recipe tm̄ poſſint a ꝑte petēte cōparationē fieri / ꝓ cōparatiōe cuiuſlibꝫ inſtr̄i inꝰ oēs ſires / vl̄ ꝙ̃titas valerrt / q̃ cōtinereꝰ in ꝓthocollo ſiue ſcriptura / de q̃ fieri petereꝰ cōparatio. C. lib. vel abinde. j. viginti ſollidos: ⁊ ab inō. s̃. vſqꝫ i ꝙ̃titatē. cc. lib. dn̄. ſolidos quatragita / ⁊ ſi ab inō. s̃. tres lib. dn̄. ⁊ nō vltra: ⁊ ſi vltra accipint pūiaꝰ qlibet eoꝝ d̾ fcō in cētū ſolidis den̄. ꝓ qualibet vice: ⁊ facta cōparatiōe ſupradcā ꝓinde habeaꝰ / ac ſi in ea cōtineretur promiſſio de confeſſione facienda: ⁊ vim publici inſtrumenti confeſſionati / ⁊ vigorem habeāt ac ſi eſſent manu ipſius notarij mortui ſubſcripta: Et vtrū ſint rogatiōes / an ꝓtocolla ſcripta manu illiꝰ notarij mortui / cuius manu ſcripta fuiſſe diceretur / de qbus petereꝰ fieri comparatio litterarum / ſtetur declarationi dictorū priorū / ⁊ eoꝝ conſultorū / ſiue ſaltem ṗorum / ⁊ vnius ex cōſultoribus dci conſortij: a qua declaratione nō poſſit per aliquē ꝓuocari reclamari apellari vel recurſus haberi ad aliquē iudicem vel officialē / nec aliqd dici vel opponi ⁊ ꝙ ſecus factum fuerit ſit ipſo iure nullum.

notari⁹ facere inſtrumentū publicū ꝙ ille q̄ dictā refutationē vel abſolutionē recepit teneat̃ īfra tertiā diez poſt q̄ꝫ req̄ſitus fuerit ab illo ꝓ quo recepit vł̄ ſuis heredib⁹ inſtr̄m refutatiōis ⁊ abſolutionis ꝑ notariū q̄ inde fuerit rogatuſ ſibi vel heredi ſuo reſtitui facere expēſis illiuſ qui reſtitutionē peteret inſtrumēti ad penā vigintiq̄ꝫ lib. incurrēdaꝫ ⁊ aplicandā vt. ſ. ⁊ ꝓ vice q̄libet de facto aufferendā: Et nihilomin⁹ cōpellat̃ notari⁹ de facto illi ꝓ quo refutatio vel abſolutio facta ſeu recepta fuerit vł̄ ei⁹ heredib⁹ reſtituere in formā publicā ſb̄ pena p̄dcā Saluo ꝙ ſi p̄dictus recipiens ſoluiſſet aliq̄d occaſiōe dicte refutatiōis vel abſolutionis de ſuo ꝙ ille ꝓ q̄ recepit talē refutationē vł̄ abſolutiōeꝫ p̄ ſatiſſacere de p̄dcis teneat̃ ſi ea hr̄e voluerit rata ⁊ eiſ vti.

¶ De mercede danda notarijs ꝓ ſcripturis ꝑ eoſ extrahendis ſiue exemplandis Rca. 39.

Cum ſepe Lucri ſacra fames: nimiaq̄ꝫ oīum p̄citas: labores cū pecūijs: eque cōpēſari nō ſinat: Et vt laboris ſui q̄ſq̄ꝫ p̄miuꝫ digne ⁊ iuſte ꝯſequat̃. Statuim⁹ ⁊ ordinamus: ꝙ q̄libet notari⁹ ſub pena: q̄nquaginta lib. deñ. ipſo facto incurrēda ⁊ mō ⁊ forma ſuperi⁹ p̄ſepe declarata applicāda poſt q̄ꝫ req̄ſit⁹ fuerit: teneat̃ ⁊ debeat ſe rogare de oīb⁹ ⁊ ſingulis ꝯ̈ctib⁹ teſtamētis ſiue vltimis volūtatibus actiſq̄ꝫ iuridicis: ab vna ſiue plurib⁹ ꝑſoniſ ꝯficiēdiſ: dummō negociū ſiue materia ſuꝑ quo vel qua rogari req̄reret̃ ſit licita hōeſta ⁊ nō ꝯ̈ bonoſ mores: Et hr̄e ⁊ ꝯſequi debeat ⁊ ſibi ſatiſfieri pro ſuo labore ⁊ mercede mō ⁊ forma infraſcriptiſ vꝫ.

¶ Pro rogitu cuiuſlibet actus coraꝫ iudice forēſi in dicta ciuitate reſidenti computata cedula: ſi fieri ꝯtingerit: ſolidos duos ⁊ deñ. ſex deñ. Et coram dñis cōſulibus: auditoribus vel alijs camerarijs dicte ciuitatis ſolidū vnū deñ.

¶ Itē ꝓ qualibet ꝓteſtatione inpublicā formam reddita ſolidos ſexdecim deñ.

¶ Pro examinatione teſtis ſiue teſtiū notario ſolidos q̄nq̄ꝫ deñ. ⁊ totidē iudici.

¶ Pro rogitu ſn̄ie ⁊ illi⁹ extēſione ſolidos octo.

¶ Pro copijs quarūcūq̄ꝫ ſcripturaꝝ ſolidos q̄nq̄ꝫ ꝓ qualibet carta: ⁊ cuiuſlibet lateris carta debeat eſſe verſiculorū vigintiq̄nq̄ꝫ: ⁊ hoc nō intelligat̃ ſi in copijs eēt ſn̄ia copiata inpublicam formā: q̄ꝛ ſi copia eēt in forma publica tunc debeat ſoluere ſolidos viginti pro tali copia ſn̄ie.

¶ Pro rogitu cuiuſlibꝫ inſtrumēti ⁊ illius extenſione ſolidos ſex deñ.

¶ Pro rogitu teſtam̄ti vł̄ codicilloꝝ ſoł. octo d̄ñ.

¶ Pro extractione inpublica forma inſtrumēti ꝓmiſſionū reſtitutionū ꝯſeruationū indēnitatis pacis ⁊ cōcordie: vſq̄ꝫ ad valorē centū libraꝝ deñ. vel ab inde. i. ſolidos. xxv. deñ. Et a centum lib. ſ. vltra dictos vigintiq̄nq̄ꝫ ſolidos: ad rōnē deceꝫ ſolidoꝝ pro quolibet centenario librarū.

¶ Pro extractione iſtrumētoꝝ: emptionū: vł̄ vēditionū vel donationū vel dationū vł̄ cōceſſionū vł̄ ꝑmutationū: in publicā formā vſq̄ꝫ ad valorē ducentarū lib. vel ab inde. i. ſolidoſ quatriginta deñ. ⁊ ab inde ſupra vltra dcōs quatragita ſolidos: q̄ꝫtitatē decē ſolidoꝝ ꝑ quolibet cētinario lib. deñ.

¶ Pro reſtutitone inſtrumētoꝝ ⁊ extractione: teſtamētoꝝ codicilloꝝ ⁊ cuiuſlibꝫ alteri⁹ vltime volūtatis vel legatoꝝ valoris ducētaꝝ vel ab inde infra ſolidos q̄nquaginta ⁊ ab inde. ſ. ſolidos vigiti ꝓ q̊libꝫ cētinario llbraꝝ vltra illos q̄nquagita ſolidoſ.

¶ Pro rogitu tutele vel cure ſolidoſ octo ⁊ rogitu inuentarij ſolidos. xij.

¶ Pro extractiōe cuiuſlibet dcōꝝ inſtr̄oꝝ in publica forma ſolidos quatraginta ⁊ cū inuētario ſolidos quinquaginta deñ.

¶ Pro rogitu arrogationis: vel adoptionis vel emancipationis: ſolidos octo deñ.

¶ Pro extractiōe ī publica forma alteri⁹ dictoꝝ inſtr̄oꝝ valoriſ vſq̄ꝫ ad q̄ꝫtitatē. cm. lib. ⁊ añ dicti valoris vel ab inde. i. ſoł. q̄traginta deñ. ⁊ ab inđ. ſ. vltra dcōs. xl. ſoł. ad rōnē. x. ſoł. ꝓ q̄libet cētēario lib.

¶ Pro rogitu inſtr̄i ꝓcure cū extēſiōe ſoł. viij. d̄ñ. ⁊ illius extractione in formā publicaꝫ ſoł. xxx. deñ.

¶ Pro copijs ⁊ exēplatiōib⁹ q̄ꝛūlibet ſcripturaꝝ ſoł. iiij. ꝓ qualibꝫ carta ſcripta ſeu copiata: dummō carta ꝯtieat. xl. verſ⁹ ſeu virgł̄as vꝫ. xx. ꝓ q̊libꝫ later̄ v̉ſiculoſ ꝯgruoſ ad min⁹ itelligēdo đ carta ſeu folio carte mīoris: ⁊ q̄libꝫ v̉ſicul⁹ ſit ꝯgru⁹ ⁊ đ ꝯgruitate v̉ſiculi ſi q̄ñ đ tali ꝯgruitate reuocaret̃ indubiū: tūc ſtari volum⁹ ⁊ đbeat declatiōi dñoꝝ p̈oꝝ notarioꝝ qui ꝓ tp̄e erūt: ⁊ maiorē mercedē petere ⁊ hr̄e neq̄ant: ⁊ ſi pluſ vł̄ maiorē recipent ꝯ̈ volūtatē ſoluētis teneant̃ reſtituere duplum eius q̄đ reciperet̃.

¶ Itē ꝓ rogitu acceptiōis vł̄ captiōiſ alicui⁹ tenute ī ciuitate vł̄ burgiſ Peruſie ſoł. viij. d̄ñ. ⁊ ſi a ciuitate ad cōitatū duceret̃ vſq̄ꝫ ad tres miliarios vł̄ .i. ſoł. xij. ⁊ abide. ſ. ſoł. xx. ⁊ expēſas ꝑ q̊libē die.

¶ Itē ꝙ q̄libet notari⁹ habilis ad ſe rogādum ⁊ inſtr̄ta rogtiuū cōponendū niſi fuerit legitio īpedimēto īpedit⁹ req̄ſit⁹ đ aliq̊ rogitu ſuꝑ đ ⁊ ꝓ re iuſta ⁊ hōeſta ⁊ cui⁹ occaſiōe ſine ſcādolo poſſet talē rogitū facere recepta cōpetēti mercede teneat̃ ad penā cētū lib. deñ. ſe đ tali re vel actu rogare: ⁊ ad id nec nō extractionē ⁊ reſtitutōeꝫ taliū inſtr̄ꝝ ꝓ mercede. ſ. đclarata ꝑ poteſtatē vł̄ capitaneū vel p̈ores collegij notariorū cogi ⁊ cōpelli poſſit: q̄ ptās vel cap̄ vł̄ p̈ores p̄dci ꝓ cohactiōe vł̄ cōpulſiōe p̄dcā quā feciſſent cōit̃ vł̄ diuiſiꝫ nō valeāt q̄ūolibet a q̊ q̄ꝫ īpediri vł̄ alit̃ mō aliq̊ ingetari aliq̊ nō obſtāte.

¶ De aſſignatiõe ⁊ inſinuatiõe teſtam̃toꝝ legatoruꝫ in illoꝝ caſſatiõe codicilloꝝ ⁊ vltimaꝝ voluntatũ ⁊ donationũ. Rubrica. 42.

Tomnis Fraus/ ⁊ fraudis ſuſpitio/ac mã/circa ea/que vnius perſepe dependent voluntate penitus ceſſet/⁊ omnino tollatur. Statuimus/⁊ ordinamꝰ/ ꝙ ſi quis habuerit/vel habere potuerit inſtrumentuꝫ teſtamenti:vel legati: vel codicillorum:vel alterius vltime voluntatis:ſiue donationis cuiuſcũqꝫ generis:ſiue generalis ſiue ſpecialis. Et res relicta/vel legata/vel donata valuerit q̃traginta lib.vel.s̃.teneat̃/⁊ debeat a kalẽdiſ mẽſiſ maij vſqꝫ ad kalẽdas mẽſis nouẽbris excluſiue aſſignare/⁊ actual̃r ꝓducere corã iudice cãꝝ ciuiliuꝫ in/⁊ ꝓ porta ſcti Petri ciuitatis Peruſie deputato:ſi tũc dictꝰ iudex repiri ꝯtigerit:ſinautem corã illo q illiꝰ locũ ſꝫ formam ſtatutoꝝ Peruſinoꝝ teneret tale inſtr̃m:Qui iudex ſit/⁊ eſſe intelligat̃ iudex ſup inſinuationibus ⁊ caſſationibus teſtamentorũ legatorum codicillorum vltimarum voluntatum ⁊ donationum pro omnibus portis dicte ciuitatis ⁊ cognitionem habeat de omnibus ⁊ ſingulis cauſis ⁊ queſtionibus/que eſſent inter aliquas perſonas ſuper inſinuationibus/⁊ caſſationibus antedictorum inſtrumentorum/ſiue alicuius ex eis. Et facta productione alicuius ex eis per aliquem/tunc iudex ad petitionem producentis/⁊ aſſignantis citari faciat nominatiꝫ pſonas/que citari deberent d̃ iure ad opponendum/⁊ obiciendum contra tale inſtrumentum/⁊ contra petitionem que facta eſt de inſinuatione vel caſſatione talis inſtrumenti intra terminum aſſignandum Et ſi perſona citata non cõparuerit in termino fieri debeat ſecũda/⁊ tertia citatio etiam/⁊ proclama generale ſono tube/⁊ voce preconia fienda de omni perſona/vel de vniuerſitate que velit cõparere/⁊ apponere aliquid contra tale inſtrumentũ:⁊ in termino aſſignando nulla comparente perſona/peremptorie citentur perſone/que primo loco citate fuerunt ad pronunciationẽ audiendam/⁊ demum dictus iudex pronunciare debeat tale inſtrumentum inſinuandum eſſe/⁊ per inſinuato habendum. Si vero comparuerit perſona aliqua ex p̃nominatis/vel p ꝓclama citata/⁊ tale inſtrumentum dixerit eſſe non veruꝫ ⁊ nullum/vl̃ inefficax/vel aliquid aliud oppoſuerit audiatur/⁊ per iudicem congnoſcatur/⁊ cauſa diffiniatur/⁊ terminetur de iure ſummarie/ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ ſine litis conteſtatione/⁊ decimi ſolutiõe:⁊ poteſtas dicte ciuitatis teneatur/⁊ debeat ſub pena.xxv.lib. quolibet die ſabbati per omnes menſes a kalendis menſis maij/vſqꝫ ad kalendas menſis nouembris banniri facere per ciuitatem/⁊ burgos ipſius ciuitatis/vt omnibus ſit notum/ꝙ habens/vel habere potens inſtrumentum teſtamẽti/vel codicillorum/vel legatorum ſeu vltime voluntatis/aut donationis compareat ad aſſignanduꝫ illud coram dicto iudice:⁊ ſi ille qui habuerit/vel habere potuerit tale inſtrumentum teſtamenti legati codicillorum/vltime voluntatis/⁊ donatiõis:non aſſignauerit/vt dictuꝫ eſt:tunc tale teſtamentũ legatum codicilli/⁊ vltima voluntas non valeat/nec teneat. Et dictus poteſtas/⁊ iudex faciant fieri vnum librũ ꝓqualibet porta per notarium inſinuationũ aſſignationũ/⁊ caſſationum cuiuſlibet porte/in quo poni/⁊ ſcribi faciãt predictas aſſignationes petitiones/⁊ inſtrumentoꝝ teſtamentorum/legatoꝝ/codicillorũ vltimarum voluntatum/⁊ donationum:que aſſignabunt̃ vſqꝫ ad dictũ tempus cũ ſolenni mõ/⁊ ordine ſupradictis/⁊ ſufficiat vt non poſſit peti caſſatio ſola aſſignatio coram iudice ſupradicto etiam ſine alia citatione partis. Saluo tamen ꝙ qui habuerit rem ſibi relictam/donatã vel quocũqꝫ titulo acquiſitam/⁊ tenuerit ipſam rem per tempus decẽ annorum continue/⁊ habeat/⁊ poſſideat aſſignare nullatenus teneatur/ſed ſi non fuerit facta aſſignatio infra dictum tempus ſex menſium: qd̃ tempus ſex menſium integrum habere debeat a termino in antea.ſ.a chalendis menſis nouembris/vſqꝫ ad calẽdas mẽſis maij ꝓxime ſeq̃ntis poſſit peti caſſatio ⁊ ſi fuerit petita caſſatio:q̃ petita intelligat̃ dato libello ſup caſſatiõe/⁊ citatiõe inde ſequuta ꝓcedat̃ ſummarie vt.s̃. ⁊ ſnĩa ferat̃ diffinitiua. Sꝫ ſi nõ fuerit petita caſſatio hmõi inſtrumẽti a kalendis mẽſis nouẽbriſ/vſqꝫ ad kalẽdas mẽſis maij:ſemp poſſit fieri aſſignatio/⁊ ꝓductio ĩfra dcm̃ tp̃s ſex mẽſiũ .ſ.a kalẽdiſ menſis maij vſqꝫ ad kalẽdas nouẽbris: q̃ꝫtũcũqꝫ ãtecedẽs tp̃ſ exceſſiſſet. ſaluo etiã q̃ñ vacaret offim̃ ſupradci/vel alteriꝰ ad h̃ iuriſdictionẽ habẽtis iudicis/ꝙ tunc tẽpus aſſigniandi non currat.

¶ Et ſoluo etiã ꝙ dictũ tp̃s nõ currat in legatiſ codicillis:vl̃timis volũtatibꝰ/vel donatiõibus ſub cõdictiõe factis/vſqꝫ quo cõditio euenerit ſꝫ tũc adueniente ꝯditiõe incipiat dictũ tp̃s currere. Et ad ſcribendũ dictos libros aſſignatiões/⁊ inſinuatiões exceptiões annullatiões/⁊ caſſatiões/⁊ cetera alia/q̃ occurrerint p p̃dictoſ faciẽda d̃putet̃ vnꝰ notarius p q̃libet porta dicte ciuitatis ex ſacculo officioꝝ ipꝰ ciuitatis cuiꝰ notarij offim̃ duret/⁊ durare habeat p ſex mẽſes:⁊ ille q fuerit notariuſ inp̃miſ ſex mẽſibꝰ nõ poſſit eẽ notarius ad p̃dcã in tũc alijs ſequẽtibꝰ ſex mẽſibus niſi ad id fuerit iteꝝ publicatꝰ: ⁊ dicti notarij habeãt/⁊ accipiãt ꝓ eoꝝ ſalario ꝓ quolibet teſtamẽto legato codicillis/vltima volũtate/vl̃ dõatiõe ꝓ inſinuatiõe faciẽda/⁊ reſtituenda:ſi ꝑtineret valorẽ.cc.lib.deñ.vl̃.s̃.vꝫ maiorẽ q̃traginta ſolidos d̃ñ.⁊ ab ind̃.ſ.vꝫ minorẽ.xx.ſol̃.deñ.⁊ nõ vltra ĩpublicã formã illi cuiꝰ fuerit/⁊ ad quẽ ꝑtinebũt ĩtra octo

dies habita ſolutione dicte mercedis/vel de ea ad
inſtantiam dicti notarij facto depoſito/ſi eam reci-
pere nollet dictus notarius. Qui notarius ſi con-
trafecerit puniatur in decem libris deñ. pro quali
bet vice/⁊ nihilbomininus ad reſtitutionem predi
ctam omnino/pro dicto ſalario teneatur : ⁊ ſi vltra
receperit : ad illud vltra reſtituendum teneatur.
Et poteſtas/ſiue iudex pro illa porta/in qua habi-
taret talis notarius contrafaciens cum promotore
vel ſine promotore contra talem notarium/qui in
dicta pena incidiſſet inquirere/⁊ condemnatuꝫ fa-
cere teneatur ad penam centuꝫ librarum deñ. pro
qualibet vice modo/⁊ forma in precedentibꝰ ſtatu
tis declarata applicanda.

¶ Item volumus/⁊ ſtatuimus/ꝙ ſit in poteſtate
aſſignantis/vel inſinuationem petentis per quem
ex dictis notarijs ſcribi ſibi faciat ſupradicta non
obſtante ꝙ non eſſet notarius ſue porte. Item vo-
lumus ſtatuentes/ꝙ omnia legata/⁊ relicta ſiue do
nationes facta pauperibus vel religioſis ad pias
cauſas dequibus appeant teſtaméta/vel inſtrumẽta
publica executiói mãdẽt: ſicut ꝯfeſſióes ĩ iudicio le
gitie facte/⁊ loco taliũ ꝯfeſſionũ omnino habeant.
Que teſtamenta/legata/codicilli/vltime voluntates
vel donationes facte pauperibus/vel ad pias cau-
ſas vel religioſis cuiuſcumqꝫ valoris/⁊ alie quecũ
qꝫ quibuſcumqꝫ perſonis facte non continentes vel
continentia maiorem valorem quadraginta libra.
deñ. non indigeant inſinuari produci vel aſſignari:
Sed executioni poſſint ⁊ debebeant demandari
ſine alia aliqua aſſignatione.

¶ Preterea volumus ſtatuentes/ꝙ omnia teſta-
menta: legata/codicilli/vltime voluntates/⁊ dona-
tiones cuicunqꝫ perſone/vel vniuerſitati facta fa-
cti vel facte/⁊ eorum inſtrumenta poſtquam fue-
rint inſinuata modo/⁊ forma ſupradictis executio
ni mandentur poſſint ⁊ debeant Et contra tale in
ſtrumentum teſtamenti/legati/codicilli/vltime vo-
luntatis/vel donationés qꝺ petitum eſt exequi nó
poſſit de nullitate vel inefficacia vlterius excipi/o-
bici/vel opponi Sed ſoluꝫ poſſint opponi exceptio
nes permiſſe contra inſtrumentum confeſſionatuꝫ:
Et talibus inſtrumentis inſinuatis detur/⁊ adhibe
atur plena fides ſcriptis modo/⁊ forma ſupradi-
ctis licet eſſet exemplum/⁊ non originale inſtrumẽ
tum: ⁊ ꝙ ſit exemplum non poſſit opponi/⁊ ſuffici-
at ſi tale inſtrumentum teſtamenti/vel legati/vel co
dicillorum/vel vltime voluntatis/vel donationis ꝓ
ducatur extractum/vel exemplatum manu cuiuſcũ
qꝫ notarij publici cum auctoritate iudicis ad id de
putati ex protocollo/⁊ originali inſtrumento non
obſtante ꝙ ad interpoſióeꝫ decreti nó fuerit citata
pars que vel cuius eſſet intereſſe : ⁊ etiam non ob
ſtante ꝙ ad petitionem alicuius non appareret fa
cta ſiue die feriata facta. Que interpoſitio decreti
poſſit fieri die feriata etiam in honorem dei virtu-
te preſentis ſtatuti/⁊ habeatur perinde/ac ſi eſſet
ſcriptum/⁊ publicatum per notarium originaliter
rogatũ Et predicta locum habeant in preteritis
pendentibus/⁊ futuris. Et quia ſepe contingit ꝙ
notarij ſuper inſinuationibus moriuntur/⁊ etiam
aſſignantes/⁊ heredes remanent qui ignorant tem
pus aſſignationis/⁊ etiam notariorum nomina/ex
quo multi incurrunt damna/⁊ detrimenta. Statui
mus/⁊ ordinamus hoc capitulo perpetuo valitu-
ro/ꝙ maſſarij cõmunis Peruſie expenſis dicti cõ-
munis teneantur/⁊ debeant ſub pena quinquagin
ta librarum pro quolibet eorum ad requiſitionem
iudicis inſinuationum/ſiue notariorum ſuper inſi-
nuationibus deputatorum facere fieri quinqꝫ li-
bros ligatos de membranis/quos ponere debe-
ant/⁊ aſſignare in armario librorũꝫ cõmunis Pe
ruſie/⁊ intituletur quilibet: hic eſt liber inſinuatio-
num/⁊ caſſationum teſtamentorum/legatorum/co-
dicillorum/vltimarum voluntatuꝫ/⁊ donationum
pro tali porta: inquibus libris reſpectiue ꝺſcriban
tur omnes aſſignationes: ⁊ inſinuatióes que in fu-
turuꝫ fient: ſub breuibus verbis videlicet ꝙ ponat̃
milleſimũ/annus/menſis/⁊ dies/in qbus facta aſſi-
gnatio/⁊ ſubſeq̃nter inſinuatio/⁊ nomẽ/⁊ ꝓnomen
illius/ad cuius inſtantiam facta fuerunt/nec non cõ
dita teſtaméta/legata/codicilli/vltime voluntates/⁊
donationes/nec non etiam notariorum/qui fuerunt
rogati de illis reſpectiue cum ſuaſcriptione notarij
qui p̃dicta in dicto libro ſcripſerit : Quas ſcriptu-
ras notarij predicti ponere/⁊ facere in dictis libris
debeant infra menſem/a die finiti eorum officij ſub
pena quinquaginta librarum deñ. ꝓ quolibet no-
tario non faciente predicta. Et ſub dicta pena tene
antur officiales armarij permittere fieri predicta
ſub dicta pena ipſis officialibus ꝯ̃facientibus: quo
vſqꝫ dictus liber ſcribi cõpletus fuerit : Quo tota-
liter ſcripto/ad requiſitioné dicti iudicis/vel nota-
riorum dicti maſſarij teneantur alium ponere li-
brum/⁊ ita ſubceſſiuis temporibus fiet: Qui iudex
/⁊ notarij ſi non requiſiuerint dictos maſſarios pro
dictis libris fiendis incurrant penam quinqua-
ginta librarum pro quolibet : Et de hoc debeant
per ſindicatores expreſſe ſindicari/⁊ aquolibet ac-
cuſari/⁊ accuſans habeat medietatem pene. Tene
antur etiam dicti notarij inſinuationum ſub dicta
pena ponere/⁊ annotare ſub breuitate predicta in
fra dictum tempus vnius menſis/a die depoſiti of-
ficij omnes aſſignationes/⁊ inſinuationes in regi-
ſtro/ſiue libro exiſtente/⁊ deputato per priores cõ
ſortij notariorum/in eorum audientia in capite pla
tee magne dicte ciuitatis/ad hoc vt de dictis ſcri-
pturis maior notitia haberi valeat/⁊ nulla fraus
commiti poſſit/abſqꝫ tamen aliquo ſalario aliter
dando dictis notarijs.

¶ Qꝫ non detur licentia permanendi debitori ſine licentia creditoris.

Rubrica. 43.

Quoniã Eſſe vĩ nõ modicũ icõueniẽs/ ⁊ eſt diſſonũ rõni/ ꝙ dbitori vel debitoribus alicuius/ vel aliquoꝝ ciuiũ/ vel diſtrictualium Ciuitatis Peruſij ſine ſui creditoris/ vel ſuorum creditoꝝ voluntate in ciuitate: cõmitatu vł diſtrictu Peruſie detur aliqua licentia permanendi/ vel etiam redeundi: Per preſens capitulum obſeruandum perpetuo. ordinamus ꝙ non poſſit per aliqḋ conſilium cõmunis/ vel populi/ vel congregatiõis rectorũ artium per aliquem officialem cõmunis Peruſie alicui debitori alterius aliqua concedi licentia/ vel dari ſiue concedi terminus veniendi vel ſtandi/ in ciuitate vel burgis vł cõmitatu Peruſie ſine licẽtia vel volũtate ſui/ vel ſuorum omnium creditorum. Nec banni terminum prorogari pretextu alicuius reformatiõis ſeu ſtatuti/ nec aliquid ei/ vel eis fieri per directum: vel per obliquum quo mediante: ſine ſuorum creditorum licentia/ ac etiam voluntate in ciuitate/ vel cõmitatu/ vel diſtrictu peruſie poſſint venire/ ⁊ etiam commorari. Et ſi poteſtas/ vel capitaneus: vel alius officialis/ vel aliquis ex ſuis officialibus/ vel priores artium/ vel alter ex eis/ vel aliquis officialis cõmunis Peruſie contra ſupradictam formam licentiam alicui conceſſerit/ puniatur quilibet concedens licentiam in centum libris deñ. Et eadem pena ipſos poteſtatem/ ⁊ capitaneũ vel alium officialem/ vel alterum eorum/ vel ex eorum familijs quẽcꝫ/ vel priores artiũ puniri iubemꝰ pro vice qualibet ſi cõtra predicta aliqd propoſuerint in aliquo conſilio communis/ vel populi Peruſini: vel ſapientum/ vel rectorum artium/ vel contra predicta aliquid reformari permiſerint: Et qui cõtra predicta in aliquo conſiliorum predictorum aremgauerint in quinquaginta librarũ deñ. debeat condemnari per maiorem ſindicum cõmunis Peruſie: ⁊ nihilhominus licentia data contra dictam formam non valeat/ nec teneat vllo modo: Et de predictis quilibet poſſit eſſe accuſator: ⁊ poteſtas/ ⁊ capitaneus/ ⁊ alter eorum/ ⁊ maior ſindicus/ ⁊ eorum/ vel alterius eorum officialis de predictis penitus debeant ſindicari: ⁊ ſi reperti fuerint contra feciſſe condemnetur repertus contra faciens in pena ſuperius nominata.

¶ Qꝫ nulla petitio detur contra cõmune Peruſij niſi prius data Copia. M. D. Prioribus Artium.

Rubrica. 44.

Nullus Poſſit/ audeat/ vel preſumat dare: vel porrigere per ſe/ vel aliuꝫ coraꝫ dominis poteſtate/ vel capitaneo/ vel aliquo eoruꝫ/ vel alterius eorum iudice/ nec coram aliquo alio iudice/ vel officiale nec in aliqua curia: aliquam petitionem/ vel libellum/ ſiue narrationẽ/ vel intẽtionẽ vel aliquam cauſam litem/ vel queſtionem mouere contra cõmune Peruſie/ vel ſindicum dicti cõmunis nec a dicto cõmuni/ vel ſindico petere aliqd ſibi dari ſolui vel fieri quoquomodo/ niſi prius copiam petitionis narrationis/ vel libelli/ ſeu intentionis/ quam dare porrigere/ vel facere intẽderet porigerit/ ⁊ porexerit ⁊ exhibuerit in ſcriptis dictis Prioribus artiũ numero ſeptẽ ad minus/ ⁊ preſente eorum notario/ ⁊ penes eos inſcriptis dimiſerit: de qua porectiõe/ ⁊ dimiſſiõe appareat publicũ iſtrumẽtũ: ⁊ aliter dñi poteſtas/ ⁊ capitaneus/ ⁊ eorum iudices/ vel officiales vel alij iudices/ vel officiales/ vel alter eorum non poſſint/ nec debeant talem narrationem/ petitionem vel intentionem audire/ admittere/ vel recipere: nec ſuper ea ꝓcedere: ⁊ ſindicus cõmunis Peruſij dicta forma non obſeruata/ non poſſit/ nec dbeat ſe in aliquo intromittere: nec officium auctoritatem vel mãdatum habeat in predictis: ⁊ ſi ſecus fieret non valeat nec teneat vllo modo. ſed nullius valoris exiſtat/ ⁊ cõmuni Peruſie non preiudicet/ nec preiudicare poſſit in aliquo: ⁊ nihilominus poteſtas/ vel capitaneus/ vel iudex/ vel alius officialis/ ⁊ ſindicus contrafaciens in quingentis librarum denariorum per ſuos ſindicatores ex officio ad petitionem cuiuſcunqꝫ debeant condemnari: ⁊ illi Priores artium/ penes quos talis copia data vel dimiſſa fuerit teneantur/ ⁊ debeant dictam petitionem facere audiri/ ⁊ examinare: per ſapientes/ ⁊ peritos iuris quos elegerint vtrum/ de iure procedat/ vel non: ⁊ vbi de iure dixerint non procedere ꝙ ipſi domini Priores teneantur cogere dictos ſapientes ad deffenſionem dicte cauſe pro cõmuni/ ⁊ ipſos iurari facere ꝙ deffendant dictam cauſam bene legaliter/ ⁊ ſolicite: quibus ſapientibus poſſint/ ⁊ debeãt ſalarium conſtituere/ ⁊ dari facere a Maſſarijs cõmunis Peruſij qḋ crediderint cõuenire: vbi vero viderint de iure procedere: reſtituant parti ſeu perſone que dederit dictã petitionem/ ſeu copiam petitionis/ ⁊ ſinant/ ⁊ permittant talem in cauſa procedere/ ſine contradictione/ ⁊ ſine moleſtia: ⁊ ipſi/ ⁊ ſubceſſores eorum poſſint teneantur/ ⁊ debeant ꝓuidere ⁊ ſe propoſſe intromittere ꝙ cõmune Peruſie de predictis/ vel in predictis non ledatur nec decipiatur/ ⁊ non fraudetur: pena. cc. libraruꝫ deñ. pro quolibet contrafaciente/ vel negligente in predictis per maiorem ſindicum ab eis auferenda ſi contra fecerint

cõtrafecerit/vel negligentes fuerint.Et ꝙ predicti dñi poteſtas/vel capitaneus iudex/vel officialis pro eo ꝙ tales petitiões ꝯ dictam formã non audirent ⁊ nõ intelligerent in nullã penaz incidant/nec poſſint/nec debeãt ꝓpterea condẽnari/vel moleſtari:⁊ eoꝝ ſindicatores in predcis nullam cognitionẽ habeant:nõ obſtante ſtatuto/⁊ ordinamento quo cauetur:ꝙ poteſtas capitane⁹/⁊ alij iudices/⁊ officiales audire debeãt petere volẽtes/⁊ cõparentes quibus cauetur de ſindicatu ptãtis/⁊ capitanei:⁊ alioruz officialiũ ꝙ nihil poſſit ꝓuideri ordinari/vel fieri in preiuditiũ vel diminutionẽ iuriũ/vel iuriſditionum cõis Peruſij vel alicuius vniuerſitatis vel ſpecialis pſone:Et nõ obſtantibus aliqbus alijs ſtatutis generalibus vel ſpl'ibus incõtrariuz loquẽtib⁹.

De dotibus ⁊ dotatis mulieribus ⁊ ſubceſſionibus abinteſtato. Rubrica. 45.

Jqua Mulier nata/vel naſcitura fuit/vel erit dotata a prẽ/vel matre:vel alio quocũqz aſcendẽte de bonis vel rebus ꝓprijs dotantis non poſſit nec dbeat ipſa mulier dotata/nec poſſint deſcendẽtes ex ea reuerti ad hereditatẽ vel ſubceſſionez ab inteſtato alicuius pſone dotantis eam/vel alicuius ex deſcendentibus ab eadẽ perſona dotante in bonis ⁊ rebus ad ipſuz deſcendentẽ a dotante ꝓuentis: In alijs aũt aliunde prouentis ipſi deſcẽdenti ipſa mulier ſubcedat tali deſcendenti a pſona dotante intertia pte eius qđ ſibi obueniſſet ex ſubceſſione ab inteſtato ipſius deſcẽdentis defuncti:⁊ ab alijs ratis ẽt dictoꝝ bonoꝝ aliunde ꝓuentorum ipſa mulier pẽitus excludaꝛ:qͦuſqz ſupuixerit maſcul⁹ dſcẽds ab ipa pſona dotãte p lineã maſculinã.Et ſi mulr plures habuerit fres/⁊ ab vno ex frib⁹ dotata fuerit/vl ab oibus de bonis ꝓprijs ipſoꝝ fruz vel cõib⁹ inter fratres nõ poſſit talis mulier reuerti ad hereditatẽ alicuius ex fratrib⁹ ſibi vtriqz ꝯiunctis/vel ꝯſanguineis tm̃:ſine liberis ex matrimonio ab inteſtato decedẽtib⁹:quouſqz ſupuixerit aliqs frater vtriqz ꝯiunctus vel ꝯſanguineus tantũ ipſius fratris ab inteſtato mortui ſine liberis exmatrimonio natis: vel aliquis maſculus deſcendens p lineam maſculinã ab aliquo ex dictis fratribus vtrinqz ꝯiunctis vel conſanguineis tm̃.Qui fres/⁊ deſcendentes maſculi p lineã maſculinaz ex eis vel ex aliquo eoꝝ ſubcedant tali fratri abinteſtato ſine liberis exmatrimonio defuncto:ordine iuris inter eos in tali ſubceſſione obſeruãdo:excluſa ipſa muliere dotata a tali ſubceſſione:quouſqz aliquis ex dictis maſculis extiterit. Et hoc etiã locum hẽat in patruis ſine liberis ex matrimonio decedẽtibus/quibus ſubcedant filij maſculi alioꝝ ſuoꝝ fratrũ/⁊ nõ filie femine dotate ab ipis patruis/vel ab aliq̃ eoꝝ de bonis ꝓprijs dotantis.

Et ſi dicte mulieres dotate moriren̄ ſine filijs abinteſtato matre ſupſtite:vel ea nõ exiſtente: ſupſtite auo vel auia maternis vel auia paterna:Eo caſu legitimã ſolũ debeat hr̃e mater : vel au⁹/vel auia predicta/⁊ in alijs bonis ſubcedãt fratres carnales etiã ex latere pr̃is tantũ/⁊ deſcendentes maſculi p lineaz maſculinã taliũ fratrũ iuris ordine in ſubceſſione inter eos obſeruando:⁊ ipſis nõ ſupexiſtentibus ſubcedant patrui ⁊ eoꝝ deſcendentes maſculi p lineam maſculinaz dicto.ſ.ordine:excluſa matre auo/vel auia predictis:pter q̃ꝫ in legitima quouſqz aliqs ex ſupradictis maſculis ſuperit. Et eo caſu q̃ filij maſculi remanerẽt ex ſupradcõ fratre dotante ⁊ moriren̄ ab inteſtato ſimili mõ ſubcedant fr̃es dotantis vbi ſupeſſent fratres carnales vtriqz coniuncti vel ipſis non exiſtentibus ex latere pr̃is tm̃ vel eoꝝ aut alicui⁹ eoꝝ deſcendẽtes maſculi p lineã maſculinã ordine iuris ſupradcõ:⁊ ipſis non ſuperexiſtẽtibus ſubcedant patrui/⁊ eoꝝ filij/⁊ deſcendẽtes maſculi p lineaz maſculinã:matre excluſa/⁊ auo ⁊ auia predictis:pter q̃ꝫ ⁊ in legitima vt dictuz eſt. Saluo in oibus dictis caſibus in pñti ſtatuto compꝛenſis/⁊ quolibet eoꝝ teſtamento/⁊ vltima voluntate pdictoꝝ in quibus ſi aliquid dictis mulieribus relinquetur debeat obſeruari.Et ſaluo ꝙ mulieres tpe neceſſitatis poſſint hr̃e victum ⁊ veſtitũ in hereditate ſꝫ vires patrimonij:dotẽ ſuã quã habuerint ꝯferendo ſi poterit:vel iura cedendo ⁊ repetendo dotem cauſa eam conferendi.

Jlle aũt vel illi qui ſimul cũ aliqua muliere parentibus ſubceſſerint abinteſtato q dotem dederit vel dederint ꝓ ipſa muliere ipſe/vel eius ſeu eoꝝ hr̃des non poſſint/nec debeãt repetere ipſaz dotem donec vixerit illa mulier/vel ſui filij vnus/vel plr̃es nec petere poſſit ipſa mulier/vel eius hr̃des partez ſibi de bonis ſuoꝝ parentũ contingentẽ vſqz ad cõcurrentẽ q̃ꝫtitatẽ dotis recepte.

Jtem ſi aliqs receperit aliquam ꝓmiſſionem reſtitutionis dotis alicuius mulieris de bonis mulieris:ſiue noiata fuerit illa mulier in inſtrum̃to ꝓmiſſionis vel reſtitutionis dotis/ſiue non: ius de dicta dote/⁊ actionẽ pro ipſa dote repetẽda cedere/⁊ reſtituere debeat ipſi mulieri:nec detemptio talis inſtrumenti ipſi mulieri/nec illi cui dimitteret ius ſuum daret/⁊ cederet obeſſe poſſit aliquo iure cõmuni vel ſtatuto non obſtante : ſed illum vel illos inſtrumentuz/vel promiſſionem de reſtitutione dotis recipientem vel recipientes poteſtas/⁊ capitaneus/vel alius officialis compellat ipſi mulieri/vel ſuis filijs/vel cui ius ſuuz cederet/⁊ dimitteret/vt dictum eſt reſtituere.Et intelligatur dos fuiſſe de bonis mulieris dotate eo ipſo ꝙ apparuerit eam dotatã fuiſſe a patre vel mr̃e:auo: auia/vel zio/vel fr̃e

carnali vel conſobrino ſorore carnali vel conſobrina: etiam ſi in inſtrumento dotale non diceretur q̄d eſſent bona dicte mulieris ſed ſimpliciter a p̄dictis vel eoꝝ altero darētur. Ita ꝙ nō intelligat̄ de bonis ꝓprijs eius qui ſtipulatꝰ fuit dotem ſibi reſtitui ⁊ dotem dediſſe vel promiſiſſe ſed de bonis dicte dotate: niſi euidenter appareret dictum dotantem ſupra dotem dicte domine ſe dare vel promittere: vſq̄ȝ ad concurrentem q̄ȝtitateȝ quā de ſuo ſolueret poſſit ſibi cauere per ſtipulationem vel alio modo pro vt parteſ extiterint inconcordia.

Iteȝ ſi quis vel ſi qua exceptis perſonis de quibus inprecedenti.§.qui incipit ille ⁊c̄.cōtinetur aliquam dotauerit mulierem in totum vel in partem de ſuis bonis proprijs ſiue pecuniaȝ dederit vel alias res: et ipſam dotē fueirt tp̄e ꝓmiſſionis: ſi ꝓmiſſio interuenerit: vel tp̄e ſolutionis vel traditiōis ſtipulatus vel ſtipulata ſibi reddi: ⁊ conſtiterit documento publico vel teſtibus fide dignis matrimonio diſſoluto inter illam mulierē quā dotauit ⁊ maritum pro matrimonio: ꝙ ꝓ ea dotē dederit vel dari fecerit: ſine filijs ex eiſ deſcendentibus: doteȝ quā dederit libere poſſit repetere ⁊ ſibi reſtitui d̄beat: Et qui receperit taleȝ dotē ab aliquo dante de ſuis bonis proprijs teneatur ei cui voluerit qui dotem dedit facere inſtrumentū ⁊ ꝓmiſſioneȝ de reſtituendo: nec cōpellat̄ ipſi mulieri nec hr̄dibus ipſiuſ mulieris pro qua doſ data eſt de dc̄ā dote reſpōdere: Saluo ꝙ femine: ⁊ ipſis nō exiſtentibꝰ: eaꝝ filij vel nepotes q̄uocumq̄ȝ concepti vel nati poſſint venire ad ſubceſſionē parentū: fratruȝ: ⁊ aliaꝝ perſonarum: ad quarū ſubceſſionem de iure vocantur: ſi deſcendentes per lineā maſculinam maſculi non ſupſint remittendo vel cedendo vt ſupra in .§. ⁊ ſaluo ꝙ mulieres ⁊c̄. dotes habitas vel ꝓmiſſas ꝑdictis mulieribus in hr̄ditate: ⁊ hoc non obſtante alienatione facta ꝑ dictos maſculos vel aliquē eoꝝ de bonis a quibus ipſe mulieres ꝑ ſuperexiſtentiaȝ maſculorum fuerant excluſe. Et ſi mulieres dotate non eſſent ad ſubceſſionē dictarū perſonaꝝ abinteſtato d̄beant peruenire: Et intelligant̄ mulieres eē dotate ſi pro dote mulieri aliquid in teſtamēto vel codicilliſ fuerit relictū ꝑ aliquem de pſonis predictis vel datum vel ꝓmiſſum: dūmodo ſi minus cōgrue fuiſſet dotata: debeat ſuppleri congrua dos ſm̄ ꝙ infra ponit̄ in.§.proxime ſequenti qui incipit. Iteȝ ſi aliquis pater vel ⁊c̄. ⁊ ſm̄ q̄d d̄r in ipſo ſequenti .§. ipſe mulieres excludant̄ a ſubceſſione ⁊ facultate petendi fructus pro dc̄ā rata.

Item ſi aliquis pater vel auus alicuius mulieris non dotate deceſſerit inteſtatus: frater vel fr̄es carnales etiam ex latere patris tantum ipſius mulieris: ſi fratrem vel fratres habuerit vel alij maſculi deſcendentes ex ipſo fratre vel fratribuſ per lineam maſculinam vel ſi habuerit patruos non extantibus fratribus predictis vel deſcendentibus ab eiſdem poſſint ⁊ valeant omnes: aliqui: aut etiaȝ vnuſ eorum non obſtante aliorum vel alicuius eorum cōtradictione dotare ipſam mulierem de bonis patris vel aui competenter: ſm̄ condecentiaȝ ſue perſone ⁊ qualitatem facultatum ⁊ hereditatis patriſ vel aui ⁊ conſuetudinem ⁊ morem ciuitatis: Et de competentia dotis dicte mulieris ſtetur dicto ⁊ declarationi duorum proximiorum attinentium dc̄ē mulieris qui ad predicta declaranda cogātur per poteſtatem vel capitaneum vel alium officialeȝ cōmunis Peruſie ad petitionē petentis: ⁊ ſi non fuerint in concordia tertium ad predicta per dictum dominum poteſtatem ſiue alium officialem eligere compellantur: quorum vel ſaltem dicti tertij vt ſupra electi declarationi ſtari debeat: ⁊ nec contra dictā declarationē per quemq̄ȝ aliq̄d dici obici vel fieri modo aliquo poſſit. Et competenter dotata intelligatur in q̄ȝtitatem legitime debite ipſi mulieri ⁊ non in minori q̄ȝtitate. Et habita dicta dote vel promiſſione facta ſibi vel marito vel alteri pro eis vel eoruȝ alteri recipienti ex tunc excludatur a ſubceſſione predictorum patris ⁊ aui ⁊ aliarum perſonarum de quibus ⁊ prout ſupra dictum eſt: etiaȝ a facultate petendi fructus pro rata ſua dicte hereditatis vel ſubceſſionis pro tempore tunc preterito ſi ſteterit cum fr̄ibus vel cuȝ aliquo ex p̄dictis ⁊ ab ipſo vel ab ipſiſ fuerit alimentata. Non tn̄ propter hoc patruus ad ſubceſſionem admittatur niſi prout in preſenti ſtatuto expreſſe continetur. Declarando tamen non intelligi ꝙ in preſenti ſtatuto continetur dictam mulierem propter ſupradictam dotationem patrui per ipſum excludi: a ſubceſſione proprij patris ipſiuſ mulieris niſi prout continetur infra in.§. ⁊ ſi caſus euenerit cum.§. ſequenti.

Et ſi caſus euenerit ꝙ filij maſculi vel filie femine ſine filijs legitimis ⁊ naturalibus morirentur ab inteſtato non exiſtente aliquo aſcendente vel deſcendēte ꝙ omnis hereditas eorum debeat pertinere ⁊ deuoluatur ad fratres eorum ⁊ earum ⁊ filios fratrum ſm̄ ordinem iuris videlicet maſculos Et ipſis non exiſtentibus ſorores carnales etiam ex latere patris tantum Et ipſis ſororibus non exiſtentibus ad patruos ⁊ filios patruorum maſculos ſm̄ iuris ordinem: Et auunculi matertere ⁊ amite tunc non ſubcedant: teſtamentis tamen ſemper ſaluis. Et caſu quo contingat aliquem vel aliquam abinteſtato decedere ſine liberis: ⁊ ſine fratribus vel ſororibus vtrinq̄ȝ coniunctis ſuperſtitibus ſibi matre auo pr̄no vel auia paterna tunc ⁊ eo caſu Volumus ⁊ ſtatuimus auum vel auiam paternam equaliter ſubcedere vna cum matre ipſi defuncto vel defuncte Et ipſa matre non ſuperſtite vna cum auo materno vel materna auia: teſtamentis ſemper ſaluis: Si autem non extarent

auꝰ vel auia paterni nec fratres vel ſorores vtrinqꝫ coniuncti vel coniuncte nec filij maſculi eorum: ſed extarent frater vel fratres conſanguinei maſculi vel eoꝝ aut alicuius eorum filij maſculi tunc ſubcedant mater pro medietate ⁊ pro alia medietate dicti frater vel fratres conſanguinei ⁊ deſcendentes ex eis maſculi per lineam maſculinam ſm infraſcriptum ordinem infra proxime in patruis ⁊ eorum filijs ſtatutum: vel ſi mater non ſupereſſet: ſubcedant in dicta medietate modo predicto vna cum auo vel auia maternis predictis aut fratribus vel eorum deſcendentibus maſculis non exiſtentibus: ſed ſi extarent patrui vel filij maſculi patrui vel patruorum ꝙ in medietate bonorum talis decedentis ſubcedat mater ⁊ in alia medietate ſubcedant patruus vnus vel plures ⁊ premortui patrui vel patruorum filij cum dicto patruo vel patruis in ſtirpes ⁊ non in capita: ⁊ patruis nullis exiſtentibus ſubcedant in dicta alia medietate filij maſculi patrui vel patruorum: ſimili modo in ſtirpem ⁊ non in capita: Et matre non exiſtente ſubcedant patruus vel patrui: ⁊ dicti eorum deſcendentes ordine p̄dicto vna cum auo vel auia maternis: Et vbicūqꝫ mater excluditur: excludatur quilibet aſcendens ipſius matris ⁊ deſcendens a dicta matre ex alio matrimonio ⁊ ꝯñr vterinus vel vterina perſone coniuncte. Et preſens capitulum locum habeat in qualibet ſui parte ſolum in futuris negocijs ⁊ caſibus non autem in preteritis ⁊ preſentibus.

¶ De vltimis voluntatibus obſeruandis per filios ⁊ per nepotes. Rubrica. 46.

PReſenti Caplo ſtatuimus ꝙ filie ⁊ neptes alicuius cogant̄ per poteſtatem vel capitaneuꝫ vel alios officiales cōis Peruſie inuiolabiliter obſeruare teſtamentum ⁊ quālibet vltimaꝫ voluntatem patris vel aui paterni ⁊ cuiuſlibet predictoruꝫ: ita ꝙ plus petere vel habere non poſſint q̄ꝫ fuerit eis relictuꝫ iure inſtitutionis vel alio quocumqꝫ titulo ab aliquo ex ſupradictis quouſqꝫ ſuperuiuant filij maſculi vel aliquis deſcendens per lineam maſculinam ex patre vel auo: Si tamen filie vel neptes fuerint dotate in vita patris vel aui ab eis vel altero ipſorum: vel fuerint dotate ⁊ eis dotes relicte in teſtamēto vel vltima volūtate ipſorum vel alterius eorum competenter: Si vero non fuerint dotate aliquo modo: non teneantur obſeruare voluntatem dictarum perſonarum: Et eo caſu ius earum ſit ſaluum in hereditatibus predictorum: Dūmodo predicta non intelligantur in bonis ⁊ dotibus matrum dictarum mulierum Et nullus iudex cōis Peruſie audiat aliquam mulieremꝫ petentem vltra q̄ꝫ ſibi relictum ſit vel datuꝫ pro dote a patre vel auo ſuperuiuente aliquo maſculo deſcendente a patre vel auo paterno: ſed dictuꝫ teſtamentum vel vltima voluntas: in quo vel qua fuerit filie vel nepti dos relicta: non obſtante ꝙ in eo vel ea non contineatur ꝙ reliquerit iure inſtitutionis: valeat ⁊ teneat ⁊ contra ipſum vel ipſam non poſſit aliquid dici obici vel opponi: preter q̄ꝫ ſi eſſet minꝰ dotata cōpetenter ꝙ tunc eius ſupplemētuꝫ petere poſſit ⁊ valeat: aliquo non obſtante: ſm tamen qđ in proximo precedenti caplo dictum fuit in. §. ſi aliquis pater vel auus ⁊c̄.

¶ Quid ⁊ quantum poſſit pater filijs ⁊ filiabus ſuis ſpurijs relinquere vel alio titulo dare. Rubrica. 47.

CVm plures homines ciuitatis ⁊ comitatus Peruſie ſint qui habeant filios qui a iure ſpurij vel naturales vocantur ⁊ appellantur ⁊ etiam alios quouis coitu procreatos. Statuimus ⁊ ordinamus ac decernimus: non obſtante aliqua lege ſeu iure canonico vel ciuili vel municipali quod in contrarium loqueretur ſeu reperiretur: Qꝫ predicti hoīes de ciuitate vel comitatu Peruſie qui habent predictos filios vel filias: legitimos ⁊ naturales non habent tempore mortis nec nepotes ex filijs vel filiabꝰ: ꝙ poſſint ipſi patres ipſorum eiſdem naturalibus: lege aliqua non obſtante: de bonis ſuis relinquere ⁊ dare in teſtamentis donationibꝰ ⁊ codicillis ſeu alia quacunqꝫ vltima voluntate ⁊ quolibet contractu id ⁊ quantum volunt ⁊ etiaꝫ heredes inſtituere in parte qua voluerint: Et oīa ⁊ ſingula que predicti homines patres relinquere ⁊ dare voluerint eiſdē teſtamentis donationibus codicillis ſeu alia vltima voluntate iure inſtitutionis vel alio modo ⁊ quolibet cōtractu ſupradictis perſonis: habeant̄ huiuſmodi ſtatuti vigore ⁊ auctoritate pro legitime relictis ⁊ datis: ⁊ perinde habeantur ac ſi eſſent capacibus relicta ⁊ data: Ita ꝙ ab eiſdem vt ab indignis auferri non poſſint ab aliquo legitimo ſubceſſore vel a fiſco ciuitatis vel alia perſona vel perſonis que excogitari vel dici poſſint ex q̈cūqꝫ cauſa: Et hec locuꝫ habeāt tam in maſculis q̄ꝫ in feminis taꝫ natis q̄ꝫ naſcituris. Feminis autem naturalibus vl̄ ſpurijs ſeu alio coitu ꝓcreatis poſſint doteꝫ dare ⁊ relinquere etiā ſi legitimi ⁊ naturales extarent vt dictum eſt. Quibus filijs legitimis ⁊ naturalibus extantibus relinquere poſſint pr̄es predictis filijs naturalibus vel ſpurijs del alio coitu procreatis

matoriũ efficiaꝛ ꝺ reo actor tã in ordinario iudicio
ꝗ̃ ſummario ẽt petendo cãʒ cõpromitti: Qꝺ qr eſt
ꝯ̃ iuris ordinez nullactenus eſt permittendũ: ſʒ po
tius totis viribus denegandũ ⁊ malicijs reorũʒ ob
uiandũ. Jdcirco duximus ſtatuendum ꝙ decetero
nullus poſſit nec debeat p aliquem iudicẽ audiri
nec admitti ſup petitione vel libello diffamatorio
agendo quõcunqʒ ⁊ qualꝰcunqʒ etiã ſi peteret cãm
cõpromitti: ſed talis petitio debeat reici per iudicẽ
adhibituʒ in dicta cã nec ad vlteriora ꝓcedi poſſit:
pena iudici ꝯ̃facienti qngentaꝝ lib. deñ. tpe ſui ſin
dicatus aufferenda aliquo nõ obſtãte: Et nihilomi
nus quicqd ſecus factum fuerit ſit ipo iure nulluʒ ⁊
ſemper poſſit dici ꝺ nullitate eius qꝺ factum fuerit
immo nõ valeat nec teneat vllo modo.

¶ Qꝫ hoĩes caſtri vel ville laborẽt poſſeſſiones in
eoꝝ territorio ſitas. Rubrica. 50.

S Jquis Subiectus pnci
palr iuriſdictioni
dñi ptãtis vel dñi capitanei ci
uitatis Peruſie in ciuilibus ⁊
criminalibus hẽt vel habuerit
terrenũ aratoriũ vel vineã inpti
nẽtijs alicuius caſtri vel ville co
mitatꝰ vel diſtrictꝰ Peruſie: qꝺ
terrenũ ſeu que terra ſeu vinea cõſueuerit laborari
⁊ coli per hoĩes laboratores illus caſtri vel ville: ꝺ
beant ⁊ teneanꝛ hoĩes qui de ꝓximo laborauerunt
⁊ coluerunt dictaʒ terram vel vineã bene ⁊ diligẽ
ter ⁊ congruo tẽpore laborare ⁊ colere ⁊ manute
nere ⁊ conſeruare: ⁊ nullam fraudem ſeu culpã cõ
mittere in laborãdo ⁊ colendo: ⁊ reddere dño rei
vel vero poſſeſſori tantã ptem ꝺ fructibus ipſiꝰ ter
reni: ſeu terre vel vinee: ꝗ̃tam hactenus de ꝓximo
reddere ⁊ cõſignare conſueuerũt vel ꝗ̃tuʒ reddiꝛ
de alijs terris vel vineis ſtantibꝰ circa ipſam terrã
vel vineã ſimilis qualitatis ⁊ ꝗ̃titatis ⁊ ſecũdũ rece
ptionẽ fructuũ aliaꝝ terrarũ vel vinearũ circumſtã
tium. Et ſi hoĩes predicti q laborauerũt de ꝓximo
⁊ laborare ⁊ colere conſueuerũt ipſum terrenũ ſeu
terrã vel vineaʒ recuſauerint vel negleſſerint cole
re ⁊ laborare ⁊ de fructibus aſſignare ⁊ redde
re partem vt dictũ eſt. Poſt ꝗ̃ ſup hoc ſilicet ꝙ
predicta facere debeãt ⁊ terrã vel vineaʒ laborare
fuerint p iudicem reqſiti duabꝰ citationibus inſcri
ptis p baiulũ ſeu nũciuʒ cõis miſſis: teneaꝛ ſatiſface
re dño vel poſſeſſori vero de dãnis et intereſſe ipſiꝰ
ſecũduʒ extimationẽ duoꝝ bonoꝝ hominũ de ciui
tate vel comitatu Peruſij q per iudicẽ ꝺ cã cogno
ſcentẽ eliganꝛ. Si dci duo fuerint cõcordes ⁊ ſi nõ
fuerint cõcordes tertius bonus homo p eos ſeu iu
dicẽ eligatur ⁊ ſic dicto tertio bono hoĩe electo p
ipſum iudicem ſecundũ extimationẽ ſeu declaratio
nem fiendã per duos ex eis concordantibus etiã ter
tio abſnte: ⁊ nõ citato ſtetur: Que electio ⁊ que ex
timatio fieri debeat infra decẽ dies a die petitionis
porrecte ſup pdictis: quoꝝ bonoꝝ hominũ extima
tio ⁊ declaratio debeat obſeruari ⁊ nihil ꝯtra poſ
ſit dici obici vel opponi agẽdo vel excipiẽdo ſicut
⁊ prout non poteſt dici obici vel opponi cõtra lau
da que fiunt ex cõpromiſſis iuſſu iudicis factis: ⁊
qlibʒ ipſoꝝ cõtrafaciens puniaꝛ ⁊ cõdamneꝛ in pe
na. cc. lib. deñ. cõi Peruſij. Et nihilominꝰ dicti la
boratores ⁊ coloni coganꝛ ⁊ cõpellãtur: ⁊ cogi ⁊
compelli debeãt p dñm ptãtem vel dñm capitaneũ
vel eoꝝ iudices ad laborandũ ⁊ colendũ ipſam ter
ram vel vineã volentibus dñis: vel poſſeſſoribꝰ ip
ſaꝝ rerũ. Si autẽ hoĩes pdicti cõſueti laborare ⁊
q laborauerũt de proximo ipſam terrã vel vineam
recuſauerint: ſeu neglexerint laborare: vel fraudeʒ
in laborando comiſerint: ⁊ dñs vel verus poſſeſſor
terre vel vinee voluerit ipſam ſuã terrã vel vineam
laborari ⁊ coli: non a ſolitis ⁊ conſuetis labora
toribus: q de proximo laborauerũt dcãm terrã vel
vineã: ſed ab alijs laboratoribus vicinis ꝓteſtari ꝺ
beat alijs hominibꝰ: qui ꝓpinqus habitarẽt iuxta
ipſam reʒ: vel alteri ex eis hominibꝰ data ꝓteſtatio
ne in ſcriptis pſone cui ꝓteſtatio facta fuerit: vꝰ miſ
ſa ⁊ dimiſſa p baiulũ cõis Peruſij ex pte iudicis p
ſonaliter vel ad domũ habitatiõis ipſoꝝ vel ipſius
cedula cõiſſionis facte p iudicẽ dcõ baiulo. Que ꝓ
teſtatio ⁊ q̃ cedula debeat cõtinere ꝙ ipſam terrã
⁊ vineã ex tũc debeãt laborare bene ſollicite ⁊ dili
genter: ⁊ terram colere ⁊ ſeminare ⁊ oĩa ⁊ ſingula
faceꝛ q̃ ſũt ad culturã ⁊ ad fructꝰ pcipiẽdoſ ex ꝑris
vel vineis expediẽtia ⁊ vtilia: Et ſufficiat ꝙ ꝓteſta
tio vel pceptum iudicis p cedulaʒ portãdã p baiulũ
ſit facta vel factũ vni de omnibus q inſimul habita
rent in vna familia ⁊ habeaꝛ ⁊ ſit ac ſi facta ⁊ fcũʒ
eſſet oĩbus de familia. Et ſi homines qbꝰ facta fue
rit proteſtatio vel preceptum ex parte iudicis recu
ſauerint vel neglexerint laborare ⁊ colere ſi nõ ha
berent alia laboritia q̃ eis ſufficiant ita ꝙ plus cõ
mode laborare non poſſent: ad intereſſe teneanꝛ: ⁊
teneaꝛ recuſans vel negligens laborare ſecundũ ex
timationẽ que fieri debeat vt ſupra dictũ eſt. Et ẽt
coganꝛ laborare de facto ſi dñs vel verus poſſeſſor
voluerit: ſi aũt noluerit vel voluerint ꝙ vniuerſitas
caſtri vel ville faciat ipſam rem coli ⁊ laborari: ⁊
proteſtatuʒ fuerit per eũ ſindico ſeu vicario ſeu po
teſtati illius caſtri vel ville in cuius pertinẽtijs erit
dcã terra vel vinea: vel caſtri ſiue ville vicini ⁊ vici
ne cuius hoĩes tẽporibus retroactis ſoliti ſunt hu
iuſmodi terrã vel vineã laborare: vel preceptũ ema
nauerit ex parte ſui iudicis ꝙ eã vt dictũ eſt debeãt
facere laborari Et ſi contrafacerẽt poteſtas vel ca
pitaneus vel iudex teneaꝛ cõe vniuerſitatis ⁊ hoĩes
dci caſtri vel ville in cuius ptinentijs eſſet dcã ter

alimenta: ⁊ feminis predictis noie dotis id qd̄ cō
gruum fuerit. Et caſu quo naturales vel predicti
maſculi cū naturalibus/⁊ legitimis in domo ſtare
non poſſent: eo caſu poſſit relinquere: dūmodo nō
excedat duodecimam partem hereditatis: ⁊ predi
cta poteſtas/⁊ capitaneus/vel alij officiales cōis
Peruſie teneant/⁊ debeant obſeruare/⁊ obſerua-
ri facere.

¶ Item teneāt potās/⁊ capitane⁹/⁊ quilibet eoꝝ
cōtrauenientem/ſeu venire tentantez de iure ſeu de
facto punire/⁊ condēnare in qngentis lib. deñ. ⁊ ip
ſam ꝯdemnationē/⁊ penam exigere pro cōi Pe-
ruſie/⁊ eorum iure priuare/⁊ cadere debeant ipſo
iure contrafacientes: ⁊ dicti ſpurij vel naturales in
eorum iure dēbeant ſubcedere: in quo ſubcedere de
berent contra predicta/vel aliqd̄ predictoꝝ veni
entes/vel tentantes/vel mouentes eiſdem ſpurijs
vel naturalibus aliquā litem ſeu cōtrouerſiā: Et ſi
potās/vel capitane⁹/⁊ eoꝝ officiales fuerit i pdciſ/⁊
circa predcā negligentes puniant ſimili pena quin
gentaꝝ lib. deñ. p ſindicū/ſeu iudicem qui examina
tioni eoꝝ vel alterius eoꝝ pro tpe fuerit: Non tñ
liceat alicui predictis filijs naturalibus/vel ſpurijs
relinquere vel quoquo modo donare vltra duode
cimam partem ſue hereditatis ſuperſtitibus ſibi fi
lijs vel alijs deſcendentibus per lineaz maſſculinā
maſculis ligitimis/⁊ nālib⁹ vno vl̄ plib⁹: Quā duo
decimam dicti filij/⁊ filie inlegitimi/vel inlegitime:
Quis etiam ipſis non daretur/vel relinqueretur p
patrem: nihilominus eam conſequi/⁊ habere debe
ant de bonis/⁊ rebus patris loco alimentorum/⁊
pro alimentis: Et vltra dictā duodecimā partez nō
poſſint aliqd aliud petere etiam ratione dictorū ali
mentorum predictis filijs/vel alijs deſcendētibus p
lineaz maſculinā maſculis ligitimis/⁊ naturalibus
vno/vel pluribus ſupſtitibus: Et predicta intelligā
tur/⁊ locum habeant in oībs/⁊ ſingulis filijs inle
gitimis ex quocūq3 coitu natis/⁊ naſcituris.

¶ De permiſſa ſequeſtratione. Rubrica. 48.

QUoniaz Mora debi-
torum inſatiſ
faciendo ſuis creditoribus: nō
modicum dannum ipſis cre-
ditoribus eſt adlatura: Ad hoc
igit̄ vt debitores promptiores
reddant ad ſatiſfaciendum cre
ditoribus: ⁊ creditores poſſint
eorum creditum conſequi. Duximus ſtatuenduz q̄
quilibet iudex cōis Peruſie/⁊ quilibet alius offi-
cialis de cauſis ciuilibus congnoſcens poſſit tenea
tur/⁊ debeat ad inſtantiam creditoris/ſeu credito-
rum viſa licentia pro q̄titate in ipſa licentia expreſ
ſe conceſſa contra debitorem ad executionem rea-
lem/⁊ perſonalē procedere/⁊ ſequeſtrationes quaſ
libet facere/⁊ fieri facere de pecunia bonis/⁊ reb⁹
ipſius debitoris/vel ipſi debitori debitis aliquo nō
obſtante: qua ſequeſtratiōe facta poſſit teneatur ⁊
debeat dictus iudex: ad inſtantiam ipſius credito-
ris citare ſeu citari facere euz cui ſequeſtrum factū
eſt ſeu fuit vt comparere debeat coram ipſo iudi-
ce infra tempus quinq3 dierum ad conſignandum
ſequeſtrum: ipſi creditori: ⁊ ſi in dicto termino non
cōparuerit/vel ſi comparuerit/⁊ non conſignauerit
dictū ſequeſtrū tūc dictus iudex teneatur/⁊ debeat
eidem aſſignare terminum decem dierum/⁊ dictuz
terminuz in abſentia notificari facere ad ſoluendū
ſi ſequeſtrū fuerit in pecunia: ⁊ ſi non fuerit in pecu
nia ad conſignandum rem ſequeſtratam vel ad ſa-
tiſfaciendum eidem creditori vſq3 ad concurrentē
debiti quantitatem de/⁊ pro contentis in eius licē
tia: quo termino elapſo virtute preſentis ſtatuti ſeu
capituli intelligatur/⁊ ſit conceſſa licentia ꝯ ipſum
p contentis in ipſa licentia cuius vigore fuerit fa-
ctum ſequeſtrum. Sed ſi intra dictum terminuz cō
paruerit/⁊ ſequeſtrū conſignauerit non moleſtetur
vlterius: ſed ſi ſequeſtrū fuerit factum in alia re q̄
in pecunia in dicto caſu debeat procedi vt dictū eſt
ſupra in ſtatuto de executione inſtrumentorum: de
tenuta facta de rebus mobilibus: ⁊ dicta forma in
omnibus debeat obſeruari vt ibi dicitur. Et ſup
dictis cauſis ipſe creditor teneatur eidem ſoluenti
inſtrumentum refutationis facere que ſolutio ⁊ re
futatio obtineat vim plene liberationis quo ad ip
ſum ſoluentem adeo q̄ decetero ex aliqua ratione
vel cauſa vigore dicti debiti nō poſſit modo aliquo
cōueniri vel moleſtari: Et nullus iudex audeat vel
preſumat ꝯ ſoluentem ex cauſis pdictis ad inſtanti
am principalis debitoris pro quo eſt facta ſolutio
⁊ ſatiſfactio ipſum principalez debitorem/vel aliū
pro eo audire ſed potiuſ eum repellere/⁊ audienti
am in huiuſmodi caſu/⁊ cā denegare ſub pena qn-
gentarum lib. deñ. Et idem in omnibus/⁊ per oīa
Volumus obſeruari in licentijs conceſſis/⁊ infutu
ruz concedēdis per conſeruatores monete vel per
maſſarios cōis Peruſie ex quacūq3 cauſa vel quo
modocūq3/⁊ eoꝝ executione ꝯ debitorem camera
raꝝ dictoꝝ dominorum conſeruatorū vel maſſario
rum vel alicuius ipſarum.

¶ De diffamatione prohibita. Rubrica. 49.

CUm dudū Inualu-
erit cōſu
etudo q̄ non tam cōſuetudo q̄
corruptela debet merito nuncu
pari: q̄ vz reus cui de iure ius
agendi non cōpetit ſed potius
defendendi per libellum diffa-

ra vel vinea:vel cuius hoies temporibus retroactis ſoliti ſunt laborare eaꝫ condẽnare ⁊ cogere ad reſtitutionẽ damnoꝝ ⁊ intereſſe domino rei vel vero poſſeſſori ſecundũ extimationẽ que fieri debeat vt ſupra dictum eſt:Et poteſtas ⁊ capitaneus ei reſici ⁊ reſarciri facere teneaᷓ damna ⁊ intereſſe ad petitionem illius cuius fuerit terra vel vinea : vel veri poſſeſſoris illius.Et nihilominus ipſos homines de caſtro vel villa:ſeu vniuerſitateꝫ ipſiuſ caſtri vel ville cogere ⁊ compellere teneantur ad laborañ ipſam terram vel vineaꝫ ⁊ ad reddẽdum partem fructuum:⁊ ad obſeruañ ⁊ faciendum omnia ſupradicta. ¶Poſſit etiã ⁊ debeat quelibet perſona ſingularis:⁊ q̃libet vniuerſitas caſtri vel ville contrafaciens in predictis vel aliquo predictoruꝫ condẽnari ⁊ puniri per dominũ poteſtatẽ ⁊ dominum capitaneũ pena infraſcripta vꝫ.ſingularis perſona pena ducentarum lib.deñ. ⁊ vniuerſitaſ pena quinq̃ginta lib.denari. ⁊ de ⁊ pro predictis debeat procedi per inquiſitionem ex officio vel ad petitionem petentis ꝑ dominuꝫ poteſtatẽ ⁊ dominum capitaneum vel alteruꝫ ex eorum iudicibus.Et ad hoc vt ruſtici ruſtica ſeu ruralia opera facere conſueti circa culturã terrarum vinearũ ⁊ aliarũ reꝝ non querant ⁊ non excogitent ſuis machinationibꝰ cauſas ⁊ excuſationes iniuſtas:vel non legitimas:quibus poſſint deſiſtere a cultura ſolita terraꝝ ⁊ vinearum que ſunt in cõitatu Peruſij qđ ſepe fieri facti contingentia demoſtrauit. ¶Statuimus ꝙ oẽs ⁊ ſinguli q fuerint coloni ſeu laboratores partiarij alicuiuſ de aliqua terra vel vinea ⁊ ipſam terram vel vineã laborauerunt vſqꝫ nũc ſeu adhuc vel laborãt vel laborabunt ⁊ coloni ⁊ laboratores partiarij habitauerit ſimul ſeu diuiſiꝫ ad hoc etiam teneãtur eorum filij ⁊ nepotes ⁊ eorum deſcendenteſ:⁊ non obſtante ꝙ contractus laboritij fuerit factus cum vno tantuꝫ vel laboritiuꝫ vni ex hijs laboratoribus conceſſum:nichilominus omnes ⁊ ſinguli teneãtur perinde ac ſi cum omnibuſ eſſet factus contractus vel omnibus eſſet dictum laboritium conceſſum:⁊ predicti omnes ⁊ ſinguli teneantur ⁊ debeant ac compellantur preciſe ſummarie ⁊ defacto ꝑ dominũ poteſtatem ⁊ dominũ capitaneum vel eorum iudices ad laborañ ⁊ colendum ſufficienter ipſam terram vel vineam:Et ad obſeruanduꝫ pacta promiſſiones ⁊ conuentiones iam factas vel facta per eum vel eos dominis rerum ſeu concedentibus ad laboritiũ:vel ſi pacta ⁊ cõuentiones nõ interuenerint ad facieñ. ⁊ obſeruandũ circa ipſaꝫ culturaꝫ ⁊ redditionẽ portiõis de fructibus reꝝ prout facere ſoliti erãt vel ꝓut faciũt coloni ꝑtiarij reꝝ vicinaꝝ. Et ꝙ nulla rõe vel cã poſſint culturã traꝝ vel vinearũ quas ſoliti ſunt laborare : vel proximo tꝑe laborauerũt modo ꝑ̃dicto deſerere vel derelinq̃re : vel negligere:vel ab ip̃a cultura deſiſtere:vel ipſi culture ſeu laboratio ipſaꝝ reꝝ vel alicuius eaꝝ renũciare:ſed in ipſa cultura ſolita ipſaꝝ terrarũ ⁊ vineaꝝ inſiſtere durare ⁊ ꝑſeuerare cõtinue ⁊ eas cũ omni cura ⁊ ſollicitudine poſſibili colere ⁊ laborare ꝯſeruare ⁊ defendere ⁊ dñis rerũ ſeu ꝯcedẽtibus ad laboritiũ portioneꝫ de fructibꝰ ꝑceptis reddere ꝓut ꝯuẽtũ fuerit inter eos:vel ꝓut de cõſuetudine loci ſeruaᷓ:⁊ ille q ꝯ̈fecerit in predictis vel aliq̃ ꝑ̃dictorũ ꝯdẽneᷓ ⁊ puniaᷓ pena ducẽtaꝝ lib.deñ. qualibꝫ vice qua fuerit ꝯ̈factũ Et nihilominus de facto ⁊ ꝑ̃ciſe ad faciẽduꝫ ꝑ̃dicta cogaᷓ ⁊ cõpellaᷓ ſummarie vt.ſ.dictũ eſt Et de ꝑ̃dictis ⁊ .i.ſcriptis debeat inq̄ri ꝑ dñm ꝑtãtem vel capitaneũ ⁊ q̄libet valeat eſſe accuſator. Et habeat tertiã partẽ pene ſi ſoluta fuerit a maſſarijs cõis peruſie ſine ꝑ̃cepto vel mãdato dñoꝝ prioꝝ artiũ:Et ad ꝓbationeꝫ dcõꝝ delictorũ vel alicuius eoꝝ ſufficiat ꝓbatio facta ꝑ iuramẽtuꝫ dñi reꝝ ſeu cõcedentis ad laboritiũ ⁊ ꝓbatio facta ꝑ vnũ teſtẽ de veritate q̃ ꝓbatio ꝓ plena ꝓbatione habeatur ⁊ ſit.Et ſi dominus poteſtas ⁊ dominus capitaneus ⁊ eoruꝫ iudices negligentes fuerint in predictis pro vice qualibet condemnetur ⁊ puniatur contrafaciẽs pena q̄ngentarum lib. denarioꝝ. Et ꝑ̃dicta locũ habeãt ẽt ſi locatio ſeu ꝯuentio facta in contractu locatiõis ſeu ſocietatis ſeu laboritij ſit vel fuerit ad certum tempus: ⁊ non obſtãte ꝙ actũ fuerit:locũ habeat qđ.ſ.ſtatutũ eſt in oĩbuſ ⁊ ꝑ oĩa: niſi de cõi volũtate ⁊ cõcordia dñi vel ꝯcedẽtis ad laboritiũ ⁊ laboratoris ſeu coloni ꝑ eos renũciatuꝫ fuerit preſenti ſtatuto de qua renunciatione conſtet per publicum inſtrumentum.Et ad obuiandũ malicijs ruſticorum.

¶Statuimus ꝙ nullꝰ audeat vel ꝑ̃ſummat ex̃ cõitatũ Peruſie hr̃e vel tenere laboritia terraꝝ vꝫ vineaꝝ vel ꝯducere res aliquas ad laborandũ ⁊ colẽdũ vt ꝑtiariꝰ colonꝰ vel pecũia data vꝫ ad coptumũ vel ad affictũ nec etiã occaſione ſupradcõꝝ in pñti caplo vel alicuiꝰ ex eis diſcedere de cõitatu peruſie pena q̄ngentaꝝ lib.deñ. ꝓ quolibet ꝯ̈faciente ⁊ vice qualibet Et poſſit a q̃libet accuſari ⁊ ꝑſonaliter capi ⁊ duci ad dñm ꝑtãtem vel dñm capitaneũ.Et habeat accuſator ſeu capiẽs quintã partẽ pene ſi ſoluta fuerit.Et predcã locũ nõ habeãt in poſſeſſionibus que q̃tum ad culturã inutiles ⁊ ſteriles ſunt effecte de quo ſteᷓ diſcretiõi dñi poteſtatiſ ⁊ capitanei vel alteriuſ eoꝝ: qui teneanᷓ aliquem ex ipſorũ vel alterius eorũ officialem mittere ad predcã preſcrutandũ ⁊ relationi dicti officialis ſtetur ⁊ ſtari debeat. Et in predictis oĩbus ⁊ ſingulis ciuiliter agendo procedaᷓ ⁊ procedi debeat ſummarie ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij etiã diebus feriatis quibuſcũqꝫ preterq̃ in honorẽ dei ⁊ ſine dcimi ſolutione.Et cauſa lis vel cõtrouerſia aut cõtrouerſia que de predictis vel aliquo predictoꝝ eſſet non poſſit nec debeat aliter cõpromitti nec de ipſa fieri

cōpromiſſum niſi vt ſupradictū eſt in preſenti capi/
tulo de electione dictoꝝ triū bonorum hominū in
vitis ptibus litigantibus: Et ſi peteretur petenſ nō
debeat audiri per aliquē iudicem pena iudici ſecuſ
facienti ducentarum lib. deñ. p:o vice qualibet qua
fuerit cōtrafactum. Poſſit etiā criminaliter proce
di in oībus caſibus contentis in hoc capitulo vt ſu
perius dictum eſt.

¶ Statuimus inſup ꝙ quicūqꝫ forenſis non ſubie
ctus iuriſdictioni cōis Peruſie venerit ad habita/
dum ⁊ laborandū ⁊ colendū terras vel vineas in
cōitatu Peruſie ꝙ habeat ⁊ habere debeat p tps
decem annoꝝ incipiendorum a die qua venit in co
mitatū puſie ad laborandū colendū ⁊ ad habitan/
dū inmunitatē ⁊ inmunis eē intelligatur ⁊ ſit ab
omnibus: ⁊ ſingulis muneribus oneribus reali/
bus ⁊ perſonalibuſ ⁊ omnibus ⁊ ſingulis factioni
bus in ponendis per cōe Peruſie vel vniuerſitatē
caſtri vel ville vbi habitaret ⁊ ſtaret ſiue habitabit
⁊ ſtabit ad laborandum. Saluo ꝙ teneat̄ ſoluere
gabellam fructuum quos recolliget ⁊ gabellam vi
ni qđ venderet ad minutum ſicut tenentur ſoluere
ciues ⁊ comitatenſes ciuitatis ⁊ comitatus Peru
ſie. Saluo ꝙ ſi hominibus dictarum vniuerſitatuꝫ
placuerit teneantur ⁊ debeant facere cuſtodiam in
caſtris ⁊ fortilitijs vbi habitarent familiariter pro/
ut ⁊ ſicut faciunt alij homines de dictis locis ⁊ ca/
ſtris ⁊ fortilitijs Ac etiam talis forenſis non poſſit
in ciuitate vel comitatu Peruſie conueniri pro ali
quo debito contracto per eū alibi ⁊ agi ꝯ ipſuꝫ: co
ram aliquo iudice vel officiali cōmunis Peruſie
vel alicuiuſ caſtri cōitatuſ Peruſie durante dicto
tempore decem annorum.

¶ Et ad hoc vt iſtud ſit forenſibus manifeſtum de
beat publice banniri ⁊ preconizari in platea: ⁊
burgis. ⁊ ſuburgis Peruſie: Quod bannimentuꝫ
fieri faciat quolibet menſe capitaneus populi Pe
ruſini ſub pena centum librarum denariorum. Et
ad hoc vt cultura terrarum de comitatu Peruſie
melius fiat. Volumus ꝙ illi qui fuerint de comi/
tatu Peruſie ſi in ciuitate vel burgis vel ſubur/
gis habitent: ſi cōſueuerint ⁊ ſoliti erant colere ⁊
laborare vel coluerunt ⁊ laborauerunt in comita/
tu Peruſie terras: a quinqꝫ annis citra ⁊ vineas
⁊ opera ruralia facere vel nunc laborant ⁊ faciunt
exiſtentes in ciuitate burgis vel ſuburgis Peruſie
ſiue acatraſtati ⁊ allibrati ⁊ ſcripti ſint in comi/
tatu ſiue in ciuitate teneantur ⁊ debeāt a die publi
cationis preſentium ſtatutorum ire ad habitan/
dum in comitatu Peruſie ⁊ in comitatu decetero
habitare continue ⁊ laborare ⁊ colere terras ⁊ vi
neas incomitatu Peruſie videlicet in territorio ⁊
pertinentijs illius caſtri vel ville in quo vel in qua
voluerint habitare: ⁊ teneantur ⁊ debeant iuiſſe in
comitatum Peruſie ad habitādum vt dictum eſt
infra decem dies a die publicationis preſentiuꝫ ſta
tutorum. Et teneantur ⁊ debeant intra alios de/
cem dies a die qua iuerint in comitatū ad habitan
dum incluſiue incepiſſe laborare ⁊ colere de terris
⁊ vineis ſuis vel alienis q̄tuꝫ plus potuerint ⁊ po
terunt ipſi ⁊ eorum filij ⁊ deſcendentes ex eis qui
ſunt ⁊ erunt de familia ſua: ⁊ de hijs fidem face/
re: ⁊ probationem coram officiale armarij com/
muniſ Peruſie infra quattuor dies poſtq̄ iuerint
in comitatum ad habitandum ⁊ poſtq̄ collere ⁊
laborare inciperint per ſindicuꝫ ⁊ duos maſſarios
de caſtro vel villa inquo vel qua habitare volent ⁊
etiam habitare inceperint: Quam probationem
notarij armarij teneantur ſcribere: ⁊ in publi/
cam formam redigere ſine aliquo ſalario percipi/
endo pro hoc a cōmuni Peruſie vel ſpecialibus
perſonis: pena ipſis laboratoribus ⁊ qui labora/
re conſueuerint ſiue laborare conſueuerunt ſiue la
borarunt iam in comitatu terras ⁊ vineas vt di/
ctum eſt.

¶ Si vero iuerint ad habitandum in comitatu ⁊
non laborarent ⁊ colerent vt dictum eſt ⁊ predi/
cta omnia ⁊ ſingula non fecerint ⁊ adimpleuerint
efficaciter ⁊ ſi decetero habitauerint vel habitare
in ciuitate Peruſij reperti fuerint ⁊ dictis nota/
rijs ſi contrafecerint in non intimando ducentis li/
bris denariorum pro quolibet contrafaciente ⁊
qualibet vice: in qua pena per poteſtatem vel capi
taneum debeant condemnari ⁊ de ⁊ pro predi/
ctis ipſi poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ quilibet eorum
ſub dicta pena teneantur ⁊ debeant inquirere ⁊ in
quiſitionem facere cum promotore vel ſine promo
tore. Et de predictis quilibet poſſit eſſe accuſator ⁊
habeat ⁊ habere debeat quartam partem pene ſi
ſoluta fuerit a maſſarijs cōmunis Peruſie. Et pre
dicti qui vt ſupra dictum eſt tenentur ire in comita
tuꝫ ad habitandum poſtq̄ iuerint intelligantur eſ
ſe q̄tum ad hoc vt teneantur colere ⁊ laborare de
terris ⁊ vineis exiſtentibus in pertinentijs caſtri
vel ville vbi habitare inceperunt de illo caſtro ⁊ de
illa villa Ita ꝙ ad omnia ⁊ ſingula teneantur ⁊
obligati ſint que in hoc capitulo continentur: ali/
quo alio capitulo non obſtante. Quantum vero ad
ius ciuilitatis ſi qđ haberent tales laboratores nō
preiudicetur ⁊ nulluꝫ eis fiat preiudicium per pre
dictam habitationem quam fecerint in comitatu
etiam quocunqꝫ tempore. Si autem aliquis qui/
cunqꝫ ⁊ cuiuſcunqꝫ conditionis ciuis vel comita/
tenſis Peruſinus vel quicunqꝫ aliꝰ preceperit ve
tauerit: vel inhibuerit vel vetari ſeu precipi vel in
hiberi fecerit vel mandauerit ſeu conſenſerit ho/
minibus dicti caſtri vel ville vel aliunde ꝙ non la
borarent iſpam terram vel vineam condemne/
tur ⁊ puniatur: ſi fuerit popularis ⁊ de popu/
lo Peruſino pene nomine communi Peruſij.

in ducentiſ libris denariorum. Et ſi fuerit magnas ꝛ de magnatibꝰ vel forenſis in q̈druplũ pene p̃dicte ꝓ q̈libet vice ꝛ quolibet cõtrafaciente. Et de ꝛ pro p̃dictis ſeu hoc maleficio ꝛ cã ipſiuſ poſſint incippari ſic̃ ꝛ ꝓut põt qs pro alijs maleficijs ꝛ cauſa ipſoꝝ: Et ſi ille cuiꝰ fuerit dcã terra vel vinea: ſeu q̧ eã poſſideret nõ poſſet ꝓbare ꝺ vetatiõe ĩbibitione vel p̃cepto facto vel ꝙ aliq̧s fieri fecit vel mãdauerit vel ꝯſenſit. ſ. ꝙ hoies illius caſtri vel ville nõ laborarẽt ipſaȝ terrã vel vineã ꝑ teſtes de veritate. Sufficiat ꝓbatio publice fame ſaltẽ ꝑ q̈ttuor teſteſ: ꝛ de hijs q̃ in ſupradicto proximo .§. continentur potãs ꝛ capitaneuſ ꝛ q̧libet ex eoꝝ officio inq̧rere teneanꝶ ad petitionẽ cuiuſcũqȝ ꝛ veritatẽ inuenire ꝛ ꝯdẽnare debeãt deliquẽtes vȝ. populares in . cc. lib. ꝺñ. ꝛ ſi magnas eſt vel ꝺ magnatibꝰ vel forẽſis in q̈drupplũ vt. ſ̃. dictũ eſt, ꝑ q̊libet ꝛ qualibet vice vt dictũ eſt. ſ̃. Et illi cuiꝰ eſſet res vel poſſeſſio que remãſiſſet inculta vel nõ laborata in totũ vel in ptẽ in dãnoꝝ fructuũ ꝛ intereſſe emendatiõe ꝛ reſtitutiõe ſimiꝶr delinquẽteȝ debeat cõdemnare. Et inſuper volumꝰ ꝙ ſi in cõitatu Peruſij eẽt aliqua res ſeu poſſeſſio quã hoies alicuius caſtri vel ville: ſeu loci nollẽt laborare ꝑꝑ metũ vel minas alicuiꝰ vel aliqua quacũqȝ cauſa. Statuimus ꝙ ptãs ꝛ capitaneus vel aliꝰ officialis cõis Peruſij ꝛ q̧libet eorũ teneanꝶ ꝛ debeãt ſub pena. c. lib. deñ. cogere caſtrũ villã aut locũ ſeu cõe ꝛ vniuerſitateȝ caſtri vel ville vel loci aut ſpeciales pſonas de ipſo caſtro villa vel loco que eã reȝ vel poſſeſſionẽ ſemel aut pluries laborare ꝛ colere ꝯſueuerunt ad laborandũ ꝛ coloñ. predictã rem ꝛ poſſeſſionẽ ꝛ ad reddẽdũ ꝛ portandũ parteȝ fructuũ illius illi cuius fuerit dcã res vel poſſeſſio: ſiue vero poſſeſſori vt ſuꝑius etiaȝ dictũ eſt. Et caſtrũ vel villa ſeu cõe ꝛ vniuerſitas caſtri vel ville aut ſpecialis pſona de caſtro vel villa q̈s verꝰ poſſeſſor aut dñs rei ad laborãdũ elegerit: noꝶerit: aut neglexerit obedire teneaꝶ auſſerre ptãſ ꝛ capitaneus ꝛ q̧libet alius officialis cõis Peruſij qui ſuꝑ hijs fuerit req̧ſitus ab inobediẽte vel negligente pene noie a caſtro. c. lib. ꝺñ. a villa q̧nquaginta lib. ꝺñ. ꝛ a ſpeciali pſona vigintiq̧nqȝ lib. ꝺñ. ꝛ nibilominꝰ poſſeſſionẽ ꝛ reȝ laborari ꝛ coli facere teneanꝶ ꝛ dãnũ ꝛ intereſſe patiẽti facere emẽdari ad declarationẽ ꝛ dictũ ꝛ ſecundũ dictum duoꝝ bonoꝝ hominũ eligẽdoꝝ ꝑ ptãteȝ vel capitaneũ vt ſupra in principio huius capituli continetur ſi fuerint in cõcordia: aꝶr electo tertio homine per ipſuȝ dominum poteſtatem vel dominum capitaneũ vel alium officialem cõis Peruſij ſecundum declarationem fiendam per duos ex eis concordes vt ſupra in principio capituli in caſu ſimili dictũ eſt.

¶ Qꝺ terrenũ cõis Peruſij exñſ iꝑtinẽtijſ caſtri vꝶ ville laboreꝶ: ꝛ ꝺ ꝑte fructuũ reddẽda ꝛ ꝺ pẽa nõ laborãtiũ vel ꝯ̈dicẽtiũ laborari. Rꝫca. 51.

SI cõe Peruſij habuerit aliquod terrenũ in ꝑtinentijs alicuius caſtri vel ville comitatus vel diſtrictus Peruſij: qꝺ conſueuerit laborari ꝑ hoies ipſius caſtri vꝶ ville in cuius ꝑtinentijs erit: hoies ipſius caſtri vel ville predicti ipſuȝ laborare teneanꝶ pro cõe Peruſij ſeu pro alijs qui ipſuȝ haberent a cõe Peruſij ꝛ debeant partẽ fructuũ reddere quã conſueuit fructare vel q̃ de terreno poſito iuxta ip̃m reſpectiue reddi ꝯſueuit Et ſi hoies caſtri vel ville in cuius ꝑtinentijs erit dcũȝ terrenũ nõ laborauerint ſi a cõe Peruſie vel ex parte dñi ptãtis vel dñi capitanei vel alterius officialis cõis Peruſie ſeu ab alio ſeu ab alijs q̧ ip̃ȝ a cõe Peruſie haberẽt de laborãdo ip̃ȝ terrenũ fuerint req̧ſiti ſeu eis ꝓteſtatio fcã fuerit ꝑ aliquem p̃dcõꝝ: ſindico ſeu vicario ſeu ptãti caſtri vꝶ ville i cuiꝰ ꝑtinẽtijs erit dcũȝ terrenũ: ꝙ ip̃ȝ terrenũ vt dcũȝ eſt ꝺbeãt laborare ſeu laborari facere ꝛ ptẽ fructuũ redꝺre vt dcũȝ eſt: ꝛ nõ fecerint pũianꝶ vȝ caſtrũ vꝶ villa in cuiꝰ ꝑtinẽtijs erit dictũ terrenũ ĩ lib. q̧nquagita ꝺñ. dcõ cõi ꝑuſie ꝓ q̈libet vice. Et nihilominꝰ ptẽ fructuũ cõi peruſie ſeu illis q̧ ip̃ȝ ꝶrenũ haberẽt a cõi ꝑuſie reddere teneãꝶ ac ſi dcũȝ terrenũ laboratũ fuiſſet: Et ſteꝶ ſolũmõ ꝓbatiõi ꝙ dcũȝ terrenũ nõ fuerit laboratũ: ſi ſodum reꝑtũ fuerit: ꝛ ſi aliq̧s alicui laboratori vel alij ꝯ̈diceret vel q̊cunqȝ mõ diceret ꝙ ip̃ȝ terrenũ cõis nõ laboraret pena ſimili puniaꝶ: ꝛ nihilominꝰ ptãs ꝛ capitaneꝰ ip̃ȝ terrenũ teneanꝶ facere laborari: Et ſi aliqꝺ caſtrũ vꝶ villa vel cõe vel hoies alicuiꝰ caſtri vel ville vꝶ ptãs vel vicariꝰ vꝶ ſindicꝰ illiꝰ alicui laboratori vel alij ꝯ̈diceret ꝙ ip̃m terrenũ cõis ꝑuſie ſeu ꝺ ipſo terrẽo nõ laboraret vel ſi ſtatutũ vꝶ ordinamĩtuȝ aliqꝺ inꝺ facerẽt inꝶ ſe ꝺ nõ laborando: caſtrũ in q̧nquaginta lib. ꝺñ. villa in . xxv . lib. deñ. cõi peruſie ꝯdẽneꝶ: ꝛ tale ordinamĩtuȝ ſit ipſo iure nullũ ꝛ nulliꝰ valoris. Et nihilominꝰ dcãȝ penã expenſaſ ꝛ itereẽ cõi ꝑuſie ſeu illi vel illiſ pſonis q̃ ip̃ȝ terrenũ haberẽt a cõe ꝑuſie ſoluere redꝺre ꝛ ſatiſſacere teneãꝶ ad extimationẽ duoꝝ bonoꝝ hoiuȝ alꝶiuſ caſtri vꝶ ville qꝺ vel q̃ ſtaret ꝓꝑinqꝰ dcõ terrẽo: ab eis p̃ſtito iuramĩto ꝺ faciẽdo bona fiꝺ ꝛ ſine fraude dcãȝ extimationẽ. Si aũt terrenũ cõiſ peruſie fuerit in ꝑtinẽtijs alicuiꝰ caſtri vꝶ ville alicuiꝰ dñi vel dñoꝝ et dñs illiꝰ caſtri vel ville auſus fuerit ꝯ̈dicere laboratori vꝶ alicui pſone ꝙ nõ laborarẽt ꝶrenũ p̃dcũm ſimili pẽa pũiaꝶ ꝯ̈dicẽs vel punianꝶ ꝯ̈dicẽtes ꝛ dãna ꝛ expẽſas reficere mõ ꝛ ordie ſupradcõ.

¶ Qꝰ ius ꝯductoris ſit ſaluũ rei q̃ alienaꝶ ſeu alꝶi locaꝶ durante tꝑe ꝯductiõis. Rubrica. 52.

SIquis Uendiderit vel alienauerit quocūq; alio modo rem aliquam quá aliquis haberet ad laboꝛitium vel coptumum vel vendiderit vel vt.s̃.alienauerit vel concesſerit fructus rei locate ad coptumuz vel concesſe ad laboꝛitium ius conductoꝛis laboꝛatoꝛis vel coptumatoꝛis pꝛo toto tempoꝛe ſue conductionis ſit ſaluum ⁊ integre reſeruatum ipſi conductoꝛi: non obſtante ꝙ in cōtractu venditionis vel alienationis aut concesſionis non fuerit facta mentio iuris laboꝛatoꝛis vel coptumatoꝛis ſeu conductoꝛis: ipſi laboꝛatoꝛi vel coptumatoꝛi vel cōductoꝛi ſit ſibi ſaluum ⁊ reſeruatum: Et hec locum habeant non ſolum qñ fieret rei vēditio vel ꝑmutatio vel rei alienatio vel tranſlatio de vno ad alium ſed etiā locum habeant in eodem dño vel posſesſoꝛe qui non posſit aufferre iuſ laboꝛatoꝛis vel coptumatoꝛis ſeu conductoꝛis qñ transferret ad aliū laboꝛatoꝛem vel coptumatoꝛē vel aliam ꝑſonam ius ſuū: ⁊ ſi qñ fuerit facta venditio cum pacto de retro vendendo pꝛo eodē ꝓcio ⁊ emptoꝛ esſet laboꝛatoꝛ dicte rei ⁊ in ea incepisſet facere mageſas vel aliaz culturam: qꝛ pꝛo illo anno inquo incepisſet laboꝛare: ēt ſi retrouēderet tūc nō posſit laboꝛitio ꝓuari.

Item ſtatuimus ⁊ oꝛdinamus ꝙ ſi locatoꝛ poteris ſeu fundi ruſtici voluerit renunciare colono partiario vel conductoꝛi ꝙ nō vult amplius laboritiū ſeu coptumū durare: ꝙ debeat talē renunciationem facere: vz ſi fuerit potere per totum menſez auguſti ⁊ ſi fuerit aliquis fundus minoꝛis q̃ꝫtitatiſ terreni q̃ꝫ potere: vel vinea teneatur ⁊ debeat renūciare intra menſem nouembꝛis: ⁊ ſi pꝛedicta intra dicta tꝑa reſpectiue facta non fuerint intelligatur tale coptumum ⁊ laboꝛitium cum eiſdem pactis ⁊ modis quibus factum fuerat durare per annum tūc ſequētē ideſt ꝑ vnā aliā recollectionē fructuū ⁊ aliť a laboꝛitio ꝓuari nō posſit ꝯductoꝛ vľ ꝑtiari⁹.

Q̄ nullꝰ ꝯducat reꝫ locatā alteri pꝛia locatione durāte. Rꝫca. 53.

STatuimus Et oꝛdinamus ꝙ ſi aliquis clericus vel laicus locauit ſeu locauerit alicui aliquā rem ad penſionē ſeu laboꝛitiū ſeu ad coptumū ad certū tꝑs durāte locationis tꝑe: nullus posſit conducere rem locatā ab eo vel ab alio qui cauſam haberet ab eo vz. pꝛo eo tꝑe quo durat ⁊ durare debet ꝓma locatio vel ad laboꝛitium ſeu ad coptumum pꝛima locatio: ⁊ ſi aliquis cōduceret vel ad laboꝛitium vel ad coptumum acciperet illam rem alteri locatam ab illo clerico vel ab illo laico vel ad laboꝛitium concesſam talis receptio conductio locatio vel ad laboꝛitium concesſio non valeat ipſo iure: ⁊ poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ eorum officialis ⁊ quilibet officialis cōis Peruſie ⁊ quilibet eoꝛum teneať ſm conductoꝛē ⁊ illum qui ſecundo accepit ad laboꝛitium de illa re expellere ⁊ dare illā rem ꝓmo conductoꝛi ei vel q pꝛimo cōduxit vel ad laboꝛitiū accepit: Ita ꝙ in ea ſtet vſq; ad finitū tempus pꝛime locationis ⁊ concesſionis ad laboꝛitiuz. Et pꝛedcā fiant ⁊ executioni mādentur ſummarie ſine libelli poꝛrectione ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ſtatim facta fide de pꝛima locatiōe vel concesſione ad laboꝛitium: Dummodo ꝓdicta intelligantur ſi conductoꝛ ⁊ ille qui ad laboꝛitium accepit: fidem et pacta ſeruauerit locatoꝛi ⁊ ei qui ad laboꝛitiū dedit: Et ille qui ꝯ̃ ꝓdictam foꝛmā ſupius d̄notatā locauerit vľ ad laboꝛitiū ꝯcesſerit puniať in vigintiqnq; lib. dñ. ꝓ q̈libet vice q̈ ꝯ̃fecerit.

Q̄ nullus artifex conducat cameram conductaꝫ ꝑ aliū artificeꝫ ad penſionē. Rubꝛica 54.

STatuimus Q̄ nullus ꝑ ſe vel alium posſit nec debeat aliquam domū ſeu cameram vel aliquem locum cuiuſcūq; qualitatis ad penſionem conducere vel accipere nec fructus ipſius domuſ vel camere vel loci emere quā aliqs mercatoꝛ vel artifex vľ alia ꝑſona haberet ad penſionē vel alio modo ꝓ ſua mercantia ſiue arte exercēda vľ habitatiōe faciēda: ſiue ſit cōpletū tꝑs locatiōiſ ſiue ñ ſit cōpletū q̊ mercatoꝛ vľ artifex vľ habitās d̄bebat retinere domū: vel camerā vľ locū pꝛedictū: quouſq; conductoꝛ vel habitans dictam domum cameram vel locum retinens locatoꝛi vel domino ſoluerit vel ſoluere voluerit penſionem. Si vero dominus vel locatoꝛ ⁊ conductoꝛ nō eēnt ꝯcoꝛdes d̄ q̃ꝫtitate penſiōiſ tūc eligāt arbitrū ⁊ arbitratoꝛē ſi poterūt ꝯcoꝛdare de vno: vel vnū eligat dñſ vľ locatoꝛ ⁊ aliū ꝯductoꝛ ſeu ibi habitās vel moꝛans vľ retinēſ: ⁊ ſi nō ꝯcoꝛdauerit: ꝓſtito iuramēto d̄ pēſiōe ⁊ q̃ꝫtitate mercedis ⁊ pēſionis iudex cōiſ Peruſij ꝓ poꝛta de q̈ eſt actoꝛ cogat dcōs arbitros ⁊ arbitratoꝛeſ ad eligēdū tertiū arbitrū ⁊ arbitratoꝛē in palatio ⁊ ipoſ non relapſet q̊uſq; dcūꝫ tertiū elegerint: quā electionē fieri faciat. j. qntaꝫ diē a die q̈ petitū fuerit ipos d̄bere cogi: ⁊ .j. alioſ qnq; dieſ cogat ipos tres arbitros ⁊ arbitratoꝛes ad laudandū ⁊ arbitrandū: ⁊ ſi in ꝓdcis dcūſ iudex erit negligens: puniať ꝑ ſuū ſindicatoꝛē in .c. lib. deñ. Et dicti arbitri ⁊ arbitratoꝛes: ⁊ q̈libet eoꝝ ꝓſtet iuramētuꝫ d̄ faciēdo d̄clarationē penſiōis ſeu mercedis dom⁹ vel cameř ſupꝛadcē vľ loci ſupꝛadci ꝓ vtraq; ꝑte bene ⁊ legaľr ⁊ fideľr: Et extimatiōi quā fecerit oēſ treſ i ꝯcoꝛdia vľ duo ex eis ꝑ locatoꝛē ⁊ ꝯductoꝛē ſeu ꝑ

dñi ʒ dom⁹ camere ⁊ inqlinũ ſtari ȯbeat: ⁊ q̃uſcꝗ ſol uerit ⁊ ſoluere voluerit pẽſioné ȯ ãno i ãnuʒ fieri ȯ beat. Et hoc non intelligatur ſi dñs domus vel ca/ mere pro ſua habitatiõe vel arte exercenda in veri tate ⁊ nõ ifraudé ré velit. Quo caſu ſi nõ habitaue rit vel arteʒ nõ exercuerit poſtea: ſed alij locauerit vel fructus vendiderit: locatio ſecunda ⁊ venditio non valeat ſed locans ⁊ conducens: vel vendens ⁊ emens ⁊ quilibet ipſorum reſpectiue puniatur in centum lib. denariorum per poteſtatem vel capita neum vel alium officialem communis Peruſie de facto reperta veritate: ſine alia inquiſitione li/ bello vel proceſſu: Et ſi quis ſecundo conduxe/ rit vel fructus emerit durante locatione prima vel remanere volente primo conductore: ſeu quocũꝗ modo detemptore poſt locationem finitam in dicta domo camera vel loco ⁊ penſionem ſoluere volen te cum effectu vt ſuperius eſt narratum: compellat̃ ſecundus conductor vel emptor de facto per pote/ ſtatem vel capitaneum: vel alium officialeʒ compe tentem cõis Peruſie ⁊ eorum vel alterius eorũ iu dicem ⁊ remittatur ⁊ reponatur ⁊ defendat̃ pri/ mus conductor vel detemptor in dictam domum vel cameram vel locum. Et ſi fuerit in mora reſti/ tuendi vel relapſandi ſecundus conductor vel em/ ptor puniatur per poteſtatem vel capitaneum vel alium iudicem cõis Peruſie in centum libris deñ. taʒ ipſe q̃ʒ dominus domus: vel camere vel loci vel ſecundus locator vel venditor fructuum ⁊ poſſit p primum conductorem vtercꝗ accuſari: tam ſecun/ dus conducens q̃ʒ locans ſeu detinens ipſaʒ domũ vel cameram vel locum vel emptor fructuum: ⁊ de predictis omnibus ⁊ ſingulis poſſit inquiri cum promotore ⁊ ſine ⁊ debeat per poteſtatem ⁊ ca/ pitaneum procedi ex ſuo officio aliquo non obſtan te. Et ſi dominus vel poſſeſſor dicti loci vel domus vel camere vẽdiderit vel alio mõ vel titulo aliẽaue rit ꝙ talis vẽditio vel aliẽatio nõ noceat ꝯductori q̃ min⁹ ſtare ⁊ morari valeat in dicta domo loco vl̃ camera ſcilicet pro eo tempore pro quo iam ſoluiſ/ ſet penſionem vel ſoluere vellet durante tp̃e ſue cõ ductionis facte vel faciende modo ſupradicto. Et quia per pñtem legem in fauorem conductoruʒ fa uorabiliter eſt prouiſuʒ: ⁊ non eſt conueniens ꝙ ni mius fauor conducentium ſit cum preiudicio locan tium. Volumus ſtatuentes ꝙ ante tẽpus finite con ductiõis: vʒ per duos menſes ante: cõductor dom⁹ camere vel loci: quando nollet in conductiõe rema nere poſt finitum tp̃s ſue conductionis: teneatur ⁊ debeat denũciare dño vel locatori vt ipſe poſſit ſibi de alio ꝯductore ꝓuidere ⁊ iuri ſibi cõpetẽti vigo re ſue ꝯductiõis renũciare ⁊ i pñtia notarij ⁊ duoꝝ teſtiũ ꝙ ſi nõ fecerit remãere ȯbeat in dc̃a ꝯductiõe p annũ ⁊ ad ſolutioné pcij ꝓ q̃ ꝯduxerat cogi poſſit ⁊ ȯbeat ex inſtr̃o p̃ie ꝯductiõis: ⁊ itelligat̃ vigore pñtis legis recõduxiſſe p annũ p̃dictuʒ ac ſi expſſe recõduxiſſet ⁊ dc̃a ꝓmiſſioné p inſtrʒ nouũ feciſſet.

¶ Q: in cõi platea vel loco poſſit fieri ciſterna vel pute⁹ tribus ptib⁹ vicinoꝝ incõcordia exiſtentibꝫ. Rubrica. 55.

Statuimus Et or/ dinam⁹ ꝙ cum aliqui vicini habuerint ſeu habeant aliquã plateolam vel aliquem locuʒ cõem in qua ſeu quo poſſet cõmode fieri ci/ ſterna vel puteus ⁊ tres partes de quattuor partibus vicinorum predictorum fue/ rint in concordia de ciſterna facienda vel puteo fa ciendo in dicta platea vel loco: dñs poteſtas vel ca pitane⁹ in dicta plateola vel loco teneatur ⁊ ȯbeat ciſternam bonam vel puteuʒ bonum fieri facere ex penſis oiuʒ vicinorum dc̃e plateole vel loci: nõ ob ſtante ꝯdictione alioꝝ vicinorũ vel alicuius eorũ. ¶ Volumus inſuper ꝙ ad petitionem ⁊ inſtanti am cuiuſcunqꝫ ex vicinis hñtibus res ſuas ꝯtiguas ſeu ꝯiunctis vijs vicinalibus vʒ vijs a viginti annis ⁊ citra exitũ non hñtibus: ſaluis tñ ſemp iuribus ꝑ cõi Peruſie legitime conceſſis: talis via de volũta te trium partiũ vicinorum claudat̃ ⁊ claudi ȯbeat p cancellũ: ſeu portaʒ expenſis oiuʒ vicinoruʒ hñtiũ iter ⁊ anditũ p dictam viam: ⁊ ad p̃dc̃a fieri facien duʒ: quilibet dc̃oꝝ vicinoꝝ cogatur ⁊ compellat̃ p dñm poteſtateʒ vel dñm capitaneum ⁊ quemlibet aliũ officialem cõis Peruſie pena cuilibet cõtrafa cienti vel inobedienti in predictis vigintiqꝫ lib. deñ. ꝓ quolibet ⁊ qualibet vice: ⁊ ſimili pena cuili/ bet ex eiſdeʒ officialibus ſi in p̃dc̃is negligentes fue rit vl̃ ſi p̃dc̃a fieri nõ fecerint: ⁊ executioné dc̃e peñ dc̃i officiales facere teneant̃. ſ. qndecim dies a die pe titionis eis vel alteri eorum de p̃dictis.

¶ De arborib⁹ pẽdẽtib⁹ ſup re alt̃ius. Rc̃a. 56.

Habentes Arbores pẽdentes ſup terreno vel vinea vel alia q̃ cũcꝗ re alicui⁹ ptãs vel capita ne⁹ vl̃ iudex alicui⁹ eoꝝ ſi q̃rimo niã inȯ habuerit: vel corã q̃ q̃ri mõia ȯ tali re fc̃a fuerit: tenea tur p̃ciſe p̃cipe illi vel illis cui⁹ ſeu quoꝝ arbor pẽ/ deret vel arbores pẽderẽt ſup re alteri⁹ ꝙ arboré vel arbores pẽdenté vel pẽdẽtes ſup terrẽo vl̃ viea aut re alteri⁹ itra octo dies poſtq̃ p̃ceptũ fuerit fa ctũ icidat ſeu icidi faciat ſb pẽa cẽtũ ſol̃. ꝙ ſi ille nõ fecerit vel illi non fecerint poteſtas vel capitaneus vel iudex alicuius eorum teneatur ei vel eis aufer re pene nomine vice qualibet centum ſolidos deñ.

pro cōe Peruſie: ⁊ nihilominus poſt dictum tempꝰ illaȝ arborem vel illas arbores incidi facere teneatur: Si tamen ille ſuper cuius terreno vel re arbor penderet vel penderent querimoniam de illo vel illis cuius ſeu quorum arbor erit vel arbores erunt non fecerit vel non fecerint: poſſit ⁊ poſſint ꝺ illa arbore que penderet vel arboribus que penderent ſuper ſuo terreno vel vinea vel alia re fructus colligere: ⁊ pro ſe habere ſine aliqua pena: ⁊ ſine aliqua contradictione.

¶ Qꝫ habentes arbores in re alterius cogantur ad vendendum. Rubrica. 57.

SIquis habuerit arborem vel arbores in re alicuius ⁊ ille in cuius re arbor eſſet vel arbores eſſent voluerit eam vel eaſ emere poteſtas ⁊ capitaneus vel aliquis ex iudicibus alicuius eorum: illum vel illos cuius vel quorum fuerit arbor vel fuerint arbores ad vendendum iuſto precio cōpellat: ⁊ ſi ille vel illi cuius ſiue quorum fuerint arbores eam vel eas vendere voluerint poteſtas vel capitaneus vel alius ex iudicibus eoruȝ teneanť ⁊ debeant illum ſeu illos in cuius ſeu quorum terreno: arbor vel arbores eſſet vel eſſent ad emendum compellere: ⁊ ſi vēditor ⁊ emptor ꝺ pretio non potuerint concordare duo boni homines eligantur ſcilicet vnus pro qualibet parte: ad extimationem arboris vel arborum faciendam: qui iurare debeāt dictam extimationeȝ facere ſine fraude ⁊ iurare penitus compellantur: ⁊ ſm dictam extimationē venditio ⁊ emptio fieri debeat ⁊ partes reſpectiue dicte extimationi ⁊ pretij declarationi ſtare debeant ⁊ cogantur: Si vero dicti duo homineſ nō fuerint de pretio in concordia tunc ad eligendum tertium hominē ⁊ extimatorem modis omnibus compellantur: ⁊ declarationi eoꝝ vel duoruȝ ex eis in concordia exiſtentibus ſtari debeat.

¶ Qꝫ habentes turrim vel domum vel muruȝ vel aliam rem cōem: ruinam minantem vel reparatione indigentem reactent: ⁊ de reſtitutione expenſarum: ⁊ ꝙ poſſeſſio rei cōis nō preiudicet conſorti. Rca. 58.

QUicũqȝ habet vľ habuerit turrim vel domum vel murum vel fundum cōem cum aliquo ⁊ turris vel domus vel murus aut paries vel fundus haberet aliꝗ̄ lesioneȝ vel iacturam ſeu corruptionem vel alium defectuȝ propter quā ſeu quem infutuꝝ poſſet cauſari deuaſtatio vel deſtructio predictorũ vel alterius eorū: ⁊ aliquis ex conſortibus vel poſſeſſoribus voluerit tale quid vel rem reficere vel reactare aut reſtaurare vel reparare: poſſit hoc facere ſine alteriꝰ partis contradictione: requiſita primo altera parte coram domino poteſtate vel capitaneo aut aliquo iudice cōis Peruſie per cedulam manu notarij factam: ꝙ intra terminum ſibi aſſignanduȝ debeat interuenire cōtribuere ⁊ expenſas pro ſua rata facere: ⁊ ſi facere non voluerit poteſtas vel capitaneus vel alius iudex in ⁊ ſuper premiſſis aditus ſine libelli oblatione de facto ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ iuris ordine nō ſeruato illuȝ vel illos omnino ad reſtitutionem ſue partis expenſarum factarum integre faciendam alteri conſorti qui fecerit ſeu fieri fecerit compellere ⁊ cogere teneatur ⁊ debeat. Et hanc reſtitutionem intra tps ſex menſiũ a tempore facte reactationis vel reparatiōis fieri facere teneatur defacto ⁊ ſummarie: facta ſibi fide ꝺ expenſis per probationes ſcripturaruȝ vel per extimationem per duos magiſtros expertos ⁊ in tali exercitio idoneoſ: quos poteſtas vel capitāeus vel aliuſ iudex vt. ſ. elegerit cum iuramēto ad fideliter faciendũ: ⁊ ſi ille dictas expenſas reſtituere nō poſſet: ex tali turri domo pariete vel fundo aut re donec illā nō fecerit ⁊ dicto eius conſorti effectualr non ſatiſfacerit: aliꝗ̄ vtilitatem vel commoduȝ habere ⁊ conſequi non poſſit nec debeat. Iteȝ dicimꝰ ꝙ ſi aliquis hn̄s vel poſſidens murũ ſeu parietem vel aliam rem cōem cuȝ aliquo ⁊ voluerit in dicta re edificare vel murare ſeu edificari vel murari facere id ſine ꝯdictione cōſortiſ facere poſſit: Et non volenſ murare ſeu murari facere: vel nec in tali edificatione vel muro pro ſua rata cōtribuere: ꝙ tūc dictus ꝯſors nō poſſit nec debeat de dicto muro ſeu edificatiōe aliqđ comodũ hr̄e vel ſentire: nec in ⁊ ſuꝑ dicto muro vel pariete edificare vel murare: aut edificari aut murari facere: niſi de expenſis ad extimationē duoꝝ legaliũ magroꝝ reſtaurauerit vľ reſtaurari fecerit aliũ: q expēſas fecerit vľ feciſſet: Et ſtatim finito dicto edificio ſi edificans ⁊ nō edificāſ fuerint de extimatiōe vel non fuerint inꝯcordia cōpellať ꝯſors nō edificans ad petitionē edificātis ꝑ iudicē corā quo fuerit expoſitũ de facto inſtr̄m confeſſiōis ⁊ ꝓmiſſionē ꝯſorti edificanti facere de medietate expēſaꝝ factaruȝ indcō edifitio muro vľ pariete dāda ⁊ ſoluēda tpe quo ꝯſorſ voluerit edificare in dcō ⁊ ſup dcō muro vel pariete facta ꝑ duos magros eligēdos ꝑ dcōs ꝯſortes: Et ſi nō elegerit: vel in electione nō ꝯcordauerint ꝙ tūc iudex poſſit ⁊ debeat ipſos magros eligere: ⁊ eos ad aceptandũ ⁊ extimandũ ſub pena ⁊ infra tpſ ꝑ dictuȝ iudicē ꝺclarandũ ⁊ ſtatuendũ cogere: ⁊ ad ꝑdicta faciendũ teneať qlibet iudex ſeu officialis cōis peruſie.

¶ Item ſtatuimus ⁊ ordinamus ꝙ ſi qua domus
in totum vel in aliqua parte fuerit inter conſortes
diuiſa ⁊ aliquis ex conſortibus voluerit facere mu
rum vel fundellum pro clauſura ſue partis ⁊ non
fuerint dicti conſortes in concordia de dicta clauſu
ra: ꝙ poſſit vnus ex conſortibus in ſolo vel terreno
confinio qđ erit in loco vbi dictaꝫ clauſaruꝫ facere
voluerit: libere edificare ⁊ murum ſeu fundellum
facere ⁊ quilibet dictorum conſortium debeat con
tribuere de terreno ſeu ſolo ſuo pro dicta clauſura
facienda tantum ꝗ̃tum alius conſors mittet de ſuo
Et ſi fuerint inconcordia de groſſitie dicti muri vel
fundelli: vel non fuerint tunc vnus ex iudicibus dñi
poteſtatis vel capitanei cauſarum ciuilium ad peti
tionem petentis eligat duos expertos magiſtros
qui debeant declarare de groſſitie ⁊ altitudine di/
cti muri ſeu fundelli ⁊ de ꝗ̃titate expenſarum: Et
facta dicta declaratione compellatur nõ edificans
facere promiſſionem ⁊ confeſſionem per publicum
inſtrumentum de medietate dicte extimationis re/
ſtituenda tpe quo murus ſeu fundellus completus
extiterit. Et ad p̄dicta faciendum ſeu fieri facien/
dum per ipſum iudicem qui requiſitus fuerit non
edificãs de facto realiter ⁊ perſonaliter cõpellat̃.

¶ Item ſi aliquis ex conſortibus habuiſſet vel ha
beret poſſeſionem vel tenutam de aliqua turri vel
domo vel pariete vel caſaleno: vel intracaſellis vel
vijs vel rebus alijs quibuſcũqꝫ cõibus: talis poſſeſ
ſio non preiudicet conſorti vel conſortibus vel alte
ri parti: qui vel que in poſſeſſione non erit vel non
erunt: ſeu non fuiſſet vel non fuiſſent vſa vł vſi poſ
ſeſſione dictorum vel alicuius earum rerum: nec ei
vel eis obſtet aliqua preſcriptio longa vel longiſſi
ma nec alia conſuetudo habita ab aliquo ex con/
ſortibus que aliquo modo poſſet opponi: quin ſem
per preciſeqꝫ conſors per poteſtatem vel capitane
um compellatur ſcilicet conſors poſſidens partem
debitam ſeu contingentẽ ſuo conſorti tradere ſum/
marie ſine aliqua ſolemnitate iuris ⁊ ſtrepitu iudi
cij Et conſors nõ poſſidens in tenutam ⁊ poſſeſſio
nem rei vel rerum per poteſtatẽ vel capitaneum in
ducatur ⁊ ponatur de facto probata cõione ſine li
belli oblatione ⁊ litis conteſtatione: ⁊ ſine ſtrepi/
tu ⁊ figura iudicij: Saluis ſemper contractibus
⁊ inſtrumentis habitis inter eos vel eoruꝫ anteceſ
ſores. Et ſi aliquis habuerit aliqđ imponimentum
lignorum vel aliquid aliud in dictis rebus vel ali/
qua earum ⁊ maxime intrachaſellis poteſtas ⁊ ca
pitaneus oia faciat remoueri: Et hoc locum habe/
at ⁊ teneat in tempore pñti preterito ⁊ futuro ⁊ in
cauſis pendentibus motis ⁊ mouendis. Si autem
pars non poſſidens petierit a poteſtate vel capita/
neo vel alio iudice cõis Peruſie ꝙ compellat poſ
ſeſſorem vel poſſeſſores rei cõis vel rerum cõium
ꝙ ſibi non poſſidenti faciat inſtrumentum ꝙ reꝫ ip
ſam poſſideat pro ſe ⁊ ſuo conſorte ⁊ pro parte ſui
conſortis conſtituat ſe nomine dicti conſortis poſ/
ſidere ⁊ dictam poſſeſſionem dimittere ⁊ relapſ/
ſare dicto cõſorti ad illius petitioneꝫ ⁊ terminum
poteſtas ⁊ capitaneus vel alius iudex aditus poſt
ꝗ̃ ſibi conſtiterit de parte conſortis non poſſiden/
tis ⁊ bono iure eos ad hoc faciendum cogere te/
neatur ad penã centũ lib. deñ. Saluo tñ contractu
inter eos vel eorũ auctoreſ in oibus ⁊ ꝑ omnia.

¶ Item ſimiliter volumus ⁊ ſtatuimus ꝙ ſi aliqs
ex conſortibus vel alicuius eoruꝫ anteceſſor ſeu an
teceſſores fec̃ vel fecerint aut facient pactũ vł ꝓmiſ
ſioneꝫ non vendendi partem ſuam de re cõi niſi al/
teri conſorti quotiens voluerit eam vendere: debe
at illum conſortẽ requirere per tres terminos quo
rum quilibet ſit decẽ dieruꝫ vt emat ſi voluerit illã
rem. Et ſi ille emere noluerit poſtea poſſit elapſis
dictis terminis eam rem vendere cuiˀ voluerit: non
obſtante contractu inter eos vel eorum anteceſſo/
res facto de venditione inter eos facienda. Et ſi cõ
tineretur certum precium in ipſo inſtrumento non
poſſit petere niſi illud precium: ſi vero certum pre/
cium in inſtrumento non contineret̃ pretium qđ in/
de hr̃i poterit debeat declarari.

¶ Item conſors qui murauerit ſuper murũ cõeꝫ
vel quẽ cõiter poſſideret poſſit ibi facere feneſtras
ſcanciarias ⁊ hoſtia in muro nouo quem fecerit. S.
murum cõem: ⁊ ſcarcare ⁊ remurare murellaꝫ ad
ſuum arbitriuꝫ ⁊ voluntatẽ: dũmodo inde non pro
biciat aliquam turpitudineꝫ nec aliquid aliud per
dictas feneſtras ⁊ hoſtia: ⁊ ipſas feneſtras ⁊ ho/
ſtia poſſit habere ſine alicuius contradictione quo
vſqꝫ fuerit integre ſatiſfactum ſibi de expenſis pro
dimidia quas fecerit in eodem: Qua reſtitutiõe ex
penſarum pro dicta dimidia facta teneatur ⁊ de/
beat incontinenti ſcanciarias ⁊ feneſtras ⁊ hoſtia
remurari facere ſuis ſumptibus ⁊ expenſis.

¶ Iteꝫ ſi aliquis ex conſortibus habet vel habue
rit inſtrumenta cõia de muris ⁊ rebus cõibus po
teſtas ⁊ capitaneus preciſe teneatur euꝫ cogere al
teri conſorti vel conſortibus de ipſis inſtrumentis
dare copiam ad petitionem illius qui duxerit po/
ſtulandum.

¶ Item quicũqꝫ in ciuitate vel cõmitatu Peru/
ſie haberet vel habebit turrim ĩclinataꝫ vel que mi
naretur ruinam ſeu murum vel parietem: vel mu/
ros vel parietes domorum vel porſiellum aut pon
tem: vel trabeꝫ ſeu aliquid aliud qui que vel qđ mi
naretur ruinam ſeu periculum poteſtas ⁊ capita/
neus ⁊ quilibet ipſorum teneatur dictum tale qđ
facere diſcaricari ab illo vel illis cuius vel quoruꝫ
eſſet: ad petitionem cuiuſcunqꝫ intereſſe pretenden
tis ⁊ petentis: ⁊ ſi poteſtas ⁊ capitaneus predicta
non facerent fieri centum lib. deñ. de ſuo ſalario ꝑ
quolibet eorum cõi Peruſie ſoluere teneatur: Et

nihilominus

nihilominus ad diſcaricandū ⁊ diſcaricari facien-
dum dictā rem minanteʒ ruinam vel periculū om-
nino cōpellatᷣ Et ille cuius fuerit dicta turris in cli
nata vel murus: vel ꝓſiellum vel pons poſſit ipſaʒ
⁊ ipſum vel ipſoſ facere diſcaricari impune non ob
ſtante aliquo ſtatuto qđ in cōtrarium loqueretᷣ.

¶ Item dicimus ſi aliqs habuerit molendinū vel
gualteriam cōe vel cōem cum aliquo ⁊ aliqs ex cō
ſortibus voluerit reficere vel reactare: vel reparare
ſeu meliorare dictum molendinum: vel illius clu-
ſam poſſit illud facere ſine alterius conſortis vel cō
ſortium cōtradictione. Et ptās ⁊ capitaneus ciuita
tis peruſie cōiter ⁊ diuiſiʒ teneantᷣ facere reſtitui ta
li cōſorti q fecerit expēſas in aliq̄ predcōꝝ a ꝯſorte
vel ꝯſortibꝰ đ fructibus dicti molēdini: ſeu eoꝝūdē.

¶ Itē dicimus ſi aliqs ex cōſortibus puteū remū-
dauerit: alius ꝯſors ab aqua aurienda debeat ſeu
auriri faciēda de ipſo puteo đbeat remoueri donec
aliū ꝯſortē de factis expēſis duxerit plenarie reſtau
randū: ⁊ ptās ⁊ capitaneꝰ dicte ciuitatis ſub ſupra
dicta pena reſtaurari facere teneantur.

¶ Et q2 ſepe ꝯtingit ꝙ ꝯſortes molēdinoꝝ: puteo
rū: ciſternaꝝ: fontiū ⁊ aliaꝝ reꝝ imobiliuʒ: qn̄ egent
refectiōe: nō ſunt in cōcordia repandi ⁊ reficiēdi im
mo vt plurimū tardāt reficere aut refici facere vel
reparare: vel ratā eis ꝯtingentē de expenſis effectu
aliter ꝯtribuere ⁊ molendinū: puteus: ciſterna: fonſ
vel aliud poſſet đſtrui: qđ eē poſſet magnū damnū
cōi peruſie maxime q2 eēt inducere careſtiā nō mo-
dicū in cōi farine ⁊ aq̄ꝝ ⁊ p ꝯn̄s panis ⁊ aliaꝝ co
moditatū. Volumus ſtatuētes ꝙ cōſortes molēdi-
noꝝ reqſiti ad refectionē molēdinoꝝ vel reparatio
nē vbi cluſe vel molēdinum deſtrueretᷣ qđ ſit cōſue
tū molere ⁊ macinare a duobuſ annis ꝓxime p̄teri
tis citra: vel putei ciſterne vel fontis infra qndecim
dies a die requiſitionis tenantᷣ ⁊ debeant deponere
partē ſibi cōtingentē de expenſis fiendis ꝓ repara-
tione dicte cluſe vel molēdini: putei: fontis ⁊ ciſter-
ne vel alterius rei: apđ campſorē vel mercatoreʒ ſi
duʒ in ciuitate peruſie: ⁊ ſimili mō deponere debe-
at vnuſqſqʒ ex ꝯſortibuſ vt molendinū ſiue cluſa ſi-
ue puteus: ſiue fons vel ciſterna vel alia res oīno re
ficiantᷣ. Et quicūqʒ ex predictis nō đpoſuerit cogatᷣ
per poteſtatē ⁊ capitaneū ad vēdēdū portionē ſu-
am dictis ꝯſortibuſ vel ꝯſorti pro illo precio: qđ de
clarabitᷣ p duos magiſtros ſeu amicos hoīes cōes
eligēdos vʒ vnum ꝓ qualibet parte: ad quā electio
nem cōpelli debeant p poteſtatē vel capitaneū di-
cte ciuitatis de facto ad petitionē cuiuſcūqʒ de con
ſortibus. Et ꝙ dicti duo ſic electi cogantᷣ qn̄ non eſ
ſent in ꝯcordia eligere vnū tertiū: qui tres ſic electi
declarare debeant dcm̄ preciū infra qndecim dies
a die electiōis dicti tertij. Et ſi oēs tres nō eſſent in
cōcordia ſufficiant duo ex eis etiā abſente alio ſi ad-
eſſe noluerit. Qua declaratiōe facta infra terminuʒ
octo dierū cogant dcūm cōſortem vel ꝯſortes q nō
depoſuerint vel non depoſuerit vt. ſ̄. ratū ei vel eis
cōtingentē de expenſis ad vēdendū alio cōſorti vel
alijs cōſortibuſ ꝓ dicto precio. Et ſi dictus conſors
vel dicti conſortes emere nō voluerit vel nō volue
rint: cogantᷣ emere partē cōſortis vel ꝯſortiū pro p̄
cio declarato p dcōs arbitros cum iuramēto vt ſu
pra per quēlibet ipſoꝝ arbitroꝝ preſtito. Et qcqd
poteſtas vel capitaneus fecerit in vlᷣ ꝓ p̄dictis vel
ipſoꝝ occaſione valeat ⁊ teneat. Et de eo qđ fecerit
nō poſſint nec debeāt vllo modo ſindicari.

¶ Q2 minantia ruinam deſtruantᷣ. Rca. 59.

VOlentes futuris caſibꝰ q eueni-
re poſſunt ꝓuidere qđ pruden
tiſſimū reputatᷣ. Dicimuſ ⁊ pn̄ti
ſtatuto formamus ꝙ ſi qua do
mus vel turris vlᷣ paries vlᷣ mu
rus vel ꝓſiellū aut traſanda mi
naretᷣ ruinā ⁊ dubitaretᷣ ne domus vicini ledatᷣ ex
tali ruina vel ne vicini vel tranſeūtes poſſint eē in-
dubio: tūc domus: turris: paries: murus: porſiellū
⁊ traſanda: ꝙ fcā notificatiōe: de denunciatōe ⁊ de
notificatione dn̄o ptāti vel dn̄o capitaneo ciuitatis
Peruſie vel alteri ex eoꝝ iudicibus p illū vel illos
q timēt ruinā predictā: debeāt dicti dn̄s ptās: vel ca
pitaneꝰ vel iudex aut officialis q ſit reqſitus mittere
magiſtrum vnū vel plures ad locū. Et ſi dixerit di
ctā domū: vel turrim aut muruʒ vel parietem aut
porſiellū vlᷣ traſandā ruinoſaʒ vlᷣ ex ea timeri ruinā
incōtinēti p̄cipiāt dn̄o vlᷣ poſſeſſori dcē rei minātis
ruinā ꝙ eā diruat ⁊ faciat dirui: qđ ſi nō fecerit: ipē
officialis expēſis dn̄i vel poſſeſſoriſ taliſ rei ruinoſe
faciat oīno dirui ⁊ diſcaricari ita ꝙ vicinꝰ vlᷣ aliꝰ: vlᷣ
domꝰ vicini timētis ruinā in pſona vel rebuſ nullaʒ
poſſit leſionē pati. Et ſi ille cuius eēt domꝰ vel tur
ris: vel murus vel parieſ aut porſiellū vlᷣ traſanda:
vel poſſeſſor illius nollet obedire puniatᷣ ꝓ q̊libet
p̄cepto in decē lib. den̄. quas a ꝯfaciēte de facto autᷣ
ferat pro cōi Peruſie. Et nihilominus ipm̄ opus
vel ipām rem demoliri faciat expēſis dn̄i vel poſſeſ
ſoris dicte rei.

¶ Et ſi nō deſtrueret ⁊ demoliret poſt p̄ceptū ſibi
factū: oē dānum qđ ſequeretᷣ ſeu infereretᷣ alicui ꝓ
pter talē ruinā ſatiſfacere integre teneatᷣ. Et rude-
ra ipſius edificij diruti ſtatim infra terminū p iu-
dicem dandum tollere ⁊ eleuare teneatur ad pe-
nam decem librarum den̄. pro quolibet precepto.
Et relatio dictoꝝ magiſtrorum ꝓ plena ꝓbatione
habeatᷣ: ⁊ in p̄dcis ſūmarie ſine libelli oblatiōe ⁊ ſi
ne ſtrepitu ⁊ figura iudicij diebꝰ nō feriatiſ vlᷣ feria
tis ēt ī honorē dei ꝓcedatᷣ. Et ſi aliq̄ domꝰ turris:
murꝰ: pies porſiellū vel traſanda minata vlᷣ minatꝰ

eſſet ruinã:ſuper domũ vel rẽ alterius vel ſit appo/diata rei alterius vel ad rem alterius pp dictã rui nam:ꝙ ptãs vel capitaneus vel alius officialis cõis pusie qui ex eis requiſitus fuerit ðbeat ad petitionẽ illius qui ſua dixerit intereſſe ire vel mittere vnum ex notariis ſuis ad locum.Et ſi inuenerit predcã ve ra eſſe:teneat ſtatim eleuari facere ab illo cuius eẽt domus: turris:murus vel paries:vel porſiellũ vel traſanda:qui vel que vel qð ruinaſſet vel cecidiſſet vel ſe apodiaſſet.Et ſi infra terminum ſibi aſſigna/tum per iudicem:vel dominũ poteſtatẽ vel dñm ca pitaneũ dicte ciuitatis:nõ eleuauerit ſeu eleuari fe/ceri: tunc dñs poteſtas vel capitaneus vel iudex:q preceptum fecit teneatur ⁊ debeat ſibi aufferre no mine pene pro cõi Peruſie decem lib.deñ.ſine ali qua alia cõdemnatiõe.Et nihilominus etiã ſub di cta pena iterum compellat illum vel illos: ſupradi cta facere ⁊ eleuare Et in predictis ſimiliter proce datur vt.ſ.proxime dictũ eſt omni appellatiõe ⁊ ſa pientis conſilij petitione ceſſante. Et non obſtante ſi appellaret vel ſapientis ꝯſiliũ peteret.Et non ob ſtãte ſtatuto q̃ cauet:ꝙ turris non poſſit diſcaricari abſqꝫ licentia dñoꝝ priorum ⁊ camerarioꝝ artium ciuitatis peruſie nec aliquo alio ſtatutoꝝ capitulo ꝑcedente vel ſequente.Et ſi dicti dñs poteſtas ⁊ ca pitaneus ⁊ iudex qui in ⁊ ſuper ꝑdictis fuerit req̃/ſitus fuerit negligẽs in ꝑdictis puniat in.c.lib.dñ.p ſuos ſindicatores:ð ſuo ſalario cõi puſie applicãdis.

De contradicente alicui volenti in ſuo vel re a ſe poſſeſſa edificare. Rubrica.60.

Emini Liceat edifica re volẽti in ſuo vel iure a ſe poſſeſſa ꝯdicere ſi ne iuſta ⁊ rationabili cã: ptãs vero vel capitaneus cõis puſie vel alter eoꝝ reqſitus quinqua gita lib.dñ. noĩe pene aufferat a ꝯdicente pro cõmuni peruſie. Et nihilominus parti cõdemnet in damnis ⁊ expenſis ⁊ intereſſe declarandis per iudicẽ coram quo ponet querimo nia.Si vero alicui fuerit ꝯdictũ ꝙ non edificaret Et volẽs edificare voluerit dare ⁊ ðderit fideiuſſo rẽ idoneũ ⁊ ſufficientẽ de opere ðmoliẽdo ſi appa ruerit eũ iniuſte edificaſſe:tũc incontinẽti dato fide iuſſore ptãs vel capitaneus vel alius officialis cõis Peruſie dent ſibi licentiã edificandi non obſtãte ꝯdictiõe ⁊ ꝓhibitione facta etiã ſi vellet incõtinen/ti de iure ſuo docere:vtriqꝫ parti tamen iure ſaluo ⁊ ſemper reſeruato.

Si vero vtraqꝫ pars cõtendens dicat ſe poſſide re tunc infra qndeciꝫ dies debeat dicta cauſa termi nari p iudicẽ qõnis:pena.c^m^.lib.dñ.dicto iudici:ſi eam nõ terminauerit infra dictos qndecim dies:nõ obſtante ꝙ edificare volens offerat vel velit ſa tiſdationem offerre de opere demoliendo: non obſtantibus ferijs qbuſcũqꝫ etiã inductis in honorẽ dei.Et ꝙ ſup ꝑdictis nõ poſſit peti nec fieri cõpro/miſſuꝫ niſi ð volũtate ⁊ expſſo ꝯſenſu ambaꝝ ptiũ.

Qz volens edificare opus ex quo timeretur de ruina ſatiſdet. Rubrica.61.

Uia iuri Conſonũ eẽ putamus ꝙ nemo in re ſua talia faciat pp q̃ ſuo vicinio dãna adueniãt: ordi namus ꝙ ſi aliq fecerit vel face re voluerit aliqð opus: vel mu raliũ vel acõcimen vel opus in re ſua iuxta domũ vel rẽ aliã ſui vicini ꝙ poſſet mi nare ruinã vel cadere vel minaret ruinã in totũ vel in partẽ teneat ad petitionẽ ſui vicini petentis:pro mittere ⁊ idonee ſatiſdare ad terminuꝫ quem dñs ptãs vel capitaneus: vel aliquis ex iudicibus eoꝝ aſſignabit eidem:ꝙ ſi occaſiõe predicti muralij con vicini ſui operis qð faciet vel facere voluerit: do/mus ſiue murus vel res alia ſui vicini minabit rui/nam vel ceciderit in totũ vel in pteꝫ ꝙ tunc eo caſu quo domus vel paries vel alia res vicini ceciderit in totũ vel in partẽ ꝙ talis opus faciens pp qð di/ctum dãnuꝫ eueniret teneatur ⁊ debeat oĩbus ſuis ſumptibus ⁊ expẽſis reficere dictaꝫ domũ vel dcãꝫ ptem domus vel pietem vel aliã rem que ceciderit infra terminũ trium menſiũ:qð opus infra dcũꝫ ter minũ debeat pfeciſſe:ꝙ ſi nõ fecerit puniat p pote/ſtatẽ vl capitaneũ in ducẽtis lib.dñ.ꝓpoſita ſimpli ci q̃rela corã eis vel altero eoꝝ p illuꝫ cuius domus vel alia res ceciderit:⁊ nihilominus infra tãtumdẽ tps cogat p ptãteꝫ vel capitaneũ reficere dcãm do/mũ vel pietẽ vel aliã reꝫ:⁊ idoneos fideiuſſores da re de reficiẽdo rem q̃ cecidiſſet.ĩ.dcũꝫ tps ſub pena xxv.lib.dñ. qua ſoluta etiã teneat reficere: ⁊ de fcõ cogat ad petitionẽ ptis petẽtis ad reficiendũ:⁊ vbi domus vel pies nõ ceciderit ſeu nõ cecidiſſet ſꝫ pilũ faceret vel feciſſet vel alio mõ corrũpetur vel dãni/ficaret ꝙ tũc ⁊ eo caſu p ptãtẽ vel capitaneũ ad pe titionẽ ptis petẽtis:de facto cogant dicte partes ad dandũ duos magiſtros in arte peritos vꝫ vnum ꝓ qualibet parte: qui cuꝫ iuramẽto debeãt extimare dcũm damnũ fideliter p eoꝝ iuramentũ infra octo dies a die electiõis vbi erũt ꝯcordes:⁊ vbi nõ eẽnt concordes:tũc ptãs vel capitãeus corã q̃ q̃ſtio eſſet tertium magiſtrum eligat ⁊ ipſos cogat infra a/lios octo dies ad extimandum ⁊ declarandum di/ctum damnum Qua declaratione facta per omnes tres vel ſaltem per duos ex eis inconcordia ad pe/titionem petentis dictus dominus poteſtas vel ca/pitaneus vel alius iudex cõis Peruſie competens

ſuper hoc aditus teneatur ⁊ debeat mandare executioni tamq̃ inſtrumentum confeſſionis ⁊ tamq̃ ſententia que tranſiuit in rem iudicatam: ſolum viſa dicta declaratiõe facta manu publici notarij ſcripta aliquo non obſtante.

¶ Q̄ venditio habeatur pro ſimulata: ſi venditor rem venditam vel alienatum poſtea poſſideat. Rubrica. 62.

PResenti Capitulo duximus ſtatuendum ne pretextu immaginoſorum vel fraudolentorũ contractuum maleficia remaneant impunita vel aliqs lucretur cũ aliena iactura: ⁊ ne homines ciuitatis vel comitatus Peruſie ſint ſuis iuribus vel creditis defraudati. Q̄ ſi aliqua perſona fecit ſeu faciet: vel fecerit infuturum aliquam donationem: venditionem: vel tranſlationẽ aut iurium ceſſionẽ vel aliam quantumcq̃ alienationem: ſiue contractũ bonorum vel iurium ſuorum: aut rerum ſuarum ⁊ poſtea reperiretur aliquo tpe rem alienatam poſſidere vel fructus ex ea percipere q̄ dicta alienatio vel dictus contractus intelligatur ſimulata ⁊ ſimulatus non obſtantibus capitulis cõmunis ⁊ populi Peruſini que locantur de inſinuationibus ⁊ confeſſionibus faciendis ⁊ non obſtante q̄ ſi aliquo tẽpore fuerit inſinuatum in libris cõis Peruſie ⁊ nõ obſtante q̄ ſi in contractu eſſet appoſitũ: q̄ donãs vel alienans ſe conſtituat vel conſtituerit precario nomine emptoris: vel donatarij vel recipientis poſſidere: immo auctoritate preſentis capituli ſit nullius valoris ipſo iure.

¶ Preterea volumus ad declarationẽ huius capituli: ⁊ ad euitandũ queſtiones ⁊ litigia que ſuper ipſo ⁊ diſpoſitis iure poſſent oriri: q̄ ipſum capitulum ⁊ ea que continentur in eo: non intelligantur nec locum habeant in illis perſonis que venderent vel alienarent aliquam rem alicui de qua venditione appareret publicum inſtrumentum ⁊ ſolutio facta venditori ſiue in tabula alicui⁹ campſoris ſiue in camera alicuius mercatoris ſiue per inſtrumentum refutationis aliter factum q̃ per inſtrumentum venditionis: ⁊ ipſam rem venditam poſt venditionẽ: ab emptore recepiſſet vel conduxiſſet vel acciperent vel conducerent ad coptumum vel laboritium vel ad penſionem: nec in illo qui rei donate vel alienate fructus ſibi reſeruaſſet ita q̄ ratione laboritij vel coptumi vel penſionis vel q̄ predictam rem venditam vt dictum eſt tenerent haberent vel conducerent ad coptumum vel laboritium vel ad penſionem non poſſint dici dicti venditores ⁊ alienatores dictam rem venditam vel alienatam infraudem alienaſſe. Et hoc capitulum locum habeat in illis alienatoribus vel vẽditoribus duntaxat qui maleficia cõmiſiſſent vel committerent: vel debitum contraxiſſent vel contraherent: Et poſtea reperirentur rem donatam vel venditam vel alienatam poſſidere: quo beneficio vti poſſet cõe Peruſie ⁊ creditores duntaxat.

¶ Qualiter promiſſio de retrouendendo aliquã rem ſtabilem probari poſſit. Rubrica. 63.

QUia tam Juri cõi q̄ eqtati ꝯgruit pacta ⁊ promiſſiones inter ꝯhẽtes õbite ſeruari ⁊ ſepe cõtingat emptores bonorum venditoribus promittere dicta bona pro eodem precio reuendere ⁊ de tali promiſſione non fieri inſtrumentũ manu notarij: ⁊ poſtea emptores venditoribus reuenditionem facere recuſant ſub pretextu q̄ non eſſet dictum in inſtrumento venditionis: quod valde incõueniens eſt ideo volentes huiuſmodi fraudib⁹ ⁊ incõuẽientijs ꝓuidere. Statuimus ⁊ pñti capl'o firmam⁹: q̄ ſi qs emptor infutuꝝ alicuius rei ſtabilis fecerit talẽ ꝓmiſſionẽ: ð retrouendẽdo rẽ q̃ emiſſet ꝑ eodẽ vel alio maiori vel minori pcio: vẽditori vel eius hẽdibus: in pñtia teſtiũ nũero ſufficiẽte: vel ꝑ inſtrm̃ manu notarij: vel ꝑ ſcripturã mãu pmittentis ſcriptã: teneať ⁊ debeat dictã ꝓmiſſionẽ obſuare: ⁊ ptãs vł ali⁹ iudex ad ciuiles cãs ꝺputatus in dcã ciuitate puſie reqſit⁹ ad penã .c. lib. dñ. cõi puſie applicandũ: ad petitionẽ dci vẽditoris vł ſuoꝝ hẽdũ cõſtito ſibi vel ꝑ inſtrũ mãu notarij vł ꝑ ſcripturã puatã mãu emptoris ſcriptũ vel atteſtationẽ duoꝝ fide dignoꝝ teſtiũ in ſuis dcis ꝓteſtiũ ð tali pmiſſiõe ð facto ſine alia iuris cognitiõe cogat ⁊ cõpellat emptorẽ ſupradcũ ⁊ eo ðfuncto illi⁹ hẽdes ad faciendũ dcã reuenditionẽ talis rei dcõ vẽditori ⁊ ſuis hẽdibus: aliq̃ pcedẽte vel ſequẽtis ſtatuto nõ obſtante.

¶ De molendinis radijs ⁊ cluſis. Rca. 64.

DE euitãda ſcandala ⁊ lites q̃ ſepe ꝯtingũt occaſiõe molẽdinorũ radioꝝ ⁊ cluſaꝝ in q̃cũq̃ loco poſitoꝝ vel poſitaꝝ. Statuim⁹ ordinãtes q̄ ſi aliq̃ q̃ſtio iter aliqs cuiuſcũq̃ cõditionis: ſtatus: vel dignitatis exiſtat verteret alicuius molendini radioꝝ vel cluſaꝝ dñs ptãs ⁊ capitaneus ciuitatis peruſie ꝑ ſe vel vnũ ex collecteralibus ſeu iudicibus alterius eoꝝ teneať ⁊ debeat inueſtigare ⁊ inuenire ſicut eis vel eoꝝ alteri videbiť ⁊ breuius

poterit fieri ꝛ lites ꝛ queſtiões diffinire intra vnū
menſem poſtq̃ fuerit poſita querimonia coram eo
ſimpliciter ꝛ de plano ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij
ꝛ quelibet partium eius diffinitioni ſtare debeat
Pars autem contrafaciens quingentas lib. deñ.
pro vice qualibet cõi Peruſie ſoluere teneat̃. Et
vt queſtiones molendinorum vel radiorũ: aut clu-
ſarum melius: facilius ꝛ breuius poſſint expediri:
Ordinamus ſtatuẽtes q̄ omnes cluſe molendino-
rum terminentur per expertos in ipſa arte de no-
uo: cũ termini iam poſiti ꝛ infixi per mutationem
alueorum ꝛ riparum fluminum ſunt euulſi vel non
reperiuntur: qui magiſtri in arte periti eligantur p̄
dominos priores ꝛ camerarios artiũ ciuitatis pe
ruſie ꝛ cum ipſis magiſtris eligantur per eoſdem
dominos priores ꝛ camerarios tres alij boni viri
ꝛ de melioribus ciuitatis predicte: qui magiſtri ſal
tem eſſe debeant numero quinq̄ ꝛ cum ipſis ipſi
tres ſemper adeſſe debeant vel ſaltem duo ex eis:
qui habeant auctoritatem poteſtatem ꝛ bailiam
virtute preſentis legis vel ſtatuti terminare ꝛ ter-
minos ponere manifeſtos ita q̄ vnicuiq̄ ſit licitũ
dictos terminos videre ꝛ ius vnicuiq̄ ſeruare in
leſum: qui magiſtri ꝛ boni homines iurare debeãt
dictas terminationes facere bona fide ꝛ ſine frau-
de remotis odio amore precio precibus ꝛ timore:
Et omnem terminationem quã fecerint ratam ha-
beant ꝛ habere debeant domini molendinorum
ꝛ obſeruẽt. Et nullus audeat remouere vel tange-
re dictos terminos ſub pena ꝛ ad penam quingen
tarum lib. deñ. pro quolibet contrafaciente cõi pe-
ruſie applicanda de quibus poteſtas ꝛ capitaneus
teneantur publice ꝛ ſecrete punitionem facere ad
petitionem cuiuſcumq̄ petentis. Et ſi inuenerit ali-
quem vel aliquos terminationes predictas: ratas
non habere vel terminos remouere: vel remouiſſe
in dictam penam ipſum vel ipſos contrafacientes
debeat cõi Peruſie condemnare. Et nihilominus
ad ſtandum dicte terminationi: ipſum vel ipſos co
gere ꝛ reducere teneatur. De quibus terminatio-
nibus per vnum notariũ quem elegerint dicti ma
giſtri ꝛ boni homines debeat fieri vnus liber expẽ
ſis cõis Peruſie qui debeat poni in armario ſub
ſuo autentico ſigno ꝛ loco vt poſſit omnibus volen
tibus fieri copia ꝛ ab omnibus videri. Teneatur
inſuper dñs capitaneus populi puſini ſemel in ſex
menſibus reuidere ſeu reuideri facere omnes ter-
minos cluſarũ predictarũ ꝛ molendinorum ꝛ vbi
inuenerit in ſtatu primo manere ſit contentus: vbi
vero inuenerit aliquem terminum mutatum vel re
motum inquiſitionem facere contra remouentem
vel remouentes ꝛ ipſos punire vt dictum eſt. Et ip
ſos terminos ſic mutatos ad priſtinum ſtatutum
reduci facere infra quindecim dies a die qua ipſoſ
mutatos inuenerit. Et q̄ tales magiſtri ꝛ homines
ſic electi per dñm capitaneũ cogantur ad acceptã
dum infra octo dies a die electionis ipſorũ ſub pe
na centũ lib. deñ. pro quolibet ſi non aceptauerint:
quam terminationem facere teneantur infra termi
num ſex menſium tunc proxime venturorũ poſt di
ctam acceptationẽ ipſorum ſub pena ꝛ ad penã du
centarꝫ lib. deñ. pro quolibet ſi extiterint negligen-
tes omnes: ſi vero non omnes: illi qui negligentes
extiterint puniant̃: in ꝛ ſuper q̄bus poteſtatem ha
beant dñi priores artiũ prouidendi de ſalarijs ꝛ ex
penſis que occurrent occaſione predcã facere ꝛ da
re de quacũq̄ pecunia cõis peruſie ad manus maſ
ſariorꝫ peruenta ꝛ peruenienda. Ac etiam prorogan
di terminum dictorum ſex menſiũ vbi neceſſe vide
rint ad alios ſex menſes ꝛ non vltra. Et ſi dictus
dñs capitaneus negligẽs fuerit in predictis videli-
cet in non eundo vel inquirendo vel puniẽdo vt di
ctum eſt puniatur pena quingentarum lib. deñ. per
ſuos ſindicatores tpe ſui ſindicatus.

¶ Molendina vero que non ſunt in fluminibꝰ p̄
omnibus terminent̃ ad petitionẽ illius vel illorum
q̄ petierint qñcumq̄ que terminata nõ reperirent̃
p̄ dictos bonos homines ꝛ magiſtros.

¶ Item q̄ oĩa molendina ꝛ alia edificia aliorum
fluminũ: foſſatorꝫ ꝛ riuorũ ꝛ formarꝫ vel circa ipſa
exiſtentia ꝛ cluſe eorꝫ que plus damnum afferunt
circũſtantibus locis q̄̃ comoditatis debeant emi p̄
illos inquorũ bonis ſeu rebus damnũ dat̃ propter
exiſtentiã ipſorꝫ ꝛ ad quos ſpectabit vtilitas ex eo-
rũ deſtructiõe ꝛ remotione vel rõe terreni vel mo
lendini vel cuiuſcũq̄ alterius rei vel alia ratiõe ꝛ
p̄cium ſoluatur dñis ipſorꝫ per eoſdem vtilitatẽ ex
eorꝫ remotione p̄cipientes. Et precio ſoluto infra
octo dies dñi ꝛ poſſeſſores eorꝫ ipa molẽdina ꝛ clu
ſas deſtruant ex toto: ꝛ non poſſint de nouo fieri in
hijs fluminibus infra terminos ꝛ fines d̄ſignandoſ
per ſupraſcriptos officiales per ipſos dominos vel
poſſeſſores molendinorum vel alios quoſcumq̄ in
perpetuum ſub pena quingentarum lib. deñ. quam
incurrat contrafaciens vel incipiens contrafacere
pro qualibet vice: facta prius inueſtigatiõe per do
minum poteſtatem vel capitaneum dicte ciuitatis:
ꝛ reperto q̄ fuerit maior vtilitas deſtruendi q̄̃
ſtandi ſuper quo poteſtas ꝛ capitaneus ꝛ eorum
vel alterius eorũ officiales per inquiſitiões ex ſuo
officio ingrere ad petitionẽ cuiuſlibet teneant̃: ꝛ de
beant mittere ad locũ vbi talia fierent ꝛ q̄d ↄ̃factũ
inuenerint p̄ ſuos officiales ſtatim añq̄̃ reuertant̃
ad palatium de facto tollere ꝛ remouere cluſas ꝛ
alia: Ita q̄ aque curſuſ ꝓpterea non impediat̃: Et
nihilominus quilibet poſſit eſſe accuſator ꝛ habe-
at medietatem dicte pene ſeu banni: ꝛ in contracti-
bus emptionũ ditorꝫ molendinorꝫ ꝛ cluſarꝫ ꝛ aliorꝫ
edificiorum expreſſe ponatur q̄ vendentes ſe obli-
gent emptoribuſ ad p̄dicta ꝛ fiant emendatiões ſꝫ

extimationē factā de eis in catraſto cōis Peruſij:
Et ſi contentio eſſet inter dños molendinorum ⁊ il
los ad quos ſpectabat vtilitas remotionis predi/
cte ita ꝙ non eſſent concordes ſtare extimationi
contente in catraſto: ⁊ pro emendatione illorum
quorum extimatio non reperiretur in catraſto: ꝙ
per dominos priores ⁊ camerarios artium eligan
tur duo boni ⁊ diſcreti homines ⁊ vnus bonus ma
giſter qui habeant peritiam predictorum: expenſis
dominorum molendinorum ⁊ illorum ad quos de
remotiōe ſpectabit vtilitas: qui ſimul videāt ⁊ exa
minent que molendina ſint deſtruenda ⁊ remouen
da ⁊ que non. Qui faciant extimationem ⁊ precia
competentia ſoluenda prout dictū eſt pro ipſis mo
lendinis ⁊ cluſis ⁊ qꝫtum debeat eſſe ſpacium loci
in quo nō poſſint refici molendina ſeu cluſe ne dam
num dare poſſint illis qui emūt ipſa molendina ⁊
edificia ⁊ precium ſoluent pro eis per ipſos domi/
nos molēdinorꝫ ⁊ alios quoſcunqꝫ. Et ſi in locis
vnde deſtruerentur ipſa molendina ⁊ cluſe: erit
opus fieri forma vel aliquid aliud ꝓ velociori cur/
ſu aquarum vel pro purgatione locorum circunſtā
tium debeant declarare. Et ſm ꝙ ipſi prouiderint
ordinauerint declarauerint ⁊ extimauerint ita do
minus poteſtas ⁊ dominus capitaneus ⁊ eorꝫ of
ficialis faciant obſeruari ſub pena predicta: quam
declarationem molendinorum ⁊ cluſarum ⁊ edifi/
ciorum deſtruendorum ⁊ remouendorum dñi prio
res artium dicte ciuitatis teneantur fieri facere in/
fra vnum menſem poſt publicationē preſentiꝫ ſta
tutorum: vel poſt dictam factam ⁊ completam exti
mationem: ſi de maiori vel longiori termino inter
venditores ⁊ emptores non fuerit conuentum ad
penam centum lib. deñ. pro quolibet eorum incur
rendā ⁊ cōi Peruſie applicandā.

¶ Teneantur inſuper dicti boni homines ⁊ ma/
giſtri per dictos dominos priores ⁊ camerarios e
ligendi vel electi ſup terminatiōe ⁊ limitatiōe mo
lendinorum terminare ⁊ limitare ⁊ inſcriptis redi
gi facere omnia loca ⁊ ſpatia in qbus ⁊ infra que
molendina ⁊ alia edificia aquarum fieri non poſ/
ſint ſine dāno alieno in dictis fluminibus ⁊ riuis ⁊
foſſatis ⁊ formis ⁊ circunſtantijs eorum ad penam
centum lib. deñ. pro quolibet.

¶ Dicimus propterea ſtatuentes ꝙ ad predicta
omnia ⁊ ſingula in preſenti capitulo contenta fieri
facienda ⁊ pro expeditione ipſorum fieri facienda
cuilibet ſit licitum ⁊ competat ius agendi ⁊ peten
di ⁊ ad ea petenda ⁊ exigenda quilibet admittat.
Et in predictis per dominos poteſtatē ⁊ capitane
um ⁊ eorum officiales ſummarie ⁊ de plano proce
datur ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ decimi ſolutio
ne vel inmiſſione ad petitionē cuiuſlibet petentis.
Et quia ex ipſis molendinis ⁊ cluſis ⁊ aquis ipſo
rum de radijs ⁊ occaſionibus aquarum ipſorū mo
lendinorum ⁊ cluſarꝫ ⁊ pro ipſis molendinis clu
ſis riuis queſtiones ſepiſſime oriuntur: ad opprimē
dam malitiam cuiuſlibet.

¶ Ordinamꝰ ꝙ nemo extrahat nec extrahi faciat
aquam ſolitam currere ad aliqđ molendinum vbi
cunqꝫ in diſtrictu ciuitatis Peruſie ſit ſitum vel ſi/
tuatum de ſuo ſolito curſu quin decurrat libere
per loca conſueta vel locum conſuetum ad ipſum
molendinum nec curſum ipſius aque mō aliquo
impediat: ⁊ qui contrafecerit vel fieri fecerit pro vi
ce qualibet in centum lib. deñ. cōi Peruſie appli/
candis puniatur ⁊ condemnetur: Dummodo hoc
non preiudicet alicui volenti poſſe facere molendi
num vel edificium in aliqua ſua re ſm formam pre
ſentis capituli: ⁊ dūmodo non impediat curſum a
que alicuius molendini: quominus nō vadat ⁊ de
currat ad ipſum molendinum vt eſt hactenus con/
ſuetum ſub dicta pena.

¶ Et ad tollendas ꝯtentiones que de radijs mo/
lendinorum ⁊ cluſarum ipſorum plurimum oriunt
Statuimus ꝙ ſi aliquis ſubiectus vel nō ſubiectus
iuriſdictioni cōis peruſie ſcilicet forenſis facerit vel
faciet aliquam cluſam vel apparatam in aliquo ri
uo forma foſſato vel flumine: que preſtet impedi/
mentum vel preſtaret occaſionem reſtagnationis
vel alia qualibet cauſa alicui molendino ſuperiori
vel terris vel vijs vel rebus alijs cuiuſcumqꝫ: ꝙ po
teſtas vel capitaneus ſtatim audita querela vel la/
mentels teneatur mittere iudicem vel notariꝫ ad
locum ⁊ ſi inuenerit nouitatem predictam eſſe fa/
ctā faciat incontinenti remouere totiens quotiens:
dictum opus de facto factum fuerit non obſtante
petitione ſapientis: appellatione: ⁊ diebus feriatis
vel aliquo alio qđ in contrariꝫ allegaretur: ſub pe
na centum lib. deñ. per illum qui tale opus feciſſet:
⁊ tantumdem per dictos dominos poteſtatē vel ca
pitaneū vel alium officialē qui ſuper hoc fuerit req
ſitus: ſi impdictis fuerit negligēs cōi peruſie appli
canda ⁊ ab eo aufferēda tpe ſui ſindicatus: ſaluo ⁊
reſeruato ꝙ predicta non intelligantur nec locum
hebeant in molēdinis que non macinarent nec ma
cinaſſent a decē annis citra ⁊ nec ꝑ ipſum tempus
nec ēt in molendinis emptis ꝑ cōe peruſie vel aliqꝫ
vniuerſitatē alicuiꝰ caſtri vel ville: et de qbus eſſet
fcā ſolutio pcij: que molendina ſic empta ⁊ ſoluta ꝑ
vnam quāqꝫ ꝑſonā poſſint deſtrui ſua auctoritate ⁊
impūe: ⁊ ſaluo ꝙ ſi qs vellet redificare molendinū
antiquū ⁊ qđ antiqtꝰ fuerit in dcō loco ⁊ molere ⁊
macinare ꝯſueuerit: ſaltē a viginti annis citra: ꝙ nō
obſtāte: ꝙ ampliatiōe aluei ⁊ fluminis: caput clſe ꝑ
ipſius dilationē ſeu ampliationeꝫ ſit ab aqua flumi
nis diuiſum: poſſit habens dictam cluſam: vel vo
lens dictū molendinꝫ reficere ⁊ reparare ⁊ ꝑ ipꝫ
alueū ampliatū extēdere ⁊ cap dctē cluſe ꝯiūgere ⁊
firmare ad grippū dci aluei nō obſtante ꝙ res eſ/

penſis factis in refectione vel melioramento ſacramento illius qui querimoniam de predictis exponeret: facta prius fide ſummarie per duos operarios ſiue magiſtros ꝙ refectio ſiue melioramentum facta ſiue factum in cluſis vel molendinis vel occaſione molendinorum vel cluſarum facta ⁊ factum fuerit ex voluntate ⁊ mandato illius qui querimoniam exponet vel alicuius ex conſortibus: In refectione vero cluſe vel molendini niſi deſtrueretur ſeruetur forma ſupradicta in principio huius capituli.

¶ Item ꝙ a molẽdino ſancti Renzani vſqꝫ ad põtem montis vbiani non poſſit fieri aliquod molendinum vel cluſa vel edificium nec reactari per qḋ poſſit curſus aque dicti fluminis impediri. Et ſi fieret quilibet poſſit inpune ipſum molendinuꝫ ⁊ cluſam ⁊ edificium tollere ⁊ remouere aliquo non obſtante.

¶ Item ad tollendum diſcordias ⁊ contentiones que ſolent ⁊ poſſunt de facili inter ſocios ſeu cõſortes molendinorum oriri ⁊ maxime occaſione expẽſarum occurrentium circa reparationem ⁊ manutentionem ipſorum molendinorum ⁊ cluſaram ipſorum. Qḋ ſi aliquis ex conſortibus requiſitus ab alio conſorte ꝙ infra terminum octo dierum deberet ſoluere partem ſuam pro expenſis fiendis neceſſarijs: ad reparationem ſeu manutentionem alicuius molendini ⁊ non ſoluerit vel non depoſuerit apud aliquẽ fiduꝫ hoieꝫ pro expenſis fiẽdis pro reparatione predicta ſeu manutentionẽ ꝙ talis non ſoluens vel non deponens poſſit ⁊ debeat cogi ad vendendum vel ad emendum modo ⁊ ordine infraſcriptis: videlicet ꝙ partem ſeu portionem quã haberet in dictis molendinis ſeu cluſis vendere: vel partem ſocij ſeu conſortis emere poſſit ⁊ debeat: ⁊ ſibi liceat talem ſocium ſeu conſortem partem habentem in dictis molendinis requirere per vnicaꝫ ſolam requiſitionem in iudicio vel extra: in publicam formam factam ⁊ lectam ⁊ inſcriptis dataꝫ ⁊ electionem ſeu optionem dare tali ſocio ſeu conſorti ſeu partem habenti: an partem quam haberet talis requirens velit emere pro precio declarato intali requiſitione: vel parteꝫ ſuam vendere pro ipſo precio ſm ꝙ tangeret pro rata ſm partem quam haberet in ipſis molendinis ſeu cluſis: ꝙ infra vnum menſeꝫ a die facte requiſitionis teneatur ⁊ debeat talis requiſitus vel tales requiſiti dictam electionem ſeu optionem acceptare vel renũciare: Et ſi infra dictum tempus vnius menſis non acceptauerit vel renũciauerit ꝙ dominus poteſtas vel capitaneus vel alter eoruꝫ teneantur ⁊ debeant ad petitionem talis requirentis ſeu talium requirentium: talem requiſitum ſeu tales requiſitos cogere: ⁊ compellere realiter ⁊ perſonaliter ac etiam multando arbitrio cuiuſlibet ipſorum poteſtatis vel capitanei vel alterius eorum ad eligendum duos bonos homines videlicet vnum pro qualibet parte: ad declarandum dictuꝫ precium: qui duo boni homines ſic electi poſſint immo teneantur ⁊ debeant: ipſam dictorum molendinoruꝫ vel partis ipſorum facere prout eiſ videbitur ⁊ placebit extimationem omni iuris ⁊ ſtatutoꝝ cõis Peruſie ſolemnitate obmiſſa infra vnum menſem a die electionis ipſorum computando: pena quingentaruꝫ lib. deñ. per dictos dños poteſtatem vel capitaneum aufferenda de facto ſine aliquo alio proceſſu: ⁊ facta dicta extimatione dictus talis ſiue dicti tales dictam electionem recuſantes teneantur ⁊ debeant ſm dictam extimationem ⁊ pro illo precio in dicta extimatione contento partem ſuam tali ſeu talibus requirẽtibus infra illḋ tempus: qḋ declarabitur per dictos bonos homines vendere: ⁊ inſtrumentũ vẽditionis facere cum capitulis ⁊ clauſulis opportunis ⁊ cõſuetis ſm conſuetudinem notariorũ ciuitatis peruſie Dũmodo dictum tps non excedat tps duoꝝ menſiũ. Et ꝙ dictus talis ſeu dicti tales ſic requirens ſeu requirentes teneãtur ⁊ debeãt ſeu teneatur ⁊ debeat dictã. partem dicti ſui ſocij ſeu conſortis vel conſortiũ infra dictuꝫ tps duorum menſium emere ⁊ precium integre ſoluere: pena ciuilibet p̱dictorum non obſeruãtiuꝫ omnia inpreſenti capitulo contenta ⁊ ſancita quingentarum lib. deñ. eiſdeꝫ reſpectiue aufferenda per poteſtatẽ vel capitaneuꝫ vel alterum eoꝝ: cuiuſ pene medietas ſit cõis peruſie ⁊ alia medietas ſit ⁊ eẽ debeat talis ſiue talium obſeruantiũ: ⁊ executio dicte pene fiat ⁊ fieri ḋbeat p̱ dictos dños poteſtatẽ vel capitaneũ vel alterum ex eis infra octo dies a die petitiõis facte ḋ ipſa pena de facto ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ oĩ ſolẽnitate iuris ⁊ etiã ſtatutoꝝ cõis Peruſie obmiſſa viſa duntaxat reqſitione facta ⁊ tpe elapſo.

¶ Et ſi dicti duo boni homineſ non eẽnt inconcordia infra dictum tempus ꝙ per poteſtateꝫ vel capitaneum vel aliquem eorum eligatur ⁊ eligi debeat quidam tertius qui vna cuꝫ predictis vel vno ex eis dictam extimationeꝫ faciat modo predicto concordibus videlicet exiſtentibus: Et nihilominus dictam penaꝫ incurrant dicti duo boni homines ſi dictam extimationem intra dictuꝫ tempus feciſſent: ac etiam nihilominus extimare teneantur ⁊ debeant ad dictam penaꝫ modo predicto infra quindecim dies poſt electionem dicti tertij vna cum dicto tertio: modo predicto: ⁊ pars vendi vel emi ḋbeat modo predicto ſm dictam formam. Et hec omnia in preſenti capitulo cõtenta poſſint fieri ⁊ executioni mãdari diebus iuridicis ⁊ feriatis: pena poteſtati vel capitãeo ſi negligẽtes fuerint in predictis vel aliquo predictorum qngentaꝝ lib. deñ. per coꝝ ſindicatores aufferenda tpe eoruꝫ ſindicatꝰ ⁊ de predictis expreſſe debeant ſindicari.

ſent alterius in qua re deberet firmari cap̄ dicte
cluſe: immo teneatur ⁊ debeat dictus dn̄s habens
rem ſiue grippum rei vbi venit cap̄ dicte cluſe fir/
mandum: vendere terrenum ⁊ ius firmandi dictuʒ
cap̄ pꝛo pꝛecio ⁊ extimatione ẜm ꝙ eſtimabitur
per duos bonoſ homines a partibus eligendos vi
delicet vnum pꝛoqualibet parte eligendum ⁊ vbi
non eſſent in concoꝛdia ipſi duo tertiuʒ eligant: ad
que facienda cogi poſſint per poteſtatem vel capi/
taneum ad petitioneʒ cuiuſcumqʒ petentis: que de
claratio pꝛecij fieri d̄beat ⁊ ipſius ſolutio anteq̄ʒ
aliquid edificetur in dicto loco per illum qui edifi
care volet. Quaʒ ſolutionem ſi non fecerit poſſit in
pune aquolibet dictum opus deſtrui qd̄ factuʒ fue
rit ſuper re alterius ſi requiſitus fuerit a domino
dicte rei.

¶ Si vero quis vellet molendinū conſtituere vel
conſtruere ⁊ non haberet ex vtraqʒ parte fluminis
terrenum ꝙ ſibi edificare non liceat nec poſſit mo
lendinum conſtruere: niſi eſſet in concoꝛdia cum il/
lo qui haberet terrenum ex altera parte dicti flu/
minis: ⁊ idem modus obſeruetur in caſu in quo clu
ſe in totum deberent mutari ẜm ꝙ ſupꝛadictum eſt
in refectione dicte cluſe: ⁊ ad deſtructionem ipſoꝝ
faciendam poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ quilibet ipſo/
rum qui requiſitus fuerit ad petitionem cuiuſcūqʒ
teneantur dare auxilium fauoꝛem ⁊ familiam ſuaʒ
mittere ⁊ ea deſtrui facere ad penam centum lib.
deñ. ꝓ qualibet vice qua fuerit negligēs in p̄dictiſ.

¶ Item ſtatuimus ⁊ oꝛdinamus ꝙ ſi aliqua clu/
ſa alicuius molendini deuaſtaretur ſeu deficeret in
capite terreni vbi dicta cluſa ꝯſueuit firmari ⁊ apo
diari ⁊ vbi conſueuit cap̄ eius ſubſtentari ⁊ ille vł
illi quoꝛuʒ dicta cluſa fuerit voluerit vel voluerint
dictam cluſam vel eius caput reficere vel reparare
aut firmare vel infoꝛtiare vel foꝛtificare: ad ſubſten
tationem dicte cluſe poſſit terreno: cui dicta cluſa
melius ⁊ foꝛtius ad ſubſtentationem ipſius cluſe
applicari poteſt: ipſam cluſam applicare ⁊ ibidem
adiūgere ⁊ adfirmare: ēt cuiuſcumqʒ perſone cu
iuſcumqʒ condictionis terrenuʒ fuerit. Et hoc ex vi
goꝛe pꝛeſentis capituli liceat facere: ſicut comodi/
us ⁊ vtilius fuerit pꝛo dicta cluſa firmanda ⁊ oꝛdi
nanda: ⁊ nullus pꝛedicta vel aliqd̄ pꝛedictoꝛuʒ poſ
ſit impedire nec inpediat pena centum lib. deñ. ap
plicanda cōi Peruſie. Et poteſtas ⁊ capitaneuſ ⁊
maioꝛ ſindicus ⁊ officialis qui pꝛo tempoꝛe fuerit
ſuper vijs ad petitionem petentis debeat duos bo
nos homines ⁊ idoneos illius contrate vbi fuerit
cluſa eligere: Qui pꝛeſtito iuramento debeāt exti/
mare terrenum neceſſarinm dicte cluſe ⁊ pꝛo dicta
cluſa ⁊ ipſum terrenum terminare ⁊ diffinire. Et
ẜm extimationem pꝛedictoꝛum bonoꝛum viroꝛum
compellantur illi vel ille quoꝛum ſiue cuius fuerit
dictum terrenum: ipſum terrenum vendere cuʒ om
nibus pactis in ipſo inſtrumento ſolitis ⁊ cōſuetis
apponi venditioni pꝛedicte: ei vel eis cuius vel q̊
rum fuerit ipſa cluſa facta extimatione pꝛecij dicti
terreni per dictos bonos homines: non habita ra/
tione: ſeu non habito reſpectu: ad neceſſitatem clu/
ſe: nec ipſa neceſſitate vel vtilitate inſpecta: ſed ẜm
cōem extimationem poſſeſſionum in ipſa contrata
exiſtentium: Niſi per decem annos continuos ca/
put dicte cluſe ſubſtentationem habuerit ad terre/
num qd̄ fuerit alicuiuſ: in quo caſu intelligatur per
pꝛeſcriptionem ius queſitum dn̄o talis cluſe cōiun
gendi ⁊ appodiandi ſeu applicandi ⁊ ſubſtentari
faciendi caput dicte cluſe ad ipſum terrenū ſine ali
qua reſtauratione ⁊ ſine aliqua datione alicuius p̄
cij aliquo non obſtante.

¶ Et ſi negaretur caput dicte cluſe: non fuiſſe ap/
podiatum terreno apud qd̄ peteretur appodiari ⁊
fuiſſet appodiatuʒ ꝙ poteſtas ⁊ capitaneus vel eo
rum iudices ⁊ officiales ſuper vijs ⁊ quilibet eo/
rum ſummarie ſiue libelli oblatione litis conteſta/
tione ⁊ omni alia iuris ſolemnitate obmiſſa tene/
antur examinare teſtes dandos per illum vel illos
cuius vel quoꝛum eſſet dictum molendinum cum
ſcriptura: ſine tamen intentionibus ⁊ ſine articulis
ſi inducenti id viſum fuerit: ⁊ examinatio fienda ad
poteſtatem vel capitaneum vel ad aliquē aliuʒ eo/
rum iudicem vel maioꝛem ſindicum ⁊ dictum offi/
cium ſpectet ⁊ eidem in pꝛedictis cōmittimus: Et
ſi conſtaret non eſſe veram ꝙ pꝛocedatur ẜm foꝛ/
mam ſtatutoꝛum ⁊ capituli aliquo non obſtante.
Et hec dn̄s poteſtas ⁊ capitaneus maioꝛ ſindicus
⁊ officiales executioni mādare teneantur quotiens
communiter vel diuiſim requiſiti fuerint ſub pena cē
tum lib. deñ. ſi pꝛedicta non fecerint.

¶ Et vt molendina aquarum exiſtentia in cōitatu
vel territoꝛio peruſino non deficiant cauſa vel oc/
caſione alicuius defectus. Dicimus ſtatuentes ꝙ ſi
ſocij molendinoꝛum: vel aliqui eoꝛuʒ voluerint mo
lendinis vel in molendinis facere aliquam melio/
rationem neceſſariam vel vtilem: ꝙ poſſint ipſam
facere: non obſtante contradictione minoꝛis nume
ri ſeu partis ſocioꝛuʒ: ⁊ quod expendiderint de fru
ctibus ipſoꝛum molendinoꝛum poſſint recipere ⁊
rehabere: dummodo ſi pars non expendens nō ha
beret tantam partem infructibus molendinoꝛum
de quibus ſatiſfieret expendentibus infra ſex men/
ſes ꝙ abinde in antea per poteſtatem vel capitane
um vel quemlibet aliuʒ officialem cōis peruſie poſ
ſit cogi realiter ⁊ ꝑſonaliter de facto ſine libelli ob
latione ⁊ ſummarie ⁊ diebus feriatis ⁊ non feria/
tis aliquo non obſtante: ad dandum partem ſibi cō
tingentem reſiduam vſqʒ ad ſatiſfactionem conſoꝛ
tis expendentis. Et pꝛedicta fiant ſummarie ⁊ de
plano ⁊ ſine figura ⁊ ſtrepitu iudicij ⁊ ſine libello
⁊ litis conteſtatione. Et ſtetur ⁊ credatur de ex/

XXXIIII v

¶ De aqua non extrahenda de ſuo ſolito ⁊ antiquo curſu. ⁊ quis ſit curſus antiquus. Rubrica. 65.

Nulli liceat Aquam aliquam extrahere de ſuo ſolito ⁊ antiquo curſu vel ipſius ſolitū curſuz mutare vel impedire vel eā vel eum mittere vel ducere aliunde per ſuam vel alterius rem propter qđ preſtetur ſeu fiat impedimentum alicui vie vel fundo vel rei alterius Et qui contrafecerit puniatur in quinquaginta lib. deñ. pro quolibet ⁊ qualibet vice: Et poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ q̄libet ipſorum teneatur contrafacientem compellere ſtatim ⁊ preciſe vt dictam aquā ⁊ curſuz eius remittat ⁊ reducat ad ⁊ per locum conſuetuz vbi vel vnde concurrere conſueuit: ⁊ omne impedimentuz tollere ⁊ remouere. Et damnum ⁊ intereſſe reficifacere illi vel illis cui ſiue quibus damnum vel impedimentum preſtitit vel fecerit. Et quilibet etiam poſſit de ⁊ pro predictis ciuiliter agere: ⁊ querelaz proponere. Et querelam proponens poſſit producere teſtes lite nō conteſtata. Et ad predicta poſſit procedi ſine libelli oblatione ⁊ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij. Et de ⁊ pro predictis etiaz dñs poteſtas ⁊ capitaneus ⁊ eorum quilibet poſſint ⁊ debeant inquirere ad petitionez cuiuſcūq; ⁊ culpabiles punire ⁊ condemnare in penis predictis: ⁊ ſi negligētes fuerint inexequendo predicta contenta in hoc capitulo puniantur in pena centum lib. deñ. tempore eorum ſindicatus.

¶ Statuimus etiā declarantes ꝙ eo ipſo ꝙ aqua apparebit fluere per alium locum in damnū ⁊ preiudicium alterius vel damnum ⁊ impedimentū alicuius vie publice vel vicinalis: vel in vtilitatez alicuius q̄ per locum magis ſolitum ⁊ conſuetuz: fuiſſet facta talis mutatio ⁊ miſſio per illum cuius eſſet res per quam conſueuit ſolitum curſum habere vel per illum cui primo damnum dabat vel per illum cui nouus curſus preſtaret comodum vel vtilitatem: vel eius famulum vel familiam vel laboratorem ſeu coptumatorez ſiue alium de eius familia de mandato dñi. Ita ꝙ precipi ſibi domino poſſit ⁊ debeat per iudicem: ꝙ infra certum tempus debeat: eum curſum remittere ⁊ ꝙ illum remittat in locum ⁊ modum conſuetum. Et ſi intra tempus ſibi per iudicem aſſignatum non remiſerit vel impedimentum curſus antiqui non remouerit penaz vigintiquinq; lib. deñ. debeat ſubſtinere: ⁊ nihilominus intra aliud tempus per iudicem ſtatuenduz dictam remiſſionem ⁊ impedimenti ſublationem ⁊ remotionem facere ad penam eādem ⁊ ſimilē teneatur. ¶ Et ſi poſtq̄ remiſerit vel remouerit apparebit ipſum curſum fore mutatum vel impeditum exiſtere vel ſtare tūc ſufficiat fama publica ꝓ illum qui ſemel remiſerit vel expediuerit ſeu impedimentum remouerit vel ꝓ dominum ipſius rei per quaz fluxerat per tempus antiquum ⁊ ſolituz videlicet per decem annos ante. Et iſtud tempus intelligatur antiquum: Qua probatione habita penam vigintiquinq; lib. deñ. ſubſtineat pro qualibet vice: ⁊ de predictis poſſit ⁊ debeat inquiri ⁊ inquiſitio fieri vel querelari vel querelam poni. Et predicta in preſenti. §. ſtatuimus ⁊c. vſq; ad finem capituli intelligantur ⁊ trahantur ad futura tantum ⁊ nō ad preterita vel preſentia. Poſſit tamen de ⁊ pro predictis cognoſci ⁊ procedi per tēpus duorum annoruz a tempore mutati vel impediti curſus criminaliter agendo ſeu procedēdo. Non obſtante ſtatuto quo cauetur ꝙ de vel pro quibuſdam maleficijs poſſit cognoſci ⁊ procedi per minus tps ⁊ non poſt.

¶ De exbannitis pro debito ciuili repertis ſtare vel habitare in caſtro vel villa: ⁊ de modo procedendi contra vniuerſitatem caſtri vel ville ꝓ debito dicti exbanniti. Rubrica. 66.

Sapientes Per debitores creditoribus ſatiſfieri hoc preſenti capitulo duximus ſtatuendum ꝙ ſi quis exbannitus pro debito ciuili pro quo ꝓ ipſum licētia realis vel pſonalis ſit conceſſa ſm formam ſtatutorum ciuitatis Peruſie repertus fuerit habitare ſtare vel morari in aliquo caſtro vel villa: ſeu pertinentijs caſtri vel ville comitatus Peruſie: propter quod ſatiſfactio debiti retarderetur: ꝙ ad petitionem creditoris dicti exbanniti per dñm poteſtatem vel capitaneum dicte ciuitatis vel alium ex eoruz iudicibus fiat ⁊ per baiulum cōis Peruſie mittatur preceptum continēs q̄titatem debiti ⁊ cōdemnationis talis debitoris exbanniti: vniuerſitati ⁊ hominibus ſeu maſſarys ⁊ ſindico caſtri vel ville in quo vel inqua aut alterius eoruz pertinentijs: dictus exbannitus moraretur: ꝙ ſub pena obligationis ſoluendi debitum dicti exbanniti: creditori ipſius exbanniti nec non cōi Peruſie: debeant dicti homines ⁊ vniuerſitas talis caſtri vel ville intra tempus decem dieruz a die preſentationis dicti precepti eis vel maſſarijs ⁊ ſindico ipſius caſtri vel ville dictum exbannitum debitorem de dictis caſtro vel villa ⁊ pertinentijs eorumdem expellere ⁊ non premittere dictum talem exbannitum ⁊ debitorem in eo vel ea aut pertinentijs eorum ſtare vel morari: ꝙ ſi dicti homines ⁊ vniuerſitas non fecerint: tunc elapſis dictis decem

datas vel collectaſ ſeu inpoſitas in ciuitate Peruſie. Rubrica.68.

Statuimus Et ſtatuēdo ordinam⁹ ꝙ ciues ⁊ cōitatēſes Peruſini habētes poderia ſeu aliqua bona ſtabilia in territorio vel comitatu alicuius ciuitatis vł terre ex̄ territoriū Peruſinum vel in futurum habebunt ꝙ talia poderia ſeu bona non debeant nec poſſint eis allibrari nec acatraſtari in ciuitate vel comitatu Peruſie: ⁊ ſi allibrata reperirenť in catraſto cōis puſie debeāt de dicto catraſto caſſari leuari ⁊ cācellari per officiales armarij dicti cōis ad petionem petentis: ſed licitum ſit ciuitatibus ⁊ terris inquibus dicta bona ⁊ poſſeſſiones ſite ſunt ipſos tales cogere ad ſoluenduꝫ datas ⁊ collectas ac aliaſ factiones pro ipſis bonis pro vt ciues ⁊ incole dicte ciuitatis vel terre ſolent ⁊ nō vltra aliqua ratione vel cauſa: ⁊ ſi ſecus fieret per homines dicte ciuitatis vel terre poſſint tales ciues ⁊ comitatenſes Peruſini recurrere contra homineſ habentes poderia vel poſſeſſiones aut alia bona in ciuitate vel comitatu Peruſie ⁊ fructus ipſarum poſſeſſionum ⁊ bonorum facere ſequeſtrari per poteſtatem vel capitaneum aut alium iudicem ipſius ciuitatis Peruſie: ⁊ ipſos fructus facere dari ipſis ciuibus ⁊ comitatenſibus Peruſie vſqꝫ ad valorem ⁊ ſummam eius qđ ſibi fuerit integre ſatiſfactum: Et poteſtas ⁊ capitaneus: ⁊ quilibet alius iudex ipſius ciuitatis Peruſie teneantur ⁊ debeant ſtatim dictam ſequeſtrationem facere ⁊ dictos fructus dari ad petitionem talium ciuiū vel cōitatēſiuꝫ peruſinoruꝫ qui dicerent ſe grauatos per cōia dictarum ciuitatum vel terrarum vel habentiū ius ab eis aliquo non obſtante.

¶ De bonis immobilibus non transferendis aliq̄ titulo in aliquē non acatraſtatū. Rca.69.

Ad hoc Ut quilibet pro ſuis bonis ⁊ rebus ⁊ poſſeſſionibus: datas ⁊ collectas ſoluat ⁊ alia onera ſb eat: indicenda per cōe Peruſi: ⁊ vt cōe Peruſie de omnibus poſſeſſiōibus que ſunt in ſuo territorio collectas recipiat.

¶ Statuimus ꝙ nullus poſſit vendere vel donationis titulo vel alio titulo transferre vel alienare aliquam rem immobilem alicui allibratam ⁊ acatraſtatam in catraſto cōis peruſie in aliquem qui non ſit allibratus vł acatraſtatuſ in libro libre vel catraſti ciuitatiſ vel comitatus Peruſie nec alicui alij perſone ꝓ eo tacite vel expreſſe nec aliqua alia cā: pro tali non acatraſtato vel non allibrato: niſi ille cui fieret adiudicatio infra decem dies poſt adiudicationē ſibi factaꝫ legitime ⁊ per fideiuſſores idoneos ſatiſdet in armario cōis Peruſie ⁊ coram officialibus dicti armarij de ſoluēdo omnes datas ⁊ collectas factiones ⁊ onera imponenda per cōmune Peruſie pro re predicta: aliter dicta adiudicatio vel conceſſio non valeat ipſo iure: nec alicui alij pro eo poſſit inſolutū per aliquem dari occaſione alicuius debiti contracti vel cōtrahendi per quemcumqꝫ aliqua ratione vel cauſa. Et ſi reciperet vel ſibi daretur: talis datio receptio vel conceſſio non valeat ipſo iure. Et ꝙ omnia bona huiuſmodi quātum ad ſolutionem dataꝝ ⁊ collectaꝝ intelligātur ⁊ ſint precario nomine cōis Peruſie ⁊ pro ipſo cōi poſſeſſe: ſi venderētur vel alienarētur modo ꝑdicto: ita ꝙ dominiuꝫ ⁊ poſſeſſio dictorum bonorū in aliū transferri non poſſit in preiudicium dicti cōmunis quantum ad ſolutionem dictarum datarum ⁊ collectarum: Et iudex vel aliuſ quicumqꝫ qui cōtra dictam formaꝫ rem dederit vel conceſſerit inſolutuꝫ: ſoluat ⁊ ſoluere debeat cōi Peruſie nomine pene centuꝫ lib. deñ. que pena ſibi de facto aufferať per maiorem ſindicum ⁊ iudicem iuſticie cōiſ Peruſie: ⁊ de predictiſ quilibet valeat eſſe accuſator ⁊ habeat medietatem pene ſiue banni: ⁊ ſi contrafactum fuerit in vendendo aut donando aut alio iure vel titulo transferendo ſeu inſolutum dando vel cōcedendo vel alienando medietas veri precij ⁊ extimationis ipſius rei ipſo facto ⁊ iure deueniat ⁊ deuenire debeat ad conſeruatores monete cōis Peruſie pro ipſo cōe vł ad maſſarios dicti cōis: ⁊ quādo ipſi dñi conſeruatores in dicta ciuitate nō eſſent maior ſindicus ⁊ iudex iuſticie ⁊ quilibet alius officialis cōis Peruſie teneatur ⁊ debeat: cogere contrafacientes defacto ad ipſam q̄titatem ſoluendum. Et intelligatur eſſe facta alienatio rei eo ipſo ꝙ res allibrata reperiretur apud non allibratuꝫ ⁊ non acatraſtatuꝫ vel ꝑ quemuis aliuꝫ publice vel ſecrete tacite vel expreſſe detineri vel poſſideri vel fructus ex ea percipi ⁊ ex nūc ipſo facto intelligať eſſe res ita in fraudem alienata facta ac effecta cōmunis Peruſij ⁊ ad ipſum cōe Peruſie debeat pertinere ⁊ pertineat etiam ipſius rei alienate poſſeſſione non apprehenſa vel declaratione ſubſequta. Que omnia ſupradicta intelligantur ⁊ locuꝫ habeant in contractibus inter viuos ⁊ donationibus non autem in vltimis voluntatibus in quibus relinquerenť ad pias cauſas. Et ad hoc vt de omnibus rebus acatraſtatis ſeu acatraſtandis cōmune Peruſie poſſit habere datas ⁊ collectas. Ordinamus ꝙ omnes res que reperirentur allibrate ⁊ acatraſtate in catraſto ciuium ſeu comitatenſium ciuitatiſ Peruſij intelliganť eſſe tributarie ⁊ affīcte: ⁊ ois

diebus debeat fieri ⁊ mitti conſimile preceptū ſub eidē penis obligationibus ⁊ preiudicijs intra terminum trium dierum ſimiliter a die preſentati pcepti inchoandū ꝙ ipſi hoies ⁊ vniuerſitas dcūz exbānitum debitorem expellant: ⁊ nec permittant ſtare vel morari in dictis caſtro vel villa aut pertinentijs eorumdem: que ſi dicti homines ⁊ vniuerſitas: caſtri vel ville non adimpleuerint: tūc virtute preſentis capituli homines dicti caſtri vel ville in quo vel qua aut pertinentijs illius perſeueraret dictus exbannitus ſtare ⁊ morari: ad inſtantiam ſui creditoris: ſine libelli porretione ⁊ ſine litis cōteſtatiōe teneantur ⁊ debeant totale debitum dicti exbanniti: ſuo creditori ⁊ cōi Peruſie ſoluere ⁊ ſatiſfacere. vz illam q̄ntitatem expreſſam in licentia ⁊ exbannimento. Et ad ſciendū an huiuſmodi exbannitus poſt dicta precepta hominibus vniuerſitati ⁊ hominibus ac maſſarijs ⁊ ſindico factis habitauerit vel moratus fuerit in ipſis caſtro vel villa ſeu pertinentijs alicuius ex ipſis: talis modus ⁊ forma ſeruetur vz. ꝙ coram ipſo iudice cuius mandato preceptum predictuz factum fuerit offerantur per huiuſmodi creditorē exbanniti intentiones ſeu articuli ad predicta probandum qbus oblatis citentur maſſarij ⁊ ſindicus ipſius caſtri vel ville ⁊ ſi comparuerit detur comparenti copia ipſarum intentionum ſeu articulorū vt poſſit ſuper illis facere intorogatoria ſi voluerit. Et poſt ea ſuper illis recipiantur ⁊ examinentur teſtes quos ipſe creditor inducere voluerit: nulla alia iuris ſolennitate vel ordine iudiciario obſeruato vel requiſito. Si autez pro dicta cōmunitate caſtri vel ville: nullus cōparuerit infra terminum aſſignatum ad faciendum interogatoria vel ipſa interogatoria facere nolluerit: tunc recipiantur ⁊ examinentur teſtes quos creditor inducere voluerit ipſorum hominum: maſſariorum ⁊ ſindici ſeu ſindicorum abſentia non obſtante. Et ſi per duos teſtes fide dignos probatum fuerit huiuſmodi exbannitum ſtetiſſe vel habitaſſe per tempus ſuperius declaratum poſt dicta precepta vt ſupra facta in dictis caſtro vel villa vel eius pertinentijs: talis probatio habeat̃ pro plena ⁊ legitima probatione: ⁊ procedatur ꝯ comūitatē ⁊ vniuerſitatē ac homines dicti caſtri vel ville ad petitionē ipſius creditoris ordine ⁊ modo ſupra declarato: nō obſtantibus ferijs nec dieb9 feriatis: immo ſuper predictis omnibus ⁊ ſingulis procedi poſſit diebus feriatis ⁊ nō feriatis: dūmodo creditor cedat iura ſua que habet contra dictum exbannitum ſoluenti tale debitum.

¶ Qꝛ ementes bona exbannitorum ſoluant creditoribus: Et qualiter procedatur ad emptionez dictorum bonorum.

Rubrica.67.

Quia plerumqꝫ Cōtingit: ꝙ dbitores aliquoꝝ maleficia vel debita cōmittūt propter que exbanniuntur vel condemnantur. Et eorum bona vendūtur per cōe Peruſie ⁊ illi qui emūt recuſant ſoluere creditoribus illius exbanniti ⁊ condemnati. Et etiam dotes reſtituere ſed petunt ſibi libellum dari quod eſt valde iniquū Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ ſi aliquis emerit vel aliqui emerint a cōe Peruſie ſeu ſindico dicti cōis vel ab aliq̄ officiale dicti cōis: vel aliter ab habente poteſtatem vendendi bona alicuius exbanniti vel condemnati pro maleficio ſeu maleficijs: ſeu eidez fuerint bona predicta ſtabilita: teneatur ⁊ debeat ⁊ teneantur ⁊ debeant reſpondere ⁊ ſoluere ac ſatiſfacere de precio creditoribus illius exbanniti ⁊ condemnati cuius bona emerit vel emerint ſeu ſtabilita fuerint eodem modo forma ⁊ ordine ſm qd tenebatur talis exbannitus ſeu tenebantur tales exbanniti: ⁊ eodez modo forma ⁊ ordine compellantur per dños poteſtatez ⁊ capitaneum vel eoruz iudicem ſeu alterum vel alterius eorum ſeu per aliū officialem cōis Peruſie: vt conueniri ⁊ compelli poterat talis exbannitus ſeu poterant tales exbanniti ⁊ condemnati ante maleficiū cōmiſſuz ⁊ ante exbannimentum ⁊ condemnationē: ⁊ inſtrumenta confeſſionū ⁊ alia executioni mandentur contra eū vel eos ſm ꝙ mandari poterant contra illuz cuius bona emerit ſeu contra illos quoruz bona emerint vel ſtabilita fuerint perinde ac ſi nomen ſuum ſcriptum eſſet: vel nomina eoruz ſcripta eſſent in inſtrumento obligationis: ⁊ ipſe eſſet vel ipſi expreſſe obligati eſſent in tali inſtrumento: non obſtante aliquo capitulo ſtatutoꝝ qd incōtrariū loqueret̃.

¶ Et quilibet iudex vel officialis cōis Peruſie teneatur ⁊ debeat preſens capitulum obſeruare ⁊ executioni mandare ad petitionem petentis ad penam centum lib. deñ. Et ad hoc vt preſens capitulum nullum errorem inducat. Volumus ⁊ ſtatuimus ꝙ ante venditionem vel ſtabilitionem dictorum bonoruz debeat publice diuerſis diebus ⁊ horis ſaltem per tres vices banniri per ciuitatem in locis conſuetis: Qꝛ quicumqꝫ deberet aliquid recipere a dicto exbannito vel condemnato cuius bona venderentur ſeu vendi vel ſtabiliri deberent: debeat vel debeant cum iuribus ſuis omnibus comparere: coram illo tali iudice: coram q̄ dicta bona vendi vel ſtabiliri deberent: ⁊ de iuribus ſuis infra terminum in dictis bannimentis declaratū docere ⁊ probare.

¶ Qꝛ Peruſini habētes bona in alijs territorijs q̄ ciuitatis Peruſie nō teneant̃ ſoluere aliq̄s

impoſitio que fieret pro ipſis rebus intelligat̃ eſſe
ordinaria ⁊ tributum ordinarium Ita ꝙ quilibet
poſſeſſor teneatur ſoluere collectas ⁊ datas pro ip
ſis rebus. Et omnis collecta ⁊ onus in posteruȝ im
ponenda ⁊ imponenduȝ habeatur ex nunc pro im
poſito ⁊ ſpecificato. Et ꝙ nullus iudex vel aduoca
tus nec aliqua alia perſona poſſit aliquid dicere vł
allegare contra preſens capitulum ⁊ contenta in
eo ſub pena quingentarum lib. deñ. que pena auf
feratur a contrafaciente de facto per maiorem ſin-
dicum ⁊ iudicem iuſticie vel poteſtatem vel capita
neum: ſi coram eis vel eorum altero queſtio ver-
tereretur vel querimonia proponeretur publice
vel ſecrete. Et ꝙ vnicuiqȝ ſit licitum contrafaci-
entem mittere in cippum ſiue in cippo ⁊ eo modo
⁊ forma quo ⁊ qua mittuntur cedule in cippũ ſiue
cippos contra magnates: que cedule nõ poſſint di-
laniari per priores nec per aliquam aliam perſo-
nam: ſed eo ipſo ꝙ reperiuntur in cippis poteſtas
vel capitaneus ⁊ maior iudex iuſticie vł maior ſin-
dicus teneatur inquiſitionem facere ⁊ procedere ⁊
condemnare non obſtantibꝰ ſolemnitatibus obmiſ
ſis loco ⁊ tempore veritate reperta. Et ſi poteſtas
vel capitaneus vel iudex iuſticie ⁊ maior ſindicus
vel aliquiſ predictorum contrafaceret puniatur pe
na quingentarum lib. deñ. ⁊ priores qui contrafe-
cerint ſimili pena puniatur per eorum ſindicatoreȝ
⁊ vltra penam predictam in priuatione officiorum
contra quos ſufficiat probatio vnius teſtis cuȝ pub
lica fama. Et hoc non intelligatur in illis qui per-
mutarent cum ipſo nõ allibrato: dummodo permu
tatio fiat cum voluntate ⁊ conſenſu iudicis iuſticie
⁊ maioris ſindici ⁊ aliter fieri nõ poſſit. Et tunc iu
dex predictus debeat inquirere ⁊ veritatem inue-
nire ꝙ res non allibrate ſint equalis valoris cum
rebus allibrati. Et ꝙ ſi reperierit ita eſſe tali per-
mutationi conſentire debeant ⁊ aliter non modo
aliquo ſine cauſa. Et ſupradicta omnia intelligan-
tur ⁊ locuȝ habeant in rebus immobilibus exiſten
tibuſ in ciuitate ⁊ comitatu Peruſie ⁊ nõ in alijſ:
de predictis in hoc capitulo contentis poſſit inqui-
ri per poteſtatem vel capitaneum vel maiorem ſin
dicum ⁊ iudicem iuſticie ⁊ quemlibet alium iudi-
cem in ciuitate Peruſie reſidenteȝ ⁊ procedi ⁊ cõ
demnari: ⁊ condemnatio fieri non obſtante aliquo
lapſu temporis nec aliquo ſtatuto. Et nihilominus
quilibet poſſit eſſe accuſator ⁊ habeat medietatem
pene: ⁊ predicta locum habeant in preteritis pre-
ſentibus ⁊ futuris: ⁊ habeant predicti officiales de
hijs que fecerint venire in comuni Peruſie in pe-
cunia numerata quattuor deñ. pro qualibet libra
eius quod venire fecerit in comuni Peruſie vt di
ctum eſt occaſione predicta.

¶ Q: Statuta loquẽtia de poteſtate ⁊ capitaneo
intelligantur de iudicibus ⁊ collacteralibus eo
rum. Rubrica. 70.

Quia plura Capitu-
la ſtatuto
rum ſolum de poteſtate ⁊ capi-
taneo in cauſis ciuilibus faciũt
mentionem: vt ipſorum contra-
rietas ⁊ obſcuritaſ tollatur: ſta
tuimus ⁊ ordinamus ꝙ ſtatuta
que in ciuilibus cauſiſ loquuntur ſimpliciter de po
teſtate ⁊ capitãeo vel ipſoꝝ altero illa intelligant̃
de iudicibus ſeu collacteralibus ipſorum domino-
rum poteſtatis vel capitanei ⁊ cuiuſlibet eoruȝ: ſci
licet illa que loquuntur de poteſtate intelligantur
etiam de ſuis iudicibus ⁊ collacteralibuſ ⁊ illa que
loquuntur de capitaneo ſimiliter intelligantur de
ſuis iudicibus ⁊ collacteralibus: ⁊ valeant ⁊ tene-
ant facta que fierent per eos ⁊ aliquem eorum
ac ſi fierent p̱ ipſum dominũ poteſtatem vel capita
neum: non obſtante ſi ſtatuta predicta vel aliqđ ip-
ſorum tantum de poteſtate ⁊ capitaneo vel eorum
altero faciant mentionem: ⁊ idem intelligatur ⁊ lo
cum habeat in maiori ſindico ⁊ iudice iuſtitie ⁊ in
quocumqȝ alio iudice ⁊ officiale comunis Peru-
ſie habente cognitionem de ciuilibus cauſis: ⁊ hoc
locum habeat in cauſis ciuilibus tantum: ⁊ idem
ſit ⁊ eſſe intelligatur e cõtra ī ſtatutis loquẽtibuſ đ
iudicibus domini poteſtatis: ꝙ iſto caſu intelliga-
tur multo magis de domino poteſtate: ⁊ etiam de
domino capitaneo ⁊ minori ſindico.

¶ Q: fratres exiſtentes in comunione non tenean
tur conferre certa bona. Rubrica. 71.

Quia Ociositatẽ ſcriptu-
ra ſancta aborret vt
in euangelio p̃ris familias cõ-
ducetis operarios ⁊ vigilanti-
bus non autem dormientibus
iura ſubueniunt ciuilia: ⁊ ſepe
contingat ꝙ defunctis parenti-
bus fratres indiuiſas hereditates retinuerũt ⁊ bo
na communiter poſſidentes aliqui ad adiſcendum
ſcientias ⁊ aliqui honeſtis mercatorum artibus ſi
ue alijs laudabilibus exercitijs ſe dant: vnde ho-
neſte lucrantur ⁊ pro ſe particulariter ⁊ ſuis he
redibus res emunt: Aliqui vero laſciuijs ⁊ ocioſi-
tatibus ſe prebent ſperantes in virtutibus ⁊ lucriſ
aliorum fratrum laudabiliter viuentium ac bonis
per eos aquiſitis eorum ocioſitatem ⁊ laſciuiaȝ ſub
ſtentare: ⁊ nec erubeſcentes cum fratribus lucra ⁊
labores eorum equaliter velle ſortiri. Idcirco ſta-
tuimus ⁊ ordinamus volentes iuenibus peruſinis
dare materiaȝ virtuoſe viuendi ꝙ q̃uis fratres in

cómunione paternorum bonorum ⁊ aliorum extiterint: ⁊ per tempora hereditates ⁊ bona ⁊ res aliquas poſſiderint: ⁊ aliqui ex aduocatióibus vel honeſtis artibus vel mercantijs vel aliquibꝰ virtuoſis exercitijs lucrati fuerunt vel potere emerunt ſeu alia bona ⁊ res pro ſe ⁊ ſuis heredibus tantum ſtipulando nullam faciunt fratrum ſuorum mentionem: predicta poteria bona ⁊ res ſic empta ⁊ empte precipua ⁊ precipue eſſe debeāt illoꝝ qui ea emerunt vel aquiſiuerunt: non obſtante hereditate cómuni ⁊ cómunione bonorum paternorum vel aliorum: niſi alij fratres ꝓbauerint res emptas de cómuni pecunia emptas: ſeu ſolutas fuiſſe: quo caſu frater ſic emens ad conferendum partem precij reſpectiue alijs fratribus omnimode ſolum ⁊ duntaxat teneat᷑ non aūt ad cóferēdū res emptas.

¶ De ſcriptura ſpeciariorum certo modo approbanda. Rubrica. 72.

CUm Speciarij ciuitatis Peruſie eorum ſpeciarias ⁊ maxime medicinalia credant ciuibus Peruſinis/ ⁊ alijs perſonis multas credentias faciendo: ⁊ ſcripturis ipſoꝝ ſpeciarioꝝ credi vel ſtari nó deceat qḋ non videtur equitati conſonū. Idcirco Statuimus ⁊ ordinamus qꝫ ſcripturis ſcriptis in libro dictorum ſpeciariorum tam manu ipſorum q̄ꝫ fancellorum ipſorum vel alterius ipſorum inquibus apparuerit aliquem eſſe debitorem/ vel dare debere aliquam quantitatem pecunie ratione dictarum credētiarū: ſi dicta ſcriptura fuerit aprobata pro vera bona/ ⁊ legali per camerarium artis ſpeciariorum/ ⁊ per quatuor bonos/ ⁊ legales homines artifices dicte artis actualiter dictam artem/ vel mercantiam exercentes: qꝫ fides debeat adiberi ⁊ ipſa ſcriptura approbata executioni mandetur per iudicem coram quo fuerit producta/ ac ſi eſſet inſtrumentum confeſſionatum/ et vim inſtrumenti confeſſionati obtineret: dummodo illa ſcriptura approbāda non approbetur niſi vſqꝫ ad quantitatem quinquaginta lib. deñ. incluſiue vel ab inde infra: citato tamen ad predicta illo contra quē fieri peteretur approbatio Et contra perſonā contra quam fiet approbatio ſupradicta non poſſit fieri alia approbatio alicuius quantitatis que appareret in libris talis ſpeciarij dare debere vſqꝫ ad dictam diem in qua facta prima approbatio apparuerit aliquo nō obſtante.

¶ Qꝫ ſoluentes ſubſidia ⁊ alias factiones cói Peruſie debitas ꝓ rata ſua pro alijs nō teneantur Et de decimo non ſoluendo: ⁊ de ſolutione cedularum in comitatu Peruſie. Rubrica. 73.

CUm valde Iniquum ac iniuſtū eſſe cognoſcatur quem quam ſine ſui culpa ꝓ alio moleſtari: ideo ſancimus ⁊ preſenti ſtatuto perpetuo valituro ordinamus qꝫ omnes ⁊ ſinguli ſiue ciues ſiue comitatenſes vel aliter in ciuitate vel comitatu Peruſie habitantes qui ratam ſibi contingentē ſubſidiorum vel aliarum factionum cói Peruſie debitorum vel debitarum ſoluerint vel infuturum ſoluant integre ⁊ cum effectu: dictam ſolutionem legitime oſtendendo: non poſſint nec valeant realiter nec perſonaliter pro alijs non ſoluentibus vel malpagis modo aliquo moleſtari immo tute libere ⁊ ſine aliquo impedimēto: ſtare morari ⁊ per ipſam ciuitatem burgos ſuburgos ⁊ comitatū ipſius ciuitatis Peruſie praticare ⁊ conuerſare poſſint pro eoꝝ libito ⁊ voluntate. Et qꝫ nullus officialis ſeu aliter executor vł aliter quauis auctoritate vel officio fungens ſub pena centum lib. deñ. ipſo facto incurrēda ⁊ camere apoſtolice pro medietate ⁊ pro alia medietate cói Peruſie applicanda audeat vel preſumat: illos qui ſoluent: aut ſoluerint modo aliquo inquietare.

¶ Item volumus ⁊ ſtatuimus qꝫ capitanei comitatus Peruſie ⁊ eorum vicarij non poſſint nec valeant pro aliqua petitione vel cauſa que coram eis fieret ſeu ageret᷑ nec debeant aliqḋ decimū ſeu alia a litigare volentibus coram eis exigere nec pro cedula maiorem q̄ntitatem q̄ꝫ deñ. ſex accipere. Et ſi aliquid vltra accipere audebunt ſeu aliquis ipſoꝝ accipiet: teneatur duplū eius qḋ accipiet: illi a quo accipiet reſtituere: ⁊ ad id faciendum per ſuos ſindicatores debeant condēnari aliquo non obſtante.

¶ De rumpentibus ⁊ fallitis Rubrica. 74.

QUia ſepe Cótingit qꝫ Mercatores campſores ⁊ alij artifices rumpunt fidem ipſorum ⁊ cum rebus ⁊ pecunijs alienis ſeu alteri debitis aufugiunt nec reſpondere ſuis creditoribus integre vt tenētur volūt qḋ fallire in vulgari dicitur Ideo vt malignantium cupiditas refrenetur. Statuimus ⁊ ordinamus vt ſi quis in futurum ruperit modo p̄dicto: ſtatim libri exercitij qḋ ille talis fallitus exercuit dari ⁊ cóſignari debeant dñis conſulibus mercatorum ſi dictus talis fuiſſet mercator. Et auditoribus cambij ſi fuiſſet campſor. Et ſi fuiſſet alius ar-

tifex camerario ſue artis infra tres dies a die ru/
pture:ſub pena furcarum dicto rumpenti: ⁊ alijs apud quos ipſi libri reperirentur:ſatiſfaciēdi creditoribus dicti rumpentis de eoꝝ credito in quam ipſo facto reſpectiue incurrant Et ꝙ ante rupturā ſi videretur dn̄is conſulibus vel auditoribus vel alijs reſpectiue camerarijs prenominatis: ꝙ talis mercator:vel campſor aut artifex:malam famā habeat de rumpendo:liberum arbitrum habeant:dictos libros aufferri faciendi ⁊ conſignandi ad petitionem intereſſe pretendentis: ac etiam talem perſonam ſeu perſonas ſubſtinēdi:merces ⁊ alia bona ipſius ſequeſtrandi ⁊ alia faciendi in et pro predictis ⁊ circa predicta prout eis magis vtile pro creditoribus videbitur vt creditores ipſi decipi nō valeant. Et ſuper predictis ⁊ quolibet predictorum procedere poſſint de facto ſummarie ſimpliciter ⁊ de plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ nullo iuris ordine ſeruato tam contra eos ꝗ contra receptantes ipſos ⁊ res ⁊ bona ipſorum. Et in caſu in quo creditores vellent ſe componere cum tali rumpente valeat ⁊ fieri debeat ſm formam iuris: eo addito ꝙ creditores cirografarij ⁊ etiam hipotecaꝫ habentes cum inſtrumento vel ſine pariter admittantur ⁊ voceꝫ habeant ita ꝙ hipotecaꝫ habentes ceteris non preferantur in caſu predicto.

¶ Et quia multotiens contingit ꝙ conſanguinei: amici: ⁊ alij qui re vera non ſunt creditores talis rumpentis faciunt ſibi fieri appodiſſas de debito non vero vel ſub alio colore: ſe oſtendunt creditores cum re vera non ſint in preiudiciuꝫ verorꝫ creditorum. Volumus ꝙ iſto caſu tales debeant tamꝗ falſarij puniri ⁊ condemnari per poteſtateꝫ aut capitaneum vel alium officialem iuriſditionem habent eſt in pena man⁹ dextre ita ꝙ manus dextra debeat ſibi amputari. Et ꝙ poteſtas vel capitaneus aut alius quilibet officialis comunis Peruſie iuriſditionem habens:ſuper hoc procedere teneatur ⁊ debeat ad petitionem cuiuſlibet per viam inquiſitionis ⁊ repertum culpabilem punire ⁊ condemnare modo predicto:ſub pena mille lib. den̄. pro vice qualibet.

¶ Inſuper ſtatuimus ꝙ ſi contigerit decetero aliquem rumpere ⁊ non reſpondere creditoribus ſuis doloſe: ⁊ preſumatur dolus eo ipſo ꝙ euidenter non appareret de euidenti caſu fortuito ⁊ infortunio. Ad quod declarandum ſtetur determinationi dominorum conſulum cum ſex mercatoribus per eos eligendis ⁊ auditorum cambij cum quattuor campſoribus ſimul congregatis quos eligere teneantur ad petitionem creditorum neutri parti ſuſpectos ſub pena centuꝫ lib. den̄. pro quolibet: ⁊ ꝙ ſtari debeat iudicio duarum partium miſſo ⁊ obtempto partito ad buſſolam ⁊ fabas albas ⁊ nigras ꝑſtito prius iuramēto de iudicio vero et bono reddendo ꝙ in dicto caſu creditores petere poſſint repreſalias contra cōmune dominum ciuitatis vel locum vbi dict⁹ rumpens receptaretur ⁊ moraꝫ traheret facta prius notificatione tali dn̄o ciuitati vel loco vt talem receptare non debeat ⁊ infra quattuor dies a die dicte notificationis facte ipſum expellere debeat. ¶ Et ꝙ poteſtas ⁊ capitaneus: ⁊ quilibet alius officialis cōis Peruſie iuriſdictionem habens dictas repreſalias concedere debeat ad petitionem dictorum creditorum obmiſſis omnibus aliis ſolemnitatibus iuris ⁊ ſtatutoꝝ. Et ſoluꝫ requiratur pro ſolemnitate ꝙ dicto officiali conſtet de ſcriptura ⁊ requiſitione predicta per dictum officialeꝫ facta. Et ꝙ poſt requiſitioneꝫ fuerit ibi receptatus ⁊ ſufficiat vnica citatio ſeu requiſitio etiaꝫ affixa in porta ciuitatis vel loci vbi moram traheret talis rumpens ꝙ veniret ad ſe defendendum quare dicte repreſalie concedi nō debeant ⁊ alia requiſitio citatio vel ſolemnitas non requiratur. ¶ Veruꝫ etiam ſub nomine dotium mulierum exiſtentium de domo talis rumpentis quare totum patrimonium preoccupatur debeant in poſſeſſionibus ⁊ boniſ talis rumpentis ſm veram exiſtimationem fiendam per magiſtratus corā quibus queſtio predicta verteretur ⁊ non cum quarto pluri. Qui magiſtratus dictā extimationē cōmittere poſſint pſonis ꝯfidatis vtriqꝫ parti: ⁊ ſi non concederent ipſi magiſtratus ex eorum officio eas eligere debeant. ¶ Volumus inſuper ꝙ inter dictos creditores computari non debeat:nec in aliq̄ admitti nec eatenus: quatenu debitum eſſet vſurarum ſed ſolum in ſimplici ſorte. Et ſi aliquid habuiſſet talis creditor occaſione vſurarum de ſorte eatenus detrahi debeat. ¶ Volumus inſuper in bonis talis falliti que reperirentur in ciuitate vel diſtrictu Peruſie creditores ciues ꝑdicti falliti creditoribus forenſibus preferantur ſiue habeant hipothecam ſiue non vſqꝫ ad debitam ſatiſfactionem.

¶ De debitis occaſione penſionū vel laborītij ſeu coptumi vel famulatus vel ſoccite prouenientibus poſt certum tempus non exigendis.

Rubrica. 75.

AD obuianduꝫ Malicijs ac verſutijs ⁊ fraudibus quibus locatores aduerſus conductores ⁊ preſertim colonos:vel famuli vel ſeruiētes cōtra dn̄os aut patronos: quandoqꝫ vtuntur denegando ſatiſfactiones pro penſionibus:vel coptumis vel laborītijs:vel ſalarijs recepiſſe cum in talibus ſoluendis:vel portandis aut ſatiſfaciendis:ipſi penſionarij:vel conductores vel pa/

troni famulorum non poſſint ſemper ⁊ cõtinuo no
tarios aut teſtes adludere ꝓ ꝓbando ſolutiones ⁊
ſatiſfactiones: quo fit vt locatores per ſepe vel de-
negant vel ſubterfugiunt: de receptis de die in diez
prout deberent ſcripturaz facere vel fieri facere in-
graue tamen damnum preiuditium ⁊ iacturaz ſol
uere alias debentium: qui lapſu temporis ſe ſoluiſ-
ſe vel ſatiſfeciſſe probare nequeunt ideo.

¶ Statuimus ⁊ ordinamus ꝙ quicumqz infutuꝝ
locauerit ad penſionem vel laboritium vel ad co-
ptumum aliqḋ predium vrbanum vel ruſticum vel
aliam rem in ciuitate burgis aut ſuburgis aut co-
mitatu Peruſie conſiſtens vel conſiſtentez vel ope
ras ſeu famulatum ad aliqḋ tempus alicui pro ali
qua mercede promiſerit: ꝙ trãſacto vno anno poſt
quemlibet annum locationis predicte vbi ad plu-
res annos: locatio ⁊ reſpectiue conductio facta fuiſ
ſet vel ſi ad vnum annum tantum vel minus tem-
pus facta extiterit: poſt talem locationem finitam
cuiuſlibet anni: non poſſit nec valeat ab ipſo penſio
nario vel coptumatore vel colono: vel conductore
vigore talis locationis: vel famulatus: aliquid pe-
tere ⁊ multo minus exigere: Niſi de eo qḋ preten-
dit ſibi deberi: vigore talis locationiſ ſeu promiſſio
nis pro preterito tempore habeat inſtrumentũ ma
nu publici notarij confectum vel ſcripturam manu
propria ipſius conductoris: in quo vel qua ipſe co-
lonus: vel coptumatarius vel conductor: vel patro
nus dicti famuli fateatur ſe eſſe vel reſtare debito-
rem ipſius locatoris ſeu creditoris de ⁊ pro prete-
rito tempore in vel ď aliqua q̃titate vel rebus: vbi
talis debitor ſciat ſcribere ⁊ poſſit ſcribere. Et vbi
neſciat vel non poſſit ſcribere: aliam ſcripturaz ma
nu alterius ſaltem duobus teſtibus ſubſcriptaz: vel
niſi infra dictum tempus vel annum poſt finitaz lo
cationem vel lapſum cuiuſlibet anni ipſius locatio-
nis ⁊ reſpectiue conductionis ipſe locator vel cre-
ditor in iudicio ab ipõ ꝯductore: colono: vel penſio
nario: vel patrono: petierit illud de quo pretendit
ſibi non fuiſſe ſatiſfactum per ipſum penſionarium
vel colonum aut conductorem pro preterito tem-
pore ipſius locationis cum notificatione de tali pe
titione manu publici notarij in forma de iure vali-
da bis facta per iudicez diuerſis diebus coraz quo
talis petitio facta fuerit: legitime de tali petitione
⁊ notficatione cam relatione per baiulum ſeu nun
cium cõis peruſie ſeu alicuius artis ipſiuſ ciuitatis.

¶ Et hec que dicta. Et ſtatuta ſunt in de ⁊ pro pẽ
ſionibus coptimis colonis laboratoribus ⁊ famu-
lis: locuz habeant in omnibus ⁊ per omnia in ſocci
tis ⁊ pro ſoccitis quorumcumqz aialium: finito ta-
men tempore cuiuſlibet ſoccite ⁊ tranſacto vno an-
no poſt finitam ſoccitam videlicet ꝙ dans ſoccitaz
non poſſit debituz aliqḋ petere niſi modo ⁊ forma
ſicut ſupra: ſtatutum fuit in penſionibus laboritijs
coptimus ⁊ famulis.

Regiſtrum.

AA BB CC DD EE FF

¶ Omnes ſunt terni preter FF q̃ eſt quatern⁹.

¶ Ad omnipotentis Dei laudem: opus perfe
ctũ extitit Peruſie p Hieronymuz Fran
ſci Baldaſarris de carthbolarijs.
M.ccccc.xxiij. die. 3. Aprilis.

1v

ARCHI